

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

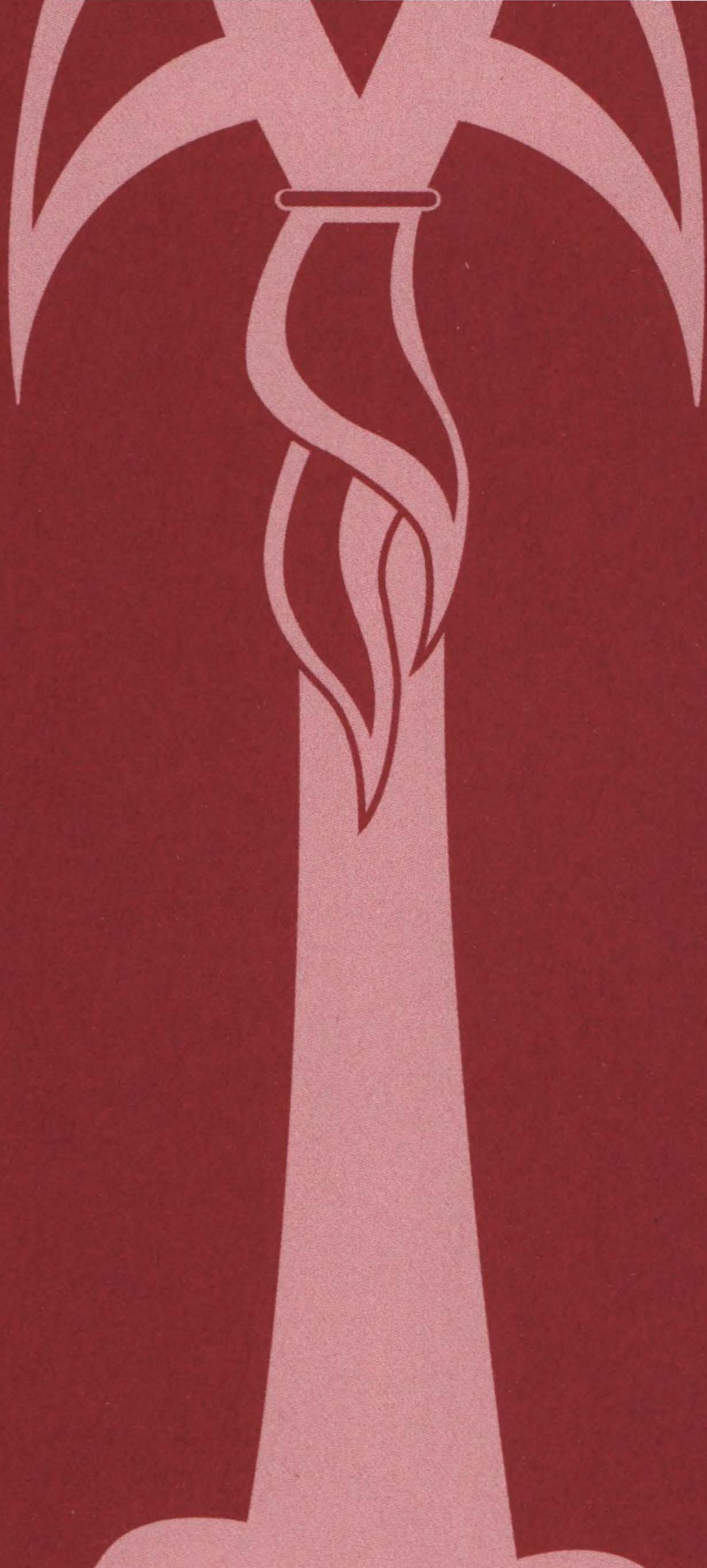
Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

STANLEY G. WEINBAUM
BİR MARS DESTANI

ithaki

İ S T İ K B A L

G Ö K L E R D E D İ R !

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

Stanley Grauman Weinbaum

Bir kimya mühendisi olan Stanley G. Weinbaum 1902 yılında doğdu ve ilk bilimkurgu öyküsü olan “Bir Mars Destanı”nı 1934 yılında *Wonder Stories* dergisinde yayımladı. Büyük bir başarı yakalayan öyküyle beraber Weinbaum birçok bilimkurgu öyküsü daha yazdı. Bilimkurgunun Altın Çağı’nın öncülerinden biri kabul edilen Stanley G. Weinbaum, 1935 yılında akciğer kanserinden ilk öyküsünün yayımlanmasından yaklaşık bir buçuk sene sonra hayata gözlerini yumdu.

Yazarın anısına Mars’ta bir kratere adı verildi.

Bir Mars Destanı

Stanley G. Weinbaum

Özgün Adı

A Martian Odyssey and Selected Stories

İthaki Yayınları - 1378

Bilimkurgu Klasikleri - 36

Yayın Sorumlusu: Alican Saygı Ortanca

Dizi Editörü: Alican Saygı Ortanca

Yayıma Hazırlayan: Alican Saygı Ortanca

Düzeltili: Emre Aygün

Kapak Uygulama: Hamdi Akçay

Kapak İllüstrasyonu: Ceyda Pektaş

Grafik Uygulama: B. Elif Balkın

1. Baskı, Temmuz 2018, İstanbul

ISBN: 978-605-375-825-9

Sertifika No: 11407

Türkçe Çeviri © Cihan Karamancı, 2018

Önsöz © Isaac Asimov, 1978

Türkçe Telif Hakkı © İthaki, 2018

Yayıncının yazılı izni olmaksızın alıntı yapılamaz.

İthaki™ Penguin Kitap-Kaset Bas. Yay. Paz. Tic. Ltd. Şti.'nin tescilli markasıdır.

Caferağa Mah. Neşe Sok. 1907 Apt. No: 31 Moda, Kadıköy - İstanbul

Tel: (0216) 348 36 97 Faks: (0216) 449 98 34

editor@ithaki.com.tr - www.ithaki.com.tr - www.ilknokta.com

Kapak, İç Baskı: Deniz Ofset Matbaacılık

Gümüşsuyu Cad. Topkapı Center, Odin İş Merkezi No: 403/2 Topkapı-İstanbul

Tel: (0212) 613 30 06 - Faks: (0212) 613 51 97

Sertifika No: 40200

STANLEY G. WEINBAUM
BİR MARS DESTANI
VE SEÇME ÖYKÜLER

Çeviren
Cihan Karamancı

Sunuş
Isaac Asimov

İçindekiler

Giriş: İkinci Nova	9
Bir Mars Destanı	17
Hayaller Vadisi.....	53
Uyumun Doruğu.....	87
Pygmalion'ın Gözlüğü	121
Üşütük Ay	147
Eğer Dünyaları.....	177
İdeal.....	199

Giriş: İkinci Nova

Isaac Asimov

Bilimkurgu dergiciliğinin yarım asrı boyunca üç kez yeni bir yazarın tıpkı bir nova gibi aniden bu türe girerek okuyucuların dikkatini bir anda üstüne çektiği, bilimkurgunun doğasını değiştirdiği ve diğer her yazarı bir taklitçiye çevirdiği oldu. (Üstelik bu olay dördüncü defa tekrarlanmayacak, zira üçüncü novanın ortaya çıktığı 1939'dan beri tür herhangi bir yeni yazarın tek bir öyküsüyle yolundan sapamayacak kadar genişledi ve çeşitlendi.)

O yüzden izin verin size birinci ve üçüncü novalardan bahsedeyim ki aralarındaki benzerlikleri görün ve üçünün en büyüğü olan ikincinin sahiden fevkalade doğasını daha iyi anlayın.

Amazing Stories'in Ağustos 1928 sayısında, bilimkurgu dergiciliğinin henüz topu topu iki yaşında olduğu bir zamanda Edward Elmer Smith ve Lee Hawkins tarafından *The Skylark of Space* öyküsünün ilk bölümü yayımlandı. Bu E.E. Smith'in yayımlanan ilk bilimkurgu öyküsüydü.

Bilimkurgu dergiciliğinde ilk defa insan yıldızlararası uzayın derinliklerine götürülüyor, evren tüm çıplaklığıyla önünde açılıveriyordu. Okur ilk defa insanı sınırsız kapasiteye sahip bir yaratık –neredeyse bir tanrı– olarak hayalinde canlandırma fırsatı buluyordu.

Okurlar buna bayıldı. *The Skylark of Space* hemen klasikleştirdi ve diğer yazarlar onu ellerinden geldiğince taklit ettiler. Tür ebediyen değişti ve E.E. Smith ömrünün geri kalanını bir bilimkurgu ilahı olarak geçirdi.

E.E. Smith ilk novaydı.

Astounding Science Fiction dergisinin Ağustos 1939 sayısında Robert A. Heinlein adlı yeni bir yazarın *Life-Line* başlıklı kısa öyküsü yayımlandı. Öykü gerek yalın ve doğal tarzıyla, gerekse çoğu bilimkurgu eserde rastlanan duygusal ve yapmacık öğelerden tümüyle yoksun oluşuyla çabucak dikkatleri üstünde topladı.

Belki okurları derhal ağına düşürüp türü yepyeni bir şekle sokmadı, zira *Astounding*'in Temmuz 1939 sayısında yer alan A.E. van Vogt'un –bir diğer yeni yazarın– daha çarpıcı ve uzun öyküsü *Black Destroyer* hemen hemen aynı anda ortaya çıkarak onu biraz gölgede bırakmıştı. Fakat Heinlein hızla öyküler yazmayı, *Astounding* de onları yayımlamayı sürdürdü. Bir yıl içinde Robert A. Heinlein'in yaşayan en büyük bilimkurgu yazarı olduğu açıkça anlaşıldı.

Yine okurlar daha fazlasını talep ettiler ve yine türün neredeyse her yazarı (ben de dahil) az çok bilinçli ve az çok kapsamlı bir şekilde Heinlein'i taklit etmeye başladı.

Robert A. Heinlein üçüncü novaydı.

Smith ile Heinlein pek çok açıdan benzerdi. Mesela ikisi de ilk ve dikkat çekici eserini türün o dönemdeki başlıca dergisinde yayımladı: Smith'in öyküsü *Amazing*'de, Heinlein'in kiye *Astounding*'de kendine yer buldu. (Aslına bakılırsa *The Skylark of Space* döneminde basılan tek bilimkurgu dergisi *Amazing*'di.)

Her iki örnekte de önemli ve çığır açıcı bir editör, novanın tüm parlaklığını sergileyebileceği heyecan verici bir dergi yaratmıştı. O kişi Smith'in vakasında Hugo Gernsback, Heinlein'inkinde ise John W. Campbell'di.

Her iki örnekte de yazar küçüklüğünden beri kâğıt-kalemle oynayan, on iki yaşından itibaren öyküler gönderip on altısından başlayarak onları yayımlatan cinsten doğma büyüme bir yazar değildi.

Hem Smith'in hem de Heinlein'in bir mühendislik geçmişi vardı ve yazmanın ne denli "kolay" olduğunu her şeyden çok tesadüfen keşfedene kadar ikisinin de profesyonel yazarlık yapmak gibi bir niyeti yoktu.

İlk öyküleri basıldığında her ikisi de otuzunu geçmişti.

Her iki örnekte de ünleri kalıcı oldu. Her ikisi de uzun yıllar üretmeyi sürdürdüğünden türe hep yeni öyküler eklendi ve gelecek kuşakların kalplerindeki itibarları tescillendi.

Astounding, Şubat 1948 sayısında *Children of the Lens*'e, yani Smith'in en son önemli eserinin dördüncü ve son bölümüne yer verdi. *The Skylark of Space*'ten yirmi yıl sonra bile Smith halen heyecanla okunuyordu.

Heinlein'a gelince; kendisi bugün, yani ilk öyküsünün basılmasından otuz beş yıl sonra bile yazmayı ve yayımlamayı sürdürüyor. İtibarından hiçbir şey kaybetmiş değil. Öyle ki yeni yapılan bir okur anketinde tüm zamanların en gözde bilimkurgu yazarı olarak ilk sıraya oturdu.

İkinci nova 1934'te, Smith'ten sadece altı yıl sonra ve Heinlein'dan sadece beş yıl önce ortaya çıktı. *Wonder Stories*'in Temmuz 1934 sayısında Stanley G. Weinbaum adındaki daha önce hiç yayımlanmamış bir yazarın *Bir Mars Destanı* başlıklı kısa öyküsüne yer verildi.

Aradaki farklara dikkat edin. Öykünün basıldığı dönemde *Wonder* başlıca bilimkurgu dergisi değildi. Bana göre üçlü bir alanın üçüncüsüydü. Yayımcısı Hugo Gernsback'ti ama Gernsback artık türdeki yaratıcı düşüncenin öncüleri arasında yer almıyordu. Editörü Charles D. Hornig bile bilimkurgu editörlüğü tarihinde tümüyle vasat bir şahsiyetti ve yegâne

ününü bu öykünün taşıdığı değerin anlaşılmasına borçlu olduğu söylenebilir.

Yine de bahsi geçen mütevazı dergide gizli *Bir Mars Destanı*, tür genelinde patlayan bir el bombasıyla aynı etkiyi yarattı. Weinbaum tek bir öyküyle dünyanın yaşayan en iyi bilimkurgu yazarı unvanını kazandı ve türün neredeyse her yazarı hiç vakit kaybetmeden onu taklit etmeye çalıştı.

İkinci nova mühim bir açıdan daha ilkinden ve üçüncüsünden farklıydı.

E.E. Smith her ne kadar onu tanıyan herkesçe (ben de dahil) sevilen harika bir insan olsa da üzücü gerçek şudur ki yıllar geçtikçe fazla bir gelişme göstermemiş alelade bir yazardı. Heinlein ondan çok daha iyi bir yazardı ama ilk öyküsü *Life-Line* sonraki yapıtlarının yanında sönük kaldı ve hiç kimsenin gelmiş geçmiş en büyük öyküler listesine girmedi.

12

Bir Mars Destanı'ndaysa durum ne kadar da farklı. Bu öykü Heinlein'inki kadar akıcı ve doğal bir yazım becerisi göstermekle kalmadı, onun üstüne bile çıktı. *Bir Mars Destanı* Weinbaum'un başyapıtıydı.

1970'te Amerikan Bilimkurgu Yazarları Derneği, gelmiş geçmiş en iyi bilimkurgu kısa öyküleri üzerine bir oylama yaptı ve gözdeler arasında en eskisi *Bir Mars Destanı*'ydı. Bir nesil sonra bile profesyonellerin eleştirel tetkikine karşı koyabilen basılı ilk bilimkurgu öyküydü. Üstelik böyle bir imtihana karşı koymakla yetinmedi. İkinci sırada yer aldı.*

Smith ve Heinlein gibi Weinbaum da doğma büyüme bir yazar değildi. Smith ve Heinlein gibi bir mühendislik geçmişi vardı (Smith gibi o da bir kimya mühendisiydi). Yine Smith ve Heinlein gibi ilk öyküsü otuzundan sonra yayımlandı.

Benzerlikler işte burada son buluyor, zira maalesef Wein-

baum türe adım atarken ve onun liderlerinden biri olurken olup çıkarken dahi ölümün eşiğindeki bir adamdı.

14 Aralık 1935'te, henüz 33 yaşındayken ve ilk öyküsü basılabalı yalnızca bir buçuk yıl olmuşken Weinbaum kanserden öldü ve böylece kariyeri sona erdi. Ölümüne kadar on iki öyküsü yayımlanmıştı. Ölümün ardından on bir tane daha ortaya çıktı.

Tüm bunlara rağmen, onlarca yıllık başarının ve gelişimin avantajından yoksunken bile Weinbaum hayranlarının anılarında yaşıyor. Öykülerinin her türlü yeni derlemesi bilimkurgu alanında önemi bir olay olarak kalıyor ve kalmalı da.

Peki Weinbaum'un öykülerinin başlıca vasfı neydi? Okurlarını en çok ne büyülerdi? Bunun cevabı kolay: dünyadışı yaratıkları.

Elbette ki Weinbaum'dan çok önce de bilimkurguda dünyadışı yaratıklar bulunuyordu. Kendimizi bilimkurguyla sınırlasak bile onlara yaygın bir şekilde rastlamak mümkündü. Fakat Weinbaum'un zamanından önce hepsi de yapmacıktı, birer gölgeydi, hayatın ucuz taklitlerinden ibaretti.

İster insansı ister canavarsı olsunlar, Weinbaum öncesi dünyadışılar yalnızca kahramanı zora sokmaya, bir tehdit veya bir kurtarma aracı işlevi görmeye, tamamen insansı bir anlamda iyi veya kötü olmaya yarıyorlardı. Asla bizatihi bir açıdan insanlıktan bağımsız değillerdi.

Bildiğim kadarıyla Weinbaum var olmak için kendi sebeplerine sahip dünyadışılar yaratan ilk yazardı.

Bundan fazlasını da yaptı; okura mantıklı gelen koskoca ekolojiler yarattı.

Weinbaum 1930'ların bilimi çerçevesinde astronomik doğruluğa sahip tutarlı bir güneş sistemi tarifinden yararlandı. Elbette ki çağından daha bilge olamazdı; o yüzden

Venüs'e bir gündüz ve gece tarafı, Mars'a kısmen seyrek bir atmosfer ve kanallar verdi. Ayrıca Jüpiter ile Satürn'ün uydularını yaşanabilir kılmak için dış gezegenleri soğuk değil de sıcak yapmak gibi bir risk aldı (bu teori o günlerde bile büyük ölçüde çürütülmüş olmasına rağmen).

Weinbaum'un öykülerinde konu sıkı tutulmasına ve iyi kurgulanmasına karşın esasen yabancı dünyaların ve büyüleyiciliğini asla yitirmeyen yaşam biçimlerinin keşfine yönelik bir yolculuk fırsatı sunduğu için okurun zihninde yer edinir.

Yarattığı tüm yaşam biçimleri arasında belki de en ilginç Tviil, yani *Bir Mars Destanı*'ndaki devekuşu türevleridir. Weinbaum bu örnekte John Campbell'ın ileriki yıllarda yazarlarından bulunacağı bir talebi karşılamıştır: "Bana insan gibi düşünen ama insan olmayan bir organizma hakkında yazın." Weinbaum'dan beri bunu onun kadar iyi başarabilen birinin çıktığını sanmam.

14 Peki ya Weinbaum yaşasaydı? Üzülerek söylüyorum ki muhtemelen bilimkurgu dergiciliğini bırakıp daha parlak, daha kazançlı ufuklara yelken açardı.

Fakat ya bırakmasaydı? Ya Arthur C. Clarke, Poul Anderson hatta Robert A. Heinlein gibi diğer bazı büyük yeteneklerin yaptığını yapıp yıllar boyunca bilimkurgu dergiciliğinde kalsaydı? O zaman sanırım "Campbell" devrimi diye bir şey olmazdı.

John Campbell 1938'de *Astounding*'in kontrolünü tümüyle devraldığında türü daha büyük bir gerçekçiliğe ve aynı zamanda daha büyük bir hümanizme doğru yönlendirdi. Hatta *Astounding*'in Kasım 1934 sayısında yer alan *Twilight* öyküsüyle bu çift yönlülüğün sınırlarını bizzat çizdi. Böyle yaparak Heinlein, Van Vogt ve ben de dahil diğer pek çok yazardan oluşan bir yazar kadrosu geliştirdi.

Fakat Weinbaum, Campbell'ın gelişinden önce bir

Campbell'dı. *Bir Mars Destanı*, *Twilight*'tan yarım yıl önce ortaya çıktığından dolayı Weinbaum belli ki Campbell'a hiçbir şey borçlu olmayan bir yazardı. Şayet Weinbaum üretmeyi sürdürseydi Campbell devrimi hiç gerçekleşmezdi. Campbell'ın yapıp yapabileceği tek şey hiç şüphesiz ileride "Weinbaum devrimleri" diye nitelendirilecek akımı pekiştirmek olurdu.

Ve de Weinbaum'un koskoca gölgesinde tüm Campbell yazarları kendilerini daha az dikkat çekici mevkilerde bulurlardı. Yaşasaydı şimdi yetmişlerinin başlarında olacak olan Weinbaum muhakkak gelmiş geçmiş en sevilen bilimkurgu yazarları listesinde başı çekerdi.

1978

Bir Mars Destanı

Jarvis, *Ares*'in kısıtlı genel alanında yapabileceği kadar geniş geniş gerindi.

“Solunabilir hava,” dedi mutlulukla. “Dışarıdaki seyrek şeyin ardından insana çorba kadar yoğun geliyor!” Başıyla liman camının ötesini, yakındaki uydunun ışığında dümdüz ve ıssız bir şekilde uzanan Mars arazisini işaret etti.

Diğer üçü –mühendis Putz, biyolog Leroy ve seferin hem astronomu hem de kaptanı Harrison– ona anlayışlı gözlerle baktı. Dick Jarvis, Dünya’nın gizemli komşusu Mars gezegenine ayak basmış ilk insanlar olan meşhur *Ares* ekibinin kimyageriydi. Tabii bu eski günlerde, kaçık Amerikalı Doherty’nin atom patlamasını hayatı pahasına kusursuzlaştırmısından neredeyse yirmi yıl ve yine onun kadar kaçık Cardoza’nın aynı şeyi kullanarak Ay’a kadar gitmesinden yalnızca on yıl sonraydı. *Ares*’in bu dört üyesi gerçek öncülerdi. Yarım düzine Ay seferi ve Venüs’ün baştan çıkarıcı küresini hedefleyen bahtsız de Lancey uçuşu haricinde bunlar Dünya’ninkinden başka bir yerçekimini hissedenden ilk insanlardı. Dünya-Ay sistemini başarıyla terk eden ilk ekip olduklarıysa kesindi. Katlandıkları zorluklar ve rahatsızlıklar –aylarca Dünya’daki uyum odalarında Mars’inki kadar seyrek bir atmosferde solumayı öğrenmeleri, yirmi birinci yüzyılın külüstür tepki motorlarından güç alan ufacık roketle uzay

boşluğuna meydan okumaları ve en çok da tümüyle yabancı bir dünyaya kafa tutmaları– dikkate alındığında bu başarıyı fazlasıyla hak ediyorlardı.

Jarvis tekrar gerinip donmuş burnunun derisi soyulan ucuna dokundu ve rahatça iç geçirdi.

“Peki,” diye ansızın çıkıştı Harrison, “neler olduğunu anlatacak mısın? Yedek bir roketle tıngır mıngır yola çıktın ve on gün boyunca senden en ufak bir haber gelmedi. Sonunda Putz seni acayip bir karınca yuvasından aldığı anda ucube bir devekuşunu arkadaş edinmiştin! Çıkar ağzındaki baklayı be adam!”

“Bağkla mı?” diye merakla sordu Leroy. “Ağzı dolu mu ki?”*

“Evet,” diye ciddiyetle karşılık verdi Putz. “Önce onu boşaltması lazım.”

Jarvis en ufak bir tebessüm etmeden Harrison’ın keyifli bakışlarına karşılık verdi. “Aynen öyle, Karl,” diye ağırbaşlı bir üslupla Putz’u doğruladı. “Bir saniye,” dedikten sonra rahatça yutkundu ve söze girdi.

“Emirlere uygun olarak,” dedi, “Karl’ın kuzeye doğru havalanmasını seyrettim, sonra da uçan ter kutuma atlayıp güneye yollandım. Herhalde hatırlıyorsundur, Kaptan; inmemiz değil, yalnızca ilgi çekici noktaları keşfe çıkmamız emredilmişti. İki kamerayı yol boyunca çalıştırarak epey yüksekten –yaklaşık iki bin fitten– uçtum. Bunu yapmamın iki sebebi vardı. Öncelikle böylesi, kameralara daha geniş bir çekim açısı sağlıyordu. İkincisi de alt jetler burada hava dedikleri bu yarı-uzay boşluğunda öyle çok üflüyorlar ki fazla alçalırsan toz kaldırıyorlar.”

“Tüm bunları Putz’dan zaten biliyoruz,” diye homurdandı Harrison. “Ama keşke filmleri saklasaymışsın. Seyahatin ma-

* Leroy Fransız, Putz ise Alman asıllı olduğu için her ikisi de gündelik İngilizceye aşina değil. 47

liyetini karşıarlardı; halk ilk Ay resimlerine nasıl üşüşmüştü hatırlıyor musunuz?”

“Filmler güvende,” karşılığını verdi Jarvis. “Eh,” diye kaldığı yerden devam etti, “dediğim gibi epey süratli bir şekilde uçmayı sürdürdüm; tıpkı tahmin ettiğimiz gibi bu havada kanatlar saatte yüz altmış kilometreden düşük hızlarda fazla bir irtifa sağlamıyorlar. Üstelik o hızda bile alt jetleri kullanmam gerekti.

“Neyse; hız, irtifa ve alt jetlerin yol açtığı sarsıntı yüzünden görüş mesafesi pek fazla değildi. Yine de üstünden geçtiğim şeyin, inişimizden beri bir haftadır gözlemlediğimiz aynı gri düzlük olduğunu ayırt edecek kadar net görebiliyordum. Aynı şişkin oluşumlar ve sürüngeimsi küçük bitkihayvanlardan –veya Leroy’un deyiimiyle biyopodlardan– teşkil aynı uçsuz bucaksız halı işte. Ben de istendiği gibi konumumu saat başı bildirerek ve duyulup duyulmadığımı bilmeden yoluma devam ettim.”

19

“Duydum!” diye tersledi Harrison.

“İki yüz otuz kilometre güneyde,” diye istifini bozmadan sözlerini sürdürdü Jarvis, “yüzey bir tür alçak plato halini aldı. Artık önümde çölden ve turuncu tonlu kumdan başka bir şey yoktu. O zaman tahminlerimizde yanılmadığımızı ve indiğimiz bu gri düzlüğün gerçekten de Mare Cimmerium olduğunu düşündüm. Bu da turuncu çölümün Xanthus adındaki bölge olduğu anlamına geliyordu. Eğer haklıysam üç yüz yirmi kilometre sonra bir diğer gri düzlüğe –Mare Chronium kraterine– ve ardından bir diğer turuncu çöle –Tyle I veya II’ye– ulaşacaktım. Ulaştım da.”

“Putz konumumuzu bir buçuk hafta önce teyit etmişti zaten!” diye söylendi kaptan. “Sadede gel.”

“Geliyorum!” diye belirtti Jarvis. “Thyle’a gireli otuz beş kilometre olmuşken –ister inan ister inanma– bir kanalın üstünden geçtim!”

“Putz yüz tanesinin fotoğrafını çekti! Yeni bir şey duyalım!”

“Peki bir şehir de gördü mü?”

“Bir değil yirmi tane gördü; tabii o çamur yığınlarına şehir denilebilirse!”

“Peki,” diye gözlemledi Jarvis, “bu andan itibaren Putz’un görmediği birkaç şey anlatacağım!” Kaşını ovuşturup devam etti. “Bu mevsimde on altı saat günışığım olduğunu biliyordum; o nedenle buradan sekiz saat –bin üç yüz kilometre– uzaktayken geri dönmeye karar verdim. I mi yoksa II mi olduğundan emin değilim ama hâlâ Thyle’in üstünde, sınırlarının en fazla kırk kilometre içindeydim. İşte tam o anda Putz’un evcil motoru sustu!”

“Sustu mu? Nasıl?” Putz kuşkuluydu.

“Atom patlaması zayıfladı. Hemen irtifa kaybetmeye başladım ve ansızın küt diye kendimi Thyle’in orta yerinde buldum! O da yetmezmiş gibi burnumu cama çarptım!” Yaralı uzvunu esefle ovuşturdu.

“Das yanma odasını asit sülfürikle yıkamayı denedin mi?” diye bilmek istedi Putz. “Bazen das kurşun ikincil bir radyasyon–”

“Yok be yahu!” diye tiksintiyle karşılık verdi Jarvis. “Öyle bir şey deneyecek halim yok – en azından on kereden daha fazla! Hem zaten çarpmada iniş takımı dümdüz olmuş ve alt jetler bozulmuştu. Diyelim ki aracı onardım – ya sonra? On altı kilometre boyunca patlamayı tabandan yerken altımdaki zemin erir giderdi!” Yeniden burnunu ovuşturdu. “Neyse ki burada bir kilogram sadece üç yüz doksan beş gram çekiyor, yoksa pestilim çıkardı!”

“Ben olsam onarabilirdim!” diye atıldı mühendis. “Bağze varım sorun ciddi değildi.”

“Muhtemelen değildi,” diye alaycı bir üslupla kabullen-

di Jarvis. “Gel gör ki roket bir türlü uçmadı. Ortada ciddi bir şey yoktu ama ya oturup başka biri tarafından alınmayı bekleyecektim ya da yürüyerek geri dönecektim – gitmemiz gerekmeden yirmi gün önce bin üç yüz kilometre! Eh,” diye sonuca bağladı, “yürümeyi seçtim. Başarı şansım, alınma ihtimalimle hemen hemen aynıydı ve yürüyerek en azından kendimi meşgul edebilirdim.”

“Seni bulurduk,” dedi Harrison.

“Şüphesiz. Her neyse, bazı koltuk kayışlarından bir koşum uydurdum ve su tankını sırtıma bağladım. Yanıma bir kartuş kemeri ile tabanca ve biraz da azık alıp yola koyuldum.”

“Su tankı ha!” dedi ufak tefek biyolog Leroy hayretle. “O şey çeyrek ton geliyor!”

“Dolu değildi. Dünya ağırlığı yüz yirmi kilo civarı. Dolayısıyla burada kırk. Ayrıca kendi ağırlığım olan yüz kilo Mars’ta yalnızca otuz üçe tekabül ediyor. Kısacası tankla beraber toplamda yetmiş dört kilo, yani Dünya’daki gündelik ağırlığımdan yirmi altı kilo eksik çekiyordum. Tüm bunları günde altmış dört kilometrelik bir gezinti yapmaya karar verdiğimde hesapladım. Ah, tabii rüzgârlı Mars geceleri için yanıma bir de termal deri almayı ihmal etmedim.

“Epey büyük bir hızla seke seke yollara düştüm. Sekiz saatlik günüşiği, otuz iki kilometre veya daha fazlası demek oluyordu. Tabii canımdan bezmem uzun sürmedi – görececek bir şey olmadan, hatta Leroy’un sürüngenimsi biyopodları bile olmadan yumuşak kumlu bir çölde yol tepmek insanı bıktırıyor. Fakat bir saat kadar sonra bahsettiğim o kanala ulaştım. Kanal dediğim şey aslında yüz yirmi metre genişliğinde ve şirket haritasındaki bir demiryolu kadar düz bir kuru hendekti.

“Yine de kimi zaman içinde su oluyordu. Hendeğin içi yemyeşil bir çayıra benzer bir şeyle kaplıydı. Gel gör ki ben yaklaşırken çayır yolumdan çekildi!”

“Ha?” dedi Leroy.

“Evet, senin şu biyopodların bir akrabasıydı. Birini yakaladım. Aşağı yukarı parmağım uzunluğunda çimene benzer küçük bir yapraktı. İki tane de ince, kökümsü bacağı vardı.”

“Şimdi nerede?” Leroy pek hevesliydi.

“Herhalde nerede bıraktıysam oradadır! Gitmem gerekiyordu. Ben ilerledikçe yürüyen çimenler önümde açılıyor ve arkamdan kapanıyordu. Ve sonra tekrar turuncu Thyle çölüne çıktım.

“Düzenli bir tempoda yoluma devam ederek ilerlemeyi o kadar bıktırıcı kılan kumlara ve arada bir de senin o külüstür motoruna sövüp saydım, Karl. Alacakaranlıktan hemen önce Thyle’in sınırına ulaştım ve gri Mare Chronium’a yukarıdan baktım. Orada aşmam gereken yüz yirmi kilometre olduğunu biliyordum. Sonrasında üç yüz yirmi kilometrelik Xanthus çölü ve Mare Cimmericum kadarlık bir mesafe daha beni bekliyordu. Halimden hoşnut muydum? Gelip beni almadığınız için size küfürler yağdırmaya başladım!”

“Deniyorduk, ahmak!” dedi Harrison.

“Denemenizin bana hiçbir faydası dokunmadı. Eh, günışığından geriye kalanı Thyle’in çevresindeki yamaçtan inmekte kullanayım dedim. Kolay bir yer bulup aşağı indim. Mare Chronium tam da bunun gibi bir yerdi – saçma sapan yapraksız bitkiler ve bir yığın sürüngeimsi. Onlara şöyle bir bakıp geçtim ve uyku tulumumu çıkardım. Anlarsınız ya, o âna kadar bu yarı ölü dünyada endişelenmeyi gerektirecek hiçbir şeye –yani tehlikeli bir şeye– rastlamamıştım.”

“Daha sonra rastladın mı?” diye sordu Harrison.

“Rastlamak ne kelime! Daha oraya gelmedim. Neyse, tam yatacaktım ki aniden hiç olmadık zimbirtılar duydum!”

“Zimbirtı ne?” diye bilmek istedi Putz.

“Ne duyduğunu bilmiyormuş,” diye izah etti Leroy.

“Doğru,” diye onayladı Jarvis. “Ne duyduğumu bilmiyordum. O yüzden öğrenmek için sessizce oraya gittim. Bir karga sürüsü bir grup kanaryayı yiyormuşçasına bir gürültü kopuyordu; ısıklar, gaklamalar, ötüşler, uğultular falan işte. Bir çotuk kümesinin etrafından dolaştım ve Tviil’i karşımda buldum!”

“Tviil mi?” dedi Harrison, Leroy ve Putz’la aynı anda.

“O ucube devekuşu,” diye açıkladı anlatıcı. “En azından dilimin döndüğü kadarıyla Tviil. Kendisi ‘Trrrviiirll’ gibi bir ses çıkarıyordu.”

“Peki ne yapıyordu?” diye sordu kaptan.

“Yeniliyordu! Ve tabii öyle bir durumda herkesin yapacağı gibi cıyaklıyordu.”

“Yeniliyordu ha! Ne tarafından?”

“Onu daha sonra öğrendim. Tek görebildiğim Putz’un size tarif ettiği gibi devekuşuna benzer bir şeyi sarıp sarmalamış incecik siyah kollardı. Doğal olarak müdahale etmeyecektim; her iki yaratık da tehlikeliyse birinden endişelenmem gerekmeyecekti.

“Fakat kuşumsu şey canla başla direniyor, feryatları arasında kırk beş santimlik bir gagayla acımasız darbeler indiriyordu. Ayrıca o kolların ucunda ne olduğu gözüme ilişti!” Jarvis ürperdi. “Ama aklımı çelen şey kuşumsu yaratığın boynuna asılı küçük siyah kese ya da kutuyu fark etmem oldu! Zeki veya en azından ehli bir canlı olduğunu farz ettim. Her neyse, sonunda aklım çelindi. Otomatik tabancamı çıkardım ve saldırganın görebildiğim kısmına ateş ettim.

“Dokunaçlar havada uçuştı ve siyah bir madde fişkırdı. Sonra yaratık iğrenç bir emme sesiyle kendini ve kollarını yerdeki bir deliğe çekti. Diğeri bir dizi takırtı çıkararak golf sopaları kalınlığındaki bacakları üstünde biraz yalpaladı ve ansızın bana doğru döndü. Silahımı hazırda tutarak onunla uzun uzun baktım.

“Marslı aslında bir kuş değildi. Hatta ilk bakıştan sonra kuşa bile benzemiyordu. Bir gagası ve birkaç tüylü uzantısı vardı var olmasına ama gagası gerçekten bir gaga değildi. Bir nebze esnekti; ucunun yavaşça yandan yana kıvrıldığını görebiliyordum; neredeyse bir gaga ile bir hortumun karışımıydı. Dört parmaklı ayaklara ve ele benzer dört parmaklı şeylere sahipti. Küçük, yuvarlağımsı bir vücudu vardı. Uzun boynu ufacık bir kafayla –ve tabii o gagayla– son buluyordu. Benden iki buçuk santimetre kadar daha uzun boyluydu ve... Eh, Putz onu gördü!”

Mühendis kafa salladı. “Ja! Gördüm!”

Jarvis sözlerini sürdürdü. “Onunla öylece bakıştık. Yaratık en sonunda bir dizi tıkırtı ve cıvıltı çıkarıp ellerini boş bir şekilde bana uzattı. Bunu bir dostluk göstergesi olarak algıladım.”

“Belki,” diye fikir yürüttü Harrison, “senin şu burnuna bakıp kardeş olduğunuzu düşünmüştür!”

“Hıh! Konuşmadan da yeterince komiksin! Her neyse, silahımı kaldırdım ve ‘Boş ver, lafı bile olmaz,’ gibisinden bir şey dedim. Yaratık yanıma geldi ve arkadaş olduk.

“O zamana kadar güneş iyice alçalmıştı. Bir ateş yakmam veya termal derimin içine girmem gerektiğini biliyordum. Ateşte karar kıldım. Thyle yamacının dibinde, kayaların sırtına biraz ısı yansıtabileceği bir yer seçtim. Mars’ın kurumuş bitki örtüsünden parçalar koparmaya başladım. Arkadaşım ne yapmaya çalıştığını anlamış olacak ki bana onlardan bir kucak dolusu getirdi. Bir kibrit çıkarmaya davrandım ama Marslı boynundaki keseyi karıştırdı ve yanan bir kömüre benzer bir şey çıkardı. Onun bir dokunuşuyla ateş cayır cayır yanmaya başladı – üstelik bu atmosferde ateş yakmanın ne kadar uğraştırdığını hepiniz biliyorsunuz!

“Hele o kesesi!” diye devam etti anlatıcı. “O şey üretilmiş

bir eşyaydı, dostlarım; bir ucuna bastırıldığında açılıveriyor, ortasına bastırıldığında o kadar kusursuzca kapanıyordu ki ağzını göremiyordunuz. Fermuardan daha iyiydi.

“Eh, bir süre gözümüzü ateşe dikip oturduktan sonra Marşlı'yla bir tür iletişim kurmayı denemeye karar verdim. Kendimi işaret ederek, ‘Dick,’ dedim. Ne kastettiğimi hemen anladı, ince pençelerinden birini bana doğru uzattı ve, ‘Tick,’ diye tekrarladı. Sonra onu işaret ettim ve aksanını taklit etmediğimden Tviil dediğim o ıslığı çaldım. İşler yolunda gidiyordu; isimleri vurgulamak için, ‘Dick,’ diye tekrarladım, sonra onu gösterip, ‘Tviil’ dedim.

“İşte orada çakılıp kaldık! Kulağa olumsuz gelen bazı tı-kırtılar çıkardı ve ‘P-p-p-root,’ gibi bir şey dedi. Bu daha başlangıçtı; ben hep ‘Tick’ olarak kaldım ama o bazen ‘Tviil,’ bazense ‘P-p-p-root’ oldu. Bazen de daha başka on altı farklı ses!

“Birbirimize bir türlü bağlanamadık. ‘Taş,’ ‘yıldız,’ ‘ağaç,’ ‘ateş’ ve Tanrı bilir daha başka neler denedim. Ne kadar uğraşırsam uğraşayım tek bir kelime bile anlamadım. Aralıksız iki dakika boyunca bir dediği diğerini tutmadı ve eğer çıkardığı sesler bir lisansa ben de bir simyacıyım. Sonunda vazgeçip ona Tviil dedim ve bu da yeterli gözüktü.

“Ama Tviil sözcüklerimden bazılarına takılıp kaldı. Onlardan bir-iki tanesini aklında tuttu ve ayaküstü uydurman gereken bir lisana alışkınsan sanırım buna büyük bir başarı denilebilir. Gel gör ki ben onun konuşma şeklini bir türlü kavrayamadım; ya gözden kaçırdığım ince bir püf noktası vardı ya da aynı şekilde düşünmüyorduk – ve şahsen ikinci ihtimale inanmayı yeğlerim.

“Buna inanmak için başka sebeplerim de var. Bir süre sonra lisan meselesinden vazgeçtim ve matematik denedim. Yere iki artı iki eşittir dört yazdım ve bunu çakıllarla göster-

dim. Tviil bir kere daha fikri kaptı ve beni üç artı üçün altıya eşit olduğu yönünde bilgilendirdi. Yeniden bir yere varır gibi gözüktük.

“Artık Tviil’in en azından ilkokul eğitimi aldığını bildiğim için güneşi temsil eden bir halka çizdim ve önce onu, sonra da güneşin son parıltısını işaret ettim. Sonra Merkür’ü, Venüs’ü, Dünya Ana’yı ve Mars’ı çizdim. Nihayet Mars’ı işaret ettim ve onun mevcut çevremiz olduğunu gösterecek şekilde elimi savurdum. Evimin Dünya’da olduğunu açıklamaya hazırlanıyordum.

“Tviil şemamı pek güzel anladı. Gagasıyla onu dürttü ve epeyce gıklayıp şakıyarak Mars’a Deimos ile Phobos’u ekledi. Üstüne bir de Dünya’nın uydusunu çizdi!

“Bunun neyi ispatladığının farkında mısınız? Tviil’in ırkının teleskoplar kullandığını, yani uygar olduklarını ispatlıyor!”

26

“Hiç de bile!” diye çattı Harrison. “Ay buradan beşinci sınıf bir yıldız düzeyinde görülebiliyor. Onun devrelerini çıplak gözle görebilirler.”

“Evet, Ay’ı görebilirler!” dedi Jarvis. “Ama ne kastettiğimi anlamıyorsun. Merkür görülür değil! Ve Tviil onu biliyordu çünkü Ay’ı ikinci değil üçüncü gezegene ekledi. Merkür’den haberi olmasaydı Dünya’yı ikinci sıraya, Mars’ı da dördüncü yerine üçüncü sıraya koyardı! Şimdi anladın mı?”

“Hıh!” dedi Harrison.

“Her neyse,” diye konuşmasını sürdürdü Jarvis, “ders vermeye devam ettim. Her şey tıkır tıkır ilerliyordu ve aklımdaki fikri izah edebilecekmişim gibi gözüküyordu. Önce şemamdaki Dünya’yı, sonra kendimi gösterdim ve tarifimi perçinlemek için yine kendimi gösterip neredeyse tepe noktasında yemyeşil parlayan Dünya’yı işaret ettim.

“Tviil öyle heyecanlı bir sesle gıklandı ki beni anladığını-

dan emindim. Bir süre yukarı aşağı hoplayıp ansızın kendini ve ardından gökyüzünü işaret etti, sonra da bunu tekrarlardı. Ben ona ağızım bir karış açık bakarken gövdesini ve sonra Arcturus'u, başını ve sonra Spica'yı, ayaklarını ve sonra yarım düzine yıldızı gösterdi. Sonra bir anda uçarcasına havaya sıçradı. O ne hoplamaydı öyle! Yıldızlara doğru ok gibi yirmi beş metre fırladı – eksiği yoktur fazlası vardır! Gökyüzünde silüetinin çıktığını, havada döndüğünü ve bana doğru balıklama daldığını gördüm. Bir kargı gibi gagası üstüne düştü ve kumdaki güneş halkamın merkezine saplanarak hedefi tam on ikiden vurdu!”

“Delilik bu!” diye gözlemde bulundu kaptan. “Düpedüz delilik!”

“Ben de öyle düşündüm! Ona ağızım açık bakarken o başını kumdan çıkarıp ayağa kalktı. Derdimi anlamadığını tahmin ettim ve kahrolası şemayı sil baştan çizdim. Sunumum yine aynı şekilde, Tviil’in resmimin tam ortasına balıklama dalmasıyla son buldu!”

“Belki yaptığı dini bir ayindir,” diye fikir yürüttü Harrison.

“Belki,” dedi Jarvis kuşkuyla. “Eh, işte durum buydu. Belirli bir noktaya kadar fikir alışverişinde bulunabiliyorduk ve sonra – güm! Aramızda bir farklılık, bir kopukluk vardı; Ben Tviil’i ne kadar tuhaf bulduysam onun da beni o kadar tuhaf bulduğundan hiç şüphem yok. Zihinlerimiz dünyaya farklı açılardan bakıyordu ve belki onun bakış açısı da bizimki kadar doğrudur. Fakat sonuç olarak kafa kafaya veremedik. Yine de tüm zorluklara rağmen Tviil’den hoşlandım ve onun da benden hoşlandığından emin sayılırım.”

“Delilik bu!” diye tekrarlardı kaptan. “Hem de zırdelilik!”

“Öyle mi? Sen daha dur. Bir-iki defa düşündüm ki...” Duraksadı ve sonra anlatımına devam etti. “Neyse, sonunda

vazgeçtim ve uyumak için termal derime girdim. Ateş beni pek ısıtmamıştı ama o kahrolası uyku tulumu ısıttı. Kendimi kapattıktan beş dakika sonra boğucu gelmeye başladı. Azıcık açtığımda da hop! Eksi altmış dereceyi burnuma yedim ve roketim düştüğünde edindiğim şişliğe bir de bu donma eklendi.

“Tviil uyumam hakkında ne düşündü bilmiyorum. Bir süre yanımda oturdu ama uyandığımda ortada yoktu. Sonra tulumumdan çıktığımda bir cıvıltı duydum. Bir de baktım o üç kat yüksekliğindeki Thyle yamacından aşağı süzülüyor. Yanıma gaga üstü indiğinde kendimi ve kuzeyi işaret ettim. O da kendini ve güneyi gösterdi. Eşyalarımı sırtlanıp yola koyulduğumda da benimle geldi.

“Nasıl yol aldığını görseniz inanmazsınız! Tek sıçrayışta elli metre aşıyor, havada mızrak gibi süzülüp gagasının üstüne iniyordu. Benim hantal adımlarıma şaşırmış gibi bir hali vardı; fakat kısa süre sonra bana ayak uydurdu. Her birkaç dakikada bir o sıçrayışlarından birini yapıp benim bir şehir bloğu önümde burnunu kumlara gömüyor, sonra da fırlayıp geri geliyordu. İlk başlarda o gaganın bir mızrak gibi üstüme gelmesi beni tedirgin etti. Ama her seferinde yanımdaki kumlara indi.

“İşte böyle Mare Chronium’da beraber yol teptik. Bunun gibi bir yerdı – aynı saçma sapan bitkiler, kumda yetişen veya sürünerek önünden çekilen aynı yeşil biyopodlar. Sohbet bile ettik – birbirimizi anladığımızdan falan değil; sadece laf olsun diye. Şarkılar söyledim. Sanırım Tviil de söyledi; en azından ötüşlerinden ve cıvıltılarından bazılarında zor fark edilen bir tür ritim vardı.

“Arada bir değişiklik olsun diye Tviil çat pat öğrendiği İngilizce kelimeleri sergiledi. Bazen bir çıkıntıyı, bazen de bir çakılı işaret edip ‘taş’ diyordu. Veya koluma dokunup ‘Tick’

diyor ve daha sonra bunu tekrarlıyordu. Aynı kelimenin üst üste iki defa aynı anlama gelebilmesi veya aynı kelimenin iki farklı nesnede kullanılabilmesi onu zevkten dört köşe etmiş gibiydi. Bu da beni dilinin bazı Dünya halklarının ilkel lisanslarına benzeyip benzemediğini düşündürdü – bilirsin işte, Kaptan; genel hiçbir sözcükleri bulunmayan Negritolar gibi. Yemek, su veya insan için değil de iyi yemek ve kötü yemek, yağmur suyu ve deniz suyu, güçlü insan ve güçsüz insan için sözcükleri vardır ama genel sınıflar için yoktur. Yağmur suyu ile deniz suyunun aynı şeyin farklı halleri olduğunu bilemeyecek kadar ilkeldirler. Fakat Tviil’de durum öyle değildi; her nasılsa aramızda gizemli farklılıklar vardı, o kadar – zihinlerimiz birbirine yabancıydı. Yine de birbirimize kanımız ısınmıştı!”

“Aklınızı kaçırmıştınız, hepsi bu,” diye belirtti Harrison. “Birbirinizden o kadar hoşlanmanızın sebebi buydu.”

“Eh, senden de hoşlanıyorum!” diye muzipçe karşılık verdi Jarvis. “Her neyse,” diye kaldığı yerden devam etti, “Tviil’in kafasından birkaç tahta eksik olduğu gibi bir fikre kapılma. Aslına bakarsan bizim öve öve göklere çıkardığımız insan zekâsına birkaç numara bile öğretebilirdi herhalde. Zekâ bakımından bir süper insan olduğunu sanmam; ama o benim zihinsel işleyişimi biraz kavrayabilmesine rağmen benim onunkine en ufak bir anlam veremediğim gerçeğini göz ardı etme.”

“Anlam veremedin, çünkü bir zekâsı yoktu!” diye fikir yürüttü kaptan, Putz ile Leroy ilgiyle gözlerini kırıştıtırırlarken.

“Orasına sözümü bitirdiğimde karar ver,” dedi Jarvis. “Eh, hem o gün hem de bir sonraki boyunca Mare Chronium’da yol aldık. Mare Chronium yani Zaman Denizi! O yolculuğun sonlarına doğru Schiaparelli’nin* koyduğu isme hak verdiği-

* Giovanni Virginio Schiaparelli 19. yüzyılda yaşamış ve Mars gözlemleriyle ünlenmiş bir astronomdu. <https://rantey.org>

mi söylemeliyim! Acayip bitkilerle kaplı o gri, sonu gelmez düzlükte başka hayat türlerinden en ufak bir iz yoktu. Karşımdaki manzara o kadar monotondur ki ikinci günün akşamına doğru Xanthus çölünü görmek bile beni sevindirdi.

“Tam Xanthus’u –daha doğrusu onu çevreleyen yamaçları– gördüğümüz sırada o baş belası kum bulutlarından biri çıkageldi. Buradakiler kadar kötü değildi ama ona karşı yolculuk etmek yine de zordu. Termal deri çantamın transparan ağzını yüzüme kapatarak epey iyi idare ettim ve Tviil’in gagasının dibinde çıkan tüyümsü uzantıları kullanarak burun deliklerini tıkadığını fark ettim. Benzer bazı tüylerle de gözlerini korudu.”

“Demek ki bir çöl yaratığı,” diye atıldı ufak tefek biyolog Leroy.

“Ha? Niye?”

“Su içmez. Kum fırtınalarına uyum sağlamış ve–”

30 “Bu hiçbir şeyi ispatlamaz! Adına Mars denen bu kurumuş çöplüğün hiçbir yerinde heba edilecek kadar su yok. Sizin de bildiğiniz gibi Dünya’da olsak tüm bunlara çöl der geçerdik.” Duraksadı. “Her neyse, kum fırtınası dindikten sonra kumları bile kıpırdatmayacak kadar hafif bir rüzgâr yüzümüze doğru esmeyi sürdürdü. Fakat ansızın Xanthus yamaçlarından bir şeyler sürüklenmeye başladı – küçük, transparan küreler! Cam tenis toplarına benzeseler de hafiftiler, neredeyse bu seyrek havada bile süzulebilecek kadar hafif. İçleri de boştu; en azından bir-iki tanesini kırdığımda kötü bir kokudan başka hiçbir şey çıkmadı. Tviil’e onların ne olduğunu sordum ama tek dediği ‘Hayır, hayır, hayır,’ oldu. Ben de cevabını onlar hakkında bir şey bilmediğine yordum. Küreler çalı topakları ya da sabun baloncukları gibi seke seke geçip gitti ve biz de Xanthus’a doğru yolumuza devam ettik. Tviil bir defa kristal toplardan birini işaret edip, ‘taş’ dedi

ama onunla tartışamayacak kadar yorgundum. Ne kastettiğini daha sonra anladım.

“Nihayet fazla bir günüşiği kalmamışken Xanthus yamaçlarının dibine vardık. Mümkünse platoda uyumaya karar verdim; tehlikeli olabilecek bir şey Xanthus’un kumlarından ziyade Mare Chronium’un bitki örtüsünde avlanır diye mantık yürüttüm. Aslında o zamana kadar Tviil’i yakalayan o ip kollu siyah şey dışında hiçbir tehlike belirtisine rastlamamıştım ve görünüşe bakılırsa o şey avlanmıyor, kurbanlarını erişim mesafesine çekiyordu. Uyuduğum sırada beni yanına çekemezdi; özellikle de Tviil hiç uyumazmış, öyle yapmak-tansa gece boyu sabırla oturup beklermiş gibi gözükürken. Yaratığın Tviil’i nasıl yakaladığını merak ettiysem de bunu ona sormamın yolu yoktu. Onun cevabını da daha sonra öğrendim; sahiden şeytanca bir yöntem kullanıyor!

“Sonuçta Xanthus bariyerinin tabanında tırmanacak kolay bir nokta arayarak ağır ağır geziniyorduk. En azından ben geziniyordum! Tviil yukarı kolayca sıçrayabilirdi, çünkü yamaçlar Thyle’dakinden daha alçaktı – yirmi metre kadar. Bir yer buldum ve sırtıma bağlı su tankına sövüp sayarak yukarı çıkmaya koyuldum, tırmandığım zamanlar hariç beni rahatsız etmiyordu. Tam o anda tanıdığımı düşündüğüm bir ses duydum!

“Seslerin bu seyrek havada ne kadar yarıltıcı olduğunu bilirsiniz. Bir silah patlaması, bir şişe tıpasının çıkması gibi gelir. Ama bu ses bir roket bir roketin uğultusu gibiydi ve hakikaten de yaklaşık on altı kilometre batıdan, benimle günbatımı arasından ikinci yedeğimiz geçip gitti!”

“O bendim!” dedi Putz. “Seni arıyordum.”

“Evet, biliyorum ama bana ne faydası oldu ki? Yamaca tutunarak bağırdım ve el salladım. Tviil de onu gördü ve ötüp şakımaya başladı. Önce bariyerin tepesine, oradan da yük-

seklere sıçradı. Ve ben seyretmeyi sürdürürken roket güneydeki gölgelere karışarak gözden kayboldu.

“Yamacın tepesine seğirttim. Tviil hâlâ heyecanla o tarafı işaret edip şakıyor, göğsü sıçradıktan sonra dalışa geçip kumlara kafa üstü çakılıyordu. Güneyi ve sonra kendimi gösterdiğimde, ‘Evet - evet - evet,’ dedi ama bana nedense uçan şeyin bir akrabam, muhtemelen bir ebeveynim olduğunu sanmış gibi geldi. Belki o anda zekâsına haksızlık ettim; şimdi düşününce sahiden ettiğimi anlıyorum.

“İlgi çekmede gösterdiğim başarısızlık beni derin bir hayal kırıklığına uğramıştı. Termal derimi çıkarıp içine girdim, zira gece soğuğu çoktan etki etmeye başlamıştı. Tviil gagasını kuma sokup kollarını ve bacaklarını gövdesine katladı. O haliyle oradaki yapraksız fundalardan farkı yoktu. Sanırım büyükün gece de öyle kaldı.”

“Koruyucu kamuflaj!” diye atıldı Leroy. “Gördünüz ya? O çöl yaratığı!”

“Sabahleyin,” diye devam etti Jarvis, “tekrar yollara düştük. Xanthus’a girili daha yüz metre olmamışken garip bir şey gördüm! Putz’un onu fotoğraflamadığına bahse varım!

“İleride bir piramit hattı vardı. Ufacıktılar; on beş santimden yüksek olamazlardı. Görebildiğim kadarıyla da Xanthus boyunca uzanıp gidiyorlardı! Pigme tuğlalardan inşa edilmiş küçücük binalardı. Koftular ve uçları küttü veya en azından tepeleri kırık ve içleri boştu. Onları işaret ederek Tviil’e, ‘Ne?’ dedim ama o herhalde bilmediğini belirten bazı olumsuz cıvıltılar çıkardı. Ben de kuzeye, yani gittiğim istikamete doğru uzandıkları için onları takip ettim.

“O hattı saatlerce izledik desem yalan olmaz! Bir süre sonra başka bir tuhaflık fark ettim: Büyüyorlardı. Her birindeki tuğla sayısı aynıydı ama tuğlalar daha büyüktü.

“Öğleye doğru omuz hizasına kadar çıkmışlardı. Bir çift-

tini gözden geçirdim, diğerleriyle aynıydı. Tepeleri kırık ve içleri boştu. Bir-iki tuğlayı da inceledim; silistendiler ve yaradılışın kendisi kadar eskiydiler!

“Kenarları yıprandığı için yuvarlaklaşmışlardı. Silis dünyada bile kolay kolay eskimez, hele ki bu iklimde eskisin!”

“Sence kaç yıllıktılar?”

“Elli bin, yüz bin yıl. Nereden bileyim? Sabah gördüğümüz ufaklar daha eskiydi – belki de on kat eski. Artık ufalanıyorlardı. Bu onları ne kadar eski yapar? Yarım milyon yıl mı? Kim bilir?” Jarvis bir anlığına duraksadı. “Eh,” diye konuşmayı sürdürdü, “hattı takip ettik. Tviil onları göstererek bir-iki kez, ‘taş’ dedi ama bunu daha önce de pek çok defa yapmıştı. Zaten bu sefer haklı sayılırdı.

“Onu sorgulamaya çalıştım. Bir piramidi işaret ederek, ‘Canlılar?’ diye sordum ve ikimizi işaret ettim. Olumsuz bir gıdıklama çıkarıp, ‘Hayır, hayır, hayır. Bir - bir - iki hayır. İki - iki - dört hayır,’ dedi ve bir yandan da karnını ovuşturdu. Ben ona aval aval bakarken sözünü tekrarlardı. ‘Bir - bir - iki hayır. İki - iki - dört hayır.’ Ağzım bir karış açık kaldı.”

“Al sana ispatı!” diye patladı Harrison. “Delilik bu!”

“Öyle mi düşünüyorsun?” diye alaycı bir dille sordu Jarvis. “Eh, ben farklı bir sonuca vardım! ‘Bir - bir - iki hayır!’ Kafan basmıyor tabii, değil mi?”

“Hayır ama seninki de basmıyor!”

“Pek güzel basıyor! Tviil bildiği birkaç İngilizce sözcükle çok karmaşık bir fikir ortaya koyuyordu. Söyle bakalım, matematik sana neyi düşündürür?”

“Neyi mi? Astronomiyi. Veya... veya mantığı!”

“İşte bu! ‘Bir - bir - iki hayır!’ Tviil bana piramitlerin canlılar tarafından inşa edilmediğini söylüyordu! Veya onları inşa edenleri zeki olmadığını, mantık yürütemediğini. Şimdi anladın mı?”

“Hıh! Duy da inanma!”

“İnansen iyi edersin.”

“Peki,” diye araya girdi Leroy, “karnını neden ovuşturdu?”

“Neden mi? Çünkü, sevgili biyoloğum, beyni oradaydı! Ufacık kafasında değil – gövdesinde!”

“C’est imkânsız!”

“Mars’ta imkânsız falan değil! Bu flora ile faunanın Dünya’dakine benzer bir tarafı yok; senin şu biyopodlar bunu ispatlıyor!” Jarvis sırtıp anlatımını sürdürdü. “Neyse, Xanthus’ta yolumuza devam ettik ve ikindinin ortalarına doğru yine garip bir şey oldu. Piramitler sona erdi.”

“Erdi ha!”

“Evet; işin ilginç son piramidin –ki boyları artık üç metreye ulaşmıştı– üstü kapalıydı! Anladınız mı? Onu her ne inşa ettiyse hâlâ içindeydi; yarım milyon yıllık geçmişlerinden şimdiki zamana kadar onların izini sürmüştük.

34

“Tviil ile ben bunu aynı anda fark ettik. Hemen otomatizimi çektim (şarjörü Boland patlayıcı mermilerle doluydu). Tviil de sihirbazlık yaparcasına kesesinden küçük bir cam altıpatlar çıkarıverdi. Silahı bizimkilere çok benzemesine rağmen pençeli eline daha rahat otursun diye kabzası daha büyüktü. Silahlarımızı doğrultarak art arda dizili boş piramitlerin yanından geçtik.

“Hareketlenmeyi ilk Tviil gördü. Piramidin en üst tabakasındaki tuğlalar titriyor, kalkıp iniyordu. Ansızın hafif bir patırtıyla yanlardan aşağı kaydılar. Ve sonra bir şey dışarı çıkmaya başladı!

“Uzun, gümüşü-gri bir kol gözüktü. Zırhlı bir gövdeyi peşi sıra sürüklüyordu. Zırhlıdan kastım gümüşü-gri ve mat-parlak pullarla kaplıydı. Kol arkasındaki gövdeyi delikten çekip çıkardı; yaratık kumlara düştü.

“Tarifi zor bir yaratıktı. Kocaman gri bir fıçıyı andıran bir

gövde, üst ucunda bir kol ile bir tür ağız deliği, alttaysa sert ve sivri bir kuyruk – hepsi o kadar. Bunların dışında ne bir uzuv, ne bir göz, kulak ya da burun. Şey kendini birkaç metre sürükledi, ucu sivri kuyruğunu kuma soktu ve kendini doğrultup öylece oturdu.

“Tekrar kıpırdayana kadar Tviil ve ben onu on dakika seyre ettik. Sonra bir gıcırtyla ve ne bileyim işte, kâğıdın buruşturulmasına benzer bir hışırtıyla kolu ağız deliğine gitti ve oradan bir tuğla çıkardı! Kol tuğlayı dikkatle yere bıraktı ve yaratık tekrar hareketsiz kaldı.

“On dakika sonra bir tuğla daha. Dersin ki doğanın bir duvarcısı. Tam oradan sıvışacaktım ki Tviil yarattığı işaret edip, ‘Taş!’ dedi. Ben, ‘Hıh?’ deyince sözünü tekrarladı. Sonra ötüşlerine ilaveten, ‘Hayır - hayır - hayır,’ dedi ve ıslık çalarcasına iki-üç derin nefes aldı.

“Eh, inanması zor ama ne kastettiğini anladım! ‘Nefes hayır!’ dedim ve kelimeyi uygulamalı olarak gösterdim. Tviil zevkten dört köşe oldu; ‘Evet, evet, evet! Nefes hayır, hayır, hayır!’ Sonra yerinden sıçradı ve havada süzülüp canavarın bir adım uzağına burun üstü indi!

“Ne kadar şaşırdığımı herhalde hayal edebilirsiniz! Kol bir tuğla almak için yukarı kalkıyordu. Tviil’in tutulup ezileceğini zannettim ama hayır – hiçbir şey olmadı! Tviil yaratığa vurdu ve kol tuğlayı alıp ilkinin yanına düzgünce koydu. Tviil yaratığın gövdesine tekrar vurup, ‘taş’ dedi ve ben de gidip yakından bakacak kadar cesaretimi toplayabildim.

“Tviil yine haklı çıktı. Yaratık taştandı ve nefes almıyordu!”

“Nereden bilirsin?” diye atıldı Leroy, gözleri çakmak çakmak bir ilgiyle parlayarak.

“Çünkü bir kimyagerim. Yaratık silisten oluşuyordu! Muhtemelen kumda saf silikon vardı ve onunla besleniyor-

du. Anladın mı? Biz, Tviiller, dışarıdaki o bitkiler, hatta biyopodlar hep karbon bazlı yaşamız; o şeyse başka türlü kimyasal reaksiyonlarla yaşıyordu. Yani silikon bazlı yaşamdı!”

“La vie silicieuse!”* diye bağırdı Leroy. “Şüphem vardı ve şimdi oldu kanıt! Gidip görmem gerek! I faut que je–”

“Pekâlâ! Pekâlâ!” dedi Jarvis. “Çok istiyorsan gidip görebilirsin. Neyse, hem canlı olan hem de olmayan, on dakikada bir hareket eden ve bunu sırf ağzından bir tuğla çıkarmak için yapan bir şeyle karşı karşıyaydım. O tuğlalar onun atık maddesiydi. Gördün mü, Fransız? Biz karbonuz ve atığımız karbondioksit. O şey ise silikon ve atığı silikon dioksit-silis. Ama silis katı olduğu için tuğla şeklinde. Atığıyla kendini örtüyor ve tümüyle kapandığında yeni bir yere geçip baştan başlıyor! Gıcırdamasına şaşmamak lazım! Burada yarım milyon yıllık bir canlıdan bahsediyoruz!”

“Ne kadar yaşlı nasıl biliyor sen?” Leroy’un eli ayağına doluşmuştu.

“Piramitlerini en başından takip ettik ya. Orijinal piramit inşacısı o olmasaydı serinin biz onu bulmadan önce bir yerde sona ermesi ve daha küçüklerle tekrar başlaması gerekmez miydi? Buraya kadar her şey yeterince basit, değil mi?

“Ama yaratık ürüyor da, veya en azından üremeye çalışıyor. Üçüncü tuğla çıkmadan önce hafif bir hışırtı oldu ve o küçük kristal toplardan bir yığını dışarı fırladı. Onlar onun sporları veya tohumlarıydı – artık adına ne dersen. Mare Chronium’da olduğu gibi Xanthus’ta da seke seke yanımızdan geçip gittiler. Nasıl işlediklerini tahmin edebiliyorum – burası asıl seni ilgilendiriyor, Leroy. Sanırım silisten oluşan kristal kabuk tıpkı bir yumurta kabuğu gibi koruyucu bir kaplama. Aktif maddeyse içindeki koku, daha doğrusu silikona saldıran bir tür gaz. Kabuk o elementin bolca bulunduğu

* (Fr.) Silikret bir yaşam! - Rantey Arşivi - <https://rantey.org>

bir yerin yakınında kırılırsa bir reaksiyon başlıyor ve nihayetinde onun gibi bir yaratık gelişiyor.”

“Bir denesene!” diye coşkuyla bağırdı ufak tefek Fransız. “Birini kırıp bakmalıyız!”

“Öyle mi? Eh, ben kırdım. Kürelerden bir çiftini kumların üstünde ezdim. Yaklaşık on bin yıl sonra geri gelip birkaç piramit canavarı ekip ekmediğime bakmak ister misin? Büyük ihtimalle o zamana kadar haklı mıyım anlaşılır!” Jarvis duraksadı ve derin bir nefes aldı. “Tanrım! Ne tuhaf bir yaratık. Hayal edebiliyor musunuz? Kör, sağır, hissiz, beyinsiz – yalnızca bir mekanizma. Fakat aynı zamanda ölümsüz. Silikon ve oksijen olduğu sürece tuğla yapıp piramit inşa etmeye mahkûm. Ondan sonra bile durmayacak. Ölmeyecek. Bir milyon yılın kazaları ona tekrar yemeğinden getirirse işine kaldığı yerden devam edecek. Beyinler ve uygarlıklar ise o zamana kadar hep yok olup gidecek. Garip bir yaratık – ama daha garip bir tanesiyle de karşılaştım!”

37

“Olsa olsa hayallerinde karşılaşmışsındır,” diye söylendi Harrison.

“Haklısın!” dedi Jarvis ciddiyetle. “Bir bakıma haklısın. Hayal canavarı! Ona koyulabilecek en iyi ad bu – ve bir insanın hayal edebileceği en şeytani, en ürkütücü yaratık! Bir aslandan daha tehlikeli, bir yilandan daha sinsi!”

“Söyle bana!” diye yalvardı Leroy. “Gidip görmeliyim!”

“O iblisi görmemen daha iyi!” Jarvis tekrar duraksadı. “Eh,” diye devam etti, “Tviil ve ben piramit yaratığını geride bıraktık ve Xanthus’taki ilerleyişimizi sürdürdük. Yorgundum ve Putz beni alamadığı için ümidimi kaybetmiştim. Ayrıca Tviil’in şakımaları ve pikeleri sinirimi bozuyordu. Ben de tek kelime etmeden o monoton çölde saatlerce yürüdüm.

“İkindinin ortalarına doğru ufukta koyu renkli alçak bir hat görüldü. Ne olduğunu biliyordum – bir kanaldı. Daha

önce roketle üstünden geçmişim ve bu da Xanthus'un henüz üçte birini kat ettiğimiz anlamına geliyordu. Ne hoş bir düşünce, değil mi? Yine de programıma uyuyordum.

“Kanala yavaş yavaş yaklaştık; onun geniş bir bitki örtüsüyle çevrili olduğunu ve Çamur Yığını Şehri'nin orada yer aldığını hatırladım.

“Dediğim gibi yorgundum. Sıcak bir yemek hayal edip duruyordum. Sonra aklım bu çılgın gezegenden sonra Borneo'nun* bile ne kadar güzel ve evimsi geleceğine, biricik New York'a, hatta orada tanıdığım bir kıza gitti. Fancy Long. Bilir misiniz?”

“Görsel animatör,” dedi Harrison. “Arada bir izlediğim oldu. Hoş bir sarışıdır; Yerba Mate Hour şovunda dans edip şarkı söyler.”

“İşte o,” dedi Jarvis. “Onu epey iyi tanırım – sadece arkadaş olarak, anlatabildim mi? Yine de Ares'le yola çıkmadan önce bizi uğurlamaya gelmişti. Eh, kendimi çok yalnız hissederek onu düşünüyordum ve o kauçuksu bitki hattına gitgide yaklaşıyorduk.

“Sonra bir anda, ‘O da nesi!’ deyip kalakaldım. Fancy Long'un ta kendisi o beyne benzer çatlak ağaçlardan birinin altında apaçık duruyor, tıpkı ayrıldığımız sırada yaptığı gibi gülümseyip el sallıyordu!”

“Demek sen de aklını kaçırmışsın,” diye gözlemde bulundu kaptan.

“Ben de neredeyse aynı şeyi düşündüm! Kendimi çimdiklemeye, gözlerimi kapatıp açmaya başladım ve her seferinde Fancy Long gülümseyip el salladı! Tviil de bir şey gördü; durmaksızın şakıyıp gıdaklıyordu ama onu hayal meyal duyuyordum. Kumların üstünde Fancy'ye doğru ko-

* Pasifik Okyanusu'nda bulunan ve üç ülke tarafından paylaşılan gelir düzeyi düşük bir ada: <https://rantey.org>

şuyordum ve kendime soru bile soramayacak kadar hayrete düşmüştüm.

“Aramızda yedi metreden az kalmışken Tviil uçarcasına sıçramalarından biriyle bana yetişti. Kolunu tutup cırtlak sesiyle, ‘Hayır - hayır - hayır!’ diye bağırdı. Silkinerek ondan kurtulmaya çalıştım –bambudan yapılmışçasına hafifti- ama o pençelerini kuma gömüp bağırdı. Nihayet aklım biraz başıma geldi ve Fancy’dan üç metre uzakta durdum. Karşımda öylece bekliyor, Putz’un kafası kadar gerçek gözüküyordu!”

“Ha?” dedi mühendis.

“Gülümseyip el salladı, el sallayıp gülümsedi. Ben orada Leroy’un şimdi yaptığı gibi şaşkın şaşkın dikilirken Tviil ötüp ötüp şakıdı. Gördüğümün gerçek olamayacağını biliyordum ama karşımdaydı işte! Nihayet dedim ki, ‘Fancy! Fancy Long!’ O ise gülümseyip el sallamayı sürdürdü. Sanki elli dokuz milyon kilometre geride kalmamıştı.

39

“Tviil cam tabancasını çıkarıp ona doğrultmuştu. Onu kolundan tuttum ama beni iterek uzaklaştırmaya çalıştı. Fancy’yi işaret edip, ‘Nefez hayır! Nefez hayır!’ dedi. İşte o zaman anladım ki Fancy Long’un canlı olmadığını söylüyordu.

“Başım resmen fıldır fıldır dönüyordu!

“Yine de onu Fancy’ye silah doğrulturken görmek tüylerimi diken diken ediyordu. Neden öylece dikilip Tviil’in dikkatle nişan almasını seyrettim bilmiyorum ama seyrettim işte. Sonra Tviil silahının kabzasını sıktı; ucundan biraz buhar çıktı ve Fancy Long ortadan kayboldu! Yerinde Tviil’i pençesinden kurtardığım o kıpır kıpır, siyah ip kollu dehşetlerden biri belirdi!

“Hayal canavarı! Ben afallamış halde dikilerek onun ölmesini seyrederken Tviil öterek ısıklar çaldı. Sonunda koluma dokundu, kıvranan şeyi işaret etti ve, ‘Sen bir - bir - iki,

o bir - bir - iki,' dedi. Bunu sekiz-on defa tekrarladığında ne kastettiğini anladım. Siz anladınız mı?"

"Oui," dedi Leroy çığlık çığlığa. "Moi-je le comprends!*" Sen bir şey düşündüğünde canavar bunu anlıyormuş ve sen onu görüyormuşsun! Un chien** - aç bir köpek olsa kocaman bir kemik görürdü! Veya koku alırdı, değil mi?"

"Doğru!" dedi Jarvis. "Hayal canavarı kurbanını yakalamak için onun özlemlerini ve arzularını kullanıyor. Yuvalama dönemindeki bir kuş eşini, av peşinde koşan bir tilki çaresiz bir tavşan görürdü!"

"Arkadaşın gerçeği nasıl anladı?" diye ansızın sordu kapitan.

"Tviil mi? Ne bileyim! Belki ilgimi çekmesi mümkün olmayan bir şey düşünüyordu ve koşmaya başladığımda bambaşka bir şey gördüğümü anlayıp aklı başına geldi. Veya belki de hayal canavarı yalnızca tek bir imgelem yaratabiliyordur ve Tviil benim gördüğümü gördü - ya da hiçbir şey görmedi. Ona soramadım. Ama zekâsının bizimkine eş veya daha büyük olduğunun işte bir kanıtı daha."

"Şu senin Tviil delinin tekiymiş!" dedi Harrison. "Zekâsının insanlarınkine denk olduğunu nereden çıkardın?"

"Pek çok yerden! Öncelikle piramit yaratığından. Tviil daha önce onlardan birini hiç görmemiş; bu kadarını söyleyebildi. Yine de onu ölü-canlı bir silikon otomat olarak tanıdı."

"Belki başka birinden duymuştur," diye itiraz etti Harrison. "Sonuçta buralarda bir yerde yaşıyor."

"Peki ya lisan? Ben onun tek bir fikrini bile anlayamazken o benim altı-yedi sözcüğümü öğrendi. Ve o altı-yedi sözcükle ne gibi karmaşık fikirler paylaşabildiğinin farkında mısın? Piramit yaratığı, hayal canavarı! Tek bir ifadeyle bana birinin

* (Fr.) Anlıyorum! -yhn

** (Fr.) Bir köpek. -yhn

zararsız bir otomat, diğersininse ölümcül bir hipnozcu olduğunı açıklayabildi. Buna ne diyeceksin?”

“Hıh!” dedi kaptan.

“İstediğın kadar hıhla! Topu topu altı tane İngilizce sözcük bilseydin sen aynı şeyi yapabilir miydin? Hatta Tviil gibi daha da ileri gidip başka bir yaratıktan –anlaşmayı tümüyle imkânsız kılacak kadar farklı türde bir zekâyâ sahip bir yaratıktan– bahsedebilir miydin?”

“Ha? O da ne?”

“Daha sonra. Anlatmaya çalıştığım şey Tviil ile ırkının dostluğumuza layık oldukları. Mars’ın bir yerinde –ve haklı olduğumu göreceksin– bizimkine denk, hatta belki daha bile üstün bir uygarlık ve kültür var. Ve aramızda iletişim kurulması mümkün; Tviil bunun ispatı. Bu iş yıllarca sabırla uğraşmayı gerektirebilir, çünkü zihinleri bizimkine yabancı. Fakat karşılaştığımız bir sonraki zihinler kadar değil, tabii onlara zihin denilebilirse.”

41

“Bir sonraki mi? Nasıl yani?”

“Kanal boylarındaki çamur şehirlerin halkları.” Jarvis kaşlarını çatı, sonra anlatımına devam etti. “Hayal canavarının ve silikon yaratığın akla hayale gelebilecek en garip varlıklar olduğunu sandım ama yanılmışım. Bu yaratıklar onlardan bile daha yabancı, daha az anlaşılır. Arkadaşlığın, hatta yeterli sabır ve dikkat gösterilirse fikir alışverişinin mümkün olduğu Tviillere göre çok az idrak edilebilirler.

“Eh,” diye sözlerini sürdürdü, “hayal canavarını can çekişerek kendini deliğine çekerken bıraktık ve kanala doğru yolumuza devam ettik. O halıya benzer yürüyen çimenler biz yaklaştıkça yolumuzdan kaçıştı ve bankete vardığımızda kanalda sarı bir sızıntı vardı. Roketteyken dikkatimi çeken höyük kent bir buçuk kilometre kadar sağımdaydı ve ben de ona bir göz atacak kadar meraklıydım.”

“Şehir önceki bakışında terk edilmiş gözüküyordu. İçinde gizlenen yaratıklar varsa bile – eh, hem Tviil hem de ben silahlıydık. Ha bu arada Tviil’in şu kristal silahı ilginç bir aygıttı; hayal canavarı olayından sonra onu gözden geçirmiştım. Attığı küçük cam kıymıklar galiba zehirliydi ve sanırım bir dolduruşta onlardan en az yüz tane alıyordu. İticiyse buhardı – bildiğimiz buhar işte!”

“Buhhar!” diye tekrarladı Putz. “Nerden gelir, buhhar?”

“Sudan elbette! Transparan kabzadan silahın içindeki su ve yüz mililitre kadar yoğun, sarımsı bir diğer sıvı görülebiliyordu. Tviil kabzayı sıkarken bir tetik kullanmıyordu; yanma haznesine bir damla su ve bir damla o sarı madde akınca su POF diye buharlaşıveriyordu! O kadar zor bir mekanizma değil; sanırım aynı prensibi biz de geliştirebiliriz. Konsantre sülfürik asit suyu neredeyse kaynama noktasına kadar ısıtır. Tabii sönmemiş kireç de. Potasyum ve sodyum da cabası.

“Tabii silahı benimki kadar uzun menzilli değildi ama bu seyrek havada pek fark etmiyordu. Ayrıca bir Western filmindeki kovboy tabancaları kadar çok mermi alıyordu. Etkiliydi de – en azından Mars’taki yaşam biçimlerine karşı. O abes bitkilerden birine nişan alarak silahı denediğimde bitki kaşla göz arasında kuruyup dağıldı! Cam kıymıklarının zehirli olduğunu o yüzden düşünüyorum.

“Her neyse, çamur yığını kentine doğru giderken kanalları da şehri inşa edenlerin açıp açmadıklarını merak etmeye başladım. Önce kenti, sonra da kanalı gösterdiğimde Tviil, ‘Hayır - hayır - hayır!’ dedi ve güneyi işaret etti. Bundan kanal sistemini başka bir ırkın, belki de Tviil’in halkının yarattığı sonucunu çıkardım. Bilemiyorum; belki gezegende zeki bir ırk daha vardır – hatta belki de on tane. Mars çok tuhaf bir gezegen.

“Şehre yüz metre kala bir tür yoldan geçtik – aslında sertleşmiş çamur demek daha doğru olur. Sonra ansızın höyük inşacılarından birine rastladık!

“Fantastik varlık diye buna derler! Daha çok dört bacak üstünde yürüyen bir fıçıya benziyordu. Ayrıca dört kolu yahut dokunacı vardı. Bir kafası yoktu; gövdeden, uzuvlardan ve etrafını çepeçevre saran gözlerden ibaretti. Fıçı gövdenin üst ucunda bir davul derisi kadar gergin bir diyafram bulunuyordu, hepsi o kadar. Küçük, bakırımsı bir el arabası itiyordu ve deyim yerindeyse Cehennem’den fırlamış bir iblis misali kaşla göz arasında yanımızdan geçip gitti. Bizi fark etmedi bile; ama geçerken benden tarafa bakan gözlerin biraz oynadığını görür gibi oldum.

“Az sonra içi boş başka bir el arabası iten bir tane daha geldi. Yine aynı şey oldu – yanımızdan hızla geçip gitti. Eh, trencilik oynayan bir grup fıçı tarafından göz ardı edilecek değildim; o yüzden üçüncüsü yaklaşırken yoluna çıktım, tabii durmazsa yana atlamaya hazır olarak.

“Ama durdu. Durdu ve tepesindeki diyaframı davul gibi çaldı. İki elimi birden ileri uzatıp, ‘Biz dostuz!’ dedim. Sizce ne yaptı?”

“Bahse varım, ‘Tanıştığımıza çok sevindim,’ demiştir!” diye tahminde bulundu Harrison.

“Eğer öyle yapsaydı daha fazla şaşırıamazdım! Kısa bir süre diyaframını çalıp ansızın, ‘Biz d-o-o-s-tuzzz,’ diye gümbürdedi ve el arabasını kullanarak beni acımasızca dürttü. Tabii hemen yana sıçradım. O çekip giderken de bön bön arkasından baktım.

“Bir dakika geçmeden bir tanesi daha çıkageldi. Bu seferki duraklamadı. ‘Biz d-o-o-s-tuzzz,’ diye davulunu çalarak alelacele geçip gitti. Cümleyi nasıl öğrenmişti? Tüm o yaratıklar birbiriyle bir tür iletişim halinde miydi? Hepsi de merkezi bir

organizmanın parçaları mıydı? Cevabı bilmiyorum ama sanırım Tviil biliyor.

“Her neyse, yaratıklar birbiri ardına yanımızdan geçip gittiler. Her biri bizi aynı ifadeyle selamladı. Düşündükçe insanın gülesi geliyor; bu Tanrı’nın cezası gezegende bu kadar çok arkadaş bulacağımı hiç düşünmemiştim! Nihayet Tviil’e şaşkın bir el hareketi yaptım. Ne kastettiğimi anlamış olacak ki, ‘Bir - bir - iki - evet! İki - iki- dört hayır!’ Anladınız mı?”

“Tabii,” dedi Harrison. “Bu bir Mars tekerlemesi.”

“Evet! Eh, Tviil’in sembolizmine alışıyordum ve şu şekilde bir sonuca vardım: ‘Bir - bir - iki - evet!’ Yaratıklar zekiydi. ‘İki - iki - dört - hayır!’ Zekâları bizimkinden çok daha farklıydı ve iki artı iki eşittir dört mantığının ötesindeydi. Belki ne kastettiğine kafam basmamıştır. Belki de zihinlerinin daha düşük bir seviyede olduğunu, ancak basit şeyleri algılayabildiğini kastetmiştir. ‘Bir - bir - iki - evet!’ Fakat daha zor şeyler için, ‘İki - iki - dört - hayır!’ Yine de daha sonra gördüklerimize dayanarak ilk tahminimde haklı olduğumu düşünüyorum.

“Kısa bir süre sonra yaratıklar koşarak geri geldiler; önce biri, sonra diğeri. El arabaları taş, kum, kauçuksu bitkiler gibi ıvır zıvırla doluydu. Dostane selamlarını yine kulağa hiç de dostane gelmeyen bir şekilde gümbürdeyerek hızla uzaklaştılar. Üçüncünün ilk karşılaştığım yaratık olduğunu varsaydım ve onunla tekrar laflamaya karar verdim. Bir kez daha yoluna çıkıp bekledim.

“Her zamanki ‘Biz d-o-o-s-tuzzz’ gümbürtüsüyle gelip önümde durdu. Ona uzun uzun baktım; gözlerinden dördü veya beşi de bana baktı. Parolasını tekrar deneyip el arabasıyla beni itekledi ama yerimden kıpırdamadım. İşte o zaman kahrolası yaratık kollarından birini uzattı ve parmağımsı iki kısılcıyla burnumu sıktı!”

“Hah!” diye kükredi Harrison. “Belki onların da bir güzel-lik algısı vardır!”

“Sen istediğin kadar gül!” diye homurdandı Jarvis. “Bur-num zaten şişmiş ve donmuştu. Neyse, ‘Of!’ diye bağırıp yana sıçradım ve yaratık oradan hızla uzaklaştı. Fakat o an-dan sonra selamları ‘Biz d-o-o-s-tuzzz! Of!’ oldu. Ne acayip yaratıklardı!

“Tviil ve ben en yakındaki höyüğe kadar yolu dümdüz ta-kip ettik. Yaratıklar bize en ufak bir ilgi göstermeden gelip gidiyorlar, çerçöp taşımayı sürdürüyorlardı. Yol eski bir ma-den gibi yokuş aşağı meyillenerek bir çukura indi. Fıçı halkı oraya girip çıkıyor, bir yandan da ebedi ifadeleriyle bizi se-lamlıyordu.

“Çukurdan içeri baktım; aşağıdan bir yerden ışık geli-yordu ve onu görmek beni meraklandırdı. Bir alevden veya fenerden çok medeni bir ışığa benziyordu, bilmem anlatabil-dim mi. Yaratıkların gelişimine dair bir ipucu bulabileceğimi düşünerek aşağı inmeye koyuldum. Tviil de peşime takıldı ama birkaç kez ötüp şakıdı da.

“Işık ilginçti; eski bir ark lambası* gibi titreşiyordu ama koridor duvarına saplı tek bir siyah çubuktan geliyordu. Elektrik olduğuna hiç şüphe yoktu. Anlaşılan yaratıklar epey uygardı.

“Sonra parlak bir şeyin üstüne vuran başka bir ışık görüp ona bakmaya gittim ama sadece ısıltılı bir kum yığını olduğu anlaşıldı. Oradan ayrılmak için girişe doğru döndüm. Bir de baktım ki ortada giriş miriş kalmamış.

“Koridorun kıvrıldığını veya farkında olmaksızın bir yan tünele saptığımı düşündüm. Neyse, geldiğimi sandığım yöne doğru geri gittiğimde tek gördüğüm daha başka loş koridor-lar oldu. Mekân resmen bir labirentti! Yer yer ışıklarla aydın-

* İki elektrot arasındaki boşluktan elektrik akım geçmesiyle ışık veren bir fener türü. -çn

lanan tüneller her yöne doğru kıvrılarak uzanıyordu ve arada bir o yaratıklardan biri bazen bir el arabası iterek, bazen de itmeyerek hızla geçip gidiyordu.

“Eh, ilk başta pek kaygılı değildim. Tviil ile ben girişten sadece biraz uzaklaşmıştık. Fakat o andan sonra attığımız her adım biri daha da derinlere götürür gibiydi. Nihayet ıvır zıvır almaya gittiğini düşünerek boş bir el arabası iten yaratıklardan birini takip etmeyi denedim; ama yaratık bir tünelden diğerine amaçsızca koşturup durdu. Bir sütunun etrafında o Japon vals fareleri* gibi dönmeye başladığında vazgeçtim ve su tankımı sırtımdan atıp yere oturdum.

“Tviil de benim kadar çıkmazdaydı. Yukarıyı işaret ettiğimde çaresiz bir ötüşle, ‘Hayır - hayır - hayır!’ dedi. Yerlilerden de yardım almamız mümkün değildi. Dostumuz oldukları yönünde verdikleri beyanlar hariç bize en ufak bir ilgi göstermiyorlardı.

“Tanrım! Orada kaç saat veya gün dolandığımızı bilmiyorum! Yorgunluktan iki defa uyuyakaldım; Tviil’in hiç uykuya ihtiyaç duymış gibi bir hali olmadı. Yalnızca yukarı meyilli koridorlardan gitmeyi denedik ama bir süre yokuş yukarı çıktıktan sonra aşağı kıvrılıyorlardı. O kahrolası karınca yuvasında sıcaklık sabitti; geceyi gündüzden ayırt edemiyordun ve ilk seferinde bir mi yoksa on üç saat mi uyuduğumu bilmediğim için saatime bakarak vaktin öğle mi yoksa gece yarısı mı olduğunu kestiremiyordum.

“Bir sürü tuhaf şeyle karşılaştık. Koridorlardan bazılarında makineler çalışıyordu ama bir işe yararmış gibi gözüküyorlardı – sadece dönen çarklardan ibarettiler. Ve birkaç defa aralarında bir yavrunun büyüdüğü birbirine yapışık iki fiçı yaratığı gördüğüm oldu.”

* Kendi kuyruğunu kovalayarak fıldır fıldır dönmesiyle tanınan bir fare cinsi. –çn

“Partenogenez!” diye heyecanla atıldı Leroy. “Les laleler gibi partenogenez yöntemiyle tomurcuklanma!”

“Sen öyle diyorsan öyledir, Fransız,” diye onayladı Jarvis. “Yaratıklar bize hiç ilgi göstermediler; tabii, ‘Biz d-o-o-s-tuzzz! Of!’ diye verdikleri selamları saymazsan. Herhangi bir ev yaşantıları yok gibiydi; el arabalarıyla ortalıkta koşuşturarak çerçöp taşıyorlardı, hepsi bu. Ama sonunda o çerçöple ne yaptıklarını keşfettim.

“Uzun bir mesafe boyunca yukarı çıkan bir koridorda şansımız yaver gitti. Yüzeye yaklaşmış olmamız gerektiğini hissettiğim sırada tünel ansızın kubbeli bir mağaraya açıldı. İlk defa öyle bir yere rastlıyorduk. Hele bir de tavandaki bir çatlaktan günışığına benzer bir parıltı görünce dans edesim geldi!

“Mağarada bir tür makine vardı – yavaşça dönen kocaman bir çark. Yaratıklardan biri çerçöpünü onun altına dökmekle meşguldü. Çark döküntüyü çatır çatır ezerek kumu, taşı, bitkileri ve diğer her şeyi bir yerlere akıp giden bir toz haline getirdi. Biz seyrederken başkaları da sırayla içeri girip süreci tekrarlardı. Her şey bundan ibarete benziyordu. Ortada ne bir plan ne de bir düzen vardı ama zaten bu çılgın gezegende her şey öyle değil mi ya? Ayrıca neredeyse inanılmayacak kadar garip bir husus daha vardı.

“Yaratıklardan biri yükünü boşalttıktan sonra el arabasını kenara itti ve sakın sakın çarkın altına girdi! Ses çıkaramayacak kadar sersemlemiş bir halde onun ezilmesini seyrettim ve kısa süre sonra başka biri daha onu takip etti! Üstelik eylemlerinde tamamen sistematiktiler; arabasız yaratıklardan biri terk edilmiş el arabasını alıp gitti.

“Tviil’in şaşırmış bir hali yoktu; bir sonraki intiharı işaret ettiğimde, ‘Elimden ne gelir ki?’ dercesine akla hayale sığabilecek en insansı tarzda omuz silkti. Bu yaratıkları az buçuk tanıyor olmalıydı.

“Sonra başka bir şey gördüm. Çarkın ötesinde, bir tür alçak kaidenin üstünde parıldayan bir şey vardı. Oraya git-tim; takriben bir yumurta ebatlarındaki küçük bir kristal, Tophet’le* yarışacak kadar ışık saçıyordu. Işık statik bir boşalım gibi ellerimi ve yüzümü karıncalandırdı. Sonra komik bir şey daha fark ettim. Sol başparmağımdaki o siğili hatırlıyor musunuz? Bakın!” Jarvis elini uzattı. “Kendiliğinden kuruyup düştü! Ve zavallı burnumun acısı sihir gibi geçiverdi! Kristal sert x ışınlarının** veya gama radyasyonunun özelliklerine sahipti ama onlardan daha bile etkiliydi; hastalıklı dokuyu yok ediyor ve sağlıklı dokuya zarar vermiyordu!

“Ben tam bunun Dünya Ana’ya götürülebilecek ne muhteşem bir hediye olduğunu düşünürken bir curcuna koptu. Çarkın öteki tarafına koştuğumuzda el arabalarından birinin öğütüldüğünü gördük. Anlaşılan intiharlardan biri dikkatsizce yapılmıştı.

“Yaratıklar ansızın etrafımızda davul çalıp gümbürdemeye başladılar. Çıkardıkları gürültü kesinlikle tehditkârdı. Aralarından bir kalabalık üstümüze yürüdü. Biz de içeri girerken geçtiğimizi düşündüğüm tünele çekildik. Yaratıklar gümbür gümbür peşimizden gelmeyi sürdürdüler; bazıları el arabası itiyor, bazıları itmiyordu. Deli hödükler, ne olacak! Koro halinde, ‘Biz d-o-o-s-tuzzz! Of!’ diyorlardı. ‘Of’ kısmı hiç hoşuma gitmedi; söyleyiş şekilleri epey imalıydı.

“Tviil cam tabancasını eline aldı. Ben de daha rahat hareket edebilmek için su tankımdan kurtulup kendiminkini çıkardım. Peşimizde fıçı yaratıklarla koridorda geri geri gitmeyi sürdürdük; sayıları yirmi kadardı. Işın garip tarafı, dolu

* Kitab-ı Mukaddes’e göre insanların diri diri yakılarak kurban edildiği Kudüs şehrine yakın bir yer. Burada oranın alevlerine gönderme yapılıyor.
-çn

** Yüksek enerjisiyle maddeye daha çok sızan ve bundan dolayı radyolojide ağırlıklı olarak kullanılan x ışın türü. çn

el arabalarıyla öteki taraftan gelenler en ufak bir tepki vermeksizin birkaç santim uzağımızdan geçip gidiyorlardı.

“Tviil bunu fark etmiş olacak ki ansızın kesesinden ateşimi yakmakta kullandığı o kömüre benzer şeyi çıkardı ve bir araba dolusu bitki köküne değdirdi. Pof! Tüm yük cayır cayır yanmaya başladı ve onu iten çılgın yaratık temposunu hiç yavaşlatmadan yoluna devam etti. Yine de yangın ‘d-o-o-s-tuzzz’ kalabalığında karışıklığa sebep oldu. O sırada dumanın havada anafor yaptığını ve uçup gittiğini fark ettim. Arkama döndüğümde de girişi karşımda buldum.

“Tviil’i tuttum ve birlikte depara kalktık. Yirmi takipçimiz de peşimize takıldı. Günışığı Cennet gibi geldiyse de güneşin batmak üzere olduğunu daha ilk bakışta anladım. Bu hiç iyi değildi çünkü bir Mars gecesinde termal derime bürünmeden hayatta kalamazdım – en azından bir ateş yakmaksızın.

“Üstelik işler iyice sarpa sardı. Bizi iki höyük arasında köşeye kısırdılar ve orada kalakaldık. Ne ben ateş açmışım ne de Tviil; hödükleri mermilerle daha da kızdırmanın anlamı yoktu. Biraz uzağımızda durup dostluk ve of hakkında davul çalmaya başladılar.

“Sonra vaziyet daha da kötüye gitti! Bir fıçı hödüğü el arabasıyla dışarı çıktı. Hepsi de onun içine uzandılar ve arabadan avuç avuç bakır dart çıkardılar. Otuz santim uzunluğundaki dartlar epey sivri gözüküyordu. Ansızın biri havada ıslık çalarak kulağımın yanından geçti! Artık ya ateş edecek ya da ölecektik.

“Bir süre epey iyi idare ettik. El arabasının yanındakileri tek tek avlayarak dartları asgari düzeyde tuttuk. Fakat ansızın gök gürültüsü gibi ‘d-o-o-s-tuzzz’ ve ‘of’ sesleri arasında delikten koskoca bir ordu fırladı.

“Sonumuz gelmişti ve bunun farkındaydım! Sonra Tviil’in

sonunun gelmediğini fark ettim. Arkamızdaki höyüğün üstünden kolayca atlayabilirdi. Yine de yanımda kalıyordu!

“Yeterince vakit olsaydı herhalde oturup ağlardım! Tviil’e daha ilk bakışta kanım ısınmıştı ama rolleri değişseydik yaptığını yapacak kadar minnettar olur muydum? Onu ilk hayal canavarından kurtarmıştım ama sonrasında o da bana bir o kadar yardım etmişti, değil mi? Kolunu tutup, ‘Tviil,’ dedim ve yukarıyı işaret ettim. Ne kastettiğimi anladı. ‘Hayır - hayır- hayır, Tick!’ dedi ve cam tabancasıyla ateş etti.

“Elimden ne gelirdi ki? Güneş battığında zaten işim bitecekti ama bunu ona izah edemezdim. ‘Sağ ol, Tviil. Büyük adamsın!’ dedim ama ona hiç de iltifat etmişim gibi hissetmedim. Bir adam! Onun yaptığını yapacak çok az adam vardır.

“Ben tabancamı ‘pat’ ettim, Tviil kendininkini ‘puf’ etti ve fiçılar dartlarını fırlattılar. Üstümüze hücum etmeye hazırlanıyorlar, bir andan da dost olduklarını gümbürdüyorlardı. Umutlarım tükenmişti. Sonra ansızın gökten Putz şeklinde bir melek inerek alt jetleriyle fiçıları ufak ufak parçalara ayırdı!

“Vay be! Bağırıp rokete doğru koştum; Putz kapıyı açtı ve ben de gülerек, ağlayarak, haykırarak içeri girdim! Tviil’i ancak ondan sonra hatırladım; etrafıma bakındığımda yine o pikelerinden birini yaparak höyüğün üstünden aştığını gördüm.

“Başının etini yiye yiye Putz’u onun peşinden gitmeye ikna ettim. Biz roketi havalandırana kadar karanlık çökmüştü; burada gece nasıl gelir bilirsiniz – bir düğmeye basmış gibi olursun. Çölün üstünden uçtuk ve bir-iki defa yere konduk. ‘Tviil!’ diye bağırdım, hem de sanırım yüz defa. Onu bir türlü bulamadık; rüzgâr gibi yol alabiliyordu ve tek duyduğum güneyden gelen hafif bir ötüş ve şakıma oldu, tabii

hayal etmediysem. Kahretsin, ortadan kaybolmuştı! Keşke... keşke kaybolmasaydı!”

Ares’in dört üyesi sessizdi, alaycı Harrison bile. En sonunda Leroy suskunluğu bozdu.

“Görmek isterdim,” diye mırıldandı.

“Evet,” dedi Harrison. “Hele o siğil ilacını. Onu elinden kaçırmaman kötü olmuş; bir buçuk asırdır iyileştirmeye çalıştığımız kansere çare olabilirdi.”

“Ah, o,” dedi Jarvis kasvetli bir üslupla. “Kavgayı başlatan oydu!” Cebinden ışıltılı bir cisim çıkardı.

“İşte burada.”

Hayaller Vadisi

Ares seferinin kaptanı Harrison roketin pruvasındaki küçük teleskopa arkasını döndü. “En fazla iki hafta daha,” diye belirtti. “Mars dünyaya göre toplam yetmiş günde ters devinim yaptığı için* ya o arada eve doğru yola çıkacağız ya da Dünya Ana’nın güneşin etrafında dönmesi ve bize tekrar yetişmesi için bir buçuk yıl bekleyeceğiz. Burada bir kış geçirmeye ne dersiniz?”

Grubun kimyageri Dick Jarvis bir ürpertiyle başını defterinden kaldırdı. “Bir sıvı hava tankında geçirmeyi yeğlerim!” diye tercih belirtti. “Bu eksi altmışlık yaz geceleri bana yetiyor da artıyor bile.”

“Eh,” diye yorum yaptı kaptan, “ilk başarılı Mars seferinin o zamana kadar eve çoktan varmış olması lazım.”

“Ancak eve varırsak başarılı sayılırız,” diye düzeltti Jarvis. “Bu külüstür roketlere güvenmiyorum – yedek roket beni geçen hafta Thyle’in ortasında bıraktığından beri. Bir roket yolculuğundan yürüyerek dönmek benim için yepyeni bir tecrübe oldu.”

“Roket yolculuğu demişken,” diye karşılık verdi Harrison,

* Yörüngesi daha uzun olduğu için Mars, Güneş etrafında Dünya’ya göre daha yavaş döner ve Dünya yaklaşık her bir buçuk yılda bir Mars’ın önünden geçer. Yetmiş günlük o zaman diliminde iki gezegenin arasındaki mesafe asgariye iner ve Dünya’dan bakıldığında Mars aksi yönde gidiyormuş gibi gözükür. Astronomide buna ters devinim (*retrograde*) adı verilir. –çn

“filmlerini geri almak zorundayız. Bu yolculuğu düze çıkar-mamız için önemliler. Halk ilk ay resimlerine nasıl üşüşmüştü hatırlıyor musun? Bizim resimler onları kapı dışarı edecektir. Yayın hakları da cabası; Akademi’yi kazançlı bile çıkarabiliriz.”

“Benim asıl ilgimi çeken kişisel bir kazanç,” diye laf yetiştirdi Jarvis. “Mesela bir kitap; keşif kitapları daima revaçta-dır. Mars Çölleri – nasıl başlık ama?”

“Uyduruk!” diye homurdandı kaptan. “Kulağa tatlıları konu alan bir yemek kitabı gibi geliyor. Adını ‘Bir Marslının Aşk Hayatı’ gibi bir şey koymalısın.”

Jarvis gevrek gevrek güldü. “Neyse,” dedi, “eve sağ salim dönebilirsek bulabildiğim her kazanca dört elle sarılacağım ve bir daha asla ama asla Dünya’dan iyi bir stratosfer uçağının beni götürebileceğinden daha fazla uzaklaşmayacağım. Üstünde bulunduğumuz bu kurumuş çöplükte sürttükten sonra gezegenimizin değerini daha iyi anladım.”

54

“Öbür yıl buraya geri geleceğine bahse girebilirim,” diye sırtıttı kaptan. “Dostunu –o akıllı devekuşunu– ziyaret etmek istersin.”

“Tviil’i mi?” Diğerinin ses tonu ciddileşti. “Keşke onu hiç kaybetmeseydim. İyi bir izciydi. O olmasaydı hayal canavarının elinden kurtulamazdım. Tabii bir de el arabası şeyleriyle girdiğimiz çatışma var – ona teşekkür etme fırsatı bile bulamadım.”

“Siz ikiniz kafayı yemişsiniz,” diye gözlemde bulundu Harrison. Gözlerini kısarak lombozdan Mare Cimmerium’un kasvetli griliğine baktı. “İşte Güneş geliyor.” Duraksadı. “Dinle, Dick... sen ve Leroy diğer yedek roketi alıp o filmleri kurtarmaya gidin.”

Jarvis ona bakakaldı. “Ben ve Leroy mu?” diye yineledi. “Niye ben ve Putz değil? Roket arıza yaparsa bir mühendisin bizi oraya götürüp getirme ihtimali daha yüksek olur.”

Kaptan o esnada bir patırtı ve küfür silsilesinin geldiği baş kısmını işaret etti. “Putz, *Ares*’in içini elden geçiriyor,” diye duyurdu. “Biz yola çıkana kadar başını bile kaşıyamayacak, çünkü her cıvatanın denetlenmesini istiyorum. Havalandıktan sonra onarımlar için çok geç olacak.”

“Peki ya Leroy ve ben yolda kalırsak? O bizim son yedek roketimiz.”

“Bir devekuşu daha bulun ve yürüyerek geri dönün,” diye kabaca tavsiye verdi Harrison. Ardından gülümsedi. “Sorun yaşarsanız *Ares*’le sizi aramaya çıkarız,” diye tamamladı. “O filmler çok önemli.” Döndü. “Leroy!”

Giyimine düşkün ufak tefek biyolog meraklı bir yüz ifadesiyle çıkageldi.

“Sen ve Jarvis yedek roketten eşya kurtarmaya gidiyorsunuz,” dedi kaptan. “Her şey hazır ve hemen yola çıksanız iyi olur. Yarım saatlik aralıklarla durum bildirin; sizi dinliyor olacağım.”

55

Leroy’un gözleri parladı. “Belki numuneler için almak için ineriz, evet?” diye sordu.

“İsterseniz inin. Üstünde bulunduğumuz golf topu yeterince güvenli gözüküyor.”

“Rüya canavarları hariç,” diye hafif bir ürpertiyle mırıldandı Jarvis. Ansızın kaşlarını çattı. “Madem o tarafa gidiyoruz, *Tviil*’in evini aramama ne dersin? Oralarda bir yerde yaşıyor olmalı ve şimdiye kadar Mars’ta karşılaştığımız en önemli şey o.”

Harrison tereddüde kapıldı. “Beladan uzak durabileceğinize bir güvenebilsem,” diye söylendi. “Pekâlâ,” diye karar verdi. “Bir bakın bakalım. Yedek rokette gıda ve su var; bir-iki gün uzak kalabilirsiniz. Ama benimle iletişimi kesmeyin, sizi gidi ahmaklar!”

Jarvis ile Leroy hava kilidinden gri düzlüğe çıktılar. Yük-

selen güneşin halen azar azar ısıtmakta olduğu seyrek hava, ciltlerini ve ciğerlerini iğne batıyormuşçasına yakarken ikili bir boğulma hissiyle kesik kesik nefes aldı. Oturma pozisyonuna geçip Dünya'daki uyum odalarında aylarca eğitim görmüş bedenlerinin yabancı havaya alışmasını beklediler. Leroy'un yüzü her zamanki gibi boğuluyormuşçasına morardı ve Jarvis kendi gırtlığından gelen hırıltıları dinledi. Fakat beş dakika sonra rahatsızlıkları geçti; ayağa kalktılar ve Ares'in siyah gövdesinin yanında bekleyen küçük yedek roketle bindiler.

Alt jetler ateşli atomik patlamalarla kükredi; roket havalandırırken toz toprak ve biyopod parçacıkları bir bulut şeklinde etrafa dağıldı. Harrison roketin güneye doğru alevden bir kuyruk bırakmasını seyretti, sonra yine işinin başına döndü.

Roketi tekrar gördüğünde aradan dört gün geçmişti. Akşamleyin güneş denize düşen bir mumun aniliğiyle ufkun arkasına batarken yedek roket güney göğünde belirdi ve alt jetlerin ateşten kanatlarıyla nazikçe yere kondu. Jarvis ile Leroy dışarı çıkıp hızla çöken alacakaranlıktan geçtiler ve Ares'in ışığında onunla karşı karşıya geldiler. Harrison ikiliyi inceledi; Jarvis hırpalanmıştı ve üstü başı çizik içindeydi ama yine de şıklığını tümüyle yitirmiş olan Leroy'dan daha iyi görünüyordu. Ufak tefek biyolog dışarıda ışıldayan daha yakın ay kadar solgundu; bir koluna termal deriyle sargı yapılmıştı ve giysileri paçavraya dönmüştü. Fakat Harrison'a en ilginç gelen şey gözleri oldu; bunca yorucu günü minyon Fransız'la beraber geçirmiş biri olarak onları tuhaf bulmak elinde değildi. Korktukları apaçık ortadaydı ve bu başlı başına garip bir durumdu, zira Leroy korkak değildi ve zaten öyle olsaydı ilk Mars seferi için Akademi tarafından seçilen dört kişiden biri arasında asla yer alamazdı. Fakat gözlerindeki korku, oradaki diğer ifadeden –transa girmiş veya mest

olmuş birinin sabit bakışlarından– daha anlaşılırdı. “Cennet ile Cehennem’i bir arada görmüş biri gibi,” diye aklından geçirdi Harrison. Ne kadar haklı olduğunu daha sonra anlayacaktı.

Bitkin durumdaki çift geçip otururken hırçın bir tavır takındı. “İkiniz de ne kadar iyi görünüyorsunuz!” diye söylendi. “Yapayalnız çekip gitmenize izin vermemem gerekirdi.” Duraksadı. “Kolun iyi mi, Leroy? Tedaviye ihtiyacın var mı?”

Ona Jarvis cevap verdi. “Her şey yolunda, sadece yarıldı. Sanırım enfeksiyon tehlikesi yok; Leroy, Mars’ta hiç mikrop olmadığını söylüyor.”

“Eee,” diye çıkıştı kaptan, “öyleyse konuşun bakalım! Telsizden verdiğiniz raporlar ipe sapa gelmez cinstendi. ‘Cennet’ten kaçtık!’ falan.

“Hıh!”

“Telsiz üstünden ayrıntıya girmek istemedim,” dedi Jarvis ciddiyetle. “Yoksa delirdiğimizi düşünürdün.”

57

“Zaten öyle düşünüyorum.”

“Moi aussi!” diye mırıldandı Leroy. “Ben de.”

“En başından mı başlayayım?” diye sordu kimyager. “İlk raporlarımız neredeyse eksiksizdi.” Yüzü ve elleri karbondan kapkara kesilmiş Putz’un sessizce içeri girip Harrison’ın yanına oturması seyretti.

“En başından,” diye karar verdi kaptan.

“Eh,” diye söze girdi Jarvis, “kalkıştan sonra geçen hafta izlediğim aynı rotayı izleyerek Ares meridyeni boyunca güneye uçtuk. Bu dar ufka gitgide alışıyordum; o yüzden artık kocaman bir kâsenin altında kısılı kalmışım gibi hissetmiyordum. Yine de insan burada mesafeleri gözünde büyütmekten vazgeçemiyor. Dünya’nın kavisine alışkınsan beş kilometre uzaktaki bir şey gözüne on kilometredeymiş gibi geliyor ve bu da onun ebatlarını normalden dört kat fazla

algılamana yol açıyor. Neredeyse üstünden geçene kadar küçük bir tepeyi bir dağ gibi görüyorsun.”

“Bunu ben de biliyorum,” diye homurdandı Harrison.

“Evet ama Leroy bilmiyordu ve ilk bir-iki saatimizi bunu ona anlatmaya çalışarak geçirdim. O anlayana kadar (tabii gerçekten anladiysa) Cimmerium’u geride bırakmıştık ve Xanthus çölünün üstündeydik. Önce çamur kentin ve oranın fıçı biçimli vatandaşlarının bulunduğu kanalı, sonra da Tviil’in hayal canavarını vurduğu yeri aştık. Dostumuz Pierre biyoloji bilgilerini canavarın leşi üstünde uygulamak için inat ediyordu. O yüzden yere indik.

“Yaratık hâlâ oradaydı. Hiçbir çürüme belirtisi yoktu; bakteriyel yaşam biçimleri olmadan öyle bir şey tabii ki mümkün değildi ve Leroy’a göre Mars bir ameliyat masası kadar sterilmiş.”

“Comme le coeur d’une fileuse,” diye düzeltti ufak tefek biyolog. Alışıldık enerjisini bir nebze geri kazanmaya başlıyordu. “İhtiyar bir kocakarının kalbi kadar!”

“Lakin,” diye devam etti Jarvis, “o küçük gri-yeşil biyopodlardan yüz kadarı yaratığın üstüne yapışmıştı ve hızla büyüyüp dallanıyorlardı. Leroy bir çomak bulup onları düşürdü ve kopan her bir dal diğerleriyle beraber ortalıkta gezinen bir biyopoda dönüştü. Leroy yaratığı dürterken ben başımı çevirdim; ölüyken bile o ip kollu iblis tüylerimi ürpertiyordu. Ve sonra asıl sürpriz geldi; yaratık kısmen bitkiydi!”

“C’est vrai!” diye onayladı biyolog. “Doğru!”

“Biyopodların iri bir kuzeniydi,” diye sözlerini sürdürdü Jarvis. “Leroy epey heyecanlandı; artık tüm Mars yaşamının o tür olduğu görüşünde – ne bitki ne de hayvan. Yaşam burada hiç farklılaşmamış; her şey çift tabiatlıymış, hatta fıçı yaratıklar ve Tviil bile! Bence haklı; özellikle de Tviil’in nasıl istirahat ettiğini düşündüğümde – gagasını toprağa gömüp

bütün gece öyle kalarak. Onun yemek yediğini ve su içtiğini de hiç görmedim; belki gagası bir tür kök işlevi görüyordur ve o yöntemle besleniyordur.”

“Bana delice geliyor,” diye gözlemde bulundu Harrison.

“Eh,” diye devam etti Jarvis, “oluşumlardan birkaçını daha kırdık ve onlar da aynı şekilde davrandılar – biyopodlardan çok daha yavaş olsa da yerde süründüler, sonra da toprağa saplanıp kaldılar. Leroy daha sonra yürüyen çimenlerden bir numune almak istedi ve tam oradan gitmeye hazırlandığımız sırada fıçı yaratıklar el arabalarıyla beraber sürü halinde yanımızdan geçtiler. Üstelik beni unutmamışlardı; tıpkı önceden yaptıkları gibi hep beraber, ‘Biz d-o-o-s-tuzzz - of!’ diye gümbürdediler. Leroy birini vurmak ve karnını yarıp içine bakmak istedi ama Tviil’le beraber girdiğim çatışmayı hatırlayınca bu fikri veto ettim. Leroy yine de topladıkları tüm o çerçöple ne yaptıklarına muhtemel bir açıklama getirdi.”

“Herhalde oyun hamuru olarak falan kullanıyorlardır,” diye homurdandı kaptan.

“Aşağı yukarı,” diye doğruladı Jarvis. “Leroy onunla beslendiklerini düşünüyor. Görüyorsun ya, eğer kısmen bitkisel bu tam da ihtiyaç duydukları şey – içinde onu verimli kılacak organik kalıntılar bulunan toprak. O yüzden kumu, biyopodları ve diğer oluşumları öğütüp birbirine karıştırıyorlar. Anladın mı?”

“Bölük pörçük,” karşılığını verdi Harrison. “Peki ya intiharlara ne demeli?”

“Leroy’un o konuda da bir fikri var. Karışım da çok fazla kum ve taş olursa intiharlar başlıyor; yaratıklar oranı ayarlamak için kendilerini karışıma atıyorlar.”

“Yok artık!” diye tiksintiyle konuştu Harrison. “Niye dışarıdan ilave birkaç dal getirmiyorlar?”

“Çünkü intihar daha kolay. Bu yaratıkların Dünya stan-

dartlarına göre değ erlendirilemeyeceğini unutma; muhtemelen acı hissetmiyorlar ve bizim bireysellik diye adlandırdığımız kavramdan yoksunlar. Sahip oldukları zekâ, tüm toplumun ortak malı – bir karınca yuvası gibi. İşte bu! Nasıl ki karıncalar yuvaları için ölmeye hazırsa bu yaratıklar da  yleler.”

“İ  oraya varırsa aynı şey insanlar için de geçerlidir,” diye gözlemde bulundu kaptan.

“Evet ama insanlar canlarını vermekte hevesli değillerdir. Onları  lkeleri uğruna ölme noktasına getirmek için vatanseverlik gibi bir duygu gerekir. Bu  eylerse ölmeye gündelik yaşantının bir parçası olarak bakıyorlar.” Jarvis duraksadı.

“Eh, hayal canavarının ve fiçı yaratıkların birkaç resmini çektik, sonra da yolumuza devam ettik. Elimizden geldiği kadar Ares meridyeninin yakınında kalarak Xanthus’un üstünden uçtuk ve kısa süre sonra piramit in acısının yolundan geçtik. Leroy yaratı a göz atabilsin diye geri döndük ve onu buldu umuzda yere indik. Tviil ve ben yanından ayrıldı ımızdan beri yaratık tu lalarıyla sadece iki kat  ıkabilmi ti. İ te yine karşımda duruyor, sonsuza kadar bu i i yapabilecekmi  esine –ki yapabilir de– silikon alıp tu la veriyordu. Leroy onu bir Boland patlayıcı mermisiyle parçalara ayırmak istedi; fakat ben on milyon yıl ya amı  bir şeyin sırf ya lılıktan bile olsa saygıyı hak ettiğini d   nd    mden onu vazge irdim. Leroy yaratı ın tepesindeki delikten içeri baktı ve öyle yaparken dışarı bir tu la çıkaran kol tarafından ezilmesine ramak kaldı. Sonra yaratıktan birkaç ufak parça kopardı; yaratık bundan azıcık bile rahatsız olmadı. Sonra benim daha önceden kırdı ım yeri bulup herhangi bir iyileşme belirtisi var mı anlamaya çalıştı ve iki-   bin yıl içinde daha iyi bir sonuç alabilece ine karar verdi. Onun da birkaç fotoğrafını çektik ve tekrar yollara d  t k.

“İkindinin ortalarında roketimin enkazını tespit ettik. Hiçbir şeye el sürülmemişti; filmlerimi aldık ve bundan sonra ne yapacağımıza karar vermeye çalıştık. Mümkünse Tviil’i bulmak istiyordum; güneyi gösterip durmasına dayanarak Thyle’a yakın bir yerde yaşadığını tahmin etmiştim. Rotamızı belirledik ve o sırada üstünde bulunduğumuz çölün Thyle II olduğuna hükmettik; Thyle I doğumuzda yer almalıydı. Biz de önsezilerimize uyduk ve Thyle I’e bakmaya karar verip oradan ayrıldık.”

“Der motorlar?” diye sordu Putz, uzun sessizliğini nihayet bozarak.

“Hayret verici olsa da hiç sorun yaşamadık, Karl. Kalkış sırasında patlaman kusursuz işledi. Daha geniş bir görüş açımız olsun diye epey yüksekte uçtuk – herhalde elli bin fite çıkmışsızdır. Thyle II turuncu bir halı misali altımızda seriliydi ve bir süre sonra onu kuşatan Mare Chronium’un gri kolu- na ulaştık. Aradaki mesafe kısaydı; onu yarım saatte kat ettik ve sonunda Thyle I’e, eşi gibi turuncu tonlu o çöle ulaştık. Güneye, Mare Australe’den tarafa saptık ve çölün sınırından gittik. Günbatımına doğru da onu tespit ettik.”

“Tezbit mi?” diye tekrarladı Putz. “Ne tezbiti?”

“Çöl tespih boncuklarına benzer şeylerle bezeliydi: Binalarla! Ortasından bir kanal geçse de gördüğümüz şey kanallardaki o çamur kentlerden biri değildi. Haritaya bakarak bunun Schiaparelli tarafından Ascanius diye adlandırılan kanalın bir devamı olduğunu tahmin ettik.

“İrtifamız muhtemelen kent sakinlerinin bizi göremeyecekleri kadar fazlaydı; fakat aynı zamanda dürbünlerle bile kente doğru düzgün bakmamıza izin vermiyordu. Ama zaten güneş batmak üzere olduğu için aşağı inmeyi planlamıyorduk. Bölgenin etrafında tur attık; kanal Mare Australe’ye kadar gidiyordu ve orada, yani güneyde erimekte olan kutup bu-

zulu ısıldıyordu! Kanal oradan besleniyordu; içindeki suyun parıltısını seçebiliyorduk. Güneydoğuda, Mare Australe'nin hemen kenarındaysa bir vadi vardı. Xanthus ile Thyle II'yi çevreleyen yamaçlar hariç Mars'ta gördüğüm ilk uyumsuzluk oydu. Vadinin üstünden uçtuk..." Jarvis ansızın duraksayıp ürperdi; rengi geri gelmeye başlamış olan Leroy'un tekrar beti benzi attı. Kimyager kaldığı yerden devam etti. "Eh, vadi normal gözüküyordu – tabii o sırada! Muhtemelen diğerleri gibi sürüngenimsilerle dolu gri bir çöldü.

"Şehre geri döndük. Ne yalan söyleyeyim, dev gibiydi! İlk başta boyutunun daha önce bahsettiğim o illüzyona –işte, ufkun yakınlığına– bağlı olduğunu zannettim ama öyle değildi. Roketle tam üstünden geçtik ve yemin ederim hayatınız boyunca benzerini görmemişsinizdir!

"Fakat Güneş tam o anda gözden kayboldu. Epey güneyde –60. enlemde– olduğumuzu biliyordum ama gecenin tam olarak ne kadar süreceğinden haberim yoktu."

Harrison bir Schiaparelli çizelgesine göz attı. "60 civarı, öyle mi?" dedi. "Yani Güney Kutup Dairesi'ne eşdeğer. Bu mevsimde oranın geceleri takriben dört saat sürer. Üç ay sonraysa gece diye bir şey olmaz."

"Üç ay!" diye şaşkınlıkla tekrarladı Jarvis. Sonra sırtıttı. "Doğru! Burada mevsimlerin bizimkilerden iki kat uzun sürdüğünü unutmuşum. Eh, çölün yaklaşık otuz kilometre içlerine kadar uçtuk ve böylece gün ağardığında uyuyakalmamız ihtimaline karşı şehri ufkun altına aldık. Geceyi işte orada geçirdik."

"Uzunluğu konusunda haklısın. Gece yaklaşık dört saat sürdü ve o arada epeyce dinlendik. Kalktıktan sonra kahvaltı ettik, konumumuzu sana bildirdik ve kenti bir kez daha incelemeye gittik.

"Oraya doğudan yaklaştık. Biz yaklaştıkça da bir sıradağ

gibi tüm heybetiyle karşımızda belirdi. Tanrım, o ne şehirdi öyle! New York'takiler kadar yüksek binalara veya Şikago kadar geniş bir alana sahip değildi ama o yapılar büyüklükleriyle bambaşka bir kategoriye aitti. Devasaydılar!

“Lakin mekânda bir tuhaflık vardı. Bir Dünya şehrinin nasıl yayıldığını bilirsiniz. Banliyölerden bir hâle, meskun muhitlerden bir halka, sanayi mahalleleri, parklar, otobanlar. Burada onlardan hiçbirisi yoktu; kent sanki bir falez gibi ansızın yükseliyordu. Sınırları birkaç küçük kum tümseğiyle belirleniyor, sonra o dev yapıların duvarları başlıyordu.

“Mimarisi de garipti. Dünya’da mümkün olamayacak bir sürü tasarım vardı; küçük bir tabana sahip bir bina yükseldikçe genişleyebilsin diye tersine sekteler* gibi. Boş arazinin neredeyse paha biçilmez olduğu New York’ta o yöntem çok işe yarardı ama bunu ancak Mars’ın yerçekimini oraya aktarak başarabilirdin!

“Eh, kent sokaklarına bir roketle inemeyeceğin için şehrin kanal tarafının hemen yanına konduk, küçük kameralarımızı ve tabancalarımızı aldık, sonra da şehir duvarında bir gedik aramaya koyuldu. Roketten henüz on adım bile uzaklaşmamışken tuhaflığın büyük bölümü açıklık kazandı.

“Şehir harabeye dönmüştü! Terk edilmiş, boşaltılmıştı. Babil kadar ölüydü! Veya en azından parke taşları varsa bile artık kumların altında kalmış boş sokaklarıyla bize o sırada öyle gözüktü.”

“Demek bir harabeydi?” diye yorumda bulundu Harrison. “Ne kadar eskiydi?”

“Nereden bilecektik?” karşılığını verdi Jarvis. “Bu golf topuna düzenlenecek bir sonraki sefere bir arkeolog katılmalı ve daha sonra anlaşılacağı gibi bir de filolog. Ama burada her-

* Yüksek yapılarda üst katlara çıkıldıkça binanın gitgide daralmasıyla sonuçlanan basamaklı bir mimari tarz. -çn

hangi bir şeyin yaşını tespit etmek çok zor; her şey o kadar yavaş yıpranıyor ki binalardan çoğu daha dün inşa edilmiş bile olabilir. Ne yağmur ne deprem ne de kökleriyle çatlakları genişletecek bitkiler – hiçbir şey. Burada rüzgâr erozyonundan –ki böyle bir atmosferde o yok sayılabilir– ve de ısı değişikliklerinin yol açtığı çatlaklardan başka bir yıpratma faktörü yok. Tabii bir diğer etmen de göktaşları. Havanın seyrekliğini ve *Ares*’in yakınında gördüğümüz dört çarpmayı dikkate alırsak kente ara sıra düşüyor olmalılar.”

“Dört değil yedi,” diye düzeltti kaptan. “Siz yokken üç tane daha düştü.”

“Eh, her halükârda göktaşlarının verdiği hasar yavaş olsa gerek. Herhalde büyükler burada da Dünya’daki kadar nadirdir, çünkü atmosfere rağmen yüzeye ulaşırlar ve o binalar pek çok küçüğe karşı koyabilir. Şehrin yaşını tahmin etmem gerekirse –ki büyük bir oranda yanılabileceğimi belirtmeliyim– on beş bin yıl derim. Bu bile en eski insan medeniyetinden binlerce yıl daha eski; on beş bin yıl öncesi, insanlık tarihinde Taş Devri’nin sonlarıydı.

“Her neyse, Leroy ve ben kendimizi pigmeler gibi hissederek ve fısıltılarla konuşarak bir nevi huşu içinde o muazzam binalara yaklaştık. Size söylüyorum, ölü ve ıssız sokaklarda yürümek insana hayaletimsi bir his veriyordu ve ne zaman bir gölgeden geçsek ürperiyorduk – üstelik sırf Mars’ta gölgeler soğuk olduğu için değil. Şehri inşa eden yüce ırk yüz elli asır öteden bile varlığımızı içerelebilmemişçesine kendimizi birer işgalci gibi hissediyorduk. Ortalık bir mezarlık kadar sessizdi hayallere kapılıp duruyorduk ve binaların arasındaki karanlık sokakları kolağan edip sık sık arkamıza göz atıyorduk. Yapıların çoğu penceresizdi; fakat o engin duvarlarda ne zaman bir açıklık görsek bir dehşetle karşı karşıya gelmeyi bekleyerek gözümüzü oradan ayıramıyorduk.

“Sonra yüksek bir kemere sahip bir yapının önünden geçtik; kapı kanatları yerli yerindeydi ama biriken kumlarla açık halde sabitlenmişti. Zar zor da olsa içeri göz atacak kadar cesaret topladım ama elbette el fenerlerimizi yanımıza almayı unuttuğumuzu keşfettik. Yine de karanlığa birkaç adım girdik ve geçit devasa bir salona açıldı. Çok üstümüzdeki küçük bir çatlaktan içeri sızan soluk bir günışığı huzmesi içeriyi aydınlatmaya yetmiyordu; salonun uzaktaki tavana kadar yükselip yükselmediğini bile göremiyordum. Buna rağmen mekânın kocaman olduğunu biliyordum; Leroy’a bir şey söylediğimde karanlıktan gelen bir milyon tiz yankı bana cevap verdi. Ondan sonra başka sesler de duymaya başladık: sürünme hışırtıları, fısıltılar ve bastırılan solumalar. O da yetmezmiş gibi bizimle ışığın sızdığı o çok uzaktaki çatlak arasından siyah ve sessiz bir şey geçti.

“Sonra solumuzdaki alacakaranlıkta yeşilimsi renkte üç küçük parıltı gördük. Biz onlara bön bön bakarken ansızın hep beraber hareket ettiler. Leroy, ‘Ce sont des yeux!’ diye bağırdı. Sahiden de öylelerdi! Karşımızdakiler birer gözdü. Eh, biz kısa bir süre öylece donakalırken Leroy’un bağıışı uzak duvarlar arasında ileri geri aksetti ve yankılar tuhaf, tiz seslerle sözcükleri tekrarlardı. Mırıltılar, homurtular, fısıltılar ve hafif kahkahalara benzer bazı garip sesler duyduk. Sonra üç gözlü şey tekrar kıpırdadı. Biz de tabana kuvvet kapıya koştuk!

“Günışığında kendimizi daha iyi hissettik; mahcup bir şekilde bakıştık ama ikimiz de binanın içine tekrar göz atmaya teklif etmedik; gerçi daha sonra mekânı tekrar gördük ve o da garip bir tecrübe oldu ama oraya sırası gelince değineceğim. O an için tabancalarımızı çekmekle yetindik ve ıssız sokaktaki ilerleyişimizi sürdürdük.

“Sokak kıvrıldı, saptı ve bölündü. O dev labirentte kaybol-

mak gibi bir riski göze alamayacağımız için gittiğimiz yönlerde dikkat ettim. Harabelerde kol gezen şeylerden sağ kurtulsak bile termal derilerimiz olmadan gece işimizi bitirirdi. Yavaş yavaş tekrar kanala doğru döndüğümüzü fark ettim. Bir süre sonra binalar sona erdi ve geriye kentin molozlarıyla inşa edilmiş gibi duran birkaç düzine kadar köhne taş barakadan başka bir şey kalmadı. Ben tam Tviil'in halkından herhangi bir ize rastlamadığımız için hüsrana kapılmaya başlarken bir köşeyi döndük ve onu karşımda buldum!

“Hemen, ‘Tviil!’ diye bağırdım. Ama sonra onun Tviil değil de aynı türe mensup başka bir Marslı olduğunu anladım. Tviil'in tüyümsü uzantıları daha turuncu bir tondaydı ve bu seferki yaratık ondan birkaç santim kısa boyluydu. Leroy'un heyecandan eli ayağına dolaşmıştı ve Marslı tehditkâr gagasını bize yöneltmişti. O yüzden arabulucu olarak öne çıktım. Çok sorgulayıcı bir üslupla, ‘Tviil?’ dedim ama sonuç alamadım. Aynı şeyi bir düzine kez tekrarladım ve sonunda vazgeçmek zorunda kaldık; onunla bir türlü iletişim sağlayamamıştık.

“Leroy ve ben barakalara doğru yürürken Marslı peşimize takıldı. Ona iki defa başkaları da katıldı ve her seferinde ‘Tviil’ diye bağırmama rağmen bize öylece bakmakla yetindiler. Biz de arkamızda üç Marshyla beraber sallana sallana gittik. Bir ara sorunun Mars aksanımda olabileceğini akıl ettim. Gruba doğru döndüm ve sözcüğü tıpkı Tviil'in yaptığı gibi şakımayı denedim: ‘T-r-r-rviii-r-rl!’ İşte böyle.

“İşe de yaradı! Biri başını doksan derece çevirdi ve, ‘Trrrrvi-irrr!’ diye öttü. Az sonra yaydan fırlamış bir ok gibi Tviil en yakındaki barakaların üstünden uçarak geldi ve önüme gaga üstü düştü!

“Birbirimizi gördüğümüze ne kadar sevindik anlatamam! Tviil yazı getirmiş bir çiftlik gibi cıvıdayıp şakımaya başladı

ve gagasının üstünde yukarı aşağı zıpladı. Biraz sabit dursaydı ellerini sımsıkı tutacaktım.

“Diğer Marshılar ile Leroy bize aval aval bakmakla yetindiler ve bir süre sonra Tviil zıplamayı bıraktı. İşte yine karşı karşıyaydık. Birbirimizle daha önce ne kadar konuştuysak şimdi de ancak o kadar konuşabilirdik; o yüzden ben bir-iki defa ‘Tviil’ dedikten ve o da ‘Tick’ diye karşılık verdikten sonra çaresizce kalakaldık. Lakin vakit henüz öğleydi ve hem Tviil hem de şehir hakkında öğrenebildiğimiz kadar çok şey öğrenmemiz önemli gözüküyordu; o yüzden Tviil’e şayet meşgul değilse bize etrafı gezdirmesini teklif ettim. Bu fikri evvela binaları, sonra da onu ve bizi işaret ederek belirttim.

“Eh, anlaşılan pek meşgul değildi çünkü gezintiye katıldı ve Leroy’u şaşkına çeviren elli metrelik pikeleriyle bize yol gösterdi. Ona yettiğimizde de, ‘Bir, bir, iki - iki, iki, dört - hayır, hayır - evet, evet - taş - nefes hayır!’ gibi bir şeyler dedi. Sözleri kulağa hiç anlamlı gelmiyordu; belki Leroy’a İngilizce konuşabildiğini gösteriyordu, belki de yalnızca hafızasını canlandırmak için kelime dağarcığını elden geçiriyordu.

67

“Her neyse, bize etrafı gezdirdi. Siyah kesesinde bir tür ışık vardı. Küçük odalara yetiyordu ama içinden geçtiğimiz devasa mağaralarda yitip gidiyordu. Her on binadan dokuzu bizim için en ufak bir anlam ifade etmiyordu; yalnızca gölgelerle, hışırtılarla ve yankılarla dolu koskoca, bomboş odalardı. Kullanımlarını hayal bile edemiyordum; yaşam alanı olarak, hatta ticari amaçlarla bile kullanıma uygun gözüküyorlardı. Belki elektrik santrali işlevi görebilirlerdi ama onlardan koskoca bir şehir dolusuna ne gerek vardı? Hem makinelerin geri kalanı neredeydi?

“Şehir baştan aşağı bir gizemdi. Tviil bazen bize bir okyanus gemisinin bile sığabileceği bir salon gösteriyordu ve bunu yaparken duyduğu gururdan koltukları kabarırmış gibi

bir izlenim bırakıyordu. Oysa ki biz gördüklerimize hiçbir anlam veremiyorduk! Şehir mimari bir güç gösterisi olarak muazzamdı; diğer açılardansa ipe sapa gelmez bir yerdi!

“Fakat gördüğümüz bir şeyi idrak edebildik. Leroy ile benim daha önce girdiğimiz –hani içinde üç göz olan– o binaya geldik. Eh, tekrar içeri girmekten korkuyorduk ama Tviil şakıyıp öttü ve, ‘Evet, evet, evet!’ deyip durdu. Biz de gözlerini dikip bizi seyreden o şeye karşı endişeyle etrafa bakınarak onu takip ettik. Lakin salon tıpkı diğerleri gibiydi; mırıltılarla, sürünme hışırtılarıyla ve köşelerde gezinen gölgeli şeylerle doluydu. Üç gözlü yaratık hâlâ oradaysa diğerleriyle beraber bir yerlere gizlenmiş olmalıydı.

“Tviil bizi bir duvar boyunca yürüttü; ışığı bir dizi küçük oyuğu meydana çıkardı ve bunların ilkinde kafa karıştırıcı –ve de çok tuhaf– bir şeye rastladık. Işık oyuğa vururken önce boş bir alan, hemen sonrasındaysa yere çökmüş bir şey gördüm. İri bir sıçan büyüklüğünde gri renkli, ufak bir yaratıktı. Durduğu yere sinmişti ve belli ki gelişimizden ürkmüştü. Olabilecek en acayip, en şeytani surata sahipti: sivri kulaklar ya da boynuzlar, meşum bir zekâyla parlayan haşin gözler.

“Onu Tviil de gördü ve bir öfke feryadı kopardı. Yaratık kurşunkalem inceliğinde iki bacağı üstünde doğruldu ve korkulu olduğu kadar küstahça bir sesle cıyaklayıp oradan seğirtti. Tviil’in bile yetişemeyeceği bir hızla yanımızdan geçip karanlığa daldı ve koşarken gövdesinde pelerine benzer bir şey dalgalandı. Tviil peşinden öfkeyle haykırdı ve kulağa hakiki gelen bir hiddetle tiz bir yaygara kopardı.

“Fakat yaratık ortadan kaybolmuştu. O sırada akla hayale sığabilecek en garip ayrıntıların farkına vardım. Yaratığın az önce çöktüğü yerde bir kitap vardı! Biz gelene kadar bir kitabın üstüne kapanmıştı!

“Bir adım ileri çıktım; gerçekten de sayfalarda bir tür yazı

vardı; Tviil'in kesesinin yapımında kullanılan malzemeye benzer siyah yapraklar bir sismograf kaydı gibi dalgalı beyaz çizgilerle kaplıydı. Tviil bir müddet gazapla köpürüp ıslık çaldı, cildi eline aldı ve diğerleriyle dolu bir raftaki yerine çarptı. Leroy ile ben afallamış bir halde birbirimize bakakaldık.

“Şeytani yüzlü o ufak tefek şey kitap mı okuyordu? Yoksa sadece sayfaları yiyip zihinsel değil de bedensel olarak mı besleniyordu? Yoksa her şey tamamen bir tesadüf müydü?

“Eğer yaratık kitapları yok eden faremsi bir musibetse Tviil öfkesinde haklıydı. Fakat yaratık gerçekten kitap okuyorsa Tviil yabancı bir ırka mensup bile olsa zeki bir canlıyı okumaktan niye alıkoysundu? Bilmiyorum; her şeye rağmen kitabın en ufak bir zarar görmediğini fark ettim ve kurcaladıklarımız arasında zarar görmüş herhangi bir kitaba rastlamadım. Yine de o küçük, pelerinli iblisin sırrını öğrenirsek terk edilmiş devasa şehrin ve Mars kültüründeki gerilemenin gizemini çözebilirmişiz gibi tuhaf bir hisse kapıldım.

69

“Eh, Tviil bir süre sonra sakinleşti ve bizi koca salonda çepeçevre gezdirdi. Sanırım eskiden bir kütüphaneydi; en azından etrafta siyah sayfalarına dalgalı beyaz çizgiler basılmış o garip ciltlerden binlerce vardı. Bazılarında resimler de bulunuyordu ve bunlardan bir kısmı Tviil'in halkını gösteriyordu. Tabii bu önemli bir bulguydu, çünkü kenti Tviil'in ırkının inşa ettiğini ve kitapları onların bastığını belirtiyordu. Dünya'daki en büyük filologların bile o kayıtlardaki tek bir satırı bile tercüme edebileceklerini sanmıyorum; bizimkinden çok daha farklı zihinler tarafından yaratılmışlardı.

“Tviil doğal olarak onları okuyabiliyordu. Birkaç satır cıvıladı ve sonrasında onun izniyle birkaç kitap aldım; bazılarına ‘hayır, hayır!’ derken diğerlerine ‘evet, evet!’ dedi. Belki halkının ihtiyaç duyduğu kitaplardan vazgeçmek istemiyordu veya daha kolay anlayacağımıza inandıklarını veriyordu.

Bilemiyorum; aldığımız kitaplar dışarıdaki rokette bekliyor.

“Tviil daha sonra o sönük fenerini duvarlara tuttu. Üzerlerinde resimler vardı. Hem de ne resimler! Tüm gizemleriyle ve heybetleriyle tavanın karanlığına kadar yükseliyorlardı. İlk duvardan pek bir anlam çıkaramadım; Tviil’in halkının büyük bir toplanmasını tasvir eder gibiydi. Belki de toplumu veya devleti sembolize ediyordu. Fakat bir sonraki duvar daha anlaşılırdı; bir tür devasa makine üstünde çalışan yaratıklar gösteriyordu ve bu da sanayi veya bilim olmalıydı. Arka duvar kısmen aşınmıştı ama görebildiğim kadarıyla sahnenin resmettiği şey sanattı. Fakat bizi asıl hayrete düşüren dördüncü duvar oldu.

“Sembol sanırım keşif veya icattı. Bu duvar biraz daha açıktı çünkü tavandaki çatlaktan giren günışığı üst tarafa vururken Tviil’in el feneri alt tarafı aydınlatıyordu. Resimde bir koltukta oturan dev bir suret gösterilmişti. Tviil gibi gagalı Marslılardan biri olmasına rağmen her uzvu ağırlığı, bitkinliği akla getiriyordu. Yaratık kendi ağırlığını bile zar zor taşırmışçasına kollar kolçaklara tembelce serilmiş, ince boyun bükülmüş, gaga gövdeye yaslanmıştı. Önündeyse ilginç bir suret diz çökmüştü ve onu görünce Leroy ile ben yere yığılacak gibi olduk. Suret anlaşıldığı kadarıyla bir insandı!”

“Bir insan ha!” diye böğürdü Harrison. “İnsan mı dedin?”

“Anlaşıldığı kadarıyla dedim,” diye tersledi Jarvis. “Resam burnu abartarak neredeyse Tviil’in gagası kadar uzatmıştı ama suret omuz hizasında siyah saçlara sahipti ve ileri uzattığı elinde Marslılardakinin aksine dört değil beş parmak vardı! Marslıya taparcasına diz çökmüştü ve yere adak olarak bir tür yiyeceklerle dolu çömleğe benzer bir şey koymuştu. Eh! Leroy ile ben delirdiğimizi düşündük!”

“Putz ile ben de öyle düşünüyoruz!” diye kükredi kaptan.

“Belki hep beraber delirmişsinizdir,” diye cevap verdi Jarvis.

Solgun yüzüne hafifçe gülümsediği ufak tefek Fransız ona aynı şekilde karşılık verdi. “Her neyse,” diye devam etti, “Tviil cıyaklayıp sureti işaret ederek, ‘Tick! Tick!’ diyordu. Demek ki benzerliği o da fark etmişti – ve sakın burnuma laf edeyim deme!” diye kaptanı uyardı. “Önemli yorumu yapan Leroy oldu; Marslıya bakıp, ‘Thoth! Tanrı Thoth!’ dedi.”

“Oui!” diye doğruladı biyolog. “Comme l’Egypte!”

“Evet,” dedi Jarvis. “Turna başlı Mısır tanrısı gibi – hani şu gagalı olan. Eh, Tviil ‘Thoth’ ismini duyar duymaz şakımlarla ve cıyıklamalarla bir yaygara kopardı. Kendini göstererek, ‘Thoth! Thoth!’ dedi ve koluyla etrafımızı işaret ederek bunu yineledi. Tabii sık sık tuhaf şeyler yaptığı oluyordu ama o anda ne kastettiğini ikimiz de anladık. Bize ırkının kendilerine Thoth dediğini söylemeye çalışıyordu. Sözü nereye vardırıldığının farkında mısınız?”

“Ben farkındayım,” dedi Harrison. “Marslıların Dünya’yı ziyaret ettiklerini ve Mısırlıların bunu mitolojilerinde hatırladıklarını düşünüyorsun. Eh, yanılıyorsun; on beş bin yıl önce ortada bir Mısır uygarlığı yoktu.”

“Yanlış!” diye sırttı Jarvis. “Yanımızda bir arkeolog bulunmaması çok kötü ama Leroy bana o zamanlar Mısır’da bir taş devri kültürü, bir hanedanlık öncesi uygarlığı olduğunu söylüyor.”

“Öyleyse bile bundan ne çıkar?”

“Pek çok şey! O resimdeki her şey varsayımımı kanıtlıyor. Mesela Marslının duruşundaki ağırlığın ve bitkinliğin sebebi Dünya yerçekiminin aşırı yükü değil de ne? Sonra bir de Thoth adı var; Leroy bana Thoth’un felsefe tanrısı ve yazının mucidi olduğunu söylüyor! Anladın mı? Muhtemelen Marslıların not tutmalarından ilham aldılar. Thoth’un gagalı ve turna başlı olması, ayrıca Marslıların kendilerine Thoth demeleri tesadüf olamayacak kadar benzerlik gösteriyor.”

“Vay canına! İyi de Mısırlının burnuna ne demeli? Yoksa taş devri Mısırlılarının sıradan insanlardan daha uzun burnlu olduklarını mı iddia ediyorsun?”

“Elbette hayır! Marslılar resimlerini hiç kuşkusuz bir Marslının perspektifine göre yapmış olmalılar, hepsi bu. Biz insanlar her şeyi kendimize benzetme eğiliminde değil miyiz? Denizkızı efsaneleri o nedenle dugonlardan* ve denizaylarından çıktı ya – denizciler o yaratıkları insana benzettiler. Aynı şekilde Marslı ressam da kendisine verilen tarife veya kusurlu fotoğraflara dayanarak insan burnunu pek tabii kendisine normal gelen bir boyuta çıkardı. Daha doğrusu teorim o yönde.”

“Eh, bir teori olarak idare eder,” diye homurdandı Harrison. “Benim asıl bilmek istediğim siz ikiniz geri geldiğinizde niçin evvelsi yıldan kalma kuş yuvalarına benzediğiniz.”

72 Tekrar ürperen Jarvis göz ucuyla Leroy’a bir bakış attı. Ufak tefek biyolog yavaş yavaş alışıldık haline dönmesine rağmen kimyagerin ürpertisini aynen yansıttı.

“Oraya daha sonra geleceğim,” diye devam etti Jarvis, “ama şimdilik Tviil’de ve halkında kalacağım. Bildiğin gibi sonraki üç günün büyük bölümünü onlarla beraber geçirdik. Ayrıntıları tek tek veremem ama önemli hususları özetleyebilir ve vardığımız sonuçları açıklayabilirim. Tabii o sonuçların tek kuruşluk bir değeri bile olmayabilir. Bu kurumuş gezegeni Dünya standartlarına göre değerlendirmek hiç kolay değil.

“Çekebileceğimiz her şeyin fotoğrafını çektik; kütüphanedeki o dev freski bile fotoğraflamaya çalıştım ama Tviil’in el feneri aktinik** ışınlar bakımından fazlasıyla zengin değilse çıkacağını sanmam. Üstelik bu çok üzücü bir durum, zira o

* Kızıl Deniz’e ve Hint Okyanusu’na özgü suçul bir memeli hayvan. –çn

** Klasik fotoğraf makinelerinde filmin basılmasını sağlayan kimyasal tepkime. –çn

duvar şimdiye kadar Mars'ta rastladığımız en ilginç nesne... en azından bir insanın bakış açısına göre.

“Tviil çok kibar bir ev sahibiydi. Bize bütün ilginç yerleri gezdirdi, hatta yeni su şebekesini bile.”

Bu sözcüğü duyunca Putz'un gözleri parladı. “Zu şebekesi mi?” diye tekrarladı. “Ne için?”

“Doğal olarak kanal için. Suyu ancak bir yerde toplayarak aktarabilirler; o kadarı belli.” Dönüp kaptana baktı. Mars tıpkı Dünya gibi kutuplardan basık ve ekvatorndan şişkin olduğu için suyu kutup buzullarından ekvatora kadar taşımanın onu otuz kilometrelik bir tepeden yukarı çıkarmaya eşdeğer olduğunu kendi ağzıyla söylemişti.

“Doğru,” diye onayladı Harrison.

“Eh,” diye devam etti Jarvis, “bu şehir su akışını güçlendiren aktarma istasyonlarından biriydi. Tüm o dev binalar arasında bir tek enerji santrali faydalı bir amaca hizmet eder gibiydi ve onu da görmeye değerdı. Keşke sen de orada olsaydın, Karl. Korkarım çektiğimiz resimlerle idare etmen gerekecek. Santral güneş enerjisiyle çalışıyordu!”

Harrison ile Putz'un ağızları açık kaldı. “Güneş enerjisi!” diye söylendi kaptan. “Bu çok ilkel!” Mühendis de ısrarlı bir, “Ya!” ile onu doğruladı.

“Hiç de o kadar ilkel değildi,” diye düzeltti Jarvis. “Güneş ışığı büyük bir içbükey aynanın merkezindeki tuhaf bir silindire odaklanıyordu ve o aynadan bir elektrik akımı alıyorlardı. Üretilen enerji de pompaları çalıştırıyordu.”

“Bir termokuple!”* diye atıldı Putz.

“Mantıklı bir tahmin; resimlere bakarak daha iyi karar verebilirsin. Fakat enerji santralinde bazı gariplikler vardı. En garibi de makinelerin bakımını Tviil'in halkının değil de Xanthus'taki

* İki farklı metalin birbirine kaynaklanmasıyla yapılan ve metaller arasındaki ısı farkıyla çalışan bir transformatör tipi. -çn

gibi bazı fiçı biçimli yaratıkların yapıyor olmasıydı!” Dinleyicilerinin yüzlerine tek tek baktı; kimse yorum yapmadı.

“Anladınız mı?” diye sordu. Sessizlikleri karşısında sözlerini sürdürdü. “Bakıyorum anlamamışsınız. Leroy olayı çözdü ama haklı mı haksız mı bilmiyorum. Fıçılar ile Tviil’in halkının tıpkı... eh, Dünya’daki arılar ile çiçekler gibi karşılıklı bir ilişki içinde olduğu kanaatinde. Çiçekler arılara bal temin eder; arılar da çiçeklerin polenlerini taşır. Şimdi anladınız mı? Fıçılar altyapı işleriyle ilgilenirken Tviil’in halkı kanal sistemini inşa ediyor. Xanthus’taki şehir bir güçlendirme istasyonu olsa gerek; bu orada gördüğüm gizemli makineleri açıklıyor. Dahası Leroy bunun zekâya dayanan bir anlaşma olmadığına inanıyor; en azından fıçılar açısından. Ona göre aradaki ilişki binlerce nesildir devam ettiği için içgüdüsel bir yönelim haline gelmiş, tıpkı karıncaların ve arıların davranışları gibi. Yaratıkların bu alışkanlıkları doğuştan geliyormuş!”

74 “Yok daha neler!” diye gözlemde bulundu Harrison. “Öyleyse o koskoca boş kenti açıkla da görelim.”

“Tabii. Tviil’in uygarlığı yıkılmış; sebep o. Onları ölen bir ırk ve bir zamanlar orada yaşaması gereken milyonlardan geriye yalnızca Tviil’in birkaç yüz türdeşi kalmış. Şehir kutup buzulundaki su kaynağının bakımıyla görevli bir karakol; kanal sisteminin bir yerlerinde, muhtemelen tropik kuşağın yakınında hâlâ birkaç hatırı sayılır kent olmalı. Bu bir ırkın son nefesi, üstelik de insandan daha yüksek bir kültürel zirveye erişmiş bir ırkın!”

“Hıh?” dedi Harrison. “Öyleyse neden ölüyorlar? Su yetmezliğinden mi?”

“Sanmam,” yanıtını verdi kimyager. “Şehrin yaşına yönelik tahminim doğruysa on beş bin yıl su stokunda yeteri kadar fark yaratmaz. Hatta yüz bin yıl bile yaratmaz. Sorun başka ama su hiç şüphesiz bir faktör.”

“Das wasser,” diye araya girdi Putz. “Nereye gider ki?”

“Bunu bir kimyager bile bilir!” diye dudak büktü Jarvis. “En azından Dünya’da. Buradaysa pek emin değilim ama Dünya’da ne zaman bir şimşek çaksa bir miktar su buharını elektrolizle hidrojene ve oksijene ayırıştırır. Hidrojen uzaya kaçır çünkü Dünya’nın yerçekimi onu temelli tutmaz. Ve ne zaman bir deprem olsa suyun bir miktarı gezegenin içine kaçır. Bu süreç yavaş işler ama asla şaşmaz.” Harrison’a doğru döndü. “Değil mi, Kaptan?”

“Doğru,” diye kabullendi Kaptan. “Tabii burada ne deprem ne de şimşek fırtınaları olmadığı için herhalde kayıp çok yavaş gerçekleşiyordur. Öyleyse ırk neden ölüyor?”

“Güneş santrali bunu cevaplıyor,” diye karşılık verdi Jarvis. “Yakıt noksanlığı! Enerji noksanlığı! Geriye ne petrol ne de kömür kalmış, tabii Mars’ın bir Karbon Çağı olduysa. Su gücü de yok denecek kadar az. Güneş’ten alabildikleri enerji kırıntılarıyla yetinmek zorundalar. İşte o yüzden ölüyorlar.”

75

“Atomun sınırsız enerjisiyle mi?” diye çıkıştı Harrison.

“Atom enerjisini bilmiyorlar. Muhtemelen hiç bilmediler de. Uzay gemilerinde başka bir prensipten yararlanmış olmalılar.”

“Öyleyse,” diye tersledi Kaptan, “zekâlarını neden insanlarınkinin üstünde tutuyorsun? Biz nihayet atomu parçalamadık mı?”

“Elbette parçaladık. Ama elimizde bir ipucu vardı, değil mi? Radyum ve uranyum. Sence o elementler olmadan bunu keşfedebilir miydik? Atom enerjisinin varlığından şüphelenmezdik bile!”

“Öyle mi? Peki burada–”

“Hayır, yok. Mars’ın Dünya’ya göre yüzde yetmiş üç yoğunlukta olduğunu bana kendin söyledin. Bir kimyager bile bunun ağır metallerin eksikliği anlamına geldiğini bilir; osmiyum, uranyum, radyum gibi. Aynı ipucu onlara verilmedi.”

“Gene de bu bizden daha gelişmiş olduklarını ispatlamaz. Öyle olsalardı atomu parçalamayı her halükârda keşfederlerdi.”

“Belki,” diye kabullendi Jarvis. “Bazı açılardan daha üstün olmadığımızı iddia etmiyorum. Ama diğer açılardan bizim çok ilerimizdeler.”

“Ne gibi?”

“Şey... öncelikle sosyal açıdan.”

“Ha? Ne demek istiyorsun?”

Jarvis karşısındaki üç kişiye sırayla göz gezdirdi. Tereddüt etti. “Şimdi söyleyeceklerimi nasıl karşılayacaksınız merak ediyorum,” diye mırıldandı. “Doğal olarak herkes en çok kendi sistemini sever.” Kaşlarını çattı. “Bakın, Dünya’da üç tip toplumumuz var, değil mi? Ve burada her tipin bir üyesi bulunuyor. Putz bir diktatörlük –bir otokrasi– altında yaşıyor. Leroy ülkesi Fransa’da Altıncı Komün’ün* bir vatandaşı. Harrison ve ben birer Amerikalı olarak bir demokrasinin mensuplarıyız. Alın işte –otokrasi, demokrasi, komünizm– Dünya toplumlarının üç tipi. Tviil’in halkı ise hepimizden daha farklı bir sisteme sahip.”

“Farklı mı? Neymiş o?”

“Dünyalı hiçbir ulusun denemediği bir sistem. Anarşi!”

“Anarşi mi?!” diye aynı anda atıldılar Kaptan ile Putz.

“Doğru.”

“Ama–” Harrison ne diyeceğini şaşırmıştı. “Hani bizden ileriydiler? Anarşiymiş! Pöh!”

“Pekâlâ – pöh!” diye laf yetiştirdi Jarvis. “Bunun bizde –veya herhangi bir insan ırkında– işe yarayacağını söylemiyorum. Ama onlarda yarıyor.”

“İyi de... anarşi!” Kaptan duyduklarını içermişti.

“Eh, meselenin özüne inersen,” diye kendini savundu Jar-

* Avrupa ülkelerinde görülen yerel bir siyasi örgütlenme modeli. –çn

vis, “anarşi işe yaradığı sürece ideal yönetim biçimidir. Emerson en iyi yönetimin en az yöneten olduğunu söylemiştir. Tıpkı Wendell Phillips ve sanırım George Washington gibi. Ve anarşiden daha az yöneten bir yönetim biçimi yoktur, çünkü anarşi bir yönetim bile değildir!”

Kaptan konuşurken tükürük saçıyordu. “Ama... bu hiç doğal değil! Vahşi kabilelerde bile reisler vardır! Bir kurt sürüsünün bile bir lideri olur!”

“Eh,” diye meydan okudu Jarvis, “bu da yönetimin ilkel bir olgu olduğunu ispatlar, değil mi? Mükemmel bir ırkta ona hiç ihtiyaç duymazsın; yönetim bir zayıflık itirafı değil de nedir? Halkın bir kısmının geri kalanla işbirliği yapmayacağını ve bir psikolog tarafından anti-sosyal olarak nitelendirilecek bireyleri kısıtlamak için yasalara ihtiyaç duyulduğunun itirafıdır. Anti-sosyal bireylerin –suçlular gibi– hiç olmadığı bir toplumda yasalara veya polise ihtiyaç duyulmaz, değil mi?”

“Ama yönetim! Yönetim olmazsa olmaz! Kamu hizmetleri ne olacak? Savaşlar, vergiler?”

“Savaş tanrısının ismi verilmesine rağmen Mars’ta hiç savaş olmamış. Burada savaşın bir anlamı yok; nüfus çok seyrek ve çok dağınık. Hem zaten kanal sistemini çalışır durumda tutmak için her bir topluluğun yardımı gerekiyor. Vergi yok çünkü görünüşe göre her birey kamu hizmetlerine katkıda bulunuyor. Sorunlara yol açan herhangi bir rekabet yok çünkü isteyen istediğini alabiliyor. Dediğim gibi, mükemmel bir ırkta yönetime tümüyle lüzumsuzdur.”

“Yani Marshlıları mükemmel bir ırk olarak mı kabul ediyorsun?” diye surat asarak sordu Kaptan.

“Hiç de bile! Fakat insandan o kadar uzun bir süredir varlıklarını sürdürüyorlar ki en azından sosyal açıdan yönetime ihtiyaç duymadıkları bir noktaya kadar evrimleşmişler. Birlikte çalışıyorlar, hepsi bu.” Jarvis duraksadı. “Ne garip, de-

ğil mi – sanki Doğa Ana biri evde diğer Mars'ta olmak üzere iki farklı deney yürütmüş. Dünya'daki deney bolluk içinde yüzen bir gezegendeki duygusal, fazlasıyla rekabetçi bir ırkı sınarken burada çölümsü, verimsiz ve konuksevmez bir gezegendeki sakin, dostane bir ırkı sınıyor. Burada her şey işbirliğine dayanıyor. Hatta evde onca soruna yol açan o faktör bile yok: Seks!”

“Hıh?”

“Evet. Tviil'in halkı tıpkı çamur şehirlerdeki fiçılar gibi ürüyor: İki birey, aralarında üçüncü bir tane büyütüyor. Leroy'un Mars'ta yaşamın ne hayvan ne de bitki olduğu teorisinin bir diğer ispatı. Hem zaten Tviil ona gagasını dürtükleyip tüylerini kurcalaması için izin verecek kadar kibar bir ev sahibiydi ve yaptığı inceleme Leroy'u ikna etmeye yetti.”

“Oui,” diye onayladı biyolog. “Doğru söylüyor.”

“Ama anarşi!” diye tiksintiyle söylendi Harrison. “Zaten çıksa çıksa Mars gibi acayip, yarı ölü bir gezegende ortaya çıkardı!”

“Dünya'da onun için endişelenmene gerek kalmadan evvel asırlar geçmesi gerekecek,” diye sıırttı Jarvis ve anlatımına kaldığı yerden devam etti.

“Eh, o mezarımsı şehirde gezinerek her şeyin fotoğrafını çektik. Ve sonra” –Jarvis duraksayıp ürperdi– “roketten tespit ettiğimiz o vadiye bir göz atmayı akıl ettim. Neden bilmiyorum. Ama Tviil'i o tarafa yöneltmeye çalıştığımda öyle bir yaygara kopardı ki aklını kaçırdı sandım.”

“Dünyada inanmam!” diye alay etti Harrison.

“Biz de oraya doğru onsuz yola koyulduk. Tviil peşimizden feryat etti ve, ‘Hayır - hayır - hayır! Tick!’ diye haykırdı durdu ama bu davranışı bizi daha da meraklandırdı. Tepemizden pike yapıp gagası üstüne saplandı ve daha bir düzine tuhaf hareket sergiledi; fakat biz yılmadan yolumuza devam

ettik. O da nihayet vazgeçti ve mahzun bir şekilde bize eşlik etti.

“Kentin güneydoğusundaki vadi birkaç kilometreden uzak değildi. Tviil bu mesafeyi yirmi sıçrayışla kat edebilirdi ama sık sık geri kalıp oyalandı ve, ‘Hayır - hayır - hayır!’ diye sızlanarak şehri işaret edip durdu. Havalanıp hemen önümüze gaga üstü çakıldığı da oldu ve o zaman etraftan dolaşmamız gerekti. Tabii daha önce de bir sürü delilik yaptığını görmüştüm; öyle şeylere alışkındım. Yine de o vadiyi görmemizi istemediği apaçık ortadaydı.”

“Neden?” diye sordu Harrison.

“Neden sokak serserileri gibi geri geldiğimizi sormuştun,” karşılığını verdi Jarvis, hafif bir ürpertiyle. “Öğreneceksin. Vadiyi çevreleyen alçak bir kayalık tepeyi tırmandık ve zirveye yaklaşırken Tviil, ‘Nefes hayır, Tick! Nefes hayır!’ dedi. Eh, silikon canavarı da aynı kelimelerle tarif etmişti; onlar ayrıca Fancy Long’un görüntüsünün –hani beni neredeyse hayal canavarına çekenin– gerçek olmadığını açıklamakta kullandığı sözcüklerdi. Bunu hatırlıyordum ama o sırada benim için hiçbir anlam ifade etmiyorlardı!

“Tviil bunun hemen ardından, ‘Sen bir - bir - iki, o bir - bir - iki,’ dedi. İşte o zaman anlamaya başladım. Ben ne düşünürsem hayal canavarının da aynı şeyi düşündüğünü, kurbanlarını kendi arzularıyla yakaladığını bana açıklamak için de aynı ifadeyi kullanmıştı. Ben de Leroy’u uyardım; bana önceden uyarılırsak ve neyle karşılaşacağımızı bilirsek hayal canavarı bile tehlikeli olamazmış gibi geliyordu. Meğerse yanlışlıyormuşum!

“Zirveyi aştığımız sırada Tviil başını yüz seksen derece döndürdü. Ayakları halen ileriye dönüktü ama vadiye bakmaktan korkarcasına artık gözleri geriye çevriliydi. Leroy ve ben vadiyi uzun uzun süzdük. Tıpkı etrafımızdaki bu top-

raklar gibi gri bir çöldü ve güney çeperinin ilerisinde güney kutup buzulu ışıldıyordu. Bu bir an böyleydi; hemen sonrasında... Cennet!”

“Ne?” diye tepki verdi Kaptan.

Jarvis, Leroy’a doğru döndü. “Sen tarif edebilir misin?” diye sordu.

Biyolog ellerini çaresizce salladı. “C’est olanaksız!” diye fısıldadı. “Il me rend muet!”

“Benim de nutkum tutuluyor,” diye mırıldandı Jarvis. “Nasıl anlatabilirim bilmiyorum; ben bir kimyagerim, bir şair değil. Cennet aklıma gelen en uygun sözcük ama aslında o bile doğru değil. Hem Cennet hem Cehennem demek daha doğru!”

“Biraz mantıklı konuşur musun?” diye homurdandı Harrison.

“Gördüklerim kadar mantıklı konuşabilirim. Sana söylüyorum, bir an şişkin bitkilerle kaplı gri bir vadiye bakarken bir sonrakinde... Tanrım! Bir sonraki ânı hayal bile edemezsin! Tüm hayallerinin gerçek olduğunu görmek ister miydin? Her arzunun tatmin edilmesini? Hayatın boyunca istediğin her şeyin karşında seni beklemesini?”

“İsterdim tabii!” dedi Kaptan.

“Öyleyse durduğun kabahat! Yalnız unutma, sadece saygın arzularından bahsetmiyorum! Her iyi dürtü, evet – fakat ayrıca her edepsizce dilek, her hakir düşünce, iyi veya kötü her arzu! Hayal canavarları fevkalade birer tacir ama ahlak anlayışından yoksunlar!”

“Hayal canavarları mı?”

“Evet. Vadi onlarla doluydu. Yüzlerce, belki binlerce. Her halükârda arzularının –hatta bilinçaltına atıp unuttuklarının– tam bir resmini çıkarmaya yetecek kadar. Kısacası Cennet – tabii bir bakıma. Üstünde görüp beğendiğim veya muh-

temelen hayalini kurduğum her kostümde bir düzine Fancy Long gördüm. Hayatım boyunca tanıdığım her güzel kadını gördüm ve hepsi de ilgimi çekmek için yarışlıyordu. Gitmek istediğim her büyüleyici yeri o ufacık vadiye doluşmuş olarak gördüm. Başka şeyler de gördüm.” Başını ciddiyle vahametle iki yana salladı. “Hepsinin de iyi olduğunu söyleyemem. Tanrım! Ruhen hâlâ ne kadar hayvanız! Yaşayan her insan o garip vadiye bakabilseydi ve içinde gizli iğrençliği bir kerecik olsun görebilseydi... Eh, dünya bundan kazançlı çıkabilirdi. Olaydan sonra Leroy –ve Tviil– benimkini değil de kendi resmini gördüğü için Tanrı’ya şükrettim!”

Jarvis tekrar duraksadı, sonra devam etti. “Bir tür coşkuyula afallayıp kaldım. Gözlerimi kapadım ve gözlerim kapalı olmasına rağmen hâlâ her şeyi görüyordum! O güzel, kötü, şeytani panorama gözlerimde değil zihnimdeydi. O iblisler işte böyle çalışıyorlar – zihin üzerinden. Gördüğümün aslında hayal canavarları olduğunun farkındaydım; Tviil’in, ‘Nefez hayır! Nefez hayır!’ feryadına ihtiyacım yoktu. Yine de kendimi alamıyordum. Ölümün beni çağırdığını biliyordum ama o sahneyle bir an daha geçirmek için ölmeye değerdı.”

“Hangi sahneyle?” diye alaycı bir dille sordu Harrison.

Jarvis’in yüzü kızardı. “Önemi yok,” dedi. “Ama yanımda Leroy’un, ‘Yvonne! Yvonne!’ haykırışlarını duydum ve onun da benim gibi kapana kısıldığını anladım. Aklımı başıma almak için çabaladım; kendi kendime durmam gerektiğini söylüyordum ama bir yandan da tuzağa balıklama dalıyordum!

“Sonra yere kapaklandım. Tviil! Beni arkadan iterek ileri sıçramıştı. Yere düşerken onun ok gibi üstümden geçtiğini gördüm. Hem de... hem de benim az önce koştuğum şeye doğru. Gagası Fancy’nin tam kalbine çevriliydi!”

“Ah!” Kaptan kafa salladı. “Kalbine!”

“Sen orasını boş ver. Alelacele ayağa kalktığım da o sanrı

kaybolmuştu ve Tviil tıpkı onunla ilk karşılaştığımda olduğu gibi incecik siyah kollar tarafından sarmalanmıştı. Canavarın anatomisindeki hayati bir noktayı ıskalamıştı ama yine de gagasını telaşla ona batırıp duruyordu.

“Her nasılsa büyü bozulmuştu – kısmen bile olsa. Tviil’le aramda bir buçuk metre ya var ya yoktu ve kendimi sonuna kadar zorlamam gerekti; fakat sonunda tabancamı kaldırmayı başardım ve yarattığı bir Boland fişegiyle vurdum. Yine o korkunç siyah madde fişkırarak Tviil ile beni sıırılsıklam etti – ve sanırım mide bulandırıcı koku o güzellik vadisinin illüzyonunu bozmaya yardımcı oldu. Her neyse, Leroy’u da pençesine düştüğü iblisten kurtarmayı becerdik ve üçümüz birlikte apar topar yamaca geri gidip vadiden çıktık. Kameramı zirvenin üstünden uzatacak ve vadinin birkaç resmini çekecek kadar aklım başımdaydı; yine de bahse varım ki gri bir çölden ve kıpır kıpır dehşetlerden başka bir şey çıkmamıştır. Tüm o şeyleri gözlerimizle değil, zihnimizle gördük.”

Jarvis duraksayıp ürperdi. “Pis şey Leroy’u kısmen zehirlemişti,” diye devam etti. “Zar zor yedek roketle kadar gittik, seni aradık ve kendimizi elimizden geldiğince tedavi ettik. Leroy yanımızdaki konyaktan uzun bir fırt çekti; Tviil üstünde bir şey denemeye cesaret edemedik, çünkü metabolizması bizimkinden çok farklı olduğu için bizi iyileştiren bir şey onu öldürebilirdi. Fakat konyak işe yarar gibi oldu ve yapmak istediğim bir şeyi daha yapmamın ardından buraya geri döndük. İşte hepsi bu kadar.”

“Hepsi, öyle mi?” diye sordu Harrison. “Yani Mars’ın tüm gizemlerini çözdünüz, ha?”

“Katiyen hayır!” diye tersledi Jarvis. “Cevaplanmamış bir yığın soru kaldı.”

“Ja!” diye atıldı Jarvis. “Der buharlaşma – o nasıl durur?”

“Kanallarda mı? Onu ben de merak ettim; binlerce kilo-

metrelik bir mesafede ve bu kadar düşük bir hava basıncında insan suyun büyük bölümünü kaybedeceklerini düşünüyor. Ama cevap basit; suyu ince bir petrol tabakasıyla kaplıyorlar.”

Putz kafa salladıysa da Harrison araya girdi. “Al sana bir bilmece daha: Sadece kömür ve petrolle –sırf yanmayla veya elektrik enerjisiyle– gezegen genelini kapsayan binlerce kilometrelik bir kanal sistemini inşa edecek gücü nereden buldular? Deniz seviyesinde Panama Kanalı’nı açarken ne kadar uğraştığımızı düşün ve ona göre cevap ver!”

“Çok kolay! diye sırtıttı Jarvis. “Mars yerçekimi ve Mars havası – cevap işte bunlar. Şöyle düşün: Öncelikle kazdıkları toprak Dünya’dakinin sadece üçte biri ağırlığında. İkincisi, bir buhar makinesi burada Dünya’dakinden santimetrekare başına bir kilogram kadar daha az hava basıncı genişliyor. Üçüncüsü, o makineyi burada dahili ağırlığını artırmaksızın üç kat daha büyük yapabilirler. Ve dördüncüsü, gezegenin tamamı neredeyse dümdüz. Öyle değil mi, Putz?”

83

Mühendis kafa salladı. “Ja! Der buhar-makinezi burada siebenund-zwanzig –yirmi yedi– kat daha etkili.”

“Eh, işte, artık gizem mizem kalmadı,” diye belirtti Harrison.

“Öyle mi?” diye alaycı bir dille sordu Jarvis. “O zaman bunlara cevap ver bakalım. Terk edilmiş dev şehrin doğası neydi? Marslıları hiç yiyip içerken görmediğimize göre kanallara neden ihtiyaçları var? Tarihin şafağında Dünya’yı gerçekten ziyaret ettiler mi ve eğer atom enerjisi kullanmadıysa gemilerine neyle güç verdiler? Tviil’in ırkı suya çok az ihtiyaç duyarmış veya hiç duymazmış gibi gözüktüğüne göre kanalları ihtiyaç duyan daha üst düzey bir yaratık için mi çalışır halde tutuyorlar? Mars’ta daha başka bir zekâ var mı? Yoksa kitabın başında gördüğümüz o iblis suratlı yaratık neydi? Al sana çözülmemiş birkaç gizem!”

“Ben bir-iki tane daha biliyorum!” diye homurdandı Harrison, ansızın Leroy’a dik dik bakarak. “Sen ve sanrıların! ‘Yvonne’ ha? Eşinin adı Marie değil miydi?”

Ufak tefek biyolog pancar gibi kızardı. “Oui,” diye mutsuzca doğruladı. Kaptana yakarır gözlerle baktı. “Lütfen,” dedi. “Paris’te tout le monde – o şeylere herkes farklı bakar, değil mi?” Oturduğu yerde huzursuzca kıpırdandı. “Ne olur Marie’ye söyleme, n’est-ce pas?”

Harrison gevrek gevrek güldü. “Beni ilgilendirmez,” dedi. “Bir sorum daha var, Jarvis. Buraya dönmeden önce yaptığın son şey neydi?”

Jarvis utanır gibi oldu. “Ah, o.” Tereddüt etti. “Eh, Tviil’e çok şey borçlu olduğumuzu düşünüyordum; o yüzden ite kaka da olsa onu roketimize bindirdik ve Thyle II’deki diğerinin enkazına götürdük. Sonra,” diye mahcup bir edayla cümlesini tamamladı, “ona atom patlamasını gösterdim, tekrar çalışır hale getirdim ve roketi ona verdim!”

“Ne yaptın ne yaptın?!” diye kükredi Kaptan. “O kadar güçlü bir şeyi yabancı bir ırka –belki günün birinde düşman olabilecek bir ırka– teslim ettin ha?”

“Evet, ettim,” dedi Jarvis. “Bak,” diye kendini savundu, “Mars denen bu beş para etmez, kurumuş çöplük asla fazla bir insan nüfusu barındırmayacak. Sahra Çölü emperyalizme en az burası kadar uygun ve üstelik eve çok daha yakın. O yüzden Tviil’in ırkıyla asla karşı karşıya gelmeyeceğiz. Burada bulabileceğimiz tek değer Marslılarla kurulacak bir ticari ilişki olabilir. Öyleyse Tviil’e neden bir hayatta kalma fırsatı sunmayayım? Atom enerjisi sayesinde Putz’un gözlemlerinin de gösterdiği gibi kanal sistemlerini beşte bir yerine yüzde yüz verimlilikle çalıştırabilirler. Bu ıssız kentleri tekrar doldurabilirler; sanatlarına ve sanayilerine kaldıkları yerden devam edebilirler; Dünya uluslarıyla ticaret yapabilirler ve

bahse varım bize birkaç şey öğretebilirler.” Duraksadı. “Tabii eğer atom patlamasını çözebilirlerse, ki çözebileceklerinden eminim. Tviil ve onun devede kuşu suratlı Marslıları hiç de aptal değiller!”

Uyumun Doruğu

Koyu renkli ve zekâ dolu gözleri heves ateşiiyle parlayan Doktor Daniel Scott nihayet duraklayıp kente, daha doğrusu kentin Herman Bach'ın –Grand Mercy Hastanesi'nden Doktor Herman Bach'ın– ofis penceresinden görünen kısmına baktı. Kısa bir sessizlik yaşandı; yaşlı adam, genç biyokimyagerin yüzüne biraz hoşgörü biraz efkârla gülümsedi.

“Devam et, Dan,” dedi adam. “Yani bir hastalığı veya yaralanmayı atlatmak sana altı üstü bir uyum sağlama biçimi gibi geldi – ya sonra?”

“Sonra,” dedi diğeri, “yaşayan organizmaların en uyumlusunu aramaya başladım. Peki nedir onlar? Böcekler! Tabii ki böcekler. Bir kanadı kesersen tekrar uzar. Bir kafayı kesip aynı türün kafasız bir üyesine tutturursan oraya yapışır. Peki bu büyük uyum sağlama yeteneğinin sırrı nedir?”

Doktor Bach omuz silkti. “Nedir?”

Scott ansızın karamsar bir tavra büründü. “Emin değilim,” diye mırıldandı. “Cevap elbette ki bezseld, yani bir hormon meselesi.” Tekrar neşelendi. “Ama konudan sapıyorum. İşte o zaman en uyumlu böceğı araştırdım. Peki o nedir?”

“Karıncalar?” diye fikir yürüttü Doktor Bach. “Arılar? Termit?”

“Pöh! Onlar en uyumlular değil en çok evrim geçirenler. Hayır; diğerklerinden daha yüksek oranda mutant, daha çok ucube, daha çok biyolojik örnek ürettiğı bilinen bir böcek

var. Morgan'ın sert X ışınlarının kalıtım üstündeki etkilerine dair deneylerinde kullandığı bir böcek – meyve sineği, bildiğimiz meyve sineği. Hatırlıyor musun? Gözleri kızılımsı olmasına rağmen deneyde X ışını altında beyaz gözlü yavrular ürettiler ve bu gerçek bir mutasyondur çünkü beyaz gözler sonraki kuşaklara da geçti! Edinilmiş özellikler kalıtım yoluyla geçmez ama bunlar geçti. Demek ki–

“Biliyorum,” diye onun sözünü kesti Doktor Bach.

Scott soluklandı. “Ben de meyve sinekleri kullandım,” diye kaldığı yerden devam etti. “Bedenlerini çürüttüm, bir ineğe enjekte ettim ve nihayet bir seruma kavuştum. Tabii bunun için onu haftalarca yumurta akıyla arıtmam, vakumda buharlaştırmam ve damıtarak... Ama sen tekniğe ilgi duymuyorsun. Sonuçta bir seruma kavuştum. Onu tüberkülozlu hintdomuzları üstünde denedim ve” –dramatik bir etki yaratmak için duraksadı– “hastalık iyileşti! Hintdomuzları tübercle bacillus bakterisine uyum sağladılar. Serumunu kuduz bir köpek üstünde denedim. Uyum sağladı. Belki kırık bir kedinin üstünde denedim. Omuriliği iyileşti. Ve şimdi senden onu bir insan üstünde deneme fırsatı istiyorum!”

Doktor Bach kaşlarını çatı. “Henüz hazır değilsin,” diye homurdandı. “İki yıl daha hazır olmayacaksın. Önce bir maymunu üstünde dene. Sonra kendi üstünde. Bunun kadar ham bir deneyde insan hayatını tehlikeye atamam.”

“Evet ama bende iyileştirilmesi gereken bir sorun yok. Maymunsuya gelince; heyeti bir maymun satın almaya ikna et de görelim. Ben başaramadım.”

“Öyleyse git derdini Stoneman Vakfı'na anlat.”

“Yani Grand Mercy hak ettiği övgülerden mahrum mu kalsın? Dinle, Doktor Bach; senden yalnızca tek bir fırsat –yardıma muhtaç biri– istiyorum. Artık ne olursa.”

“Yardıma muhtaçlar da insandır.” Yaşlı adam kaşlarını çatı-

rak ellerini inceledi. “Bak, Dan; aslında bu kadarını bile önermemeliyim, çünkü tüm tıp etiğine aykırı. Ama eğer ümitsiz bir vaka –tümüyle ümitsiz demek istiyorum– bulursam ve hasta razı olursa dediğini yaparım. Konu kapanmıştır.”

Scott inledi. “Öyle bir vakayı nasıl bulacaksın? Şayet hastanın bilinci açıksa hâlâ bir ümit olduğunu düşüneceksin. Yok bilinci kapalıysa nasıl rıza gösterecek? Desene avucumu yalayacağım!”

Fakat yalamadı. Daha bir hafta bile geçmeden Scott ansızın başını ufacık laboratuvarının bir köşesindeki iletişim paneline doğru çevirdi. “Doktor Scott,” diye cızırdadı panel. “Doktor Scott. Doktor Scott. Doktor Bach’ın ofisinde bekleniyorsunuz.”

Scott titrasyonunu tamamladı, sonuçları not aldı ve laboratuvardan alelacele ayrıldı. O ofise girerken yaşlı adam içeride tedirgince volta atmaktaydı.

“Sana bir vaka buldum, Dan,” diye mırıldandı. “Tüm etiğe aykırı – yine de bu seferkine nasıl zarar verebilirsin bilmiyorum. Ama acele etsen iyi olur. Gel hadi – tecrit koğuşı.”

Acele ettiler. Ufacık kübik odaya vardıklarında Scott apışıp kaldı. “Bir kız!” diye mırıldandı.

Kız tekdüze ve yalından başka bir sıfatla tarif edilemese dahi ölümün solgunluğu çoktan yanaklarına yansımış olarak orada öylece yatarken vakur bir şirinliğe sahipti. Lakin taşıyıp taşıyabileceği tüm albeni bu kadardı. Koyu renkli, kısa kesilmiş, yağlı saçları karmakarışık bir halde olup yüz hatları çökük ve iticiydi. Neredeyse duyulur bir hırıltıyla nefes alıyordu ve gözleri kapalıydı.

“Sen buna denek mi diyorsun?” diye sordu Scott. “Kızcağıza ölü dense yeridir.”

Doktor Bach kafa salladı. “Tüberküloz,” dedi. “Son safha. Ciğerleri kanıyor. Saatleri kaldı.”

Kız öksürdüğünde renksiz dudaklarında kan damlacıkları belirdi. Donuk, sulu mavi gözlerini açtı.

“Demek uyandın!” dedi Bach. “Bu Doktor Scott. Dan, bu da...” Yatağın ayakucundaki karta göz attı. “Bayan –şey– Kyra Zelas. Doktor Scott’ın bir serumu var, Bayan Zelas. Sizi daha önce de uyardığım gibi muhtemelen işe yaramayacak ama bir zarar geleceğini de sanmam. Razı mısınız?”

Kız hafif, gurultulu bir ses tonuyla konuştu. “Tabii, nasılsa işim bitmek üzere. Artık ne fark eder ki?”

“Pekâlâ. Şırınga yanında mı, Dan?” Bach su berraklığındaki serumun tüpünü eline aldı. “Belirli bir enjeksiyon noktası var mı? Yok demek? Öyleyse bana kübitalı* uzat.”

Yaşlı adam iğneyi kızın koluna batırdı. Hastanın çelik ucun batışı karşısında yüzünü bile ekşitmemesi, 30 cc. sıvı damarlarına akarken metanetle kıpırtısız yatması Dan’in dikkatinden kaçmadı. Kız tekrar öksürdü, ardından gözlerini kapadı.

“Buraya gel,” diye buyurdu Bach, koridora çıkarlarken. “Bu yaptığımız hiç içime sinmedi. Kendimi pis bir köpek gibi hissediyorum.”

Lakin ertesi gün kendini daha az köpeksi hissediyor gibiydi. “Zelas vakası halen hayatta,” diye Scott’a haber verdi. “Gözlerime güvenebilseydim biraz düzeldiğini söylerdim. Çok çok az. Yine de durumunu hâlâ ümitsiz buluyorum.”

Fakat bir sonraki gün Scott kendini tekrar onun ofisinde bulduğunda yaşlı adamın gri gözlerinde şaşkın bir ifade vardı. “Zelas daha iyi,” diye mırıldandı Bach. “Hiç şüphe yok. Ama hemen sevinme, Dan. Böyle mucizeler daha önce de oldu – hem de serumsuz. Onu uzun gözlem altında tutana kadar bekle.”

O haftanın sonuna doğru gözlemin uzun sürmeyeceği

* Dirsek çukuru. –çn

anlaşılmıştı. Kyra Zelas hızla çiçek açan tropik bir bitki gibi onların gözleri önünde sağlığına kavuşuyordu. Gariptir ki solgunluğunda bir şey kaybetmemişti; fakat köşeli yüz hatları bir nebze yumuşamıştı ve gözlerinin ferisi tekrar yanmıştı.

“Ciğerlerindeki lekeler kayboluyor,” diye söylendi Bach. “Öksürmeyi bıraktı ve kültüründe bakteriden eser yok. Fakat işin asıl ilginç yanı, Dan –ve bunu ben de çözemiyorum– aşınmalara ve derisindeki delinmelere nasıl tepki verdiği. Dün bir Wasserman testi için kan aldım ve –kulağa delice gelecek ama– ben daha neredeyse bir cc. bile çekmeden delik kapandı! Kapanıp iyileşti!”

Aradan bir hafta daha geçti. “Dan, Kyra’yı burada yatırmak için bir sebep göremiyorum. Sağlığı yerinde. Yine de onu müşahade altında tutmak istiyorum. Senin şu serumda gizemli bir şey var. Hem zaten Kyra’nın buraya düşmesine yol açan hayata geri dönmesi hiç iyi olmaz.”

91

“Daha önce ne yapıyordu ki?”

“Dikiş dikiyordu. Bir merdiven altı atölyesinde parça başı çalışıyordu – tabii çalışabildiği zamanlarda. Sıradan, çirkin, eğitimsiz bir kız işte ama ilgi çekici bir yanı da var. Çabuk uyum sağlıyor.”

Scott ona tuhaf tuhaf baktı. “Evet,” dedi, “çabuk uyum sağlıyor.”

“O yüzden,” diye devam etti Bach, “benim evimde kalabileceğini düşündüm. Böylece onu gözlem altında tutabiliriz ve hizmetçiye yardım edebilir. Bu vakaya ilgi duyuyorum, hem de çok. Sanırım ona böyle bir imkân sunacağım.”

Doktor Bach teklifinde bulunurken Scott da yanlarındaydı. Kyra gülümsedi. “Tabii,” dedi. Solgun, alelade yüzüne neşe geldi. “Teşekkürler.”

Bach ona adresi verdi. “Bayan Getz seni içeri alır. Bu öğle-

den sonra hiçbir şey yapma. Hatta birkaç saat parkta gezinmekle yetinsen senin için daha iyi olabilir.”

Scott kızın asansöre doğru koridorda yürümesini seyretti. Kyra kilo almıştı ama hâlâ aşırı denebilecek kadar zayıftı ve yıpranmış siyah elbisesi bir bostan korkuluğuna giydirilmiş-çesine üstünden gevşekçe sarmaktaydı. O gözden kaybolurken Scott dalgın bir edayla işinin başına döndü ve çeyrek saat sonra laboratuvarına indi.

Zemin katta onu bir hengâme karşıladı. İki polis memuru, kafası kanlar içinde kalmış yaşlı bir adamı içeri taşıyordu ve insanlar heyecanla konuşuyorlardı. Scott dışarıdaki basamaklarda bir kalabalık gördü.

“Ne oldu?” diye seslendi. “Bir kaza mı?”

“Ne kazası!” diye tersledi polislerden biri. “Olan cinayet. Kadının biri bu adama yaklaştı, park sınırından iri bir taş alıp onun başına vurmuş ve cüzdanını çalmış. Hem de herkesin gözü önünde!”

Scott pencereden dışarı göz attı. Bir polis arabası, sokağın park tarafındaki bir kalabalığa geri geri yanaşıyordu.

Bir çift irikıym polis memuru, kollarından tuttukları siyahlara bürünmüş incecik bir sureti aracın arka kapısına doğru sürüklüyorlardı. Scott bir hayret nidası attı. Zanlı Kyra Zelas’tı!

Bir hafta sonra Doktor Bach oturma odasındaki sönük şömineye gözünü dikmiş bakıyordu. “Bizi ilgilendirmez,” diye tekrarlardı.

“Tanrım!” diye patladı Scott. “Bizi ilgilendirmez ha! Olaydan bizim sorumlu olmadığımızı nereden bileceğiz? Kyra’nın zihninin enjeksiyonumuz yüzünden allak bullak olmadığı ne malum? Erbezleri böyle şeylere yol açabilir; Mongolizm hastası idiyotlara ve geri zekâlılara bir bak. Bizim serum bezeldi. Belki de kızı delirttik!”

“Pekâlâ,” dedi Bach. “Dinle. Yarın duruşmaya katılırsınız ve durum Kyra için kötüye gidermiş gibi gözükürse avukatıyla temasa geçip bizi tanık kürsüsüne çıkarmasını isteriz. Kyra’nın uzun ve tehlikeli bir hastalıktan sonra taburcu edildiği, davranışlarından tümüyle sorumlu olmayabileceği yönünde ifade veririz. Kaldı ki bunlar tümüyle doğru.”

Ertesi gün öğle vakti kalabalık duruşma salonunun bankalarında kamburlarını çıkarmış oturuyorlardı. Savcılık açılış sunumunu yaptı; üç tanığın ifadeleri dinlendi.

“O yaşlı adam güvercinler için yerfıstığı satın alıyordu. Evet, ona her gün fıstık satarım – daha doğrusu satardım. Bu sefer cebinde bozuk parası yoktu ve cüzdanını çıkardı. Cüzdanın banknotlarla dolu olduğunu gördüm. Bir dakika sonra da hatunun biri yerden bir taş alıp onun kafasına geçirdi. Sonra da paraları kaptığı gibi–”

“Lütfen saldırganı tarif edin.”

“Bir deri bir kemikti ve siyah giyiyordu. Güzel falan da değildi. Kahverengimsi saçlar, koyu renk gözler – koyu mavi mi kahverengi mi bilmiyorum.”

“Tanık sizindir!” diye sorgusunu tamamladı savcı.

Genç ve tedirgin bir adam –gazetelere göre mahkemece atanmış avukat– yerinden kalktı. “Saldırganın,” diye cırıldadı, “kahverengi saçları ve koyu renk gözleri olduğunu mu söylüyorsunuz?”

“Evet.”

“Sanık lütfen ayağa kalkabilir mi?”

Ayağa kalkarken Kyra Zelas’ın Scott ile Bach sırtı dönüktü; yine de Scott gerildi. Kızın görünümünde tuhaf bir değişiklik vardı; yıpranmış siyah elbisesi artık üstünde eskisi kadar bol durmuyordu. Scott’ın görebildiği kadarıyla vücudu... eh, şahaneydi.

“Şapkanızı çıkarın, Bayan Zelas,” diye cırıldadı avukat.

Scott'ın nefesi kesildi. Açığa çıkan saç yığını alüminyum gibi parlıyordu!

“Dikkat ederseniz bu sanığın ne koyu renk saçlara, ne de koyu renk gözlere sahip olmadığını ibraz ederim. Gözaltındayken saçlarını boyadığı düşünülebilir ve bu sebeple” –bir makas çıkardı– “saçından bir tutamın mahkeme tarafından belirlenecek herhangi bir kimyager tarafından test edilmesini teklif ediyorum. Pigmentasyonu tamamen doğaldır. Gözlerine gelince... saygıdeğer rakibim onların da boyandığını öne sürebilir mi?”

Avukat ağzı bir karış açık bakan tanığa doğru döndü. “Suçu işlerken gördüğünüzü iddia ettiğiniz bayan bu mu?”

Adamın gözleri pörtledi. “Şey, ben... bilemiyorum.”

“O mu değil mi?”

“H-hayır!”

Avukat gülümsedi. “Hepsi bu kadar. Lütfen kürsüye çıkar mısınız, Bayan Zelas.”

Genç kız bir panterin kıvraklığıyla kalkıp yürüdü. Kürsüye geldiğinde yavaşça mahkeme salonuna doğru döndü. Kafası allak bullak olan Scott parmaklarını Bach'ın koluna batırdı. Gümüşü gözler, alüminyum renginde saçlar, bembeyaz bir cilt... Tanık kürsüsündeki kişi hiç şüphesiz hayatı boyunca gördüğü en güzel kadındı!

Avukat tekrar söz aldı. “O gün neler olduğunu mahkemeye bir de kendi ağzınızdan anlatın, Bayan Zelas.”

Kız rahat bir tavırla bacak bacak üstüne attı ve konuşmaya başladı. Sesi alçak, ahenkli ve iç gıcıklayıcıydı; Scott dikkatini sesin kendisine değil de sözcüklere vermekte zorlanıyordu.

“Birkaç ay hasta yattığım Grand Mercy Hastanesi'nden daha yeni çıkmıştım,” dedi. “Tam parktan geçerken siyah giyen bir kadın yanıma yaklaştı, ellerime boş bir cüzdan tutuşturdu ve ortadan kayboldu. Hemen sonra bağırp ça-

ğıran bir kalabalık tarafından etrafım sarıldı ve... eh, hepsi bu kadar.”

“Boş bir cüzdan mı dediniz?” diye sordu savunma avukatı. “Kendi çantanızdan çıkan ve saygın meslektaşımın çalıntı olduğunu düşündüğü paraya ne demeli?”

“O benim kendi paramdı,” dedi kız. “Yaklaşık yedi yüz dolar.”

“Yalan söylüyor!” diye tısladı Bach. “Hastaneye yatarken üstünde iki dolar otuz üç sent vardı.”

“Yani onun hastanedeki Kyra Zelas’la aynı kişi olduğunu mu düşünüyorsun?” dedi Scott hayretle.

“Bilmiyorum. Hiçbir şey bilmiyorum. Ama senin o kahrolası serumuna bir daha elimi sürersem... Bak! Bak, Dan!” Bu son kısım gergin bir fısıltı şeklindeydi.

“Ne var?”

“Saçları! Güneş onlara vurduğunda bak ne oluyor!”

Scott daha yakından baktı. Öğle güneşinin serseri bir huzmesi yüksek bir pencereden içeri sızıyordu ve bir jaluzinin sallantıları sayesinde o ışık kimi zaman kızın saçlarının metalik parıltısına vuruyordu. Scott en sonunda gerçeği gördü; huzme ne zaman o ışıltılı haleye dokunsa saçlar hafifçe ama yanılgiya yer bırakmayacak şekilde parlak alüminyumdan altın sarısına kararıyordu!

Scott’ın beyninde bir taş yerine oturdu. Bir yerlerde bir ipucu vardı: Tek yapması gereken onu bulmaktı. Yapbozun parçaları önünde duruyordu ama birbirlerine geçmemekte inat ediyorlardı. Hastanedeki kız ve onun kesiklere tepkisi; bu kız ve onun ışığa tepkisi.

“Onunla konuşmalıyım,” diye fısıldadı. “Öğrenmem gereken bir şey var... Dinle!”

Avukat konuşma yapıyordu. “Savcılık makamının sanığı doğru düzgün teşhis bile edememiş olmasına dayanarak davanın düşürölmesini istiyoruz, hakim bey.”

Hakim tokmağını vurdu. Gümüşi gözlere ve olağanüstü saçlara sahip kızı kısa bir süre inceledi. “Dava düşmüştür!” dedi sertçe. “Jüri dağılabilir!”

Kararın ardından bir şamata koptu. Flaşlar birbiri ardına çaktı. Tanık kürsüsündeki kız tam bir özgüven içinde ayağa kalktı, kusursuz ve masum dudaklarla gülümsedi, sonra oradan ayrıldı. Scott onun yakından geçmesini bekledi.

“Bayan Zelas!” diye seslendi.

Genç kız durakladı. Tuhaf gümüşi gözleri besbelli bir teşhisle parladı. “Doktor Scott!” dedi çınlayan metalin sesiyle. “Ve Doktor Bach!”

Demek gerçekten oydu – hastanedeki kız. Bu, egzotik renklere sahip bu garip ama bir o kadar da güzel yaratık tecrit koğuşunun o alelade sakiniydi. Ona aval aval bakan Scott artık yüz hatlarındaki âdeta bir mucizeyle değişmiş özdeşliği tanımlayabiliyordu.

96

Fotoğrafçılardan, muhabirlerden ve macera meraklılarından oluşan kalabalığı yarıp geçti. “Kalacak bir yeriniz var mı?” diye sordu. “Doktor Bach’ın teklifi halen geçerli.”

Genç kız gülümsedi. “Çok minnettarım,” diye mırıldandı, ardından muhabirlere doğru döndü. “Doktor eski bir dostumdur.” Son derece rahat, telaşsız, özgüven doluydu.

Gözüne bir şey takılan Scott bir gazete satın aldı ve oradaki fotoğrafa, kız şapkasını çıkardığı anda çekilmiş olana çabucak göz attı. Gördükleri karşısında şaşkına döndü; Kyra’nın saçları fotoğrafta simsiyahtı! Resmin altında “çarpcı saçları fotoğraflarda çıplak göze görüldüğünden çok daha koyu çıkıyor” benzeri bir yorum da vardı.

Scott kaşlarını çattı. “Bu taraftan,” dedi kıza, sonra şaşkınlıktan yine gözleri pörtledi. Zira öğlenin parlak ışığında cildi artık bembeyaz olmayıp kremi bir ten rengi, uzun saatler günışığına maruz kalmış birinin tonundaydı; gözleri koyu

menekşeydi ve saçları –şapkanın örtmediği o hâle– cehennem bazalt sütunları kadar karaydı!

Kyra yıpranmış siyah elbisesinin yerine bir yenisini satın almak için durmalarında ısrar etmiş ve alışverişin sonunda tam bir takım edinmişti. Şimdi Doktor Bach'ın kütüphanesinde, şöminenin karşısındaki kanepede ak boynundan ayaklarındaki siyah renkli ufacık topuklu ayakkabılara kadar ipeksi siyahlara bürünmüş vaziyette oturmaktaydı. Alüminyum saçlarıyla, gümüşü gözleriyle, simsiyah ipek kumaşın altındaki mermer kadar solgun teniyle neredeyse doğaüstü denebilecek bir güzelliğe sahipti.

Scott'ı masum bakışlarla süzdü. “Niyeymiş?” diye sordu. “Mahkeme paramı geri verdi; onunla canım ne isterse alabilirim.”

“Paran mı?” diye mırıldandı Scott. “Hastaneden ayrılırken yanında üç dolardan az vardı.”

“Ama bu para artık benim.”

“Kyra,” dedi Scott birdenbire, “o parayı nereden buldun?”

Genç kızın çehresi, saflığıyla adeta ilahiydi. “O ihtiyar adamdan.”

“Onu... onu gerçekten öldürdün!”

“Elbette öldürdüm.”

Scott boğulur gibi oldu. “Tanrım!” diye fısıldadı. “Yaptığını ihbar etmemiz gerektiğinin farkında değil misin?”

Kyra başını iki yana salladı ve onlara sırayla nazik bir tebessüm etti. “Hayır, Dan. İhbar etmeyeceksiniz, çünkü öyle yapmanız hiçbir işe yaramaz. Amerika’da aynı suçtan iki defa yargılanamam.”

“Ama neden, Kyra? Neden böyle bir suç–”

“Beni hastaneye düşüren hayata geri dönmemi mi tercih edersin? Paraya ihtiyacım vardı; para oradaydı; ben de onu aldım.”

“İyi de cinayet!”

“En dolaysız yol buydu.”

“Tabii sonrasında cezalandırılmazsan,” diye sertçe karşılık verdi Scott.

“Ama cezalandırılmadım,” diye ona nazıkçe gülümsedi kız.

Scott inledi. “Kyra,” dedi, ansızın konuyu değiştirerek, “neden güneşliğine çıktığında veya flaşlara maruz kaldığında gözlerin, tenin ve saçların kararıyor?”

Genç kız gülümsedi. “Kararıyorlar mı?” diye sordu. “Fark etmemiştim.” Esnedi, kollarını başının üstüne kaldırarak ve ince bacaklarını önüne uzatarak gerindi. “Sanırım artık yatacağım,” diye duyurdu. Muhteşem gözleriyle onları şöyle bir süzdü, ayağa kalktı ve Doktor Bach’ın ona verdiği odaya – adamın kendi odasına– giderek gözden kayboldu.

Duyguları yüzüne yansıyan Scott kendinden büyük adama doğru döndü. “Görüyor musun?” diye tısladı. “Yüce tanrım, görüyor musun?”

“Ya sen görüyor musun, Dan?”

“Bir kısmını. En azından bir kısmını.”

“Ben de bir kısmını görüyorum.”

“Eh,” dedi Scott, “gördüğüm kadarıyla olay şu: O serum –benim lanet olasıca serumum– her nasılsa bu kızın uyum sağlama yeteneğini olağanüstü boyutlara çıkardı. Yaşamı cansız maddeden ayıran nedir? İki şey: uyarılma ve uyum. Yaşam kendini çevresine uydurur ve uyum sağlama yeteneği ne kadar yüksekse organizma o kadar başarılı olur.

“Her insan,” diye devam etti, “hatırı sayılır bir uyumluluk sergiler. Güneşliğine maruz kaldığımızda derimiz pigmentleşme gösterir ve esmerleşiriz. Bu güneşliği içeren bir çevreye uyumdur. Bir insan sağ elini kaybettiğinde solu kullanmayı öğrenir. Bu da bir uyumdur. Bir insanın derisi delindiğinde o

deri iyileşip kendini onararak aynı şeyi başka bir açıdan gerçekleştirir. Güneşli bölgeler koyu tenli, koyu saçlı insanlar üretir; kuzeydeki bölgelerse sarışın... ve bu da bir uyumdur.

“Sonuçta henüz anlamadığım akıl almaz bir değişim sonucunda Kyra Zelas’ın uyum sağlama yeteneği aşırı boyutlara çıktı. Çevresine anında uyum sağlıyor; üstüne güneş vurduğunda cildi derhal esmerleşiyor ve gölgede derhal soluyor. Güneşli günlerde saçları ve gözleri tropik bir ırkına benziyor; gölgedeyseniz bir Kuzeylininkine. Ve –yüce Tanrım, şimdi daha iyi anlıyorum– o duruşma salonunda, erkeklerden teşkil bir jürinin ve hakimin karşısında tehlikeyle yüz yüze geldiğinde ona da uyum sağladı! O tehlikeye yalnızca farklı bir görünümle değil, suçlu bulunmasını imkânsız kılacak kadar büyük bir güzellikle tepki verdi!” Duraksadı. “İyi de nasıl? Nasıl?”

“Belki tıp o soruyu yanıtlayabilir,” dedi Bach. “İnsan hiç şüphe yok ki erbezlerinin bir ürünü. Irklar arasındaki farklılıklar –beyaz, kızıl, siyahi, sarı– kuşkusuz bezsel. Ve belki de en etkili uyum vasıtası insan beyni ve sinir sistemi, yani kısmen beynin üçüncü odacığının tabanındaki, beyinciğin önündeki küçük ve yağlı bir kütle tarafından kontrol edilen organlar. Atalarımız beynin o bölgesine boşuna ruhun merkezi dememişler.

“Elbette ki epifizden bahsediyorum. Sanırım serumun çoktandır aranan *pinealin* hormonu içeriyor ve o hormon Kyra’nın epifiz bezinde aşırı büyümeye yol açtı. Ve Dan, Kyra’nın uyum sağlama yeteneği sahiden kusursuzsa yalnızca dayanıklı değil, düpedüz ölümsüz olabileceğinin farkında mısın?”

“Doğru!” deyip yutkundu Scott. “Elektrik akımından zarar görmez, çünkü derhal elektrik akımı içeren bir çevreye uyum sağlar. Ayrıca vurularak da öldürülemez, çünkü kan

almak koluna iğne batırdığında olduğu gibi ona da çabucak uyum sağlar. Ve tabii zehir... ama bunun da bir sınırı olmalı!”

“Hiç şüphesiz vardır,” diye gözlemde bulundu Bach. “Kyra’nın üstünden elli tonluk bir lokomotifin geçtiği bir çevreye uyum sağlayabileceğine inanmıyorum. Lakin hesaba katmadığımız önemli bir husus var. İki tür uyum sağlama bulunur.”

“İki tür mü?”

“Evet. Biri biyolojiktir, diğeryse insansı. Senin gibi bir biyokimyager doğal olarak yalnızca ilkiyle ilgilenir. Benim gibi bir beyin cerrahıysa yine doğal olarak ikinciye de dikkate almalıdır. Biyolojik uyuma her yaşam –bitki, hayvan ve insan– sahiptir ve bir canlının çevresine alışmasından ibarettir. Mesela bir bukalemun üç aşağı beş yukarı Kyra’nın yeteneklerine sahiptir ve aynı şey bir dereceye kadar kutup tilkisi için de geçerlidir – postu kışları beyaza, yazları kahverengiye bürünür. Kutup tavşanı ve sansar da benzer bir değişim geçirir. Her yaşam, çevresine büyük ölçüde alışır. Fakat insan yaşamı daha fazlasını yapar.”

“Daha fazlasını mı?”

“Çok daha fazlasını. İnsan yalnızca çevresine alışmakla kalmaz, çevresini de kendi ihtiyaçlarına göre değiştirir! Mağarasını terk eden ilk mağara adamı otlardan bir ev inşa ettiğinde çevresini değiştirdi. Steinmetz, Edison, hatta daha geriye gidecek olursak Julius Sezar ve Napolyon da bir bakıma tıpatıp aynı şeyi yaptılar. Aslına bakarsan, Dan, tüm insan yaratıcılığı, dehası ve askeri liderliği tek bir kökene dayanır – çevreye alışmaktansa onu değiştirmeye.”

Bach biraz duraksadı, ardından sözlerini sürdürdü. “Artık Kyra’nın biyolojik uyarlılık taşıdığını biliyoruz. Saçları ve gözleri bunu ispatlıyor. Peki ya diğerine de bir dereceye

kadar sahipse? Eğer öyleyse sonuçların ne olacağını ancak Tanrı bilir. Bizim elimizden yalnızca Kyra'nın hangi yönde gelişeceğini izlemek gelir; izlemek ve umut etmek.”

“Ama bunun nasıl bezsel bir durum olabileceğini aklım almıyor,” diye mırıldandı Scott.

“Her şey bezsel olabilir. Bir mutantta –ve Kyra senin şu beyaz gözlü meyve sineklerin kadar mutant– her şey mümkündür.” Bach düşünceli bir edayla kaşlarını çattı. “Felsefi bir yorumda bulunmayı göze alabilirsem Kyra'nın –belki de– insan evrimindeki bir safhayı temsil ettiğini söyleyebilirim. Daha doğrusu bir mutasyonu. Eğer buna inanabilirsek De Vries ve Weissman haklı çıkmış demektir.”

“Evrimin mutasyonu teorisini mi kastediyorsun?”*

“Aynen öyle. Görüyorsun ya, Dan, fosil kalıntılara bakarak evrimin gerçekleştiği apaçık belli olsa da asla gerçekleşmeyeceğini ispatlamak hiç de zor değildir!”

“Nasıl yani?”

101

“Eh, evrim pek çok sebepten dolayı Darwin'in inandığı gibi yavaş yavaş gerçekleşmiş olamaz. Mesela gözü ele alalım. Darwin'e göre çok yavaş bir biçimde, binlerce nesil üzerinden bir deniz yaratığının derisinde ışığa duyarlı bir nokta gelişti ve bu ona kör türdeşleri arasında bir üstünlük sağladı. Buna bağlı olarak onun türü hayatta kalırken diğerleri yok oldu. Fakat bir de şöyle düşün. Şayet göz yavaş yavaş geliştirse neden onu ilk kazanan canlılar, yani henüz göremeyenler diğerlerinden daha üstün olsun? Veya bir kanadı ele al. Onunla uçabilinceye kadar bir kanat ne işe yarar ki? Sırf bir sıçrayan kertenkelenin ön bacağı ile göğsü arasında küçük bir deri parçasının olması diğerleri ölürken o

* Dünya tarihinin ilk genetikçilerinden biri olan Hugo Marie de Vries türlerin oluşumunu evrimden çok mutasyona bağlamıştır. Ona göre türler devamlı bir evrimle değil, birkaç büyük mutasyonla şimdiki hallerini almıştır. –çn

kertenkelenin yaşayacağı anlamına gelmez. Gerçekten değer taşıyacağı bir noktaya gelene kadar kanadın gelişmesini sağlayan neydi?”

“Neydi?”

“De Vries ve Weissman’a göre hiçbir şey. Onlar evrimin sıçramalarla ilerlediğini, böylece tıpkı kanat gibi gözün de ortaya çıktığı andan itibaren bir hayatta kalma değeri taşıyacak kadar etkili olduğunu iddia ettiler. O sıçramaları da mutasyon diye adlandırdılar. İşte bu bakımdan, Dan, Kyra bir mutasyon. İnsandan... başka bir şeye doğru bir sıçrama. Belki de süper insana.”

Scott şaşkınlıkla başını iki yana salladı. Kafası karmakarışık olmuş, tümüyle serseme dönmüştü. Üstelik sinirleri epeyce gerilmişti. Az sonra Bach’a iyi geceler diledi, evine gitti ve düşüncelere dalarak birkaç saat uyumadan yattı.

Ertesi gün Bach her ikisi için de hastaneden izin almayı başardı ve Scott onun yanına taşındı. Bu kısmen Kyra Zelas vakasına duyduğu ilgidendi ama asıl sebep özgecildi. Kyra kendi ağzıyla da itiraf ettiği gibi birini öldürmüştü; Scott onun Doktor Bach’ı da hiç çekinmeden öldürebileceğini düşünüyor ve öyle bir olayı engellemek için yakınlarda bulunmak istiyordu.

Bach’ın evrim ve mutasyon hakkındaki sözlerinin yeni bir anlam kazanması için kızın yanında birkaç saat geçirmesi yetti. Sebep yalnızca Kyra’nın bukalemunsu bir şekilde renk değiştirmesi, saf ve ilahi yüz hatları hatta olağanüstü güzelliği değildi. Dahası da vardı; Scott onu derhal tanımlayamasa da Kyra’nın tümüyle insan olmadığı kesindi.

Onu buna ikna eden olay ikindinin ilerleyen saatlerinde gerçekleşti. Bach özel bir iş için dışarı çıkmıştı ve Scott kızı yaşadığı tecrübeye dair kendi izlenimleri konusunda sorguya çekmekle meşguldü.

“Ama değiştiğinin farkında değil misin?” diye sordu.
“Kendindeki farklılıkları görmüyor musun?”

“Değişen ben değilim. Asıl dünya değişti.”

“İyi de saçların siyahtı. Artık kül kadar açık renkli.”

“Öyle miydi?” diye sordu Kyra. “Öyle mi?”

Scott bezgince inledi. “Kyra,” dedi, “kendin hakkında bir şeyler biliyor olmalısın.”

Genç kızın gümüşi gözleri ona çevrildi. “Biliyorum,” dedi. “İstediğimi elde edebileceğimi biliyorum, ve” –tereddütsüz dudakları gülümsedi– “sanırım seni istiyorum, Dan.”

Scott’a kız tam o anda değişmiş gibi geldi. Güzelliği tam olarak eskisi gibi olmayıp her nasılsa öncekinden daha büyüleyiciydi. Scott bunun ne anlama geldiğini fark etti; Kyra’nın çevresi artık sevdiği –veya sevdiğini düşündüğü– bir adamı içeriyordu ve o da bu gelişmeye uyum sağlıyordu. Diğer bir deyişle –Scott hafifçe ürperdi– karşı konulmaz hale geliyordu!

103

Bach vaziyeti anlamış olmalıydı ama hiçbir şey demedi. Scott içinse bu tam bir işkenceydi, zira tutulduğu kızın bir ucube, biyolojik bir vasıta, hatta daha da kötüsü soğukkanlı bir katil ve tümüyle insan denemeyecek bir yaratık olduğu-nun farkındaydı. Yine de sonraki birkaç gün her şey yolunda gitti. Kyra rutini kolayca benimsedi; onların soruları ve incelemeleri karşısında hep gönüllü bir denekti.

Sonra Scott’ın aklına bir fikir geldi. Serumunu enjekte ettiği hintdomuzlarından birini getirdi ve yaratığın kesiklere tıpkı Kyra gibi tepki verdiğini keşfettiler. Onu bir baltayla ikiye biçerek öldürdüler ve Bach hayvanın beynini inceledi.

“Tamamdır!” dedi en sonunda. “Epifizin aşrı büyümesi söz konusu.” Scott’ı dikkatle süzdü. “Farz edelim ki,” diye devam etti, “Kyra’nın epifizine ulaşabildik ve aşrı büyümeyi düzeltebildik. Sence kız normale döner mi?”

Scott kapıldığı ani korkuyu bastırdı. “İyi de neden? Onu burada tuttuğumuz sürece kimseye zarar veremez. Neden canıyla böyle kumar oynayalım ki?”

Bach kısa bir kahkaha attı. “Hayatımda ilk defa yaşlı bir adam olduğuma seviniyorum,” dedi. “Bir şeyler yapmamız gerektiğini görmüyor musun? Kyra bir tehdit. O tehlikeli biri. Ne kadar tehlikeli olduğunu ancak Tanrı bilir. Denememiz gerek.”

Scott gönülsüzce onay verdi. Bir saat sonra, yeni bir deney bahanesiyle yaşlı adam tarafından kızın koluna çeyrek gram morfin enjekte edilmesini seyretti. Kyra kaşlarını çatıp gözlerini kırptı–ve uyum sağladı. İlaç etkisizdi.

Geceleyin Bach’ın aklına yeni bir fikir geldi. “Etil klorür!” diye fısıldadı. “Ani anestetik. Belki oksijen yokluğuna uyum sağlayamaz. Bir de onu deneyelim.”

Kyra uyuyordu. İkili sessizce, dikkatle içeri girdi ve Scott kızın yüz hatlarının tuhaf güzelliğine hayranlıkla bakakaldı. Kyra loş mehtabın altında her zamankinden solgun gözü-küyordu. Bach elindeki külahı çok büyük bir dikkatle kızın uyuyan yüzünün üstünde tuttu ve uçucu, hoş kokulu sıvıyı ona damla damla döktü. Aradan dakikalar geçti.

“Bu bir fili bile bayıltmalı,” diye fısıldadı en sonunda ve külahı sonun suratına kapattı.

Kyra uyandı. İncecik çelik çubukları andıran parmaklar yaşlı adamın bileğine kapanıp elini itti. Scott külaha uzandığında genç kız onun da bileğini tuttu ve Scott o tutuştaki kuvveti hissetti.

“Aptallar,” dedi Kyra usulca, doğrulup oturarak. “Boşuna uğraşıyorsunuz... bakın!”

Yatağın yanındaki komodinden bir kâğıt bıçağı kaptı. Çıplak boğazını mehtaba açtı ve bir anda bıçağı sapına kadar bağrına batırdı!

Scott dehşet içinde yutkunurken genç kız bıçağı çekip çıkardı. Kyra'nın cildinde tek bir kan lekesi kalmıştı. Onu sildiğinde teni her zamanki kadar solgun, lekesiz ve güzeldi.

“Gidin başımdan,” dedi usulca. İki adam orayı terk etti.

Ertesi gün bu olayı hiç açmadı. Scott ile Bach laboratuvarında çalışmayıp sadece konuşarak endişeli bir sabah geçirdiler. Bu bir hataydı, zira kütüphaneye döndüklerinde Kyra ortada yoktu ve Bayan Getz'e göre elini kolunu sallaya sallaya dış kapıdan çıkıp gitmişti. Komşu bloklarda yapılan telaşlı ve aceleci bir aramada ondan bir ize rastlanmadı.

Kyra hava kararırken geri geldi. Günbatımından çıkıp içeri girerken kapı aralığında şapkasız duraklayarak evde yalnız olan Scott'a mucizevi değişimi seyretme fırsatı sundu ve saçları bir kez daha kızıl kahverengiden alüminyuma döndü.

“Merhaba,” dedi gülümseyerek. “Bir çocuk öldürdüm.”

“Ne? Tanrım, Kyra!”

“Bir kazaydı. Herhalde bir kaza yüzünden cezalandırılmam gerektiğine inanmıyorsundur, öyle değil mi, Dan?”

Scott ona dehşet içinde bakakalmıştı. “Nasıl–”

“Ah, biraz gezmeye karar verdim. Bir-iki blok sonra araba kullanmanın hoşuma gideceğini düşündüm. Arabanın biri anahtarı üstünde bırakılarak park edilmişti ve sürücüsü kaldırımda biriyle konuşuyordu. Ben de sessizce arabaya bindim, motoru çalıştırdım ve oradan uzaklaştım. Adam arkamdan bağırdığı için doğal olarak hızlı gittim ve ikinci köşeyi dönerken küçük bir oğlana çarptım.”

“Ve... durmadın mı?”

“Tabii ki durmadım. Ondan sonra bir-iki köşeyi daha döndüm, sonra da arabayı park edip buraya kadar yürüdüm. Oğlan götürülmüştü ama kalabalık hâlâ oradaydı. Beni gören olmadı.” Yine o ilahi tebessümünü etti. “Tamamen güvendeyiz. İzimi sürmeleri mümkün değil.”

Scott başını ellerine alıp inledi. “Ne yapacağımı bilmiyorum!” diye mırıldandı. “Kyra, bu olayı polise bildirmen gerek.”

“Ama sadece bir kazaydı,” dedi kız nazikçe, ışıltılı gümüşü gözlerini yalvarırcasına Scott’ın üstünde tutarak.

“Hiç fark etmez. Başka çaren yok.”

Kyra ak elini onun başına koydu. “Belki yarın,” dedi. “Dan, bir şey öğrendim. İnsanın bu dünyada güce ihtiyacı var. Dünyada benden daha güçlü kimseler oldukça onlarla zıt düşeceğim. Beni yasalarıyla cezalandırmaya çalışıp duracaklar; peki neden? Yasaları bana göre değil. Beni cezalandıramazlar.”

Scott karşılık vermedi.

“O nedenle,” dedi kız usulca, “yarın güç kazanmak için buradan gideceğim. Tüm yasalardan daha güçlü olacağım.”

Bu sözü Scott’ı harekete geçmeye sevk etti. “Kyra!” diye haykırdı adam. “Buradan tekrar ayrılmaya kalkışmayacaksınız.” Onun omuzlarını tuttu. “Bana söz ver! Bensiz o kapıdan çıkmayacağına yemin et!”

“Peki, madem öyle istiyorsun,” dedi genç kız usulca.

“Yemin et! Kutsal her şeyin üstüne yemin et!”

Kyra’nın hiç kırpışmadan ona bakan gözleri sanki mermer bir heykelin yüzüne aitti. “Yemin ederim,” diye mırıldandı. “İstediğin her şeyin üstüne yemin ederim, Dan.”

Ve sabahleyin hem Scott’ın hem de Bach’ın –ve daha sonra keşfedecekleri üzere Bayan Getz’in– cüzdanlarındaki tüm parayı alıp ortadan kayboldu.

“Ama onu bir görseydin!” diye homurdandı Scott. “Gözümün içine baktı ve Meryem Ana’nınki kadar saf bir suratla söz verdi. Yalan söylediğine inanamıyorum.”

“Yalan da bir uyum mekanizmasıdır,” dedi Bach. “Üstelik şu an verilenden daha çok ilgiye layıktır. Asıl yalancılar muhtemelen koruyucu taklit yöntemini kullanan bitkiler ve

hayvanlardır – zehirli taklidi yapan zararsız yılanlar, arıyı andıran iğnesiz sinekler gibi. Onlar canlı yalanlardır.”

“Ama Kyra onların yaptığını yapamaz!”

“Yaptı bile. Bana onun güce duyduğu arzu konusunda söylediklerin yeterli bir kanıt. Kyra ikinci uyum safhasına, yani çevresine uyum sağlamaktansa çevresini kendisine uydurmaya geçti. Deliliğinin –ya da dehasının– onu ne kadar ileri taşıyacağını kim bilir. O ikisi arasında çok az fark vardır, Dan. Ve artık oturup seyretmekten başka elimizden ne gelir?”

“Seyretmek mi? Nasıl? Kyra nerede?”

“Fazlasıyla yanılmıyorsam başarı sağlamaya başlamasının ardından onu seyretmek kolay olacak. Kyra her neredeyse dünyanın geri kalanıyla beraber biz de ondan çok yakında haber alacağız.”

107

Fakat Kyra Zelas'tan en ufak bir iz çıkmadan haftalar geçti. Scott ile Bach hastanedeki işlerinin başına döndüler. Laboratuvarına çekilen biyokimyager canını dişine takarak öldürülmeleri yorucu ve mide bulandırıcı bir görev halini alan üç hintdomuzunun, bir kedinin ve bir köpeğin leşlerini imha etti. Onlarla beraber su berraklığında bir sıvıyla dolu bir tüp de krematoryumu boyladı.

Sonra bir gün iletişim paneli onu Bach'ın ofisine çağırdı. Scott orada ihtiyar adamı *Post Record* gazetesinin bir kopyası üstüne eğilmiş halde buldu.

“Şuna bak!” dedi Bach, “Washington Rüzgârları” adlı bir siyasi dedikodu makalesini işaret ederek.

Scott okudu. “Ve akşamın sürprizi, bakanlar kurulunun müzmin bekârı John Callan’ın kolunda güzeller güzeli Kyra Zelas’la ortaya çıkması oldu. Bazılarınız gündüzleri koyu

renk, geceleriye beyaz bir peruk takmaya düşkün hanımefendiye bir cinayet davasından beraat etmesiyle hatırlayacaktır.”

Scott başını kaldırdı. “Callan, ha? Hem de hazine bakanı! Anlaşılan Kyra güç kazanacağını söylerken ciddiymiş.”

“Peki bu kadarla yetinecek mi?” diye karamsar bir üslupla düşüncelerini dile getirdi Bach. “İçimden bir ses bunun Kyra için yalnızca bir başlangıç olduğunu söylüyor.”

“Eh, öyle ama bir kadın kendi başına ne kadar ileri gidebilir ki?”

Yaşlı adam ona baktı. “Bir kadın mı? Burada Kyra Zelas’tan bahsediyoruz, Dan. Henüz sınırlarını belirleme. Bu onu son duyuşumuz olmayacak.”

Bach haklıydı. Genç kızın ismi artan bir sıklıkla önce sosyal çevrelerle, ardından da gizli entrikalara ve nüfuzlara dair üstü kapalı atıflarla anılmaya başlandı.

Örneğin: “Basın mensupları onuncu kurul üyesi derken kimi kastediyorlar?” Veya daha sonra: “Neden bir kişisel ilişkiler bakanı olmasın? Kyra yeterli güce sahip; oldu olacak ismini de koyun.” Ve ardından: “Maliyesi bir kadın tarafından idare edilen başka bir ülke bulmak için eski Mısır’a kadar gitmek gerekir. Ve Cleopatra onu iflas ettirmişti.”

Scott kendi kendine biraz esefle gülümsedi. Basın temkinli davranmaya başlamışçasına iğnelemelerin giderek daha dolaylı hale geldiğini fark etmişti. Bu durum artan gücün bir işaretiydi, zira hiç kimse böyle trendlere Washington muhabirleri kadar hassas değildi. Kyra’nın basın organlarındaki haberleri daha ziyade sosyal etkinliklerle sınırlanır ve ismi genellikle kırk beş yaşındaki bekâr maliye bakanıyla anılır oldu.

Scott ne gündüz ne de gece onu bir an bile aklından çıkaramadı, zira ister deli ister dâhi, ister ucube ister süper kadın

olsun Kyra'da gizemli bir şey vardı. Unuttuğu tek şey tecrit koğuşundaki bir karyolada yatıp kan damlacıkları öksüren alelaide bir çehreye ve yağlı siyah saçlara sahip kara kuru bir kızdı.

Bir akşam birkaç saatliğine sohbet etmek için Doktor Bach'ın evine döndüklerinde Kyra Zelas'ı hiç ayrılmamışçasına karşılarında rahat rahat otururken bulmak ne Scott ne de Bach için sürpriz oldu. Genç kız görünüşte çok az değişmişti; Scott onun olağanüstü saçlarına ve kocaman, masum bakışlı gümüşü gözlerine bir kez daha büyülenmişçesine bakakaldı. Sigara içmekte olan Kyra uzun, mavi bir duman sütunu üfle-yip ona gülümsedi.

Scott kendini ciddileşmeye zorladı. "Bizi şerefleştirmen ne güzel," dedi sertçe. "Ziyaretinin sebebi nedir? Yoksa paran mı kalmadı?"

109

"Para mı? Elbette hayır. Paramın kalmaması mümkün mü ki?"

"Kaynaklarını giderken yaptığın gibi yenilediğin sürece değil tabii."

"Ah, o!" dedi kız aşağılayıcı bir dille. Çantasını açarak bir deste yeşil banknot gösterdi. "Borcumu hemen ödeyeyim, Dan. Ne kadardı?"

"Paranın canı cehenneme!" diye esti gürledi Scott. "Kalbi-mi kıran bana dürüst davranmaman oldu. Bir bebeğin masu-miyetiyle gözümün içine bakarak yalan söyledin!"

"Öyle mi?" diye sordu kız. "Sana bir daha yalan söyleme-yeceğim, Dan. Söz veriyorum."

"Sana inanmıyorum," dedi Scott buruk bir üslupla. "Bura-da ne arıyorsun?"

"Seni görmek istedim. Sana söylediklerimi unutmuş de-

ğilim, Dan.” Kyra ağzından çıkan her kelimeyle sanki daha da güzelleşiyordu ve sesi bu sefer dokunaklı bir özlem taşıyordu.

“Peki,” diye ansızın sordu Bach, “güç hırsından vaz mı geçtin?”

“Neden güç isteyeyim ki?” diye masumca cevabı yapıştırdı genç kız, o harikulade gözlerini ona çevirerek.

“Ama dedin ki–” diye sabırsızca başladı Scott.

“Öyle mi dedim?” Kyra’nın kusursuz dudaklarında belli belirsiz bir tebessüm vardı. “Sana yalan söylemeyeceğim,” diye devam etti, azıcık gülerek. “Güç isteseydim almakta zorlanmazdım, hem de hayal edebileceğinden daha fazlasını.”

“John Callan sayesinde mi?” dedi Scott, dişlerini sıkarak.

“O basit bir yol sunuyor,” diye ifadesizce yanıtladı Kyra. “Mesela diyelim ki John bir-iki gün içinde savaş borçlarına dair bir beyanda –son derece rencide edici bir beyanda– bulunsun. Hükümet onu açık açık kınamayı göze alamaz, çünkü seçmenlerin çoğu öyle bir beyanı destekler. Ve beyan yeterince rencide edici olursa –ve sizi temin ederim ki olur– Avrupa’nın kinini batıya yönlendirdiğini görürsünüz.

“Şayet beyan hiçbir ulusal devletin kendi halkı önünde küçük düşmeksizin yok sayamayacağı cinsten olursa karşı hakaretlere yol açar. Ve dünyada böyle bir ilgi saptırmasını dört gözle bekleyen üç ulus var – isimlerini siz de benim kadar iyi biliyorsunuz. Şimdi anladınız mı?” Kaşlarını çatı.

“İkiniz de ne kadar aptalsınız!” diye mırıldandı Kyra, sonra da şahane bedenini gererek esnedi. “Acaba benden ne tür bir imparatoriçe olur? Şüphesiz iyi bir tane.”

Scott dehşet içindeydi. “Kyra, Callan’ı öyle korkunç bir pot kırmaya teşvik edeceğini mi söylüyorsun?”

“Teşvik etmekmiş!” diye küçümser bir dille tekrarladı Kyra. “Onu mecbur bırakırım.”

“Yani yapar mısın?”

“Yapacağımı söylemedim ki.” Genç kız gülümsedi. Tekrar esnedi ve sigarasını sönük şömineye fırlattı. “Burada bir-iki gün kalacağım,” diye tatlı bir dille ekleyip ayağa kalktı. “İyi geceler.”

Genç kız Doktor Bach’ın yatak odasına girerken Scott yaşlı adama doğru döndü. “Tanrı onun cezasını versin!” diye bembeyaz dudaklarla hırıldadı. “Sözlerinde ciddi olduğuna inansaydım–”

“İnansen iyi edersin,” dedi Bach.

“İmparatoriçeymiş, hah! Neyin imparatoriçesi?”

“Belki de dünyanın. Deliliğe veya dehaya sınır koyamazsın.”

“Onu durdurmak zorundayız!”

“Nasıl? Onu burada hapis tutamayız. Öncelikle hiç şüp-
he yok ki bileklerinde kapıların kilitlerini kırabilecek kadar
kuvvet geliştirebilir. Geliştirmese bile tek yapması gereken
bir pencereden yardım çağlığı atmak olur.”

111

“Ona akıl hastası olarak hüküm giydirebiliriz!” diye hara-
retle konuştu Scott. “Onu kaçamayacağı veya yardım isteye-
meyeceği bir yere kapattırabiliriz.”

“Evet, kapattırabiliriz. Tabii onu Akıl ve Ruh Sağlığı
Komisyonu’nun önüne çıkarırsak. Ve öyle bir şey yaparsak
sence kazanma şansımız ne olur?”

“İyi öyleyse,” dedi Scott ciddiyetle, “onun bir zaafını bul-
mamız gerekecek. Uyum sağlama yeteneği sınırsız değildir.
Uyuşturuculara ve yaralara karşı bağışıklığı var; fakat temel
biyoloji yasalarından muaf olamaz. Yapmamız gereken ihti-
yaç duyduğumuz yasayı bulmak.”

“Öyleyse bul da görelim,” dedi Bach karamsarca.

“Ama bir şeyler yapmaya mecburuz. En azından insanla-
rı uyarıp–” Bu fikrin saçmalığını fark edip cümlesini yarıda
kesti.

“İnsanları uyarmakmış!” diye dudak büktü Bach. “Neye karşı? Öyle yaparsak Akıl ve Ruh Sağlığı Komisyonu’nun önüne biz çıkarız. Callan haysiyeti icabı bize kulak asmaz, Kyra o aşağılayıcı kahkahalarından birini atar ve konu kapanır.”

Scott çaresizce omuz silkti. “Bu gece burada kalacağım,” dedi. “En azından yarın Kyra’yla konuşabiliriz.”

“Tabii daha önce çıkıp gitmezse,” diye ironik bir dille belirtti Bach.

Fakat Kyra gitmedi. Scott kütüphanede yalnız başına sabah gazetelerini okurken içeri girip karşısına oturdu. Bembeyaz teni ve harikulade saçları siyah ipek pijamalarına şaşırtıcı bir tezat teşkil ediyordu. Sabah güneşi odayı aydınlatırken Scott kızın teninin ve saçlarının hafifçe altın sarısına çalmasını seyretti. Kyra’nın aynı anda hem bu kadar güzel hem de insanüstü denebilecek kadar ölümcül olması neden kafasını kızdırıyordu.

Önce o konuştu. “Umarım son görüşmemizden bu yana cinayet işlememişsindir.” Sözcükleri kindarca, acımasızca telaffuz etmişti.

Kyra kayıtsız kaldı. “Neden işleyeyim ki? Hiç ihtiyaç olmadı.”

“Biliyor musun, Kyra,” dedi Scott soğukkanlılıklar, “öldürülmen lazım.”

“Ama senin tarafından değil, Dan. Sen bana âşıksın.”

Scott hiçbir şey demedi. Duyguları inkâr edilemeyecek kadar barizdi.

“Dan,” dedi genç kız usulca, “bendeki cesaret sende de olsaydı beraber ulaşamayacağımız bir yükseklik kalmazdı. Hem de hiç... tabii deneyecek cesaretin olsaydı. O yüzden buraya geri geldim; fakat–” Omuz silkti. “Yarın tekrar Washington’a döneceğim.”

Scott günün ilerleyen saatlerinde Bach'ı yalnız yakaladı. “Yarın gidiyor!” dedi gergin bir şekilde. “Her ne yapacaksak bu gece yapmak zorundayız.”

Yaşlı adam çaresizce bir el hareketi yaptı. “Elimizden ne gelir ki? Uyum sağlama yeteneğini kısıtlayan bir yasa aklına geliyor mu?”

“Hayır ama–” Scott ansızın duraksadı. “Tanrı aşkına!” diye bağırdı. “Geliyor! Buldum!”

“Neyi?”

“Yasayı! Kyra’nın zaafı olması gereken temel bir biyoloji yasasını!”

“Neymiş o?”

“Bu! Hiçbir organizma kendi atığında yaşayamaz! Kendi atığı her canlı için zehirdir!”

“İyi de–”

“Dinle. Karbondioksit insan atığıdır. Kyra karbondioksitten oluşan bir atmosfere uyum sağlayamaz!”

113

Bach bakakaldı. “Tanrı aşkına!” diye bağırdı o da. “Ama haklıysan bile nasıl–”

“Dur bir dakika. Grand Mercy’den bir çift karbonik asit silindiri alabilirsin. Gazı Kyra’nın odasına doldurmanın bir yolunu düşünebiliyor musun?”

“Tabii... bu eski bir ev. Onun odasından benim kullandığım odaya kadar uzanan ve içinden kalorifer bağlantısının geçtiği bir delik var. Çok dar değil; borunun yanından bir lastik tüp geçirebiliriz.”

“Güzel!”

“İyi de pencereler! Kyra pencerelerini açacaktır.”

“Sen orasını kafana takma,” dedi Scott. “Kolayca kapanmaları için pencereleri yağla yeter.”

“Planımız işe yarasa bile sonrasında... Dan! Yoksa onu öldürmeye mi niyetlisin?”

Scott başını iki yana salladı. “Ben... yapamam,” diye fısıldadı. “Fakat Kyra savunmasız kaldığında, etkisiz hale geldiğinde onu ameliyat edebilirsin. Tanrı beni affetsin ama daha önceden önerdiğin o epifiz bezi ameliyatından bahsediyorum.”

O kahrolası akşam Scott için eziyetten farksızdı. Kyra her nasılsa her zamankinden daha güzeldi ve ilk defa sevimli olmak için çabalar gibiydi. Sohbeti deyim yerindeyse hayranlık uyandırıcıydı; konuşurken göz dolduruyordu ve Scott kendini ona öyle sık kaptırıyordu ki planladığı ihanet dayanılmaz bir eziyet olup çıkıyordu. Dış görünümü bu kadar saf, bu kadar masum, bu kadar ilahi olan birine karşı şiddet girişiminde bulunmak neredeyse bir günah gibi gözüküyordu.

“Ama o bir insan değil!” dedi kendi kendine. “O bir melekten çok bir iblis, yani bir– Ne deniyordu onlara? Bir inkubus!”

Yine de Kyra zarifçe esnediğinde ve oradan ayrılmak için zarif ayaklarını yere bastığında Scott kendine hakim olamayıp biraz daha kalması için yakardı.

“Ama daha erken,” dedi. “Hem yarın gidiyorsun.”

“Geri döneceğim, Dan. Bu son görüşmemiz olmayacak.”

“Umarım olmaz,” diye perişanca mırıldandı Scott, genç kız odasının kapısını kapatırken.

Dönüp Bach’a baktı. Yaşlı adam kısa bir sessizliğin ardından fısıldadı. “Hemen uykuya dalıyor olsa gerek. O da bir uyum mekanizmasıdır.”

Gergin bir sessizlik içinde kapalı kapının altındaki ince ışık çizgisini seyrettiler. Kısa süre sonra kızın gölgesi o çizgiden geçtiği ve ışık hafif bir tıkırtıyla söndüğü zaman Scott şiddetle irkildi.

“Vakit geldi,” dedi sertçe. “Şu işi bir an önce bitirelim.”

Bach'ı bitişik odaya kadar takip etti. Orada içleri sıkıştırılmış gazla dolu soğuk ve metalik silindirler onları bekliyordu. Scott yaşlı adamın uzun bir tüp çıkarıp bir buhar borusunun ağzına takmasını ve açıkta kalan boşluğu ıslak pamukla tıkmalarını seyretti.

Scott kendi işinin başına dönüp sessizce kütüphaneye gitti. Yapabildiği kadar gizlice Kyra'nın kapısını açmayı denedi; tahmin ettiği gibi kapı kilitli değildi, zira genç kızın kendi zarar görmezliğine olan güveni tamdı.

Scott uzun bir süre kızın yastığına saçılmış parlak gümüşü saç yığınınına baktı, ardından büyük bir ihtiyatla pencerenin önündeki sandalyeye ufacık bir mum bıraktı. Yatakla aynı seviyedeki mumu çakmağıyla yaktı, kapının anahtarını delikten çıkardı ve orayı terk etti.

Kapıyı dışarıdan kilitledi ve alttaki aralığı pamukla tıkmaya koyuldu. Odayı hava geçirmez hale getirmesi mümkün değildi ama bunun pek bir önemi olduğunu sanmıyordu çünkü içerideki atmosfer karbondioksitle takviye edildikçe zaten biraz sızıntıya imkân tanınmalıydı.

İşi bitince Bach'ın odasına döndü. "Bana bir dakika ver," diye fısıldadı. "Sonra da gazı aç."

Bir pencereye yanaştı. Dışarıda elli santimlik taş bir çıkıntı vardı ve Scott bu dar tüneğe adım attı. Aşağıdaki sokaktan görülmesi mümkünse de fazla belirgin olduğu söylenemezdi, zira Bach'ın evi ile komşusunun arasındaki apartman boşluğunun tam üstündeydi. Dikkat çekmemek için tüm kalbiyle dua etti.

Çıkıntı boyunca ağır ağır ilerledi. Kyra'nın odasının iki penceresi de genişti ama Bach işini iyi yapmıştı. Pencereleler hiç gıcırdamadan aşağıya kaydılar ve Scott yüzünü cama dayayarak içeriye göz attı.

Odanın karşısında mumunun loş ve sabit alevi parlıyor-

du. Daha yakınında, arada bir cam olmasaydı dokunabileceği bir mesafedeyse alacakaranlığa rağmen açıkça seçilebilen Kyra yatıyordu. Genç kız sırtüstü uzanıp bir kolunu inanılmaz saçlarının üstüne atmıştı ve tek bir battaniyeyle örtünmüştü. Scott kızın sessiz, sakin, huzurlu bir şekilde soluduğunu görebiliyordu.

Aradan uzun bir zaman geçmiş gibi geldi. Scott bir süre sonra pencerenin altından kaçan gazın hafif tıslamasını duyar gibi oldu ama bunu hayal ettiğini biliyordu. Odada sıradışı bir şey olduğuna dair herhangi bir iz yoktu; harikulade Kyra diğer her şeyi ne kadar kolayca, usulca ve güvenle yapıyorsa uyumayı da öyle yapıyordu.

Sonra bir iz belirdi. Esintisiz havada kıpırtısızca yanan mum alevi aniden titreşti. Scott onu seyrederken artık renginin değişmekte olduğundan emindi. Alev tekrar titreşti, şöyle bir parladı, ardından söndü. Fitilin ucunda kısacık bir an boyunca kırmızı bir kıvılcım gözüktü, sonra o da kayboldu.

Mum alevi sönmüştü. Demek ki oda sıcaklığında yüzde sekiz veya onluk bir karbondioksit yoğunluğu mevcuttu. Bu oran sıradan yaşamı desteklemeyecek kadar yüksekti. Yine de Kyra yaşıyordu. Usulca alıp verdiği nefesler derinleşmiş gibiyse de herhangi bir rahatsızlık belirtisi göstermiyordu. Azalan oksijen miktarına uyum sağlamıştı.

Fakat güçlerinin bir sınırı olmalıydı. Scott gözlerini kırparak karanlığa baktı. Soluması muhakkak hızlanıyordu. Artık emindi; genç kızın göğsü kasılırcasına inip kalkıyordu ve Scott'ın içindeki bilim insanı bu gelişmeyi çalkantılı zihninin bir köşesine kaydetti.

“Cheyne-Stokes soluması,” diye mırıldandı. Olayın şiddeti az sonra kızı uyandıracaktı.

Uyandırdı da. Gümüşü gözler bir anda açılıverdi. Kyra eliyle ağzını sildi, sonra boğazını tuttu. Tehlikenin derhal farkı-

na varıp dimdik oturdu ve çıplak bacaklarını gözler önüne sererek yatağından kalktı. Fakat sersemlemiş olmalıydı, çünkü öncelikle kapıya yöneldi.

Hareketlerindeki sarsaklık Scott'ın dikkatinden kaçmadı. Kyra kapı tokmağını çevirip telaşla asıldı, sonra pencereye doğru döndü. Scott onun kirli havada yürürken yalpaladığını gördü ama genç kız sonunda pencereye ulaştı. Suratları birbirine yakındı ama Scott görüldüğünü sanmıyordu, zira Kyra'nın kocaman açılmış gözleri korku doluydu ve nefes almaya çalışırken ağzı ile boğazı şiddetle kasılıyordu. Kyra camı kırmak için elini kaldırdı; darbe indi ama yetersiz kaldı ve pencere sarsılsa da kırılmadı.

Kolu tekrar kalktı; fakat darbe bu sefer hiç inmedi. Genç kız bir an için ağır ağır sallanarak ayakta kaldı, sonra hari-kulade gözleri buğulanıp kapandı. Dizleri üstüne düştü ve nihayet yere yığıldı.

Scott eziyet gibi gelen kısa bir süre boyunca bekledi, ardından pencereyi yukarı kaldırdı. Cansız havanın akımı tehlikeli tüneğinde başını döndürünce pencere pervazına tutundu. Sonra binaların arasında yavaş bir rüzgâr esmesiyle zihni tekrar açıldı.

Dikkatle odaya girdi. İçerideki hava halen boğucuydu ama açık pencerenin yakınındayken nefes alabiliyordu. Bach'ın duvarına üç tekme attı.

Gazın tıslaması kesildi. Scott genç kızın bedenini kollarına aldı, anahtarın döndüğünü duyana kadar bekledi, sonra da odayı koşarak kat edip kütüphaneye daldı.

Bach kızın saf çehresine büyülenmişçesine bakakaldı. "Baygın bir tanrıça," dedi. "Günah işlediğimizi düşünmeden edemiyorum."

"Elini çabuk tut!" diye çattı Scott. "Narkozla uyutulmadı, sadece bayıldı. Ne kadar çabuk uyum sağlayacağını Tanrı bilir."

Fakat Scott onu Bach'ın ofisindeki ameliyat masasına yatırıp kollarını, gövdesini ve incecik çıplak bacaklarını kayışlarla bağladığında henüz ayılmamıştı. Genç kızın durgun, beyaz yüzüne ve parlak saçlarına bakarken onların aktinik ışınlar bakımından zengin olan parlak ameliyat ışığı altında belli belirsiz ve iç gıcıklayıcı bir şekilde karardığını görmek Scott'ın yüreğinin acıyla sızlamasına yol açtı.

“Haklıydın,” diye fısıldadı işitmeyen kıza. “Sendeki cesaret bende de olsaydı beraber altından kalkamayacağımız hiçbir şey kalmazdı.”

Bach umursamazca konuştu. “Burundan mı?” diye sordu. “Yoksa kafatasından mı gireyim?”

“Burundan.”

“Fakat epifiz bezini gözlemlemek istiyordum. Bu eşsiz bir vaka ve–”

“Burundan!” diye çıkıştı Scott. “Üstünde hiçbir iz kalmayacak!”

Bach iç geçirip işe koyuldu. Scott uzun hastane tecrübelerine rağmen operasyonu izlemeyi göze alamadı; ihtiyaç oldukça yaşlı adama ameliyat aletlerini verdiyse de kızın pasif ve güzel yüzüne bakmadı.

“İşte!” dedi Bach nihayet. “Oldu.” Ve ilk kez o zaman Kyra'nın çehresini alıcı gözle süzdü.

Gördükleri Bach'ı şiddetle irkiltti. O harikulade alüminyum saçlar gitmiş, yerini hastanedeki kızın tel tel, koyu renkli ve yağlı saçları almıştı! Yaşlı adam bir gözü açtığı anda gümüşü değil solgun mavi bir gözbebeğiyle karşılaştı. Genç kızın tüm güzelliğinden geriye... ne kalmıştı? Belki ufacık bir iz; solgun yüzünün ilahi saflığında ve çehresinin kalıbında bir iz. Fakat oradaki alev sönmüştü; Kyra artık bir tanrıça değil sıradan bir fâni, bir insandı. Süper kadın, zavallı bir kız olup çıkmıştı.

Tam dudaklarından bir nida kaçacakken Scott'ın sesi onu durdurdu.

“Ne kadar da güzel!” diye fısıldadı meslektaşı. Bach ona bakakaldı. Ansızın Scott'ın kızı şimdiki değil eski haliyle gördüğünü anladı. Scott'ın aşkla renklenmiş gözlerinde Kyra hâlâ muhteşemdi.

Pygmalion'ın Gözlüğü

“İyi de gerçeklik nedir?” diye sordu cücemsi adam. Central Park'ın etrafında yükselen ve sayısız pencereleri bir Kromagnon* kentinin mağara ateşleri gibi ısıldayan yüksek bina kümelerini işaret etti. “Tüm bunlar bir düş, bir illüzyon; nasıl ki sen benim gördüğüm bir sanrıysan ben de senin gördüğün bir sanrıyım.”

Alkolün etkisi altındaki zihnini açmak için çabalayan Dar Burke, ahababının ufacık suretini anlamaz gözlerle süzdü. Temiz hava almak için partiyi terk edip parka kadar yürümesine ve şans eseri bu minyon ihtiyarla muhabbet kurmasına sebep olan dürtüden pişman olmaya başlıyordu. Fakat bir kaçışa ihtiyaç duymuştu; bu kadar parti de çok fazlaydı ve sütun gibi bacaklarıyla Claire'in varlığı bile onu orada daha fazla tutamamıştı. Dan eve –oteline değil, Chicago'daki evine ve Ticaret Odası'nın nispi huzuruna– gitmek için öfkeli bir arzu duyuyordu. Ama zaten yarın yola çıkacaktı.

“Bir düşü gerçeğe dönüştürmek için içersin,” dedi haylaz, sakallı surat. “Öyle değil mi? Ya istediğine kavuştuğunu, ya da nefret duyduğuna baskın geldiğini düşlemek için. Gerçeklikten kaçmak için içersin ve işin ironisi gerçekliğin bile bir düş olmasıdır.”

Çatlak herif, diye tekrar aklından geçirdi Dan.

* Modern *homo sapiens*'in atasıdır. –çn

“En azından,” diye neticelendirdi diğerk, “filozof Berkeley öyle der.”

“Berkeley mi?” diye tekrarladı Dan. Zihni yavaş yavaş açılıyordu; üniversitenin ikinci sınıfında aldığı bir Temel Felsefe dersinin anıları canlanmaya başlıyordu. “Bishop Berkeley, ha?”

“Demek onu biliyorsun? İdealizmin filozofu – hani nesneleri görmediğimizi, hissetmediğimizi, tatmadığımızı; yalnızca duyduğumuz, hissettiğimiz, tattığımız gibi bir algıya kapıldığımızı iddia eden.”

“Ben... hatırlar gibiyim.”

“Hah! Ama algılar *akli* bir fenomendir. Yalnızca zihnimizde yaşarlar. Öyleyse nesnelerin yalnızca zihinlerimizde var olmadıklarını nasıl bilebiliriz?” Bir kere daha ışıklarla bezeli binaları işaret etti. “O taş duvarları görmüyorsun; yalnızca bir *algıya*, bir görme hissine kapılıyorsun. Gerisini yorumluyorsun.”

“Ama sen de aynı şeyi görüyorsun,” diye karşı çıktı Dan.

“Gördüğümü nereden biliyorsun? Benim kırmızı dediğimin yeşil olmayacağını bilsen dahi benim gözlerimden görebilir misin? Onu bilsen dahi benim de kafandaki bir düşünmadığımı nasıl bilebilirsin?”

Dan güldü. “Elbetteki hiç kimse bir şey *bilmez*. Sadece beş duyunun penceresinden edinebildiğin kadar bilgi edinirsin, ardından tahminlerde bulunursun. Tahminlerinde yanıldığında da bedelini ödersin.” Hafif bir baş ağrısı dışında artık zihni açıktı. “Bak,” dedi ansızın. “Bir gerçeğin aslında bir illüzyon olduğunu iddia edebilirsin; ondan kolay ne var? Fakat dostun Berkeley haklıysa neden bir düşün alıp gerçeğe dönüştüremeyesin? Biri mümkünse diğerkinin de mümkün olması gerekmez mi?”

Sakal oynadı; ışıltılı gözler onu tuhaf bakışlarla süzdü. “O

dediğini tüm sanatçılar yapar,” dedi yaşlı adam usulca. Dan başka bir şeyin daha telaffuzun eşiğine geldiğini hissetti.

“Bu kaçamakça bir cevap,” diye homurdandı Dan. “Bir resim ile gerçek bir nesne, veya bir film ile yaşam arasındaki farkı herkes anlayabilir.”

“Fakat,” diye fısıldadı diğeri, “bir şey ne kadar gerçekse bunu yapmak da o kadar zor olur, değil mi? Ya bir filmi fazlasıyla gerçekçi kılabilirsen?”

“Öyle bir şeyi hiç kimse yapamaz.”

Gözler yine tuhaf tuhaf ışıldadı. “Ben yapabilirim!” diye fısıldadı adam. “Hatta yaptım!”

“Ne yaptın?”

“Bir düşü gerçek kıldım.” Sese öfke girdi. “Ahmaklar! Eserimi Westman’a, o kamera imalatçısına satmak için buraya getirdim. Peki ne dediler? ‘Net çekmiyor. Aynı anda sadece bir kişi kullanabiliyor. Çok pahalı.’ Ahmaklar! Ahmaklar!”

“Hıh?”

123

“Dinle! Ben Albert Ludwig’im – *Profesör Ludwig*.” Dan sessiz kalınca devam etti. “Bu ismin senin için bir anlamı yok, öyle mi? Ama dinle – sana görüntü ve ses veren bir film düşün. Ona tat, koku, hatta kendini hikâyeye yeteri kadar kaptırırsan dokunma duyuları eklediğimi farz et. Seni hikâyeye soktuğumu, gölgelerle konuştuğunda gölgelerin sana karşılık verdiğini farz et. Ayrıca bunun bir ekranda oynayacağına hikâyenin seni konu aldığını, onun içinde bulunduğunu farz et. Sence o zaman bir düş gerçek olur mu?”

“O dediğini nasıl yapabilirsin ki?”

“Nasıl mı? Nasıl mı? Çok basit! Önce sıvı pozitifimi, ardından sihirli gözlüğümü kullanarak. Hikâyeyi ışığa duyarlı kromatlar içeren bir sıvıda fotoğraflıyorum. Karmaşık bir solüsyon hazırlıyorum, anlıyor musun? Kimyasal olarak tat, elektriksel olarak da ses ekliyorum. Ve hikâye kaydedildiğin-

de solüsyonu gözlüğüme –film projektörüme– koyuyorum. Solüsyonu, hikâyeyi, görüntüyü, sesi, kokuyu ve tadı hep beraber elektrolize ediyorum!”

“Ya dokunmayı?”

“Kendini yeterince kaptırırsan onu zihninin temin ediyor.” Yaşlı adamın sesine heves karıştı. “İnanmıyorsan gel de bak, Bay...”

“Burke,” dedi Dan. *Dolandırıcılık!* diye aklından geçirdi. Sonra alkolün dağılan dumanları arasında bir pervasızlık kıvılcımını belirdi. “Neden olmasın?” diye homurdandı.

Oturduğu yerden kalktı. Ayaktaki Ludwig ancak omzuna geliyordu. *Garip bir cücemsi ihtiyar*, diye aklından geçiren Dan onu park boyunca takip etti ve civardaki çok sayıda apartman otelden birine girdi.

Ludwig odasında bir çantayı eşeleyip az çok bir gaz maskesini andıran bir aygıt çıkardı. Maskenin gözlük camları ve lastik bir ağızlığı vardı. Dan onu merakla incelerken ufak tefek, sakallı profesör suya benzer bir sıvıyla dolu bir şişe gösterdi.

“İşte burada!” diye böbürlendi yaşlı adam. “Sıvı pozitifim, yani hikâye. Sert ışıklı fotoğraf – hem de aşırı sert. Hikâye de ona göre en basitinden. Bir ütopya: Sırf iki karakter ve sen, yani seyirci. Şimdi tak şu gözlüğü. Tak ve bana Westman’dakilerin ne kadar ahmak olduklarını bana söyle!” Sıvının bir kısmını maskenin içine döktü ve masadaki bir aygıtı kıvrık bir kablo bağladı. “Bir redresör,” diye açıkladı. “Elektroliz için.”

“Sıvının tamamını kullanmak zorunda mısın?” diye sordu Dan. “Bir kısmını kullanırsan hikâyenin de yalnızca bir kısmını mı görüyorsun? Eğer öyleyse hangi kısmını?”

“Hikâyenin tamamı her damlada var ama gözlük camlarını doldurmalısın.” Dan aygıtı dikkatle başına takarken devam etti. “Tamam! Şimdi ne görüyorsun?”

“Hiçbir halt gördüğüm yok. Yalnızca pencereler ve sokağın karşısındaki ışıklar.”

“Elbette. Ama daha elektrolizi başlatmadım. Şimdi!”

Bir kargaşa ânı yaşandı. Dan’ın gözlerinin önündeki sıvı ansızın buğulanarak beyaza çaldı ve biçimsiz sesler vızıldı. Dan aygıtı kafasından söküp atmaya davransa da pusun içinde beliren suretler dikkatini çekti. Orada devasa şeyler kıvranıyordu.

Sahne sabitlik kazandı; beyazlık bir yaz sisi gibi dağıldı.

Gözlerine inanamadan, hâlâ o görünmeyen koltuğun kolçaklarını sıkı sıkıya tutarak bir ormana bakıyordu. Ama ne orman! Harikulade, doğaüstü, güzel mi güzel! Düzgün delikler –Karbon çağının ormanları kadar acayip ağaçlar– ağaran bir gökyüzüne doğru akıl almaz biçimde yükseliyordu. Çok çok yukarılarda puslu yapraklar sağa sola sallanıyor, bitkiler yükseklerde kahverengi ve yeşil renkleriyle göz dolduruyordu. Kuşlar da cabasıydı – aslında dört bir yandan gelen merak uyandırıcı ötüşler ve şakımlar demek daha doğrudu, çünkü ortalıkta hiçbir yaratık yoktu. Peri uğultularını andıran tiz ısıklar hafifçe duyulabiliyordu.

125

Dan donakalmış bir halde öylece oturdu. Kulağına çalınan bir melodi parçası enfes, mest edici çıkışlarla yükseldikçe yükseldi. Artık metalin çınlaması kadar net, hatırlanan bir müzik kadar yumuşaktı. Dan kolçaklarını sımsıkı tuttuğu koltuğu, etrafındaki sefil otel odasını, ihtiyar Ludwig’i, ağrıyan başını bir süreliğine unuttu. Kendini o güzeller güzeli kayranın ortasında yapayalnız hayal etti. “Cennet!” diye mırıldandı ve görünmez seslerin artan müziği ona karşılık verdi.

Dan’ın biraz akli başına geldi. “İllüzyon!” dedi kendi ken-

dine. Gerçeklik değil, akıllıca hazırlanmış optik aygıtlar. Elleriyle koltuğun kolçaklarını aradı, buldu ve onlara sıkı sıkıya tutundu; ayaklarını yere sürttüğünde yine bir tutarsızlık keşfetti. Zemin gözlerine bir yosun tabakasıyla, dokunuşunaysa ince bir otel halısıyla kaplıymış gibi geliyordu.

Peri uğultuları yine yumuşak bir melodiyle öttü. Dan'ın burnuna silik, tatlı bir parfüm çalındı; başını kaldırıp en yakındaki ağaçta kocaman, kırmızı bir ışığın patlak vermesini seyretti ve tepesindeki gökyüzü dairesine ufacık, kızılımsı bir güneş girdi. Peri orkestrası onun ışığında daha da coştı ve notalar Dan'ın içini bir efkârla doldurdu. Bu da mı bir illüzyondur? Şayet öyleyse gerçekliği neredeyse çekilmez kılıyordu; Dan bir yerlerde, düşlerin bu tarafında bir yerde bu harikulade diyarın gerçekten var olduğuna inanmak istiyordu. Cennet'in bir şubesi mi? Belki.

126 Ve sonra, yumuşayan sislerin içlerinde bitkilerin kımıldaması olmayan bir hareket, sisten daha katı gümüşü bir parıltı tespit etti. Bir şey yaklaştı. Dan artık görülebilen fakat ağaçlar tarafından gizlenen suretin ilerlemesini seyretti; fazla geçmeden de onu insan olarak algıladı. Fakat suret ancak yanına varmak üzereyken ziyaretçisinin bir kız olduğunu anladı.

Kızın üstünde yarı transparan, yıldız ışığı kadar parlak gümüşü bir kaftan vardı; ışıltılı siyah saçları alnındaki ince bir gümüş halkayla toplanmıştı ve bunların dışında hiçbir giysisi yahut takısı yoktu. Dan'den topu topu bir adım uzakta durup koyu gözleriyle onu süzerken yosunlu orman tabanındaki ufacık beyaz ayakları çıplaktı. Tiz müzik yeniden çaldı; kız gülümsedi.

Dan'ın aklından bölük pörçük düşünceler geçti. Bu varlık da bir illüzyon muydu? Ormanın güzelliğinden daha gerçek

değil miydi? Dan konuşmak için dudaklarını araladı ama kulaklarında heyecan dolu gergin bir ses çınladı. “Sen de kimsin?” Kendisi mi konuşmuştu? Sözler sanki bir başkasından, ateşi yükselmiş birinin gırtlğından çıkmıştı.

Kız tekrar gülümsedi. “İngilizce!” dedi tuhaf, yumuşak bir ses tonuyla. “Biraz İngilizce bilirim.” Yavaşça, dikkatle konuşuyordu. “Onu” –tereddüt etti– “annemin babasından, Gri Dokumacı dediklerinden öğrendim.”

Dan’ın kulakları yine aynı sesle çınladı. “Kimsin sen?”

“Bana Galatea derler,” yanıtını verdi kız. “Seni bulmaya geldim.”

“Beni bulmaya mı?” diye tekrarladı Dan’e ait olan ses.

“Beni Gri Dokumacı dedikleri Leucon haberdar etti,” diye gülümseyerek açıklama yaptı kız. “Senin bundan sonraki ikinci öğleye kadar yanımızda kalacağını söyledi.” Artık açıklığın tam üstünde bulunan solgun güneşe göz ucuyla baktı, ardından biraz daha sokuldu. “Sana ne derler?”

“Dan,” diye mırıldandı Dan. Sesi tuhaf bir biçimde farklı çıkıyordu.

“Ne ilginç bir isim!” dedi kız. Çıplak kolunu uzattı. “Gel,” deyip gülümsedi.

Dan kendisine uzatılan ele dokunduğunda kızın parmaklarının capcanlı sıcaklığını hiç şaşırmaksızın hissetti. İllüzyonun çelişkilerini unutmuştu; bu artık onun için bir illüzyon değil, gerçeğin ta kendisiydi. Ona kızı takip ediyormuş, Galatea neredeyse hiç iz bırakmamasına rağmen ayaklarının altında hışırdayan gölgeli bitki örtüsünde yürüyormuş gibi geliyordu. Aşağıya baktığı zaman kendisinin de gümüşü bir kaftan giydiğini ve ayaklarının çıplak olduğunu fark etti; aynı anda bedeninde tüy gibi bir esinti hissetti ve ayaklarında yosunlu toprağı duyumsadı.

“Galatea,” dedi sesi. “Galatea, burası neresi? Konuştuğun dil nedir?”

Kız gülerek arkasına göz attı. “Burası tabii ki Paracosma ve bu bizim dilimiz.”

“Paracosma,” diye mırıldandı Dan. “Paracosma!” Ne tuhaftır ki on yıl önceki bir ikinci sınıf dersinden bugünlere kadar kalmayı başaran bir Yunanca kırıntısı her nasılsa hafızasında canlandı. Paracosma! Dünyanın ötesindeki diyar!

Galatea ona gülümseyerek baktı. “Senin o gölge diyarından sonra,” diye sordu, “gerçek dünya tuhaf geliyor mu?”

“Gölge diyarı mı?” diye şaşkın şaşkın tekrarladı Dan. “Benim dünyam değil, asıl *burası* gölge.”

Kızın tebessümü alaycı bir şekle büründü. “Puf!” diye küstahça ama iç ısıtıcı bir ifadeyle surat asarak karşılık verdi. “Öyleyse hayalet olan sen değilsin de benim herhalde!” Bir kahkaha attı. “Hayalete benzer bir yanımda var mı?”

Dan yanıt vermedi; kılavuzunun kıvrak suretinin peşinden tıptış tıptış ilerlerken cevaplanamaz sorulara kafa yoruyordu. Doğaüstü ağaçların arasındaki koridor genişledi ve devlerin sayısı azaldı. Belki bir kilometrelik yolculuklarının ardından bir su şırıltısı diğer tuhaf müziği bastırmaya başladı. Sonunda hızla akan berrak ve küçük bir nehrin kıyısına çıktılar. Sular dalgalanıp guruldayarak ısıltılı havuzlardan çağıltılı şelaleciklere taşınıyor, solgun güneşin altında pırıl pırıl parlıyordu. Galatea su kenarına eğilip ellerini kavuşturdu ve dudaklarına birkaç yudum su götürdü; onu örnek alan Dan sıvıyı buz gibi soğuk buldu.

“Karşıya nasıl geçeceğiz?” diye sordu.

“Sen şuradan” –onu oraya kadar getiren orman perisi ufacık bir şelalenin üstündeki aydınlık bir sığılığı işaret etti– “suya girebilirsin ama ben hep buradan geçerim.” Yeşil bankette bir an için dik durdu, sonra gümüş bir ok gibi

gölete daldı. Dal onu takip etti; su, şampanya gibi derisine battı ama bir-iki kulaç onu Galatea'nın çoktan karaya çıktığı yere kadar taşıdı. Kızın krem beyazı çıplak uzuvları güneşte ışıltıyor, esvabı ıslak vücuduna bir metal kaplama misali sıkıca yapışıyordu. Dan ona bakarken nefes kesici bir heyecana kapıldı. Sonra su damlaları yağlı ipeğin üstündeymişçesine kayıp düşerken gümüşü kumaş mucizevi bir şekilde kuruyuverdi ve yollarına devam ettiler.

Olağanüstü orman nehirde son bulmuştu; artık yaprakları ayak altına bir patiska kadar yumuşak gelen yıldız şeklinde ufak, rengârenk çiçeklerle bezeli bir çayırda yürüyorlardı. Onları takip eden o tatlı ısıklar seyrek bir melodi ağı içinde artık daha yüksek, daha fısıltımsıydı.

“Galatea!” dedi Dan ansızın. “Müzik nereden geliyor?”

Kız hayretler içinde arkasına baktı. “Seni şapşal!” deyip güldü. “Çiçeklerden elbette. Bak!” Mor bir yıldız koparıp kulağına tuttu; sahiden de çiçeğin çanağından hafif ve acıklı bir melodi yayılıyordu. Kız çiçeği Dan'ın şaşkın suratına attı ve seke seke ilerlemeyi sürdürdü.

İleride küçük bir koruluk belirdi – devasa orman ağaçlarından değil de yanardöner renklerde çiçeklerle ve meyve-lerle bezeli daha ufak bitkilerden oluşan ve içinde ufak bir derenin şırıldadığı bir tane. Yolculuklarının hedefi işte oradaydı – beyaz, mermerimsi bir taştan inşa edilmiş tek katlı, sarmaşık kaplı ve geniş ama camsız pencerelere sahip bir bina. Parlak çakıllardan bir patikayı kullanarak kemerli girişe yaklaştılar ve orada, zarif bir taş bankın üstünde oturan gri sakallı, babacan bir şahısla karşılaştılar. Kız Dan'e çiçeklerin vızıltısını hatırlatan sıvı bir dille adama hitap etti ve sonra ona doğru döndü. “Bu Leucon,” dediği sırada ihtiyar oturduğu yerden kalkıp İngilizce konuştu.

“Galatea ve ben seni gördüğümüz için çok mutluyuz. Ko-

nuklar burada ender bir zevktir ve senin gölgeli ülkenden gelenler daha da nadirdir.”

Dan şaşkın teşekkür sözcükleri etti ve yaşlı adam kafa sallayıp tekrar taştan oyulma bankına oturdu. Galatea seke seke girişteki kemerin altından geçti ve Dan kararsız bir ânın ardından diğer banka oturdu. Düşünceleri bir kez daha allak bullak olmuştu. Tüm bunlar gerçekten bir illüzyon muydu? Etrafındaki dünyayı resmeden o sihirli gözlüğün arkasından yavan bir otel odasına mı bakıyordu, yoksa gerçekten de bir mucize eseri bu güzelim diyara mı naklolmuştu? Banka dokundu; parmakları sert ve kıpırtısız taşla buluştu.

“Leucon,” dedi sesi, “geldiğimi nereden biliyordun?”

“Bana öyle söylendi,” dedi diğeri.

“Kim söyledi?”

“Hiç kimse.”

“Ama... *birinin* söylemiş olması lazım!”

Gri Dokumacı başını vakurla iki yana salladı. “Bana sadece öyle söylendi.”

Dan şimdilik çevresindeki güzelliğin tadını çıkarmakla yetinerek sorgusunu bitirdi. Daha sonra Galatea garip meyvelerle dolu kristal bir kâseyle geri geldi. Meyveler renkli bir uyumsuzlukla kâseye yığılmıştı – kırmızı, mor, turuncu ve sarı renkleriyle; armutsu, yumurtamsı, küremsi biçimleriyle fantastik oldukları kadar esrarengizdiler de. Dan soluk, transparan bir oval seçip ısırduğunda tatlı bir sıvı seline boğularak kızı keyiflendirdi. Kız gülerek benzer bir parça seçti; meyvenin ucundaki ufacık bir yarığı ısırıp içeriğini ağzına sıktı. Dan bu sefer farklı bir tür, Ren şarabı kadar mor ve mayhoş tane seçti ve bunu yenilebilir, bademsi çekirdeklerle dolu bir diğeri izledi. Galatea onun şaşkınlıklarına neşeyle güldü ve hatta Leucon bile gri bir tebessüm etti. Dan nihayet son meyve çöpünü de yanlarındaki dereye attı. Çöp hızlı hızlı dans ederek nehre doğru uzaklaştı.

“Galatea,” dedi Dan, “bir şehre hiç gittin mi? Paracosma’da hangi şehirler var?”

“Şehirler mi? Şehirler de nedir?”

“Pek çok insanın bir arada yaşadığı yerler.”

“Ah,” dedi kız, kaşlarını çatarak. “Hayır. Burada hiç şehir bulunmaz.”

“Öyleyse Paracosma halkı nerede? Komşularınız mutlaka vardır.”

Kızın kafası karışmış gibiydi. “Şu tarafta bir adam ve kadın yaşıyor,” dedi, ufukta belli belirsiz görünen bir dizi mavi tepeyi işaret ederek. “Buraya çok uzaklar. Bir keresinde oraya gitmiştim ama Leucon ve ben vadiyi tercih ediyoruz.”

“İyi de Galatea!” diye itiraz etti Dan. “Sen ve Leucon bu vadide yalnız mısınız? Ebeveynlerine, annene ve babana ne oldu?”

“Çekip gittiler. Şu tarafa – gün doğumuna doğru. Günün birinde geri gelecekler.”

“Ya gelmezlerse?”

“Niye gelmesinler ki, akılsız! Onlara ne engel olabilir?”

“Vahşi hayvanlar,” dedi Dan. “Zehirli böcekler, hastalık, sel, fırtına, kanunsuz insanlar, ölüm!”

“Bu sözcükleri daha önce hiç duymadım,” dedi Galatea. “Burada öyle şeyler yoktur.” Küçümseyici bir edayla burnunu çekti. “Kanunsuz insanlarmış!”

“Ölüm bile mi yok?”

“Ölüm nedir?”

“Ölüm–” Dan acizce duraksadı. “Uykuya dalıp da bir daha uyanmamak gibi bir şey. Hayatın sonunda herkesin başına gelir.”

“Hayatın sonu diye bir şeyi ilk defa duyuyorum!” dedi kız katiyetle. “Öyle bir şey yoktur.”

“Peki bir insan yaşlandığında ne olur?” diye çaresizce sordu Dan.

“Hiçbir şey olmaz, şapşal! Hiç kimse istemedikçe yaşlanmaz; Leucon gibi. Herkes istediği yaşa gelene kadar büyür ve sonra durur. Yasa budur!”

Dan karmakarışık olan düşüncelerini bir düzene soktu. Galatea’nın koyu, güzel gözlerine baktı. “Sen durdun mu?”

Kız bakışlarını kaçırdı; Yanaklarına derin, utangaçça bir kızarıklığın yayılması Dan’i hayrete düşürdü. Galatea önce bankında dalgın dalgın kafa sallayan Leucon’a, sonra tekrar Dan’e baktı.

“Daha değil,” dedi.

“Peki ya ne zaman duracaksın, Galatea?”

“Bana izin verilen tek çocuğu doğurduktan sonra. Çünkü” –gözünü şirin ayaklarına dikti– “durduktan sonra çocuk doğuramazsın.”

“İzin verilen mi? İzin veren kim?”

“Bir yasa.”

132 “Yasalar! Burada her şey yasalarla mı yönetilir? Şans ve tesadüflerden ne olacak?”

“Şans ve tesadüfler nedir?”

“Beklenmedik, öngörülemeyen şeyler.”

“Hiçbir şey öngörülemez değildir,” dedi Galatea, ciddiye-tinden bir şey kaybetmeksizin. Sonra aynı sözü yavaşça yineledi. Dan’e sesi etkârlı geldi.

Leucon başını kaldırdı. “Bu kadar yeter,” dedi birdenbire. Dan’e doğru döndü. “Senin o sözcüklerini bilirim: şans, hastalık, ölüm. Onlara Paracosma’da yer yoktur. Onları düşsel ülkende tut.”

“Öyleyse onları kimden duydun?”

“Galatea’nın annesinden,” dedi Gri Dokumacı. “O da senin Galatea doğmadan önce burayı ziyaret eden selefinin hayaletten duydu.”

Dan’in hafızasında Ludwig’in siması canlandı. “Nasıl biriydi?”

“Sana çok benziyordu?”

“Ama adı neydi?”

Yaşlı adamın ağzı ansızın sert bir ifadeye büründü. “On-
dan bahsetmeyiz,” deyip ayağa kalktı ve soğuk bir sessizlikle
konuta girdi.

“Örmeye gidiyor,” dedi Galatea az sonra. Güzel, alımlı
yüzü hâlâ dertliydi.

“Ne dokuyor ki?”

“Bunu.” Kız kaftanının gümüşü kumaşını elledi. “Çok akıl-
lıca bir makinede metal çubuklardan dokuyor. Yöntemi bil-
miyorum.”

“O makineyi kim yaptı?”

“Buradaydı.”

“Ama Galatea! Evi kim inşa etti. Bu ağaçları kim dikti?”

“Buradaydılar. Ev ve ağaçlar hep buradaydı.” Kız gözlerini
kaldırdı. “Sana her şeyin başlangıçtan ebediyete kadar öngö-
rüldüğünü söyledim – her şeyin. Ev, ağaçlar, makine hem Le-
ucon hem de ebeveynlerim ve benim için daha en başından
itibaren hazırды. Kız doğacak çocuğum için daha şimdiden
bir yer var. Onun çocuğu için ve onun çocuğu için de.”

Dan biraz düşündü. “Burada mı doğdun?”

“Bilmiyorum.” Dan ani bir tasayla kızın gözlerinin yaşlar-
la ııldadığını gördü.

“Galatea, canım! Neden mutsuzsun? Sorun ne?”

“Hiçbir şey!” Kız siyah buklelerini sağa sola salladı ve ani-
den ona bakıp burnunu çekti. “Ne gibi bir sorun çıkabilir
ki? İnsan Paracosma’da nasıl mutsuz olabilir?” Ayağa kalkıp
Dan’ın elini tuttu. “Gel! Yarına meyve toplayalım.”

Gümüşi bir ok gibi yerinden fırladı ve Dan yapının çev-
resinden dolaşarak onu takip etti. Galatea bir dansçı zarafe-
tiyle başının üstündeki bir dala doğru sıçrayıp onu gülerek
kavradı ve Dan’e kocaman, altın sarısı bir küre fırlattı. Dan’ın
kollarını parlak ganimetlerle doldurup onu tekrar banka yol-

ladı ve Dan geri geldiğinde ona öyle çok meyve attı ki Dan'ın etrafına sağanak halinde renkli küreler yağdı. Yeniden gülen Galatea gül pembesi ayak parmaklarını kullanarak meyveleri dereye yollarken Dan onu yürek sızlatıcı bir özlemle süzdü. Sonra aniden kızı karşısında buldu; uzun, gergin bir an boyunca karşılıklı bakışarak hareketsiz durdular, ardından Galatea arkasına döndü ve ağır adımlarla kemerli girişin etrafında gezindi. Dan meyve yüküyle beraber onu takip etti; zihni bir kere daha bir kuşku ve şaşkınlık kargaşası içindeydi.

Küçük güneş batıdaki o devasa ormanın ağaçları arkasında kendini kaybediyor, uzun gölgelerin arasında bir serinlik kıpırdanmaya başlıyordu. Derenin rengi günbatımında mora çalıyordu ama neşeli notaları hâlâ çiçeklerin müziğine karışıyordu. Sonra güneş gözden kayboldu; gölgeden parmaklar çayırı kararttı; aniden çiçekler hareketsiz kaldı ve dere sessiz bir dünyada yapayalnız şırıldadı. Dan yine aynı sessizlikte kapıdan geçti.

Girdiği oda siyah ve beyaz renkte büyük karelerle kaplı geniş bir taneydi; sağda solda mermerden oyulmuş zarif banklar mevcuttu. Karşı bir köşedeki ihtiyar Leucon karmaşık, ışıltılı bir mekanizmanın üstüne eğilmişti; Dan içeri girerken makineden gümüşü renkte uzun, ışıltılı bir kumaş çekip katladı ve dikkatle kenara koydu. İlginç, anormal bir husus Dan'ın dikkatini çekti; pencereler akşama karşı açık olmasına rağmen aralıklı olarak duvarlardaki oyuklara yerleştirilmiş ışık kürelerinin etrafında hiçbir gece böceği uçumuyordu.

Galatea onun solundaki bir kapı aralığında durmuş, yorgun denebilecek bir edayla kapı çerçevesine yaslanmıştı. Dan meyve kâsesini girişteki bir banka bırakıp onun yanına gitti.

"Bu senin," dedi kız, ötedeki odayı göstererek. Dan içeri göz attığında hoş, daha küçük bir odayla karşılaştı; bir pen-

cere yıldızlı bir kareyi çerçevesiyor, sol duvardaki bir insan başı heykelinin ağzından neredeyse hiç ses çıkarmaksızın fışkıran ince bir su akıntısı zemine gömülü bir buçuk metrelik bir havuza doluyordu. Gümüşi kumaşla kaplı bir diğer zarif bank odanın dekorunu tamamlıyor, bir zincirle tavana asılmış parlak bir küre de içeriyi aydınlatıyordu. Dan hâlâ alışılmadık bir ciddiyetle bakan Galatea'ya doğru döndü.

“Burası ideal,” dedi. “Ama Galatea, ışığı nasıl söndürecek?”

“Söndürmek mi?” dedi kız. “Üstünü kapat yeter!” Dudaklarında hafif bir tebessüm belirirken parlak kürenin üstüne metal bir kaplama bıraktı. Çöken karanlıkta gergin bir şekilde dikildiler; Dan kızın yakınlığını içi sızlayarak duyumsadı, sonra ışık bir kez daha yandı. Galatea kapıya kadar yürüdü ve orada duraklayıp Dan'ın elini tuttu.

“Sevgili gölge,” dedi usulca, “umarım müzikli rüyalar görürsün.” Ve çıkıp gitti.

135

Dan odasında kararsızca bekledi; Leucon'un hâlâ işiyle meşgul olduğu daha büyük odaya göz gezdirdi ve Gri Dokumacı tek kelime etmeden vakur bir selamlamayla elini kaldırdı. Yaşlı adamın suskun ahbablığına ilgi duymayan Dan uyku hazırlığıyla tekrar odasına doğru döndü.

Sanki birdenbire şafak söktü ve şen şakrak peri uğultuları tekrar başladı. Aynı anda o tuhaf, kızılımsı güneş odaya geniş bir ışık huzmesi düşürdü. Dan hiç uyumamışçasına çevresinin tümüyle farkında olarak uyandı; havuzun aklını çelmesiyle de buz gibi soğuk suda yıkandı. Sonrasında merkezi odaya çıktığı zaman kürelerin loş bir rekabetle parlamayı sürdürerek günışığına kafa tuttuğunu ilgiyle fark etti. Birine gelişigüzel dokundu; küre parmaklarına metal kadar soğuk geldi ve kaidesinden rahatça kalktı. Dan yanan soğuk şeyi kısa bir süre ellerinde tuttu, sonra yerine koyup şafağa çıktı.

Galatea dudakları kadar gül pembesi olan garip bir meyve yiyerek patikadan yukarı dans ediyordu. Yine neşe doluydu; bir kez daha onu karşılayan o mutlu orman perisi olup çıkmıştı ve kahvaltı niyetine tatlı yeşil renkli bir oval seçen Dan'e şen bir tebessüm etmekten geri kalmadı.

"Gel hadi!" diye seslendi. "Nehre!"

İnanılmaz ormana doğru seke seke uzaklaştı; onu takip ederken kendi vücudundaki daha güçlü kaslarla kolayca boy ölçüşebilen kıvrak süratine hayret etmemek Dan'in elinde değildi. Bir süre sonra gölette gülüşüyorlar, birbirlerine su sıçratıyorlardı. Nihayet Galatea bankete çıktığında nefes nefese kalmıştı. O uzanıp gevşerken Dan de onu taklit etti; ne gariptir ki ne yorgun ne de tıknefesti – hiç efor sarf etmiş gibi bir hali yoktu. Aklına henüz dile getirilmemiş bir soru geldi.

"Galatea," dedi sesiyle, "kendine eş olarak kimi seçeceksin?"

136

Kızın bakışları ciddileşti. "Bilmiyorum," dedi. "Uygun zamanda o bana gelecek. Yasa böyle."

"Peki mutlu olacak mısın?"

"Elbette." Kızın dertlenir gibi oldu. "Herkes mutlu değildir midir?"

"Benim yaşadığım yerde değildir, Galatea."

"Öyleyse orası –senin şu hayalet dünyan– tuhaf bir yer olmalı. Kulağa korkunç bir yer gibi geliyor."

"Sıklıkla öyledir," diye onayladı Dan. "Dilerdim ki–" Duraksadı. Ne dilerdi ki? Bir illüzyonla, düşle, sanrıyla konuşmuyor muydu? Kıza, ışıltılı siyah saçlarına, gözlerine, pamuk gibi bembeyaz tenine baktı ve ardından trajik bir an boyunca ellerinin altında o alelade otel koltuğunun kolçaklarını hissetmeye çalıştı... ve başaramadı. Gülümsedi; parmaklarını uzatarak kızın çıplak koluna dokundu ve Galatea kısacık bir anlığına şaşkın, ciddi gözlerle ona baktı. Sonra da ayağa fırladı.

“Gel hadi! Sana ülkemi göstermek istiyorum.” Nehrin aşağısına doğru yola koyuldu ve Dan onu takip etmek için gönülsüzce ayağa kalktı.

O ne gündü öyle! Göletten çağıldayan şelaleciklere kadar küçük nehri takip ederlerken çiçeklerin konuşması olan o garip şakımlar ve uğultular bir an olsun peşlerini bırakmadı. Attıkları her adımda karşılarında öncekinden daha güzel bir manzara çıktı; her an onlara yeni bir sevinç aşıladı. Kâh konuştular kâh sessiz kaldılar; susadıklarında serin nehir yanıbaşlarındaydı; acıktıklarında meyveler kucaklarına düştü; yorulduklarında hep derin bir gölet ve yosunlu bir banket onları bekliyordu; ve dinlendiklerinde yeni güzellikler onları çağırırdı. Sayısı belli olmayan harikulade ağaçlar fantastik suretlerle göğe yükseliyordu ama nehrin onlara ait tarafında çiçeklerle bezeli çayır hâlâ devam ediyordu. Galatea onun için parlak çiçeklerden bir taç ördü ve Dan o andan sonra hep hoş bir müzik eşliğinde yürüdü. Fakat küçük kırmızı güneş azar azar ormana doğru alçaldı ve saatler akıp gitti. Bunu belirten Dan oldu ve gönülsüzce eve yöneldiler.

137

Geri dönerlerken Galatea nehrin ve çiçek müziğinin potpurisi kadar kulağa hüzünlü ve tatlı gelen garip bir şarkı söyledi. Ve gözleri yine kederliydi.

“Bu şarkı ne?” diye sordu Dan.

“Başka bir Galatea’nın söylediği bir şarkı,” cevabını verdi kız. “Annemin.” Elini onun koluna koydu. “Dur senin için İngilizce yapayım.” Ve şarkıya başladı.

“Nehir akar çiçekler ve yapraklar arasında, bir şarkı solur orada

Solur dönüşünün şarkısını,

Şarkısını dönüşünün, geç kalmıştır uzun yıllarca.

Uzun yıllardır getirir çağıltısı

Getirir çağılması nafîle karşılık, söyler çiçekler onun şarkısını,

Şarkısını söyler çiçekler, nehir aktıkça.”

Kızın sesi son notalarda titredi; suyun şırıltısı ve çiçeklerin uğultusu haricinde bir sessizlik yaşandı. “Galatea...” dedi Dan ve duraksadı. Kızın gözleri yine mahzun, yaşlıydı. “Bu hüznü bir şarkı, Galatea,” dedi Dan boğuk bir sesle. “Annen neden üzgündü? Paracosma’da herkesin mutlu olduğunu söylemiştin.”

“Annem bir yasayı çiğnedi,” karşılığını verdi kız ifadesiz bir sesle. “Yasaları çiğnemenin kaçınılmaz sonu kederdir.” Dan’e doğru döndü. “Bir hayaletle âşık oldu!” dedi. “Gelip burada kalan, sonra da çekip gitmesi gereken senin gölgeli ırkından birine. O yüzden kararlaştırılmış sevgilisi çıkageldiğinde artık çok geçti; anlıyor musun? Ama nihayet kanuna boyun eğdi. Artık ebediyen mutsuz ve dünyada oradan oraya amaçsızca geziyor.” Duraksadı. “Ben asla bir yasayı çiğneme-yeceğim,” dedi meydan okurcasına.

Dan onun elini tuttu. “Mutsuz olmanı kabullenemem, Galatea. Seni hep mutlu görmek istiyorum.”

Kız başını iki yana salladı. “Mutluyum da,” dedi ve nazik, efkârli bir tebessüm etti.

Eve doğru yol teperlerken uzun bir süre konuşmadılar. Güneş arkalarında batarken ormanın gölgeleri nehrin karşısına uzandı. Belirli bir mesafeye kadar el ele yürüdüler ama evin yakınındaki çakıllı patikanın parlaklığına ulaşırlarken Galatea elini çekti ve tez adımlarla önden gitti. Dan elinden geldiği kadar süratle onu takip etti; eve vardıklarında Leucon girişin yanındaki bankında oturuyor ve Galatea eşikte bekliyordu. Dan gelişini seyreden kızın gözlerinde yine yaşların ışıldadığını görür gibi oldu.

“Çok yorgunum,” dedi Galatea ve içeri girdi.

Dan peşinden gidecek gibi olduysa da yaşlı adam bir elini kaldırarak onu durdurdu.

“Gölgelerin dostu,” dedi, “bana biraz kulak verir misin?”

Dan durakladı, razı geldi ve karşı banka çöktü. İçine kötü bir his doğmuştu; onu hoş bir şey beklemiyordu.

“Söylenmesi gereken bir şey var,” diye devam etti Leucon, “ve onu sana acı çektirme arzusu taşımadan söylüyorum, tabii hayaletler acı çekebilirse. Sözüm şudur: Galatea seni seviyor, lakin sanırım henüz bunun farkında değil.”

“Ben de onu seviyorum,” dedi Dan.

Gri Dokumacı ona bakakaldı. “Anlamıyorum. Cisim gölgeyi sahiden sevebilir; fakat gölge cismi nasıl sevebilir?”

“Onu seviyorum,” diye üsteledi Dan.

“Öyleyse ikinize de eyvahlar olsun! Çünkü bu Paracosma’da mümkün değildir; yasalara terstir. Galatea’nın eşi önceden belirlenmiştir ve belki şimdiden buraya geliyordur.”

139

“Yasalar! Yasalar!” diye homurdandı Dan. “Bunlar kimin yasalar? Ne Galatea’nın ne de benim!”

“Ama öyleler,” dedi Gri Dokumacı. “Onları eleştirmek ne sana ne de bana düşer lakin nasıl bir gücün onları hükümsüz kılıp da senin buradaki varlığına izin verebileceğini merak ederim.”

“Benim yasalarınızda söz hakkım yok.”

Yaşlı adam onu günbatımında süzdü. “Yasalar karşısında kimin nerede söz hakkı vardır ki?”

“Ülkemde hepimizin vardır,” diye cevabı yapıştırdı Dan.

“Delilik!” diye söylendi Leucon. “İnsan icadı yasalar! Yalnızca insan icadı cezalar varken veya hiç yokken yine insan icadı yasalardan kime ne hayır gelir? Siz gölgeler rüzgârın bir tek doğudan eseceğine dair bir yasa yaparsanız rüzgâr ona uyar mı?”

“Kimi zaman öyle yasalar yaparız,” diye buruk bir sesle doğruladı Dan. “Bazen aptalca olabilirler ama sizinkilerden daha adaletsiz değildirler.”

“Bizimkiler,” dedi Gri Dokumacı, “dünyanın değiştirilemez yasaları, Doğa’nın kanunlarıdır. İhlal daima mutsuzluk getirir. Buna bizzat tanık oldum; bir başkasında, Galatea’nın annesinde birebir gördüm. Ama Galatea ondan daha güçlü.” Duraksadı. “Şimdi,” diye sözlerini sürdürdü, “senden yalnızca insaf diliyorum; burada fazla kalmayacaksın ve şimdiye kadar verdiğinden daha büyük bir zarar vermemeni istiyorum. İnsaflı ol; Galatea’yı daha fazla üzme.”

Yaşlı adam ayağa kalktı ve kemerin altından geçti; Dan az sonra onu takip ettiğinde daha şimdiden köşedeki aygıtından gümüşü bir kare çıkarmakla meşguldü. Dan sessiz ve mutsuz bir şekilde suların uzak bir çan gibi belli belirsiz şıngırdadığı odasına döndü.

Yine şafağın parıltısında uyandı ve yine Galatea meyve kâsesiyle onu kapıda karşıladı. Kız yükünü bırakıp onu bezgin bir tebessümle selamladı ve beklercesine karşısında dikildi.

“Benimle gel, Galatea,” dedi Dan.

“Nereye?”

“Nehir kenarına. Konuşmaya.”

Galatea’nın göletinin kıyısına kadar konuşmadan yol teptiler. Dan etrafındaki dünyada ufak bir değişiklik fark etti; dış hatlar silik, tiz çiçek uğultuları daha kısıktı. Ayrıca arazinin ta kendisi tuhaf bir biçimde istikrarsız olup o dosdoğru bakmadığı zamanlarda duman gibi kıpırdanıyordu. Ve ne tuhaftır ki Galatea’yı onunla konuşmak için buraya getirmesine rağmen artık söyleyecek hiçbir şey bulamıyordu ve gözü-nü kızın güzelim yüzünde tutarak sancılı bir sessizlik içinde kös kös oturdu.

Galatea yükselmekte olan kızıl güneşi işaret etti. “Hayal dünyana geri dönmene ne kadar da az kaldı. Sen gittiğinde çok ama çok üzüleceğim.” Parmaklarını Dan’ın yanağına değdirdi. “Sevgili gölge!”

“Farz et ki gitmedim,” dedi Dan boğuk bir sesle. “Ya buradan ayrılmazsam? Sesi hararetlendi. “Gitmeyeceğim işte! Burada kalacağım!”

Kızın yüzündeki sakın matem ona gem vurdu; Dan bir rüyanın kaçınılmaz ilerleyişine karşı koymanın ironisini hissetti. Galatea konuştu. “Yasaları ben koysaydım kalırdın. Ama kalamazsın, canımın içi. Kalamazsın!”

Gri Dokumacı’nın sözleri artık unutulmuştu. “Seni seviyorum, Galatea,” dedi Dan.

“Ben de seni,” diye fısıldadı kız. “Bak, sevgili gölge, anemin çiğnediği yasayı ben de nasıl çiğniyorum ve bunun getireceği kederle seve seve yüzleşiyorum.” Elini nazıkçe onunkinin üstüne koydu. “Leucon çok bilgedir ve ona itaat etmeye mecburum; fakat yaşlanmaya göz yumduğu için bu şey onun bilgelinin ötesinde.” Duraksadı. “Yaşlanmaya göz yumdu,” diye yavaşça yineledi. Ansızın Dan’e doğru dönerken koyu gözlerinde garip bir parıltı vardı.

“Canımın içi!” dedi gergin bir sesle. “İhtiyarların başına gelen o şey – senin şu ölüm! Onu ne takip eder?”

“Ölümü ne mi takip eder?” diye tekrarladı Dan. “Kim bilir?”

“Ama–” Kızın sesi titriyordu. “Ama insan öylece ortadan kaybolamaz! Bir uyanış muhakkak olmalı.”

“Kim bilir?” dedi Dan bir kez daha. “Gözümüzü daha mutlu bir dünyada açtığımıza inananlar da vardır ama–” Başını çaresizce iki yana salladı.

“İnanışları doğru olmalı! Ah, öyle olmalı!” diye haykırdı Galatea. “Bahsettiğin şu çılgın dünyada sizler için daha faz-

lası olmalı!” İyice yakına sokuldu. “Farz et ki, canım,” dedi, “belirlenen sevgilim çıkageldiğinde onu başımdan savayım. Farz et ki çocuk doğurmayıp yaşlanmaya göz yumayım. Leucon’dan bile daha çok, hatta ölünceye kadar yaşlanayım. O zaman daha mutlu bir dünyada sana katılır mıyım?”

“Galatea!” diye telaşla bağırdı Dan. “Ah, bir tanem – ne korkunç bir düşünce!”

“Tahmin ettiğinden daha korkunç,” diye fısıldadı kız, hâlâ onun burnunun dibinde. “Bu bir yasanın ihlalinin fazlasıdır; bir isyandır. Bu hariç her şey planlanır, her şey öngörülür; ve eğer çocuk doğurmazsam o çocuğun, onun çocuklarının ve *onların* çocuklarının yerleri boş kalır... ta ki günün birinde Paracosma’nın kaderinde yazan tüm plan bozulana dek.” Fısıltısı çok kısık ve korkulu bir hal aldı. “Bu düpedüz yıkımdır ama seni ölümden korktuğumdan daha çok seviyorum!”

142 Dan kollarını ona doladı. “Hayır, Galatea! Hayır! Bana söz ver!”

“Söz verebilirim ve daha sonra sözümünden dönebilirim,” diye mırıldandı kız. Dan’ın başını aşağıya çekti, dudakları birbirine değdi. Dan onun öpücüğünden mis gibi bir koku ve bala benzer bir tat aldı. “En azından,” diye fısıldadı kız, “sana seni sevebileceğim bir isim verebilirim. Philometros! Aşkımın ölçüsü!”

“Bir isim mi?” diye mırıldandı Dan. Aklına şahane bir fikir, tüm bunların Ludwig’in sihirli gözlüğünü takan herhangi birinin okuyabileceği bir sayfa değil de gerçeğin ta kendisi olduğunu kendisine ispatlamanın bir yolu geldi. Eğer Galatea ismini telaffuz ederse! Belki, diye cüretkârca düşündü Dan, belki o zaman burada kalabilirdi! Kızı hafifçe iterek uzaklaştırdı.

“Galatea!” diye haykırdı. “İsmimi hatırlıyor musun?”

Kız mutsuz gözlerini onunkilerden ayırmaksızın sessizce kafa salladı.

“Söyle öyleyse! İsmimi söyle, canım!”

Kız ona aval aval ve sersefil baktıysa da ses çıkarmadı.

“Söyle, Galatea!” diye çaresizce yalvardı Dan. “İsmim, canım... sadece ismim!” Kızın ağzı oynadı; harcadığı çabayla rengi soldu. Dan isminin kızın dudaklarında titrediğine yemin edebilirdi ama hiç ses gelmedi.

Galatea nihayet konuştu. “Yapamam, canımın içi! Ah, yapamam. Bir kanun öyle yapmamı yasaklıyor!” Ansızın dimdik doğrulduğunda fildişi bir heykel kadar solgundu. “Leucon beni çağırıyor!” dedi ve fırlayıp gitti. Dan çakıllı patikada onu izlese de kızın sürati onun güçleri dahilinde değildi; kemerli girişte bir tek Gri Dokumacı’yı soğuk ve sert bir ifadeyle beklerken buldu. Dan yaklaşırken yaşlı adam elini kaldırdı.

“Vaktin kısa,” dedi. “Verdiğin hasarı düşünerek çek git.”

“Galatea nerede?” dedi Dan nefes nefese.

143

“Onu buradan gönderdim.” Leucon girişi tıkıyordu; Dan bir anlığına adama el kaldırmak istedi ama bir şey onu engelledi. Panikle çayıra bakındı – işte! Nehrin ötesinde, ormanın sınırında gümüşü bir kıpırtı vardı. Dan dönüp oraya doğru koşarken Gri Dokumacı kılını kıpırdatmaksızın sert bakışlarla onun gitmesini seyretti.

“Galatea!” diye seslendi Dan. “Galatea!”

Artık nehrin karşısında, ormana bakan yakadaydı. Koşarak içinden geçtiği sütunlu manzaralar tıpkı bir sis gibi dalgalanıyordu. Dünya bulutlanmıştı; kar tanelerini andıran ufacık pullar gözlerinin önünde dans ediyordu; Paracosma etrafında çözünüyordu. Dan o kargaşa arasında kızı görür gibi oldu ama daha yakın bir bakış, ümitsiz “Galatea!” haykırışlarını sonlandırması için ona bir sebep vermedi.

Bitmek bilmez bir zamanın ardından durakladı; bulun-

duğu yerde aşına bir şey vardı ve tam kızıl güneş tepesinden geçerken orayı tanıdı – Paracosma’ya girdiğı noktaydı! İnanılmaz bir sanrıyla karşı karşıya gelince boşuna uğraştığı hissine kapıldı. Havada bir pencere asılı duruyor, pencerenin diğer tarafında sıra sıra elektrik ışıkları parlıyordu. Ludwig’in penceresini bulmuştu!

Pencere kayboldu. Fakat ağaçlar kıvrandı ve gökyüzü karrardı. O hengâmede başı dönen Dan sağa sola sallandı. Ansızın artık ayakta durmadığını, çılgın çayırın ortasında oturduğunu fark etti ve elleri düzgün, yumuşak bir şeyi tuttu – o beş para etmez otel koltuğunun kol akları. Sonra nihayet kızı gördü, hem de yakınında. Çehresi kedere boğulmuş olan Galatea yaşlarla dolu gözlerini onunkilere dikmişti. Ayağa kalkmak için korkunç bir efor sarf etti, dik durdu ve bir ışık tufanının arasında yere kapaklandı.

Güç bela dizleri üstünde doğruldu. Ludwig’in odasının duvarları onu kuşattı; koltuktan kayıp düşmüş olmalıydı. Sihirli gözlük önünde duruyordu. Lenslerinden biri kırılmıştı ve o kırıktan artık su berraklığında değil de süt beyazlığında bir sıvı akıyordu.

“Tanrım!” diye mırıldandı. Kendini sarsılmış, hasta, bitkin ve kayba uğramış gibi hissediyor, tüm bunlar yetmezmiş gibi bir de başı  atlarcasına ağrıyordu. Oda yalın, mide bulandırıcıydı; Dan ondan çıkıp gitmek istiyordu. Hiç düşünmeden saatine baktı: sabaha karşı dör t , orada neredeyse beş saattir oturuyor olmalıydı. Ludwig’in yokluğunu ilk o zaman fark etti; bundan memnun oldu ve ayak sürüyerek kapıdan çıkıp otomatik bir asansöre gitti.  ağırma düğmesinden sonuç alamadı; biri asansörü kullanıyordu. Üç kat merdiven inip sokağa çıktı ve kendi odasına döndü.

Bir sanrıya tutulmak! Hatta daha kötüsü, kelimenin tam anlamıyla hiç var olmamış fantastik bir ütopya da asla yaşa-

mamış bir kıza tutulmak! Dan kısmen ağlamaklı bir hıçkırıkla inleyerek kendini yatağına attı.

Galatea isminin altında yatan imâyı ancak ondan sonra anladı. Galatea – antik Yunan mitolojisinde Pygmalion’ın Venüs tarafından hayat verilen heykeli. Fakat *kendi* sıcak, güzeller güzeli ve hayat dolu Galatea’sı hayat armağanından ebediyen mahrum kalacaktı, zira kendisi ne Pygmalion ne de Tanrı’ydı.

Sabahın geç saatlerinde uyanan Dan kavrayışsızca havuza ve Paracosma’daki gölete bakındı. Sonra zihni yavaş yavaş açıldı; ne kadarı – geçen geceki tecrübenin ne kadarı gerçekti? Ne kadarı alkolün ürünüydü? Yoksa ihtiyar Ludwig haklıydı da gerçeklik ile düş arasında hiç fark yok muydu?

Kırışık kıyafetini değiştirdi ve meyuşça sokağına indi. Ludwig’in otelini en sonunda buldu; sorup soruşturması minyon profesörün bir adres bırakmadan otelden ayrıldığını ortaya koydu.

Ne olmuş yani? Ludwig bile ona aradığını, kanlı canlı bir Galatea’yı veremezdi. Dan adamın kaybolmasından memnundu; ufak tefek profesörden nefret ediyordu. Profesör mü? Hipnozcular kendilerine “profesör” derlerdi. Dan bıkkın bir gün geçirdi ve sonra uykusuz bir gece yolculuğıyla Şikago’ya döndü.

Şehir merkezinde yürürken biraz ilerisinde tanıdık, bodur bir suret gördüğünde mevsim kıştı. Ludwig! İyi de ona selam vermenin ne anlamı vardı? Bağrışı otomatikti. “Profesör Ludwig!”

Cücemsi suret döndü, onu tanıdı, gülümsedi. Bir binanın saçağına sığındılar.

“Makineniz için üzgünüm, Profesör. Hasarı seve seve karşılarım.”

“Pöf, hiç önemli değil... altı üstü kırık bir camdı. Ama sen... yoksa hasta mı oldun? Epey kötü görünüyorsun.”

“Yok bir şeyim,” dedi Dan. “Gösteriniz harikuladeydi, Profesör – harikulade! Bunu o gün de söyledim ama sona erdiğinde ortada yoktunuz.”

Ludwig omuz silkti. “Bir puro almak için lobiye inmiştim. Ne de olsa balmumu bir heykelle beş saat geçirmek hiç kolay olmuyor!”

“Harikuladeydi,” diye tekrarladı Dan.

“Gerçekçi miydi?” diye gülümsedi öteki. “Öyleyse sırf işbirliği yaptığın içindir. İcadım kişinin kendi kendini hipnoz etmesini gerektirir.”

“Gerçek de ne kelime,” diye surat asarak doğruladı Dan. “Ama anlamıyorum; o güzelim tuhaf ülke neydi öyle?”

“Ağaçlar bir lensle büyütülmüş kurtayaklarıydı,” diye açıkladı Ludwig. “Her şey bir fotoğraf aldatmacasıydı ama o gün de söylediğim gibi stereoskopikti – yani üç boyutlu. Meyveler kauçuktu; ev Northern Üniversitesi’ndeki kampüsümüzde bulunan bir yazlıktı. Ve ses bana aitti; sen ilk başta adını söylemen haricinde hiç konuşmadın – orayı bilerek boş bırakmıştım. Anlıyorsun ya, senin rolünü ben oynadım; bakış açısını daima gözlemciye uydurmak için başıma bağlı fotoğraf teçhizatıyla ortalıkta gezindim. Gördün mü?” Muzip bir tebessüm etti. “Neyse ki oldukça kısa boyluyum, yoksa kendini bir dev zannederdin.”

“Bekle bir dakika!” dedi Dan. Kafası allak bullak olmuştu. “Rolümü bizzat oynadığını söylüyorsun. Öyleyse Galatea... o da gerçek mi?”

“Yeterince gerçek,” dedi profesör. “Yeğenim, Northern’da son sınıf öğrencisi. Tiyatroyu pek sever. Gösteriyi hazırlamamda bana yardım etti. Niye ki? Onunla tanışmak ister misin?”

Dan mutlulukla kaçamak bir cevap verdi. İçindeki bir sızı kaybolmuş, bir acı dinmişti. Paracosma nihayet erişilebilirdi!

Üşütük Ay

“Ahmaklar!” diye uludu Grant Calthorpe. “Aptallar – beyinsizler – embesiller!” Duygularını dillendirebileceği daha başka ifadeler aradı, bulamadı ve yerdeki bir çöp yığınınına sert bir tekme atarak öfkesini dışa vurdu.

Aslına bakılırsa fazla sert demek daha doğrudu; lo’daki normalin üçte biri yerçekimini bir kez daha unutmuştu ve tüm vücudu uzun, dört metrelik bir eğri boyunca tekmesini takip etti.

147

O yere çarparken dört zıpır aynı anda kıkırdadı. Üzerlerine karikatür suratlar boyanmış uçan balonları andıran kocaman, sersem kafaları Grant’in bileği kadar ince olan bir buçuk metrelik boyunlarının ucunda hep beraber sağa sola sallandı.

“Çekin gidin!” diye esti gürledi Grant, ayağa kalkarak. “Defolun, uzayın, yürüyün! Size ne çikolata var ne de şeker. Rasgele topladığınız her süprüntüyü değil de ferva yaprakları istediğimi öğrenene kadar avucunuzu yalarsınız. Boşaltın burayı!”

Zıpırlar –*Lunae Jovis Magnicapites* veya gerçek anlamıyla Jüpiter Ayının Koca Kafalıları– hüznle kıkırdayarak geri çekildiler. Grant’in onları gördüğü kadar onların da Grant’i bir ahmak olarak gördüklerine ve öfkesine bir türlü anlam veremediklerine hiç şüphe yoktu. Fakat şeker alamayacakları

nihayet kafalarına dank etti ve kıkırdamaları yoğun bir hüsr-
ran tınısı kazandı.

Bu hüsrân gerçekten de öyle yoğundu ki liderleri Grant'e bakarak gülünç mavi suratını aptalca bir sırıtışla çarpıtmasının ardından son bir kıkırtı çıkardı ve kafasını bilerek ısıltılı bir taş-kabuk ağacına vurdu. Arkadaşları hiçbir şey olmamış gibi cesedi yerden kaldırdılar ve kafasını bir zincirin ucundaki pranga misali yerlerde sürükleyerek oradan götürdüler.

Grant kafa bandıyla alnını sildi ve bıkkın bir halde taş-kabuk kütüklerinden inşa edilmiş kulübesine doğru döndü. Ufacık bir çift kızıl, parlak göz dikkatini çekti ve bir sıvışık –Mus Sapiens– seke seke on beş santimlik bedenini eşikten geçirdi. Kısa ve cılız kolunun altında Grant'in tıbbi termometresine çok benzeyen bir nesne vardı.

Grant yaratığa öfkeyle bağırdı ve bir taş alıp boş yere fırlattı. Sıvışık çalılığın kenarında faremsi suratını ona doğru çevirdi, tiz bir sesle abuk sabuk cıyakladı, mikroskobik yumruğunu insansı bir hiddetle salladı ve başının etrafındaki yarasamsı deriyi bir pelerin gibi dalgalandırarak gözden kayboldu. Sahiden de kukuleta takmış siyah bir fareye benziyordu.

Grant yaratığa taş atmakla hata ettiğinin farkındaydı. Minik iblisler artık ona hiç rahat vermeyeceklerdi. Ufacık cüsseleri ve insanınkine yakın zekâları onları son derece baş belası düşmanlar haline getiriyordu. Yine de ne bu düşüncüyü ne de zıpırın intiharını pek dert ettiği yoktu; ikincisine benzer vakalara çok sık rastlıyordu ve zaten başı beyaz humma tarafından bir kez daha kuşatılacakmışçasına ağrıyordu.

Kulübeye girdi, kapıyı kapattı ve evcil kerkedisine baktı. “Oliver,” diye homurdandı, “senin de hiçbir işe yaradığın yok. Ne halt yemeye sıvışıklara bakarak olmuyorsun? Seni ne diye besliyorum ki?”

Kerkedi tek, kuvvetli arka bacağı üstünde doğruldu ve iki ön bacağıyla dizini kaşdı. “Kırmızı vale siyah kııda,” diye uysalca gözlemde bulundu. “On zıpır bir yarım akıllı eder.”

Grant her iki beyanı da kolayca tanıdı. İlki elbette bir akşam önceki solitaire* oyunundan bir yankıydı ve ikincisi dün zıpırlarla yaptığı görüşmedendi. Dalgın bir edayla homurdanarak ağrıya başını ovaladı. Yine beyaz hummaya tutulduğuna hiç kuşku yoktu.

İki ferwerin hapı yuttu ve bu *blancha* nöbetinin hezeyanla sonuçlanıp sonuçlanmayacağını merak ederek karyolasının kenarına dermansızca çöktü.

Jüpiter’in yaşanabilir üçüncü uydusu olan lo’daki bu işi kabul ettiğı için bir kere daha kendine sövdü. Bir çılgınlık gezegeni denebilecek küçük uydu, Dünyalı kimyagerlerin bir zamanlar afyondan elde ettikleri kadar tesirli alkaloitler elde etmekte kullandıkları ferva yapraklarının üretimi dışında hiçbir işe yaramıyordu.

149

Yapraklar tıp bilimleri için elbette paha biçilmezdi ama bundan Grant’e neydi? lo’nun ekvator bölgelerinde geçen bir yılın ardından Dünya’ya kafayı yemiş bir manyak olarak dönecekse yüklü bir maaşın bile ne önemi kalırdı? Neilan Eczacılık’la imzaladığı kontrat bütün bir yılı kapsamasına ve onu bozarsa hiçbir ücret almayacak olmasına rağmen Junopolis’ten gelen uçak fervalar için gelecek ay indiğı zaman onunla beraber kutup şehrine gideceğine tüm kalbiyle ant içti. Para bir delinin ne işine yarardı ki?

Ufak gezegen baştan aşağı bir tımarhaneydi. Zıpırlar, kerkediler, sıvışıklar ve Grant Calthorpe – hepsi de birbirinden kaçtı. En azından iki kutup şehrinin –kuzeydeki Junopolis’in ve güneydeki Herapolis’in– dışına adım atanlar kaçtı. İnsan oralarda beyaz hummadan uzak güvenli bir

* Tek kişiyle de oynanabilen bir kâğıt oyunu. –çn

yaşam sürebilirdi ama yirminci paralelin altındaki bölgeler Dünya'daki Kamboçya yağmur ormanlarından bile betardi.

Grant, Dünya'yı hayal ederek kendini eğlendirdi. Daha iki yıl öncesine kadar varlıklı, popüler bir sporcu olarak orada keyfi yerindeydi. Şöhretini hak etmemiş de değildi; yirmi birinden önce Titan'da bıçak-uçurtma ve sivrikuyruk, Venüs'teyse triyop ve üniped avlamıştı.

Tüm bunlar 2110'daki altın krizi tüm servetini tüketmeden önceydi. Eh, madem artık çalışması lazımdı, gezegenler arası tecrübelerini kullanarak geçimini sağlamak mantıklı bir fikir gibi gelmişti. Grant kendini Neilan Eczacılık'la ilişkilendirme fırsatına büyük bir hevesle yaklaşmıştı.

Daha önce Io'ya hiç ayak basmamıştı. Bu vahşi, küçük dünya sersem zıyırlarıyla ve hınzır, zeki sıvışıklarıyla hiç de bir sporcu cenneti değildi. Yalnızca dört yüz bin kilometre uzaktaki dev Jüpiter'in sıcakıyla yıkanan hummalı uyduda avlamaya değer hiçbir şey yoktu.

Şimdi esefle düşünüyordu da Io'yu daha önce ziyaret etseydi bu işe asla yanaşmazdı. Io'yu hayalinde Titan gibi soğuk ama temiz bir yer olarak canlandırmıştı.

Fakat tam tersine bağlı bulunduğu parlak gezegen yüzünden Venüs Ovaları kadar sıcaktı. Ayrıca Güneş'ten, Jüpiter'den ve Europa'dan sürekli günışığı alıyor, almadığı kısacık sürelerdeyse kasvetli bir gece yaşıyordu. Üstelik tüm bu ışık gösterisi Io'nun kırk iki saatlik dönüşünde gerçekleşiyordu. Grant baş döndürücü günlerden, yağmur ormanından ve de kulübesinin arkasında uzanıp giden Salaklar Tepeleri'nden nefret ediyordu.

O sırada Jüpiter ve Güneş gündüzü devam ediyordu. Hepsinin arasında en kötüsü de buydu, çünkü uzaktaki Güneş kısıtlı sıcakını Jüpiter'inkine katıyordu. Buna bir de beyaz humma nöbeti olasılığı eklenince Grant'in keyfi tümüyle

kaçıyordu. Başına ani bir ağrı saplanınca küfretti, ardından bir diğer ferverin hapı yuttu. İlaç stokunun tükenmekte olduğu dikkatinden kaçmadı; uçak indiğinde biraz daha istemeyi unutmaması gerekecekti – hayır, uçakla beraber kente dönecekti.

Oliver bacağına sürtündü. “Ahmaklar, aptallar, beyinsizler, embesiller,” diye sevgiyle belirtti kerkedi. “Neden o kahrolası dansa gittim ki?”

“Hıh?” dedi Grant. Bir dans hakkında konuştuğunu hatırlamıyordu. Herhalde geçen sefer ateşi çıktığında ağzından kaçırmıştı.

Oliver bir kapı gibi gıcırdadı, sonra da bir zıpır gibi kıkırdadı. “Her şey yolunda,” diye Grant’i temin etti. “Baban yakında gelir.”

“Babam!” diye tekrarladı insan. Babası on beş yıl önce ölmüştü. “Bunu nereden duydun, Oliver?”

“Ateştendir,” diye uysalca gözlemde bulundu Oliver. “Sen iyi bir kediciksin ama keşke dediklerini anlayacak kadar akıllı olsaydın. Ve keşke babam çıkıp gelseydi.” Sözlerini bir ağlama olabilecek boğuk bir gurultuyla noktaladı.

Grant ona aval aval bakakaldı. Bunlardan hiçbirini söylemediğinden adı gibi emindi. Kerkedi onları başka birinden duymuş olmalıydı. İyi de kimden? Sekiz yüz kilometre dahilinde başka kim vardı ki?

“Oliver!” diye böğürdü. “Bunu nereden duydun? Nereden duydun?”

İrkilen kerkedi geri çekildi. “Babam ahmaklar, aptallar, beyinsizler, embesiller,” dedi tedirgince. “Kırmızı vale üçlü kedicikte.”

“Buraya gel!” diye kükredi Grant. “Kimin babası? Bunları nereden– Buraya gel, seni gidi iblis!”

Yaratığın üstüne atladı. Oliver tek arka bacağını kastı ve

kendini telaşla odun sobasının üstüne fırlattı. “Ateştendir!” diye cıyaktı. “Çikolata falan yok!”

Sözleri bitince üç bacaklı bir ok gibi baca deliğine sıçradı. Metale sürten pençe sesleri duyuldu ve yaratık dışarı çıkmayı becerdi.

Grant onu takip etti. Harcadığı çabadan başı ağrıyordu ve aklının hâlâ mantıklı düşünebilen kısmı tüm bu yaşananların hiç şüphesiz beyaz humma hezeyanından kaynaklandığını biliyordu. Yine de vazgeçmek gibi bir niyeti yoktu.

Yolculuğu tam bir kâbustu. Zıpırlar uzun boyunlarını kanar-otların arasından çıkarıp duruyorlar, sersemce kıkırtıları ve aptal suratları genel cinnet atmosferini iyice körüklüyordu.

Attığı her adımda süngerimsi topraktan pis kokulu, ateş yükseltici buharlar fışkırıyordu. Sağında bir yerde bir sıvışık cıyaklayıp vıdı vıdı etti; Grant o tarafta küçük bir sıvışık köyü bulunduğunu biliyordu, zira bir keresinde oradaki derli toplu binaları şöyle bir görmüştü. Aralarında hiç boşluk kalmayacak şekilde ufacık taşlarla inşa edilmiş köy kuleleriyle ve surlarıyla eksiksiz bir ortaçağ kasabası maketini andırıyordu. Sıvışıklar arasında savaşlar çıktığı bile söyleniyordu.

Grant’ın başı hem ferverinin hem de hummanın etkisiyle zonklayıp dönüyordu. Bir *blancha* nöbeti geçirdiği belliydi ve kulübesinden bu kadar uzaklaşmakla salaklık, delilik ettiğini anladı. O an karyolasında yatıyor olması gerekirdi; humması ciddi değildi ama lo’da hezeyan ve onun refakatçileri olan halüsinasyonlar yüzünden birden fazla insan can vermişti.

Artık hezeyan geçirdiği apaçık ortadaydı. Oliver’ı görür görmez bundan emin oldu, zira Oliver yirmi ikinci yüzyılın başlarının tarzında kusursuz bir tuvalet giyen genç ve çekici bir bayana gözünü dikmiş uysal uysal bakıyordu. Bu elbette ki bir halüsinasyondur, çünkü lo’nun tropik kuşağında kızla-

ra yer yoktu ve mucize eseri biri burada belirse dahi resmi bir kıyafet giymeyi seçmezdi.

Görünüşe bakılırsa halüsinasyonun da ateşi vardı, zira yüzü *blancha*'ya ismini veren o beyaz renge bürünmüştü. Grant kanar-otların arasında zikzaklar çizerek yaklaşırken gri gözleri onu şaşırmaksızın seyrediyordu.

“Günaydın, tünaydın veya iyi geceler,” diye selam verdi Grant, yükselmekte olan Jüpiter’e ve batmakta olan Güneş’e bakıp geçerek. “Veya sadece iyi günler, Bayan Lee Neilan.”

Kadın onu ciddi bakışlarla süzdü. “Biliyor musun,” dedi, “sen şimdiye kadar tanımadığım ilk illüzyonsun. Tüm dostlarım tek tek uğradılar ama ilk yabancı sensin. Yoksa değil misin? İsmimi biliyorsun... ama halüsinasyonum olduğun için bileceksin tabii.”

“Hangimizin halüsinasyon olduğu konusunda tartışmayalım,” diye teklif sundu Grant. “Gel şunu deneyelim: İlk hangimiz kaybolursa illüzyon odur. Beş dolarına bahse varım ki o sen olacaksın.”

“Kazancımı nasıl alabilirim?” dedi kadın. “Kendi düşüm çıkarıp bana para veremez ya.”

“İşte bu ciddi bir sorun.” Grant kaşlarını çatı. “Tabii senin değil benim sorunum. Gerçek olduğumu biliyorum.”

“İsmimi nereden biliyorsun?” diye sordu kadın.

“Ah!” dedi Grant. “İkmal uçağının bana getirdiği gazetelerin sosyete sayfasından. Hatta resimlerinden birini kesip karyolanın yanına yapıştırmıştım. Herhalde seni şimdi o yüzden görüyorumdur. Seninle bir gün gerçekten tanışmayı çok isterim.”

“Bir hayal için ne kadar centilmence bir yorum!” diye heyecanla konuştu kadın. “Peki sen sözüm ona kimsin?”

“Grant Calthorpe’um elbette. Aslına bakarsan babanın hesabına çalışıyorum. Ferva karşılığında zıpırlarla ticaret yapıyorum.”

“Grant Calthorpe,” diye yineledi kadın. Onu daha net görebilmek istercesine hummanın körelttiği gözlerini kısıtı. “Evet, osun!”

Seni bir anlığına titredi ve elini solgun alnına sürttü. “Niye anılarımdan fırladın ki? Ne tuhaf. Üç veya dört yıl önce ben romantik bir öğrenci, sense meşhur bir sporcuyken sana delicesine âşıktım. Bütün bir defteri resimlerinle doldurdum: Grant Calthorpe üstünde bir parkayla Titan’da sivrikuyruk avlarken; Grant Calthorpe, Sonsuzluk Dağları’nın yakınlarında öldürdüğü dev ünipedle yan yana. Sen... sen şimdiye kadar gördüğüm en hoş halüsinasyonsun. İnsanın başı... bu kadar ağrımasa” –yine elini alnına bastırdı– “hezeyan geçirmek... eğlenceli bile olabilirdi!”

“Vay be!” diye düşündü Grant, “keşke defterle ilgili o kısım doğru olsaydı. Psikologların arzu gerçekleştirme düşüdedikleri şey işte bu.” Boynuna sıcak bir yağmur damlası düştü. “Artık yatağıma dönmeliyim,” dedi sesli olarak. “Yağmur *blancha*’ya iyi gelmez. Umarım gelecek sefere ateşim çıktığında seni yine görürüm.”

“Teşekkürler,” dedi Lee Neilan ağırbaşlılıkla. “Duygularımız karşılıklı.”

Grant kafa salladığında beynine yine bir ağrı saplandı. “Gel, Oliver,” dedi uyuklayan kerkediye. “Artık gidelim.”

“O Oliver değil ki,” dedi Lee. “Polly. İki gün bana arkadaşlık etti ve ona Polly adını taktım.”

“Yanlış cinsiyet,” diye mırıldandı Grant. “Neyse, bu benim kerkedim Oliver. Öyle değil mi, Oliver?”

“Umarım tekrar görürüm,” dedi Oliver uyuklu bir halde.

“Adı Polly. Öyle değil mi, Polly?”

“Beş dolarına bahse varım,” karşılığını verdi kerkedi. Kalktı, gerindi ve sekerek çalılıklara daldı. “Ateştendir,” diye de gözden kaybolurken fikir belirtti.

“Onun içindir,” diye onayladı Grant. Arkasına döndü. “Hoşçakal, Bayan– Ya da en iyisi sana sadece Lee diyeyim. Nasılsa gerçek değilsin. Hoşçakal, Lee.”

“Hoşçakal, Grant. Ama o taraftan gitme. Otların arasında bir sıvışık köyü var.”

“Hayır. Köy öteki tarafta.”

“O *tarafta*,” diye üsteledi kadın. “Köyü inşa ederlerken seyrettim. Ama zaten sana zarar veremezler, değil mi? Bir sıvışık bile bir hayale zarar veremez. Hoşçakal, Grant.” Bitkin bir halde gözlerini yumdu.

Yağmur artık daha şiddetli yağıyordu. Grant kızıl reçineleri kanlı damlalar şeklinde botlarına düşen kanar-otları yarararak ilerledi. Beyaz humma ve refakatçisi hezeyan onu tümüyle serseme çevirmeden önce kulübesine çabucak dönmesi lazımdı. Ferverine ihtiyacı vardı.

Ansızın durdu. Hemen ilerisindeki otlar sökül müştü ve küçük açıklığa bir sıvışık köyünün omuz hizasındaki kuleleri ve surları inşa edilmişti. Köy yeniydi, zira kısmen tamamlanmış evler diğerleriyle yan yana duruyordu ve on beş santimlik kukuletalı suretler taşların arasında yorulup didiniyordu.

Bir cıyıklama ve vıdı vıdı yaygarası koptu. Grant hemen geri çekildi ama bir düzine ufacık dart vınlayarak yanından geçip gitti. Biri bir kürdan gibi botuna saplandı ama neyse ki hiçbir derisini çizmedi, çünkü zehirli oldukları kesindi. Grant elini daha çabuk tuttu ama gür ve dolgun otların dört bir yanından hışırtılar, cırıltılar ve anlaşılmaz beddualar yükseliyordu.

Geniş bir tur atarak oradan uzaklaştı. Zıpırlar balon kafalarını bitkilerin arasından çıkarmayı sürdürdüler ve kimi zaman bir sıvışığın ısırıldığı veya bıçakladığı biri acıyla kıkırdadı. Grant minik iblisleri otların arasında yanıltma ümidiyle yaratıklardan bir gruba yöneldi. O sırada uzun boylu, mor su-

ratlı bir zıpır upuzun boynunu ona doğru eğerek kıkırdadı ve incecik parmaklarıyla koltukaltındaki bir bohçayı işaret etti.

Grant yaratığa aldırış etmeyip kulübesinden tarafa saptı. Sıvışıkları artık atlatmışa benziyordu. Azimle yoluna devam etti, zira acilen bir ferverin hapına ihtiyacı vardı. Lakin ansızın durup kaşlarını çattı, döndü ve geldiği yoldan geri gitti.

“Böyle bir şey mümkün değil,” diye söylendi. “Ama bana sıvışık köyü hakkında doğru söyledi. Ben köyün orada olduğunu bilmiyordum. İyi de bir halüsinasyon nasıl bana bilmediğim bir şey söyleyebilir?”

Lee Neilan yanında Oliver’la tam da onu bıraktığı yerde, bir taş-kabuk kütüğünün üstünde oturuyordu. Kadının gözleri kapalıydı ve iki sıvışık minik, ısıltılı bıçaklarla tuvaletinin uzun eteğinden parçalar kesiyordu.

Grant yaratıkların hep Dünya kumaşlarına ilgi duyduklarını biliyordu; anlaşılan iblisler mini minnacık elleriyle şaşırıcı derecede becerikli olmalarına rağmen satenin büyüleyici parıltısını kopyalayamıyorlardı. Grant yaklaşırken Lee’nin uyluğundan ayak bileğine kadar bir şerit yırttılar ama kız kılını bile kıpırdatmadı. Grant bağırdığında da hırçın yaratıklar ona ağza alınmaz küfürler edip ipeksi ganimetleriyle beraber oradan seğirttiler.

Lee Nellan gözlerini açtı. “Yine sen,” diye dalgın dalgın mırıldandı. “Az önce karşımdaki babamdı. Şimdi sensin.” Solgunluğu daha da artmıştı; beyaz humma vücudundaki seyrini izliyordu.

“Baban ha! Demek Oliver onu senden duymuş. Dinle, Lee. Sıvışık köyünü buldum. Onun orada olduğunu bilmiyordum ama ona tam da dediğin yerde rastladım. Bunun ne anlama geldiğinin farkında mısın? İkimiz de gerçeğiz!”

“Gerçek mi?” dedi kadın donuk bir sesle. “Omzunun üstünde mor bir zıpır sırtıyor. Onu buradan gönder. Benim... midemi bulandırıyor.”

Grant etrafına bakındı; hakikaten de mor suratlı zıpır arkasındaydı. “Bana bak,” dedi, kadını kolundan tutarak. Yumuşacık teninin yarattığı his ilave bir kanıttı. “Ferverin için benimle kulübeme geliyorsun.” Kadını ayağa kaldırdı. “Anlamıyor musun? Ben gerçeğim!”

“Hayır, değilsin,” dedi Lee mayışık bir şekilde.

“Dinle, Lee. Buraya nasıl veya neden geldin bilmiyorum; fakat lo’nun beni şimdilik o kadar delirtmediğini iyi biliyorum. İkimiz de gerçeğiz.” Kadını şiddetle sarstı. “Ben *gerçeğim!*” diye bağırdı.

Kadının dalgın gözlerinde hafif bir idrak ifadesi belirdi. “Gerçek mi?” diye fısıldadı. “Gerçek! Ah, tanrım! Öyleyse beni bu çılgın yerden götür!” Sağa sola sallandı, kendini kontrol etmek için inatçı bir çaba sarf etti, sonra da onun üstüne devrildi.

Elbette lo’da Dünya’dakinin üçte birine karşılık gelen ağırlığı yok denecek kadar azdı. Grant kadını kollarına aldı ve her iki sıvışık yerleşkesinden de uzak durarak kulübeye doğru yola koyuldu. Heyecanlı zıpırlar dört bir yanında zıplayıp duruyorlardı ve ara sıra hem o mor suratlı hem de ona tıpatıp benzeyen bir diğeri kıkırdayarak el kol hareketleri yapıyorlardı.

Yağmur daha da şiddetlenmişti; Grant’in boynundan aşağı oluk oluk sıcak su akıyordu. Bu da yetmezmiş gibi bir ısırgan palmiye koruluğunun yanından geçerken bitkilerin dikenli uzantıları gömleğini delerek canını yaktı. Açtıkları yaralar çabucak dezenfekte edilmezse o dikenler de zehirliydi; öyle ki tüccarları zıpırlara bel bağlamaktansa ferva yapraklarını bizzat toplamaktan alıkoyan başlıca sebep ısırgan palmiyelerdi.

Alçak yağmur bulutlarının arkasında güneş batmıştı ve kızılımsı Jüpiter günüşiği baygın durumdaki Lee Neilan'ın yanaklarına sahte bir kızarıklık katıyor, durgun çehresini her zamankinden güzel gösteriyordu.

Belki Grant kadının yüzüne bu kadar bakmamalıydı, çünkü kendini bir kez daha sıvışıkların arasında buldu. Yaratıklar cıyaklayıp bağrıışırken bacaklarına dişler ve dartlar batan mor zıpır acıyla havaya sıçradı. Fakat tabii zıpırlar zehre karşı bağışıklıydı.

Minik iblisler artık Grant'in ayakları dibindeydi. Alçak bir sesle küfreden Grant hınçla tekme atarak faremsi bir sureti on beş metre havalandırdı. Belinde hem otomatik hem de alev tabancası vardı ama çeşitli sebeplerden ötürü onları kullanamazdı.

Öncelikle karşısındaki orduya otomatik tabancayla saldırmak, bir sivrisinek sürüsüne ateş etmekten farksız olurdu; mermiler bir veya iki düzinesini öldürse bile geriye kalan binlere hiçbir etki etmezdi. Alev tabancasıysa bir sineği öldürmek için bir havan topu kullanmaya benzerdi. Püskürttüğü alev bulutu önündeki tüm sıvışıkların yanı sıra otları, ağaçları ve zıpırları küle çevirirdi ama bu da sağ kalan güruha etki etmezdi. Üstelik sonrasında tabancanın siyah elmasını ve namlusunu yenileriyle değiştirmek için ter dökmesi gerekirdi.

Kulübede gaz bombaları olsa da şu an için onlardan yararlanamazdı. Hem zaten yanında bir gaz maskesi yoktu ve şimdiye dek hiçbir kimyager sıvışıkları öldürüp de insanları sağ bırakan bir gaz icat edebilmiş değildi. Ve son olarak böyle bir zamanda silah kullanması mümkün değildi, çünkü ellerini boşaltmak için Lee Neilan'ı bırakmayı göze alamazdı.

İleride kulübenin çevresindeki açıklık göründü. Alan sıvışıklarla doluydu ama kulübenin kendisi en azından makul bir süre boyunca sıvışıklara karşı güya dirençliydi.

Buna rağmen Grant ufak iblislerden bir grubu kapının önünde gördü ve ansızın niyetlerini anladı. Kapı tokmağına bir tür ip dolamışlardı ve şu an onu çevirmekle meşgullerdi.

Grant bağırp bir koşu tutturdu. O hâlâ on beş metre uzaktayken kapı içe doğru savruldu ve bir sıvışık kalabalığı kulübeye doluştu.

Grant girişten içeri daldı. Kulübede kıyamet kopuyordu. Kukuletalı küçük şekiller karyolasındaki battaniyeleri, ilave giysilerini, ferva yapraklarıyla doldurmayı umduğu çuvalları kesip biçiyor, kapacakları ve sabitlenmemiş diğer eşyaları çekiştiriyordu.

Grant kükreyerek sürüye tekme attı. Etrafındaki yaratıklar hoplayıp zıplarken çılgınca bir cıyıklama ve vıdı vıdı yaygarası koptu. İblisler kolları Lee Neilan'la doluyken onun hiçbir şey yapamayacağını fark edecek kadar zekiydi. Tekmelerinin önünden kaçıştılar ve o sobadaki bir grubu tehdit ederken bir diğer battaniyelerini parçalamaya devam etti.

159

Grant çaresizlik içinde karyolaya hücum etti. Yatağı boşaltmak için kadını onun üzerinde savurduktan sonra şilteye bıraktı ve silip süpürme işlerini kolaylaştırmak için yaptığı cam süpürgeyi kaptı. Süpürge sapıyla sıvışıklara saldırdığında cıyıklamaların arasına acı çığlıkları ve sızlanmaları karıştı.

Birkaçı topladıkları ganimeti peşlerinden sürükleyerek kapıya doğru atıldı. Grant dönüp baktığında yarım düzinesinin Lee Neilan'ın başına üşüşerek giysilerini, bileğindeki saati, küçük ayaklarındaki saten topuklu ayakkabıları çekiştirmekte olduğunu gördü. Onlara bağırarak küfretti ve kadının derisinin mikropu bir hançerle ya da zehirli bir dişle delinmediğini umarak yaratıkları döve döve savuşturdu.

Çatışmayı kazanmaya başladı. Yaratıkların gitgide daha fazlası siyah pelerinlerine sarınıp yağmaladıkları eşyalarla

beraber eşikten dışarı seğırtti. Sonunda elleri ister dolu ister boş olsun diğerleri de canlarını kurtarmak için bir dizi cıyaklamayla dışarısının emniyetine kaçtı. Kulübede kalan bir düzine tüylü, şeytansı yaratık ya ölü ya da yaralıydı.

Grant doğaçlama silahıyla onları da diğerlerinin peşinden dışarı süpürdü, kapıyı girişin önünde yukarı aşağı sallanan bir zıpırın suratına çarptı, olası bir diğer sıvışık hilesine karşı sürgüyü çekti ve yağmalanmış konutu yıldıyla gözden geçirdi.

Konserve kutuları yuvarlanarak veya sürüklenerek götürülmüştü. Sabitlenmemiş her nesne sıvışıkların pis pençeleri tarafından ellenmişti ve Grant'ın giysileri duvardaki kanca-larında yırtık pırtık asılı duruyordu. Fakat minik hırsızlar ne dolabı ne de masa çekmecesini açmayı başaramamıştı ve evde hâlâ yiyecek vardı.

Altı aylık lo yaşantısı Grant'i kalender biri haline getirmişti; içten bir küfür etti, teslimiyetle omuz silkti ve dolaptan ferverin şişesini aldı.

Blancha doğru tedavi edildiğinde olduğu gibi kendi beyaz humma nöbeti başladığı kadar çabuk bitmişti; fakat ferverinden yoksun kalan genç kadın kâğıt kadar beyaz ve durgundu. Grant şişeye göz attı; içinde sekiz tane hap kalmıştı.

"Eh, ben ferva yaprakları çiğnesem de olur," diye mırıldandı Grant. Yapraklar alkaloitin kendisinden daha az tesirliydi ama işini görürdü ve Lee Neilan'ın haplara ihtiyacı vardı. Grant ikisini bir bardak suda eritti ve kadının başını kaldırdı.

Lee yutkunamayacak kadar baygın değildi. Grant çözeltiyi kadının solgun dudaklarının arasına döktü, sonra da onu elinden geldiği kadar rahat bir şekilde yatırdı. Tuvaleti yırtık pırtık bir ipek harabeye dönmüştü ve üstüne örtülen battaniye de kıyafetten daha iyi durumda sayılmazdı. Grant bunun

ardından avucundaki sıyrıkları dezenfekte etti, iki sandalyeyi birbirine yanaştırdı ve uyumak için üzerlerine uzandı.

Damda pençe hıştırtıları duyunca irkilerek uyandı ama gelen yalnızca Oliver'dı. Kerkedi bacanın sıcak olup olmadığını kontrol ediyordu. Az sonra oradan kulübeye girdi ve bir güzel gerindi. "Ben de gerçeğim sen de," diye belirtti.

"Duy da inanma!" diye mahmurca homurdandı Grant.

Uyandığında Jüpiter ve Europa gündüzüydü. Demek ki yedi saat kadar uyumuştı, çünkü parlak ve küçük üçüncü ay daha yeni yükseliyordu. Ayağa kalktı ve mışıl mışıl uyumakta olan Lee Nailan'ı inceledi. Kadının yüzündeki pembeliğin tek kaynağı kırmızımsı günışığı değildi. *Blancha* geçiyordu.

Grant suda iki tablet daha eritti, sonra kadını omzundan tutarak hafifçe sarstı. Lee'nin hemen açılan gri gözleri artık çok daha berraktı ve Grant'e bakarken o gözlerde şaşkınlık yoktu.

"Merhaba, Grant," diye mırıldandı. "Demek yine sensin. Ateşimin çıkması o kadar da kötü değilmiş."

"Belki seni ateşli bıraksam daha iyi olur," deyip sırttı Grant. "Öyle güzel şeyler söylüyorsun ki. Kalk ve şunu iç, Lee."

Kadın ansızın içinde bulunduğu kulübenin farkına vardı. "Bu- Burası da neresi? Sanki... gerçek gibi!"

"Öyle zaten. Yut şu ferverini."

Kadın itaat etti, sonra tekrar sırtüstü uzanıp onu şaşkın gözlerle süzdü. "Gerçek ha?" dedi. "Sen de gerçek misin?"

"Sanırım öyleyim."

Lee'nin gözleri doldu. "Yani... oradan kurtuldum mu? O korkunç yerden?"

"Kesinlikle." Kadında isteri belirtileri fark eden Grant

onun dikkatini dağıtmaya davrandı. “Oraya nasıl düştüğünü –ve neden bir davete gidecekmiş gibi giyindiğini– bana anlatır mısın?”

Lee kendini kontrol altına aldı. “Bir davete gidiyordum da ondan, Herapolis’teki bir davete. Ama Junopolis’teydim, anlıyor musun?”

“Anlamıyorum. Hem öncelikle lo’da ne işin var? Adını ne zaman duysam hep New York veya Paris sosyetesıyla beraber anılıyordu.”

Genç kadın gülümsedi. “Demek duyduğum her şey hezeyan değilmiş. Sende bir resmimin olduğunu söylemiştin... Ah, işte şu!” Duvardaki fotoğrafa kaşlarını çattı. “Gelecek sefere paparazziler resmimi çekmek istediklerinde bir... zıpır gibi sırtıtmamayı hatırlayacağım. Ama neden lo’da olduğumu sormuştun. Buraya babamla beraber geldim. Babam tüccarlarla ve zıpırlarla uğraşmaktansa fervayı çiftliklerde yetiştirme ihtimalini değerlendiriyor. Üç aydır buradaydık ve çok canım sıkılmıştı. lo’nun heyecan verici olacağını sanmıştım ama değilmiş, en azından şimdiye kadar.”

“Peki ya o davet? Junopolis’in bin beş yüz kilometre uzağına nasıl gidecektin?”

“Eh,” dedi kadın yavaşça, “Junopolis çok sıkıcıydı. Ne bir gösteri, ne spor müsabakaları, ne de tek tük dansların dışında bir etkinlik. Orada bunaldım. Herapolis’te danslar düzenlendiğinde oraya uçmayı alışkanlık edindim. Bilirsin, yolculuk hızlı bir uçakla sadece dört veya beş saat sürüyor. Geçen hafta –ya da ne zamansa işte– yine oraya gidecektim ve beni Harvey –yani babamın sekreteri– götürecekti. Ama babam son dakikada ona bir iş çıkardı ve beni tek başıma uçmaktan men etti.”

Grant şu Harvey denen adama şimdiden gıcık olmuştu. “Eee?” diye sordu.

“Ben de tek başıma uçtum.”

“Ve kaza yaptın, değil mi?”

“Uçmayı iyi bilirim,” diye tersledi genç kadın. “Sadece bu sefer farklı bir rota izledim ve ansızın karşıma dağlar çıktı.”

Grant kafa salladı. “Salaklar Tepeleri,” dedi. “İkmal uçağım sırf oradan sakınmak için yolunu sekiz yüz kilometre uzatır. Çok yüksek değildirler ama bu çılgın gezegenin atmosferinin üstüne çıkarlar. Burada hava yoğun ama sığdır.”

“Biliyorum. Üzerlerinde uçamayacağımın farkındaydım ama zirvelerini aşabileceğimi sandım. Son sürat gidecek, sonra da uçağın burnunu yukarı kaldıracaktım. Kapalı bir uçağım vardı ve buranın yerçekimi çok zayıf. Hem zaten aynı şeyi daha önce birkaç defa yapılırken görmüştüm, özellikle de roketli uçaklarda. Hava eksikliğinden dolayı kanatlar işlevsiz hale geldiğinde bile jetler uçağın havada kalmasına yardım edebilir.”

“Ne kadar aptalca bir fikir!” dedi Grant hayretle. “Yapılmasına yapılabilir ama öteki tarafta tekrar havayla buluştuğunda uçağı düzeltmek için bu işin uzmanı olman gerekir. Atmosfere fazla hızlı girersen pek bir düşüş payı kalmaz.”

“Ben de öyle öğrendim,” dedi Lee esefle. “Uçağı neredeyse düzeltiyordum ama olmadı. Bazı ısırgan palmiyelerin arasına düştüm. Sanırım çarpmanın şiddetiyle sersemlediler, çünkü onlar savrulmaya başlamadan önce dışarı çıkmayı başardım. Ama uçağıma tekrar ulaşamadım ve sonrası... Sadece iki gününü hatırlıyorum ama o kadarı bile korkunçtu!”

“Eminim öyledir,” dedi Grant nazikçe.

“Yiyip içmezsem beyaz hummadan sakınma ihtimalim olduğunu biliyordum. Yememek o kadar kötü değildi ama içmemek... Eh, nihayet vazgeçtim ve bir dereden su içtim. Susuzluk eziyetinden birazcık bile kurtulabilirsem daha sonra neler olacağı umurumda değildi. Onun ardından da kafam allak bullak oldu.”

“Ferva yaprakları çiğnemeliydin.”

“O kadarını bilmiyordum. Neye benzediklerinden bile habersizim. Zaten babamın her an çıkagelmesini bekliyordum. Şimdiye kadar bir arama başlatmış olsa gerek.”

“Herhalde başlatmıştır,” dedi Grant alaycı bile dille. “Ufacık lo’da otuz üç milyon kilometrekare yüzey olduğu hiç aklına gelmedi mi? Baban tüm o alanın neresine düştüğünü nasıl bilsin? Kuzey kutbundan güney kutbuna uçacaksan kısa güzergâh diye bir şey yoktur. Gezegeni istediğin yönde kat edebilirsin.”

Genç kadının gri gözleri kocaman açıldı. “Ama ben–”

“Dahası,” dedi Grant. “bir arama ekibi herhalde *en son* buraya bakar. Zıyırlardan başka hiç kimsenin Salaklar Tepeleri’ni aşmaya kalkışacağını düşünmezler, ki bu teze hak vermemek mümkün değil. Yani görünüşe bakılırsa, Lee Neilan, ikmal uçağımın gelecek ayki ziyaretine kadar burada mahsur kaldın.”

“Ama babam deliye dönecek! Öldüğümü zannedecek!”

“Hiç şüphesiz daha şimdiden öyle zannediyordur.”

“Ama biz–” Genç kadın susup ufacık kulübenin tek odasına göz gezdirdi. Az sonra teslimiyetle iç geçirdi ve gülümsedi. “Eh,” dedi yumuşak bir sesle, “daha kötüsü de olabilirdi, Grant. Sana yük olmamaya çalışacağım.”

“Güzel. Kendini nasıl hissediyorsun, Lee?”

“Epey normal. Hemen işe koyulabilirim.” Genç kadın yırtık pırtık battaniyeyi üstünden attı, doğrulup oturdu ve ayaklarını yere bastı. “Akşam yemeğini hazırlamaya– Aman tanrım! Elbisem!” Battaniyeyi kaptığı gibi tekrar vücuduna sardı.

Grant sıırıttı. “Sen bayıldıktan sonra sıvışıklarla küçük bir tartışma yaşadık. Benim gardırobumun da canına okudular.”

“Elbisem mahvolmuş!” diye hayıflandı kadın.

“İğne ipliğin faydası dokunur mu? Masa çekmecesinde oldukları için en azından onları götürmemişler.”

“Ne güzel, öyleyse bunu iyi bir mayoya çevirebilirim!” diye tersledi kadın. “Bari seninkilerden birini deneyeyim.”

Lee keserek, yamayarak ve onararak en sonunda Grant’ın takım elbiselerinden birini üstüne uydurmayı başardı. Adamın gömleği ve pantolonu içinde çok hoş görünmesine rağmen renginin tekrar soluvermesi Grant’i tasalandırdı.

Bu *riblancha*, yani ağır veya uzun bir hastalığı takip eden ikinci humma nöbetiydi. Son dört ferverin tabletinden ikisini avucunda tartarken Grant’ın yüz ifadesi ciddiydi.

“İç şunları,” diye buyurdu. “Ayrıca bir yerlerden ferva yaprağı bulmamız gerekecek. Uçak elimdeki stoku geçen hafta alıp götürdü ve o zamandan beri zıpırlarımla şansım yaver gitmiyor. Bana otlardan ve çerçöpten başka bir şey getirmediler.”

Lee ilacın acı tadına dudaklarını büzerek tepki verdi, sonra da anlık baş dönmesi ve mide bulantısı karşısında gözlerini yumdu. “Fervayı nereden bulabilirsin?” diye sordu.

Başını çaresizce iki yana sallayan Grant krem beyazı ve kahverengi halkalarıyla beraber batmakta olan Jüpiter’e ve de batı ucunun yakınında kaynayan Kırmızı Leke’ye* göz attı. Gezegenin biraz yukarısında Europa’nın parlak diski seçilebiliyordu. Grant ansızın kaşlarını çattı ve önce saatine, ardından dolap kapağının iç tarafındaki zaman çizelgesine baktı.

“On beş dakika sonra Europa’nın ışığı vuracak,” diye mırıldandı, “ve yirmi beş dakika sonra gerçek bir gece –son yarım ayın ilk gerçek gecesi– çökecek. Acaba diyorum...”

Lee’nin yüzünü düşünceli gözlerle süzdü. Fervanın nerede yetiştiğini biliyordu. Kimse yağmur ormanına girmeye

* Jüpiter’in atmosferinde durmaksızın süregiden dev fırtına. –çn

cesaret edemezdi; oradaki ısırgan palmiyeler, oklu sarmaşıklar ve dişlek adındaki ölümcül solucanlar o tür bir teşebbüsü intihar haline getirirdi. Fakat Grant ferva yapraklarının nerede yetiştiğinin farkındaydı ve lo'nun nadiren rastlanan gerçek gecelerinde açıklıklar bile tehlikeli olabilirdi. Yalnızca sıvışıklardan dolayı da değil; Grant normalde yağmur ormanının derinliklerindeki ebedi gölgelerde kalan yaratıkların – dişleklerin, mermi başlı kurbağaların ve de hiç şüphesiz adısı bilinmeyen daha başka pek çok sümüklü, zehirli ve gizemli canlının– karanlıkta ormandan çıkıp ortalıkta kol gezdiğini bilecek kadar lo'yu tanıyordu. Herapolis'teyken bazı öyküler duymuştu ve...

Yine de fervaya ihtiyaç duyuyor ve onu nerede bulabileceğini biliyordu. Bir zıpır bile oralardan yaprak toplamaya kalkışmazdı ama sıvışık köylerinin etrafındaki küçücük bahçelerde ve çiftliklerde ferva hiç eksik olmazdı.

166 Grant çöken alacakaranlıkta bir ışık yaktı. “Kısa bir süre için dışarı çıkıyorum,” dedi Lee Nailan’a. “*Blancha* tekrar bastırırsa diğer iki tableti de iç. Aslında şimdi içsen de olur. Sıvışıklar termometremi arakladılar ama yine başın dönerse hapları yut.”

“Grant! Nereye—”

“Yakında dönerim,” diyen Grant kapıyı arkasından kapattı.

Europa'nın mavimsi ışığında mor gözüken bir zıpır uzun bir kıkırdamayla durduğu yerde hopladı. Grant elini sallayarak yaratığı defetti ve sıvışık köyünün bulunduğu bölgeye doğru temkinli adımlarla yola koyuldu. Yeni köye değil eskisine gidiyordu, çünkü yenisi bu kadar kısa zamanda çevresindeki toprağı ekip biçemezdi. Grant kanar-otların arasında ihtiyatla ilerledi ama gizliliğinin iyimserlikten başka bir şey olmadığını farkındaydı. Bir insan kentine gizlice yaklaşmaya çalışan otuz metrelik bir devle tıpatıp aynı durumdaydı;

böyle bir şey gecenin zifiri karanlığında bile kolay olmazdı.

Sıvışık açıklığının sınırına ulaştı. Arkasında saatinin yelkovanı kadar çabuk hareket eden Europa ufka doğru düşüyordu. Grant kare şeklindeki ufacık tarlaların arkasında yer alan, karış genişliğindeki pencerelerinde ışıkların titrettiği harikulade köye kısa bir şaşkınlıkla bakakaldı. Şimdiye kadar sıvışık kültüründe ışık kullanıldığını bilmiyordu ama işte oradaydılar. Belki mini minnacık mumlardan, belki de ufacık gaz lambalarından geliyorlardı.

Grant karanlıkta gözlerini kırptırdı. Üç metre genişliğindeki tarlalardan ikincisine ferva ekilmiş gibiydi. Grant eğildi, sinsice ilerledi ve dolgun beyaz yapraklara elini uzattı. Tam o anda arkasından tiz bir kıkırtı ve ot hışırtıları yükseldi. Zıpır! O mor renkli salak zıpır!

Cıyaklamalı çığlıklar duyuldu. Grant iki avuç dolusu ferva kopardı, doğruldu ve kulübesinin ışıklı penceresine doğru koştu. Zehirli dikenlerle veya hastalık taşıyan dişlerle cebelleşmek gibi bir niyeti yoktu ve sıvışıkların uyandığı apaçık ortadaydı. Vıdı vıdıları koro halinde yükseliyordu; üstünde onlar varken toprak simsiyah gözüküyordu.

Grant kulübeye ulaştı, içeri daldı ve kapıyı arkasından kapatıp sürgüledi. “Aldım!” Sırıttı. “Artık dışarıda istedikleri kadar kudurabilirler.”

Sıvışıklar gerçekten de kuduruyordu. Vıdı vıdıları eski püskü makinelerin gıcirtısını andırıyordu. Oliver bile uyuklu gözlerini açıp kulak kesildi. “Ateştendir,” diye sakın sakın fikir yürüttü.

Lee’nin rengi daha da solmamıştı; *riblancha* güvenle geçiyordu. “İh!” dedi kadın, dışarıdaki yaygarayı dinleyerek. “Sıçanlardan hep nefret etmişimdir ama sıvışıklar daha bile beter. Sıçanların kurnazlığına ve hırçınlığına ilaveten iblislerin zekâsına sahipler.”

“Eh,” dedi Grant düşünceli bir edayla, “ellerinden bir şey geleceğini sanmam. Hem zaten ne zamandır bana dış biliyorlardı.”

“Galiba gidiyorlar,” dedi genç kadın, dinlemeyi sürdürerek. “Gürültü azalıyor.”

Grant pencereden dışarı baktı. “Hâlâ buradalar. Sövüp sayma faslından düşünüp taşınma faslına geçtiler ve keşke ne planladıklarını bilseydim. Bu küçük, çılgın gezegen günün birinde insan yerleşimine değer hale gelirse insanlar ile sıvışıklar arasında hırgür çıkacak.”

“Çıksa ne yazar? Ciddi bir engel teşkil edebilecek kadar uygar değiller. Ayrıca çok da küçükler.”

“Ama öğreniyorlar,” dedi Grant. “Hem de çok çabuk öğreniyorlar ve sinekler gibi ürüyorlar. De ki gaz kullanmayı çözdüler veya zehirli dartları için ufak ufak tüfekler geliştirdiler. Öyle bir şey tümüyle mümkün, çünkü şu aralar metal-
168 lerle çalışıyorlar ve ateşi biliyorlar. Bu da en azından saldırı alanında insanlarla aynı seviyede olduklarını gösterir, çünkü dev toplarımız ve roket uçaklarımız on beş santimlik sıvışıklara karşı ne işe yarar ki? Üstelik onlarla eşit şartlarda savaşmak bile ölümcül olur. Bir insana karşı bir sıvışığın lafı bile edilemez.”

Lee esnedi. “Eh, orası bizi bağlamaz. Karnım acıktı, Grant.”

“Güzel. Demek ki *blancha* geçiyor. Bari yemek yiyip bir süre uyuyalım, zira karanlık beş saat daha sürecek.”

“Peki ya sıvışıklar?”

“Bir şey yapabileceklerini sanmıyorum. Taş-kabuk duvarları beş saatte delemeyiz. Zaten biri bir yerden içeri girse dahi Oliver bizi uyarır.”

Grant uyandığında hava aydınlıktı. İki sandalyesinin üstünde kramp girmiş uzuvlarını acıyla gerdi. Bir şey tarafın-

dan uyandırılmıştı ama onun ne olduğunu bilmiyordu. Oliver yanında tedirgince volta atıyordu ve en sonunda durup onu kaygıyla süzdü.

“Zıpırlarımla şansım yaver gitmiyor,” diye kederle duyurdu kerkedi. “Sen iyi bir kediciksin.”

“Sen de öylesin,” dedi Grant. Bir şey onu uyandırmıştı ama ne?

Sonra gerçeği anladı, çünkü aynı şey tekrar oldu; taş-kabuk zemin belli belirsiz titredi. Grant şaşkınlıkla kaşlarını çattı. Deprem mi? Hayır, lo’da deprem falan olmazdı, zira ufak küre dahili sıcaklığını çağlar önce yitirmişti. Öyleyse bu neydi?

Ansızın kafasına dank etti. O kadar şiddetli bir bağrıyla ayağa fırladı ki Oliver bir korku nidasıyla yana sıçradı. Ürken kerkedi sobanın üstüne sıçradı ve baca deliğinde kayboldu. Cıyıklaması aşağıya kadar geldi.

“Ateştedir!”

169

Karyolada doğrulup oturmuş olan Lee gri gözlerini mahmurca kırıpıştırıyordu.

“Dışarı!” diye kükredi Grant, genç kadını tutup ayağa kaldırarak. “Dışarı çık! Çabuk!”

“N-ne- neden—”

“Dışarı çık!” Grant kadını kapıdan dışarı itti, sonra da dönüp kemerini ve silahlarını, ferva yaprakları torbasını ve de bir paket çikolata aldı. Zemin tekrar sarsıldı ve Grant telaşlı bir sıçrayışla kapıdan fırlayarak afallamış haldeki kadının yanına geldi.

“Kulübenin altını oymuşlar!” dedi soluk soluğa. “İblisler kulübenin altını—”

Daha fazlasını söyleyecek vakti olmadı. Kulübenin bir köşesi aniden yıkıldı; taş-kabuk kütükleri gıcırdadı ve yapının tamamı oyuncak bloklardan yapılmış bir çocuk evi gibi çök-

tü. Kısa sürede patırtının yerini sessizlik aldı. Geriye ahes-
te aheste yükselen bir buhar demetinden, otların arasında
seğirten birkaç tane faremsi siyah suretten ve de harabenin
ötesinde yukarı aşağı sallanan bir zıpırdan başka hiçbir hare-
ketlilik kalmadı.

“Aşağılık yaratıklar!” diye acı acı sövdü Grant. “Kahrolası
küçük sıçanlar! Hepsinin–”

Bir dart ıslık çalarak o kadar yakından geçti ki onun ku-
lağını sıyırdı, sonra da Lee’nin kahverengi saçlarından bir
bukleyi havalandırdı. Kanat-otların arasında koro halinde
cıyıklamalar yükseldi.

“Yürü!” diye haykırdı Grant. “Bu sefer kökümüzü kazıma-
yı kafalarına koymuşlar. Hayır, bu taraftan. Tepelere doğru.
Bu tarafta daha az orman var.”

Ufacık sıvışıkları kolayca geride bıraktılar. Kısa süre sonra
cıyıklamaları duymaz oldular ve durup yıkık konutu esefle
süzdüler. “Artık,” dedi Grant sefilce, “ikimiz de senin başla-
dığın yerdeyiz.”

“Ah, hayır.” Lee bakışlarını ona çevirdi. “Artık birlikteyiz,
Grant. Korkmuyorum.”

“Doğru, nasılsa başımızın çaresine bakarız,” dedi Grant,
ona güven verme niyetiyle. “Her nasılsa geçici bir kulübe ku-
rarız. Bize–”

Bir dart keskin bir şıp sesiyle botuna saplandı. Sıvışıklar
onlara yetişmişti.

Yeniden Salaklar Tepeleri’ne doğru koşmaya başladılar.
En sonunda yüksek bir yamaçta durdular. Aşağıya baktık-
larında lo yağmur ormanlarının çok ilerisini görebiliyorlar-
dı. Harabeye dönmüş kulübe orada, daha yakındaki sıvışık
köyünün bir dama tahtasını andıran tarlaları ve kuleleri de
şuradaydı. Fakat daha yeni yeni soluklanırken çalıların ara-
sından bir kez daha vıdı vıdılar ve cıyıklamalar geldi.

Salaklar Tepeleri'ne, yani insanlar için Plüton'un donmuş çölleri kadar yabancı bir bölgeye doğru kovalanıyorlardı. Sanki arkalarındaki minik iblisler bu sefer düşmanlarını – tarlalarını yağmalayan ezici devleri– imha etmekte kararlıydılar.

Silahlar yararsızdı. Grant kukuletalı sıçanlar gibi bitkilerin arasında koşuşturan takipçilerini göremiyordu bile. Bir mermi tesadüfen sıvışıklardan birine isabet etse bile hiçbir işe yaramazdı ve de alev tabancası salacağı yıldırımla tonlarca çalıyı ve kanar-otu yakıp kül etse dahi eziyetçi sürüsünde dar bir gedik açmaktan fazlasını yapamazdı. Faydalı olabilecek yegâne silahlar –gaz bombaları– kulübenin harabesinde yitip gitmişti.

Grant ile Lee tırmanmaya zorlandılar. Düzlüğün üç yüz metre üstüne çıktıklarında hava iyice seyreldi. Burada yağmur ormanı değil, sadece yayılıp giden kanar-ot öbekleri vardı. Otların arasında birkaç zıpır görülebiliyor, yaratıklar upuzun boyunlarının ucundaki başlarını yukarı aşağı sallayıp duruyordu.

“Zirvelere... doğru!” dedi Grant soluk soluğa. Artık nefes darlığı çekiyordu. “Belki onlardan daha seyrek havaya dayanabiliriz.”

Lee cevap verebilecek durumda değildi; o da azimle Grant'e ayak uydururken tıknefes olmuştu. Artık çıplak kaya katmanları üstünde yürüyorlardı. Önlerinde bir geçidin sütunları gibi iki alçak zirve vardı. Grant arkasına göz attığında açık bir alanda minik siyah suretler gördü ve sırf öfkesinden bir defa ateş etti. Tek bir sıvışık pelerinini dalgalandırarak ani bir kasılmayla havaya sıçradı ama geri kalanlar akın akın gelmeyi sürdürdü. Sayıları binlerce olmalıydı.

Zirveler en fazla birkaç yüz metre mesafedeydi. Dimdik, düzgün, tırmanılmazlardı.

“Aralarından,” diye mırıldandı Grant.

Zirveleri birbirinden ayıran geçit çıplak ve dardı. İkiz zirveler çok uzun yıllar önce tek bir taneydi; unutulmuş bir volkanik patlama onları ikiye ayırmış, aralarında bu ince kanyonu bırakmıştı.

Grant bir kolunu hem efor hem de irtifa yüzünden bir dizi hırıltıyla nefes alan Lee’ye doladı. Açıklığa ulaştıkları sırada kayalardan parlak bir dart sekti ama Grant arkasına baktığında yalnızca ağır adımlarla yamacı tırmanın mor bir zıpır ve sağında onlardan birkaç tane daha gördü. Koşarak kat ettikleri on yedi metrelik geçit ansızın büyükçe bir vadiye çıktı ve orada kısa bir süreliğine yıldırım çarpmışa dönüp durakladılar.

Önlerinde bir şehir vardı. Grant bir anlığına kocaman bir sıvışık metropolisine düştüklerini zannetti ama kısacık bir bakış ona aksini gösterdi. Bu ortaçağ bloklarından kurulu bir köy değil, güzelliğiyle klasik denebilecek insan ebatlarında veya ona yakın mermer bir şiirdi. Beyaz sütunlar, heybetli kemerler, zarif kubbeler ve Akropol’e* yakışır bir mimari estetik... Kentin ölü, virane, terk edilmiş olduğunu anlaması birkaç saniyesini aldı.

Bitkinliğine rağmen mekânın güzelliği Lee’nin gözünden kaçmadı. “Ne kadar... ne kadar şahane!” dedi soluk soluğa. “İnsanın onları... sıvışık oldukları için... affedesini geliyor.”

“Onlar bizi insan olduğumuz için affetmeyecekler,” diye söylendi Grant. “Bir yerlerde durup direniş göstermemiz gerekecek. Bir bina seçmeye bakalım.”

Fakat daha kanyonun ağzından birkaç adım bile uzaklaşmamışken delice bir hengâme onları durdurdu. Hızla arkasına dönen Grant bir an için hayretten donakalmış halde buldu. Dar kanyon mide bulandırıcı, kıpır kıpır bir halıyla

* Atina’da Parthenon Tapınağı’nın yer aldığı ünlü antik Yunan kalesi. -çn

kaplıymışçasına bağırıp çağıran bir sıvışık ordusuyla doluydu. Fakat yaratıklar vadinin sonundan ilerisine geçemediler, çünkü dört zıpır sıritarak, kıkırdayarak ve yukarı aşağı sallanarak üç parmaklı ayaklarıyla girişi tikiyordu!

Resmen bir muharebe yaşıyordu. Sıvışıkların ısırıp dart yağmuruna tuttuğu perişan haldeki savunmacılar kıkırdamadan ziyade çığlığı andıran acı dolu tiz ulumalar çıkarıyorlardı. Fakat zıpırlarda hiç görülmeyen bir azim ve hırsla pençeli ayaklarını sistematik bir şekilde kaldırıp indirerek sıvışıkları ezmekten de geri kalmıyorlardı.

“Vay canına!” dedi Grant hayretle. Sonra aklına bir fikir geldi. “Sürünün tamamı kanyona dolmuş!”

Hemen vadi girişine koştu. Alev tabancasını bir zıpırın ince bacakları arasından uzattı, kanyondan aşağı nişan aldı ve ateş etti.

Ortalık cehenneme döndü. Tüm enerjisini korkunç bir patlamayla salıveren minik elmas zikzaklı bir alev sütunu püskürttü. Alevler kanyonu bir duvardan ötekine kadar doldurdu ve vadinin dışına taşarak yamaçtaki kanar-otların bir kısmını küle çevirdi.

Silahın kükreyişi Salaklar Tepeleri’ni sarstı. Moloz yağmuru dindiği zaman birkaç et parçası ve talihsiz bir zıpırın seke seke yuvarlanan kafası hariç kanyonda hiçbir şey kalmamıştı.

Zıpırlardan üçü sağ kurtuldu. Mor suratlı bir tanesi sıritarak ve ahmakça bir neşeyle kıkırdayarak Grant’in kolunu çekiştiriyordu. Grant kolunu sallayıp yaratığı başından savdı ve genç kadının yanına döndü.

“Şükürler olsun!” dedi. “En azından o tehlikeyi atlattık.”

“Korkmuyordum ki, Grant. Yanımda sen varken korkmam için bir sebep yok.”

Grant gülümsedi. “Belki burada kalacak bir yer bulabili-

riz,” diye önerdi. “Humma bu irtifada genellikle daha etkisizdir. Fakat... burası kadim zamanlarda tüm sıvışık ırkının başkenti olsa gerek. O şeytani musibetleri bu kadar güzel bir mimari yaratırken hayal bile edemiyorum. Veya belki de büyük bir mimari demeliyim. New York gökdelenleri bize göre ne kadar büyükse bu binalar da sıvışık ölçülerine göre o kadar büyük!”

“Ama öyle güzeller ki,” dedi Lee usulca, bakışlarını harabelerin ihtişamında gezdirerek. “İnsanın neredeyse... Grant! Şunlara bak!”

Grant kadının gösterdiği yere baktı. Kanyon girişinin iç kısmında devasa oymalar vardı. Fakat Grant’in ağzını bir karış açık bırakan şey resmedilen konuydu. Orada, vadi yamaçlarının çok yukarılarında sıvışık değil, zıpır suretleri yer alıyordu! Özenle oyulmuş suretler sırtıtmaktan ziyade gülümsüyordu, hem de üzüntüyle, pişmanlıkla, acıyan bakışlarla. Her şeye rağmen zıpır olduklarına hiç şüphe yoktu!

“Tanrım!” diye fısıldadı Grant. “Görüyor musun, Lee? Burası eskiden bir zıpır şehri olsa gerek. Basamaklar, kapılar, binalar... hepsi de onların ölçülerinde. Bir zamanlar, bir şekilde medeniyete ulaşmışlar. Bizim tanıdığımız zıpırlarsa o büyük ırkın yozlaşmış kalıntıları herhalde.”

“Ve de,” diye ekledi Lee, “sıvışıklar vadiye girmeye çalıştığı anda o dördü geçmişî hâlâ hatırladıkları için yolu tıkamış olmalı. Veya muhtemelen hatırlamıyorlar ama eskide kalan şanlarını korumayı âdet edinmişler veya daha da büyük ihtimalle bu yerin bir şekilde kutsal olduğuna yönelik batıl bir inanca sahipler. Bizim geçmemize izin verdiler, çünkü ne de olsa sıvışıktan çok zıpıra benziyoruz. Ama işin asıl şaşırtıcı yanı o silik anıyı halen taşımaları, çünkü bu şehir asırlardır –hatta belki de binlerce yıldır– harabe halindeymiş gibi görünüyor.”

“Zıpırların kendilerine ait bir kültür yaratacak kadar zeki olabileceklerini aklım almıyor,” diyen Grant yanı başında yukarı aşağı sallanan ve kıkırdayan mor zıpır kışkışladı. Sonra ansızın durakladı ve yarattığı yepyeni bir saygıyla süzdü. “Bu günlerdir peşimden ayrılmıyor. Pekâlâ, ahbap, ne var?”

Mor zıpır yine salakça kıkırdayarak haşatı çıkmış bir demet kanar-ot uzattı. Kafa yormanın verdiği ızdırapla gülünç ağzı çarpıldı, gözleri yuvalarından uğradı.

“Şeer!” diye utkuyla kıkırdadı.

“Ahmak!” diye çattı Grant. “Beyinsiz! Embesil!” Daha fazla uzatmayıp bir kahkaha attı. “Boş ver. Galiba hak ettin.” Yanındaki çikolata paketini üç zıpıra fırlatarak onları zevkten dört köşe etti. “Alın size şeker.”

Lee’den yükselen bir çığlık onu irkiltti. Genç kadın delicesine kollarını sallıyordu. Bir roket uçak kükreyerek Salaklar Tepeleri’nin üstünden aştı, havada tur attı ve vadiye doğru dalışa geçti.

175

Uçağın kapısı açıldı. Oliver vahametle dışarı çıktı. “Ben de gerçeğim sen de,” dedi istifini bozmadan. Kerkediyi iki adam takip etti.

“Baba!” diye haykırdı Lee.

Gustavus Neilan neden daha sonra Grant’e doğru döndü. “Size ne kadar teşekkür etsem azdır,” dedi. “Minnetimi göstermemin bir yolu varsa–”

“Var. Kontratımı iptal edebilirsiniz.”

“Ah, yanımda mı çalışıyorsunuz?”

“İsmim Grant Calthorpe. Tüccarlarınızdan biriyim ve bu çılgın gezegenden bıktım usandım.”

“Elbette, nasıl isterseniz,” dedi Neilan. “Mesela ücretse–”

“Bana çalıştığım altı ayın ücretini ödeyebilirsiniz.”

“Kalmaya karar verirsiniz,” dedi yaşlıca adam, “bundan sonra pek ticaret yapılmayacak. Kutup şehirlerinin yakınında ferva yetiştirmeyi başardık ve çiftlikleri zıpırlara güvenmenin belirsizliğine yeğlerim. Senenizi tamamlarsanız belki sizi o sürenin sonunda bir çiftliğin başına geçirebiliriz.”

Lee Neilan'ın gri gözlerine bakan Grant tereddüt etti. “Sağolun,” dedi yavaşça, “ama artık canıma tak etti.” Genç kadına gülümsedi, ardından babasına doğru döndü. “Bizi nasıl bulduğunuzu söyler misiniz? Burası gezegendeki en olmadık yer.”

“Sebepten de o zaten,” diye yanıtladı Neilan. “Lee geri gelmediğinde oturup uzun uzun düşündüm. Kızımın huyunu suyunu iyi bildiğim için sonunda ilk önce en olmadık yerleri aramaya karar verdim. Ateş Denizi'nin kıyılarını, ardından Beyaz Çöl'ü, sonunda da Salaklar Tepeleri'ni denedik. Bir kulübenin yıkıntılarını tespit ettik ve enkazda bu afacanı bulduk.” Oliver'ı işaret etti. “On zıpır bir yarım akıllı eder,’ deyip duruyordu. Eh, yarım akıllı bana kızımın dört dörtlük bir tarifi gibi geldi. Bunun üzerine alev tabancanızın kükreyişi dikkatimizi çekene kadar bölgede dolaştık.”

Lee surat astı, sonra da ciddi bakan gri gözlerini Grant'e çevirdi. “Ormandayken,” dedi usulca, “sana ne söylediğimi hatırlıyor musun?”

“O konuyu açmana hiç gerek yok,” karşılığını verdi Grant. “Hezeyan geçirdiğini biliyordum.”

“Ama... belki de geçirmiyordum. Bir refakatçi, seneni tamamlamanı kolaylaştırır mı? Demek istiyorum ki –mese-la– bizimle beraber Junopolis'e uçsan ve bir eşle beraber geri gelsen?”

“Lee,” dedi Grant duygulu bir sesle, “öyle bir şeyin nasıl bir fark yaratacağını biliyorsun. Lakin bunu niye aklından bile geçirebiliyorsun anlamıyorum.”

“Herhalde,” diye fikir yürüttü Oliver, “ateştendir.”

Eğer Dünyaları

Staten Island Havaalanı'na giderken telefon etmek için durmam hiç şüphesiz bir hataydı, zira etmeseydim yetişme ihtimalim vardı. Neyse ki ofis ılımlıydı. "Gemiye sizin için beş dakika bekletiriz," dedi görevli. "Elimizden ancak bu kadar gelir."

Ben de taksime geri koştum. Hemen üçüncü kata geçtik ve arkasında çelikten bir iz bırakan bir kuyruklu yıldızmisali Staten Köprüsü'nden hızla geçtik. Ural Tüneli'nin açılış ihalesi için akşama –daha doğrusu saat sekize– kadar Moskova'da olmam gerekiyordu. Hükümet her bir iştirakçiden kişisel bir temsilci talep ediyordu ama şirketin daha en başında beni göndermemesi gerekirdi, hem de N.J. Wells Anonim Şirketi deyim yerindeyse babamla bir tutulmasına rağmen. Ben... eh, her şeye geç kalma konusunda hak edilmiş bir üne sahibimdir. Nereye gidersem gideyim önüme hep bir engel çıkar. Suç asla bende değildir; sebep bu sefer eski fizik profesörüm ihtiyar Haskel Van Manderpootz'la tesadüfi bir karşılaşmaydı. Adama üstünkörü bir merhaba deyip geçemezdim; ne de olsa 2014'ün üniversite günlerinde onun en gözde öğrencilerinden biri idim.

Roketi elbette ki kaçırdım. Hâlâ Staten Köprüsü'ndeysen mancınının kükreyişini duydum ve Sovyet roketi Baykal arkasında uzun bir alevden kuyruk bırakarak bir izli mermi gibi üstümüzden geçip gitti.

İhaleyi yine de kazandık. Şirket Beyrut'taki adamımızı aradı ve Moskova'ya benim yerime o uçtu; tabii bu olayın ünüme yararı dokunmadı. Yine de akşam gazetesine göz gezdirdiğimde kendimi çok daha iyi hissettim. Bir fırtınadan sakınmak için doğu hattının kuzey sınırından uçan Baykal meyve yüklü bir İngiliz mekiğiyle kafa kafa çarpışmıştı ve yüzü hariç beş yüz yolcusunun tamamı can vermişti. Sadece “geç” olarak değil, aynı zamanda “müteveffa” diye de anılma-
ma ramak kalmıştı.

Ertesi hafta için ihtiyar Van Maderpootz'dan bir randevu almıştım. Görünüşe bakılırsa Yeni Fizik –diğer bir deyişle İza-
fiyet- bölümünün başkanı olarak New York Üniversitesi'ne transfer olmuştu. Bunu hak ediyordu da; yaşlı adam ger-
çek bir dâhiydi ve şimdi –üniversiteyi bitireli sekiz yıl geç-
mişken- bile onun dersinden aklımda kalanlar matematik,
buhar ile gaz, mekanik ve bir mühendisin eğitime giden
yoldaki diğer engelleri konu alan daha başka yarım düzine
dersten hatırladıklarımı gölgede bırakıyor. O yüzden salı ge-
cesi eski profesörümün yanına uğradım. Doğrusunu söyle-
mek gerekirse akşamın ortasına kadar randevumuzu unut-
tuğum için bir saat kadar da geç kaldım.

Odası her zamanki kadar dağınıktı. “Hıh!” dedi. “Bakıyo-
rum da zaman alışkanlıklar dışında her şeyi değiştiriyor. İyi
bir öğrenciydin, Dick ama sınıfa hep dersin ortalarında gel-
diğini hatırlar gibiyim.”

“Sizinkinden hemen önce Doğu Salonu'nda başka bir
dersim daha olurdu,” diye açıkladım. “Bir türlü zamanında
yetişemezdim.”

“Eh, öyleyse zamanında yetişmeyi öğrenme zamanın
gelmiş,” diye homurdandı. Sonra gözleri parladı. “Zaman!”
dedi birdenbire. “Dildeki en büyüleyici sözcük. Sohbetimi-
zin daha ilk dakikasında onu şimdiden dört defa kullandık,

hatta bununla beş etti! Hiçbirimiz ona yabancı değilizdir ama bilim onun anlamını daha yeni anlamaya başlıyor. Bilim mi dedim? Daha doğrusu *ben* daha yeni anlamaya başlıyorum.”

Geçip oturdum. “Önemli değil. Nasılsa siz ve bilim eşanlamlısınız.” Sırıttım. “Dünyanın önde gelen fizikçilerinden biri değil miydiniz?”

“Biri ha!” dedi alaycı bir edayla. “Biriymiş! Peki ya diğerleri kimler?”

“Ah, Corveille, Hastings, Shrimski–”

“Pöh! O isimleri ne cesaretle Van Manderpootz’la aynı nefeste anarsın? Onlar benim düşünce şölenimden dökülen fikir kırıntılarını yiyen bir çakal sürüsünden başka bir şey değildir! Yok eğer geçen yüzyıla gitseydin –Einstein’dan veya De Sitter’dan bahsetseydin– işte onlar Van Manderpootz’a denk (veya hemen gerisinde) isimlerdir!”

Yeniden keyifle gülümsedim. “Einstein epey saygı görürdü, değil mi?” diye belirttim. “Sonuçta zamanı ve uzayı laboratuvara ilk o almıştı. Bunlar Einstein’dan önce hep felsefi kavramlardı.”

“Hayır, almadı!” diye gürledi profesör. “Belki bulanık, ilkel bir açıdan yolu gösterdi ama ilk ben –ben, Van Manderpootz– zamanı yakasından tuttum, laboratuvarıma sürükledim ve üstünde bir deney yaptım.”

“Öyle mi? Ne tür bir deney?”

“Basit bir ölçümün dışında ne gibi bir deney mümkün olabilir?” diye sordu.

“Bilemiyorum. Zamanda yolculuk?”

“Aynen öyle.”

“Şu aralar dergilerde çok popüler olan o zaman makineleri gibi mi? Hani geleceğe veya geçmişe gidenlerden?”

“Pöh! Hem de ne pöh! Gelecek veya geçmişmiş – hıh! Bu-

radaki yanılığı anlamak için Van Manderpootz olmaya gerek yok. Einstein bize o kadarını gösterdi.”

“Nasıl yani? Yine de akla yatkın, öyle değil mi?”

“Akla yatkın ha? Ve sen, Dixon Wells, bir de Van Manderpootz’dan ders almış olacaksın!” Profesör kapıldığı duyguyla kıpkırmızı kesildi, ardından haşın bir sükûnete büründü. “Beni dinle. Zamanın bir sistemdeki hıza göre nasıl çeşitlilik gösterdiğini bilirsin – Einstein’ın izafiyeti.”

“Evet.”

“Pekâlâ. Şimdi diyelim ki büyük mühendis Dixon Wells çok hızlı, aşırı hızlı, ışığın onda dokuzu kadar hızlı gidebilen bir makine icat ediyorsun. Aklın alıyor mu? Güzel. Sonra bu mucize gemiye yarım milyon kilometrelik ufak bir gezinti için yakıt doldurman gerekiyor. Tabii Einstein’ın formülüne göre kütle (ve onunla beraber eylemsizlik) artan hızla paralel olarak arttığı için böyle bir şey dünyadaki tüm yakıtı gerektirir. Ama bu sorunu da çözüyorsun. Atom enerjisi kullanıyorsun. Sonra ışığın onda dokuzu hızda gemin yaklaşık güneş kadar ağır geldiğinden yeterli tahrik gücüne* ulaşmak için Kuzey Amerika’yı atomlarına ayırıyorsun. O hızda, saniyede iki yüz yetmiş bin kilometreyle yola çıkıyorsun ve üç yüz yirmi altı bin kilometre gidiyorsun. İvme seni ezerek öldürüyor ama geleceği deliyorsun.” Van Manderpootz alaycı bir sırıtişla duraksadı. “Öyle değil mi?”

“Evet.”

“Peki ne kadar ileriye gidiyorsun?”

Tereddüt ettim.

“Einstein’ın formülünü kullansana!” diye tiz bir bağırtı kopardı. “Ne kadar? Ben söyleyeyim. Bir saniye!” Uykuyla sırtıttı. “Geleceğe gitmek işte bu kadar mümkündür. Geçmişe gelince; onun için öncelikle ışık hızını aşman gerekir, ki bu

* Bir cismin hareket etmesini sağlayan kuvvet. –çn

da sayısız beygir gücü gerektirir. Tüm evrenin enerji çıktısının bile sayısız beygir gücü olmamasına rağmen büyük mühendis Dixon Wells'in bu küçük sorunu da çözdüğünü farz edelim. Sonra bu sonsuz gücü on saniye boyunca saniyede üç yüz yirmi altı bin kilometre gitmekte kullansın. İşte o zaman geçmişi delebilir. Peki ne kadar geriye gider?"

Yine tereddüt ettim.

"Ben söyleyeyim. Bir saniye!" Bana dik dik baktı. "Artık tek yapman gereken böyle bir makine tasarlamak. İşte o zaman Van Manderpootz geleceğe gitmenin mümkün olabileceğini itiraf eder... tabii sınırlı saniyeler kadar. Geçmiş konusundaysa evrendeki tüm enerjinin bile buna yetmeyeceğini daha şimdi açıkladım."

"İyi de," diye geveledim, "az önce diyordunuz ki—"

"Geçmişe veya geleceğe gitmekle ilgili bir şey söylemedim ki – öyle bir şeyin mümkün olmadığını örnek vererek açıkladım. Biri uygulamalı olarak, diğeryse hiçbir şekilde mümkün değil."

"Öyleyse zamanda nasıl yolculuk edebilirsiniz?"

"Van Manderpootz bile imkânsızı gerçekleştiremez," dedi profesör. Neşesi biraz yerine gelmişti. Yanındaki masada duran kalın bir daktilo kâğıdı destesine dokundu. "Bu dünya, hatta evren olsun, Dick." Bir parmağını destenin üstünde gezdirdi. "Zaman açısından uzun ve"—elini yukarı aşağı oynattı—"uzay açısından geniş. Fakat"—şimdi de bir parmağını destenin ortasına bastırdı—"dördüncü boyut açısından çok ince. Van Manderpootz daima en kısa, en mantıklı yolu izler. Ben zamanda geçmişe veya geleceğe gitmem. Hayır. Ben zamanda yanlamasına giderim!"

Sertçe yutkundum. "Zamanda yan gitmek! Yanda ne var ki?"

"Yanda doğal olarak ne bulunabilir?" Alaycı bir homurtu

çıkardı. “Önümüz gelecek, arkamız geçmiş. Onlar geçmişin ve geleceğin gerçek dünyaları. Peki ne gibi dünyalar geçmişte yahut gelecekte yer almayıp zamanımıza paralel bir zamanda eşzamanlı ama kurgusal bir biçimde var olabilir?”

Başımı iki yana salladım.

“Budala!” diye çattı. “Şartlı dünyalar elbette! ‘Eğer’ dünyaları. İleride olacak olan, gerideyse olmuş olan dünyalar vardır. Öyleyse her iki yanda olabilecek olan dünyalar bulunur, yani ‘eğer’ dünyaları!”

“Ha?” Kafam karışmıştı. “Yani şunu şunu yaparsam neler olacağını görebilir misiniz?”

“Hayır!” diye tersledi. “Makinem ne geçmişi açığa çıkarır, ne de geleceği öngörür. Dedim ya, sadece şartlı dünyaları gösterir. Bunu, ‘Şunu şunu yapsaydım şöyle şöyle olurdu,’ diye de ifade edebilirsin. Dilek kipinin dünyaları.”

“İyi de böyle bir şeyi nasıl yapabilirsiniz ki?”

“Çok basit... en azından Van Manderpootz için! Polarize ışıktan faydalaniyorum – yatay veya dikey düzlemlerde değil, dördüncü boyut yönünde polarize. İşte bu kadar basit. Olağanüstü bir basınç altında İzlanda kalsiti* kullanıyorum. Ve dünyalar dördüncü boyut yönünde çok ince olduğu için tek bir ışık dalgasının kalınlığı bir santimin milyonda biri kadar olsa bile yetiyor. İmkânsız hızlar ve akıl almaz mesafeler gerektirdiği için geçmişe veya geleceğe yolculuk etmeye kıyasla hatırı sayılır bir gelişme!”

“Ama bunlar... eğer dünyaları... gerçek mi?”

“Gerçek? Gerçek dediğin nedir? Belki 2’nin V-2’ye, yani hayali bir sayıya kıyasla gerçek olması gibi gerçek kabul edilebilirler. Bunlar ‘eğer’ şartı gerçekleşseydi olmuş olabilecek dünyalar. Şimdi anladın mı?”

Kafa salladım. “Belli belirsiz. Mesela Bağımsızlık Savaşı’nı

* İzlanda’da çıkarılan ve ışığın polarize edilmesinde kullanılan bir kristal.

koloniler değil de İngiltere kazansaydı New York'un neye benzeyeceğini görebilirsiniz, değil mi?"

"Çalışma prensibi aslen öyle; fakat sen makineyi kullanırsan bunu göremezsin. Makinemin parçalarından biri de bir Horsten psikomatıdır (ki o da bir fikrimden çalıntıdır) ve sen, yani kullanıcı aygıtın bir parçası haline gelirsin. Arka planı dayayıp döşemek için kendi zihninin gerekir. Mesela eğer George Washington barış antlaşmasını imzaladıktan sonra mekanizmayı kullanabilseydi senin önerdiğin şeyi görebilirdi. Bizse göremeyiz. Sen makineyi icat etmeseydim neler olacağını bile göremezsin ama ben görebilirim. Anlıyor musun?"

"Elbette. Arka planın kullanıcının geçmiş tecrübelerine dayanması gerektiğini kastediyorsunuz."

"Bakıyorum da akıllanıyorsun," diye dalga geçti. "Evet. Aygıt belirli bir eğerin on saatini gösterebilir – tabii tıpkı bir filmdeki gibi gerçek zamanın yarım saatine sıkıştırılmış olarak."

183

"İşte bu kulağa çok ilginç geliyor!"

"Görmek ister misin? Öğrenmeyi arzuladığın bir şey var mı? Değiştirmek istediğin bir seçim?"

"Hem de binlerce! Hisselerimi 2009'da değil de 10'da say-saydım neler olacağını bilmek isterdim. Yine de kendi çapımda bir milyoner olmadım değil ama biraz... eh, likidite etmekte biraz geç kaldım."

"Yani her zamanki gibi," diye yorumda bulundu Van Man-derpootz. "Gel öyleyse laboratuvara gidelim."

Profesörün ofisi kampüsten sadece bir blok uzaktaydı. Beni Fizik Binası'na, oradan da kendi araştırma laboratuvarına soktu. Laboratuvarı ondan ders alırken ziyaret ettiğime çok benziyordu. Aygıt –kuramsal dünyalarda çalıştığı için ona "dilekleyici" diyordu– merkezi masanın tamamını işgal

ediyordu. Büyük bölümü bir Horsten psikomatından ibaretti ama İzlanda kalsitinin camı prizması, yani polarizasyon vasıtası onun kalbini teşkil ediyordu.

Van Manderpootz başlığı işaret etti. “Tak şunu,” dedi ve ben de psikomat ekranının karşısına geçip oturdum. Herhalde herkes Horsten psikomatına âşinadır; nasıl ki ruh çağırma tahtaları bir asır önce modaysa psikomat da birkaç yıl önce öyleydi. Lakin sadece bir oyuncak değildir; bazen tıpkı bir ruh çağırma tahtası gibi hafızaya yardımcı olur. Belirsiz ve renkli gölgelerden teşkil bir labirent ekranda yavaşça akıp giderken onları seyreden kişi hatırlamaya çalıştığı bir sahneyi veya durumu hayalinde canlandırır. Bunu yaparken bir yandan da ışıkların ve gölgelerin dağılımını değiştiren bir düğmeyi çevirir ve ekrandaki tasarım şans eseri hayalindeki görüntüyle uyduğunda – tombala! Aklındaki sahne gözlerinin önünde yeniden canlanmıştır. Tabii ayrıntıları kişinin kendi zihni ekler. Ekranın tek gösterdiği rengârenk ışık ve gölge lekeleridir ama görüntü inanılmaz derecede gerçekçi olabilir. Psikomatın neredeyse gerçekleri kadar net ve detaylı resimler gösterdiğine yemin edebileceğim zamanlar olmuştur; yaratılan illüzyon bazen o derece şaşırtıcıdır.

Van Manderpootz’un ışığı yakmasıyla gölge oyunu başladı. “Şimdi diyelim ki borsanın çökmesinden yarım sene önceki durumu anımsa. Görüntü netleşene kadar düğmeyi çevir ve sonra dur. O noktada dilekleyicinin ışığını ekrana yönlendireceğim ve sana seyretmekten başka yapacak bir iş kalmayacak.”

Denilenleri yerine getirdim. Anlık resimler birbiri ardına belirip kayboldu. Aygıtın kesik kesik sesleri uzaktan gelen konuşmalar gibi uğuldası da görüntünün ilave telkini olmaksızın hiçbir anlam taşımıyorlardı. Kendi yüzüm ekrandan geçip gitti ve sonunda aradığımı buldum. Bulanık bir

odada oturan kendimi görüyordum; hepsi bu kadardı. Düğmeyi bırakıp işaret ettim.

Bunu bir tıkırtı izledi. Işık sönükleşti, sonra parlaklaştı. Görüntü netleşti ve şaşırtıcı bir şekilde başka bir suret –bir kadın– ortaya çıktı. Gözüm onu hemen ısırdı; Whimsy White, yani eskinin televizyon yıldızı ve “2009’un Görsel Çeşitlilikleri” dizisinin başrol oyuncusuydu. Görüntüdeki hali farklıydı ama onu yine de tanıyordum.

Hem de ne tanımak! Ben 2007 ile 10 arasındaki ekonomik patlama yıllarında peşinden koşarak onunla evlenmeye çalışırken babam küplere binip başımın etini yemiş, tüm servetini Gobi Çölü’nün Islahı Derneği’ne bağışlamakla tehdit etmişti. Sanırım Whimsy’nin beni reddetmesine o tehditler sebep olmuştu ama kendi paramla 2008’in ve 09’un çılgın piyasalarında bir-iki milyon kazandıktan sonra biraz yumuşamıştı.

Tabii bu durum kısa sürmüştü. 2010 baharındaki çöküş beni babama ve N.J. Wells şirketine geri dönmeye zorladığında Whimsy’nin ilgisi de borsayı gölgede bırakacak düzeyde düşüşe geçmişti. Şubat ayında nişanlıyken nisanda neredeyse hiç konuşmaz olmuştuk. Mayıstaysa hisselerimi tasfiye etmişlerdi. Sizin anlayacağınız yine geç kalmıştım.

Ve şimdi psikomat ekranında tekrar karşımdaydı. Tombullaştığı belliydi ve hiç de hafızamdaki kadar güzel değildi. Bana bir husumet ifadesiyle bakıyordu ve ben de ona aynı şekilde karşılık veriyordum. Uğultular insan seslerine dönüştü.

“Seni gidi kuş beyinli!” diye çattı Whimsy. “Beni buraya gömemezsin. Hâlâ biraz yaşamın olduğu New York’a dönmek istiyorum. Senden ve golfünden bıktım usandım!”

“Ben de senden ve züppe arkadaşlarından bıktım usandım.”

“Onlar en azından yaşıyorlar. Sen resmen yürüyen bir ce-

setsin! Kumarda para kazanacak kadar şanslısın diye kendini bir halt zannediyorsun.”

“Eh, sen de Kleopatra sayılmazsın! Senin şu arkadaşların var ya, sırf parti verip para harcadığın için kuyruğunda geziyorlar. Üstelik harcadığın benim param.”

“Bir dağ yamacında beyaz bir topu oradan oraya fırlatmaya harcamaktan iyidir!”

“Öyle mi? Aynı şeyi sen de denesen iyi olur, Marie.” (Gerçek ismi buydu.) “Belki o zaman biraz kilo verirsin, tabii yine de şüpheliyim!”

Whimsy bunu duyunca öfkeden kıpkırmızı kesildi ve... eh, sonraki yarım saat hiç de hoş geçmedi. Tüm ayrıntıları vermeyeceğim ama sonunda ekranın anlamsız bir leke cümbüşüyle kaplanmasına sevindim.

“Vay canına!” dedim, bir kenarda kitap okuyan Van Manderpootz’a aval aval bakarak.

“Hoşuna gitti mi?”

“Hem de nasıl! Hisselerimi sattığım için şanslıymışım. Artık o kararımdan pişmanlık duymayacağım.”

“İşte bu,” dedi profesör kasılarak, “Van Manderpootz’un insan mutluluğuna büyük katkısı. ‘Dilin yahut kalemin tüm hüznünlü sözcükleri arasında en hüznünlüleri şudur: Keşke öyle olsaydı!’* Ama bu artık doğru değil, dostum Dick. Van Manderpootz doğru okunuşun, ‘Daha kötüsü de olabilirdi!’ olduğunu gösterdi!”

Eve döndüğümde vakit çok geçti. Sonuç olarak çok geç kalktım ve ofise de bir o kadar geciktim. Babam bu konuda boş yere kızgındı ama asla dakik olmadığımı söylediğinde abartıyordu. Beni bizzat uyandırdığı ve kulağımdan tutup beraberinde götürdüğü zamanları unutuyor. Baykal’ı kaçır-

* 19. yüzyılda yaşamış Amerikalı şair John Greenleaf Whittier’in *Maud Muller* adlı şiirinden bir alıntı. -çn

mama alaycı bir dille değinmesine de hiç gerek yoktu; ona roketin düştüğünü hatırlattığımda kalpsiz bir dille havaalanına zamanında gitseydim Baykal'ın geç kalkacağını ve İngiliz mekiğiyle hiç çarpışmayacağını söyledi. Birlikte kaçamak yapıp dağlarda birkaç hafta golf oynamayı denediğimizde baharın bile geciktiğini söylemesi de düpedüz yersizlikti. Onda benim hiçbir suçum yoktu.

“Dixon,” diye sözlerinin sonuna geldi babam, “sende zaman kavramı diye bir şey yok. Hem de hiç.”

Van Manderpootz'la ettiğim sohbeti hatırladım. “Peki senin var mı, baba?” diye sorma ihtiyacı hissettim.

“Var tabii,” dedi sert bir dille. “Olmaz olur mu. Vakit,” dedi nutuk atarcasına, “nakittir.”

Böyle bir bakış açısıyla tartışmak ne mümkündü.

Yine de suçlamaları –özellikle de Baykal'la ilgili olan– keyfimi kaçırdı. Biraz aheste olabilirdim; fakat roketteki varlığımın faciayı bir ihtimal engelleyebilecek olması hiç de akla yatkın değildi. Bu düşünce canımı sıktı; kurtarılmamış yüzlerce yolcunun ve mürettebatın ölümlerinden bir bakıma beni sorumlu hale getiriyordu ve bu da hiç hoşuma gitmiyordu.

Tabii eğer beni beş dakika daha bekleselerdi ya da eğer havaalanına vakitlice gitseydim ve beş dakika geç değil de zamanında kalksalar mı veya eğer... eğer!

Eğer! Bu sözcük Van Manderpootz'u ve onun dilekleyicisini aklıma getirdi. “Eğer” dünyaları – geçmişte veya gelecekte değil de tuhaf ve düşsel bir biçimde gerçeklikle yan yana var olan eşzamanlı ama kurgusal dünyalar. Onların silik sınırsızlığı arasında bir yerde rokete zamanında yetişseydim olacak olan dünyayı temsil eden biri vardı. Tek yapmam gereken Hasket Van Manderpootz'u aramak, bir randevu almak ve sonra cevabı öğrenmekti.

Fakat bu kolay bir karar değildi. Diyelim ki kendimi kazadan sorumlu buldum – yasal açıdan değil elbette; ortada bir cezai ihmal bulunmadığına hiç şüphe yoktu hatta ahlaki açıdan bile değil, çünkü kazadan önce varlığımın ya da yokluğumun ne yaşam ve ölüm terazisinde o kadar ağır geleceğini, ne de terazinin hangi tarafa yatacağını kestirebilirdim. Kazadan sorumlu olacaktım, hepsi bu. Yine de gerçeği öğrenmeyi gözümde büyütüyordum.

Öğrenmemeyi de bir o kadar gözümde büyütüyordum. Belirsizliğin de kendince sıkıntıları vardır ve bunlar pişmanlığinkiler kadar acı çektirebilir. Kazadan sorumlu olduğumu öğrenmek devamlı surette meraklanmaktan, kuşkularla ve nafile serzenişlerle kafa patlatmaktan daha az sinir bozucu olabilirdi. Ben de o yüzden görüfonu kaptım, üniversitenin numarasını çevirdim ve aramam sonucunda bir sabah dersinden çağrılmış olan Van Manderpootz'un geniş, gülünç, zeki çehresine uzun uzun baktım.

Ertesi akşam randevuma çok az geç kaldım. Hızlı araç kullanmaktan bana ceza kesmeyi kafasına koymuş inatçı bir polis memuruyla karşılaşmasaydım vaktinde bile yetişebilirdim.

“Eh!” diye gürledi Van Manderpootz. “Ben de tam çıkıyordum, Dixon. Seni bir saat daha beklemediğim için neredeyse kulübe gidecektim. Bu sefer sadece on dakika geciktin.”

Bu sözlerine aldırış etmedim. “Profesör, sizin... şey, şu dilekleyicinizi kullanmak istiyorum.”

“Ne? Ah, evet. Öyleyse şanslıymışsın. Onu bugün-yarın sökmeye niyetliydim.”

“Sökmek ha! Neden?”

“Amacına hizmet etti de ondan. Kendisinden çok daha önemli bir fikri doğurdu. İşgal ettiği boş alana ihtiyaç duyacağım.”

“Sormamın sakıncası yoksa nedir o fikir?”

“Sakıncası yok. Tüm dünya fikrimi hevesle duymayı bekliyor ama sen onu direkt yazarın dudaklarından öğreneceksin. Fikrim Van Manderpootz’un otobiyografisinden başkası değil!”

Ağzım açık kaldı. “Otobiyografiniz mi?”

“Evet. Belki henüz farkında değil ama dünyanın ona ihtiyacı var. Hayatımı, çalışmalarımı detaylandıracağım. 2004’te çıkan Pasifik Savaşı’nın üç yıl sürmesinden sorumlu olduğumu ortaya koyacağım.”

“Pasifik Savaşı mı?”

“İyi bildin. O zaman zarfında sadık bir Hollanda vatandaşı ve dolayısıyla tarafsız olmasaydım Asya güçleri üç yıl yerine üç ayda bozguna uğrardı. Dilekleyici bana öyle söylüyor; her çatışmanın kazanılma ihtimalini öngören bir hesap makinesi icat ederdim ve böylece savaşın işleyişindeki tesadüf unsuru ortadan kalkardı.” Vakurla kaşlarını çattı. “İşte fikrim bu. Van Manderpootz’un otobiyografisi. Ne düşünüyorsun?”

Kafamı topladım. “Şey, eee... muazzam!” dedim hararetle. “Basılır basılmaz bir kopyasını alacağım. Hatta birkaç tane. Onları eşe dosta yollayacağım.”

“Kopyanı seve seve imzalarım,” dedi Van Manderpootz açıkyüreklilikle. “Paha biçilmez olur çıkar. Hatta münasip bir cümle de yazarım – ‘Magnificus sed non superbus’ gibi bir şey. ‘Muhteşem ama mükemmel değil!’ Büyüklüğüne rağmen basit, mütevazı ve gösterişsiz biri olan Van Manderpootz için iyi bir tanımlama. Aynı fikirde misin?”

“Tümüyle! Bu sizin için çok uygun bir tarif. Ama... daha önemli çalışmanıza yer açmak için onu sökmeden önce dilekleyicinizi görmem mümkün değil mi?”

“Öğrenmek istediğin bir şey mi var?”

“Evet, profesör. Bir-iki hafta önceki Baykal faciasını ha-

tırılıyor musunuz? O roketle Moskova'ya uçacaktım. Kalkış kıl payı kaçırdım.” Durumu Van Manderpootz'a izah ettim.

“Hıh!” diye söylendi. “Yetişseydin neler olacağını keşfetmek istiyorsun, ha? Eh, ben birkaç ihtimal görüyorum. ‘Eğer’ dünyalarından biri sen havaalanına geç kalmasaydın, biri gemi sen gelene kadar kalkmasaydı, biri de seni fazladan beş dakika bekleselerdi gerçek olurdu. Hangisine ilgi duyuyorsun?”

“Ah, sonuncusuna.” En mümkünü o gibi gözüküyordu. Sonuçta Dixon Wells'in bir yere vaktinde yetişmesini beklemek çok fazla olurdu ve ikinci ihtimal... eh, beni beklememişlerdi ve bu da bir bakıma sorumluluk yükünü omuzlarımdan kaldırıyordu.

“Gel hadi,” diye gümbürdedi Van Manderpootz. Onunla beraber Fizik Binası'ndan geçip dağınık laboratuvarına gittim. Aygıt halen masadaydı ve yine karşısına geçip gözümü Horsten psikomatının ekranına diktim. Bulutlar dalgalanıp kayarken anılarımı onların telkin edici şekilleriyle bağdaştırmaya, onları anlamlandırarak o yitik sabahı hayalimde canlandırmaya çalıştım.

Amacıma ulaştım da. Staten Köprüsü'ndeki manzarayı çıkardım. Yine dev köprüde havaalanına doğru hızla ilerliyordum. Van Manderpootz'a işaret verdim, makine tıkırdadı ve dilekleyici çalıştı.

Pistin çimensiz toprağı karşımda belirdi. Psikomatın ilginç yanı sadece ekrandaki imgenizin gözlerinden görebilmenizdir. Bu durum oyuncağın işleyişine garip bir gerçeklik katar; sanırım bir tür kendi kendini hipnoz da bundan kısmen sorumludur.

Gerçekte Baykal olan ışıltılı, gümüş kanatlı roketle doğru hızla ilerliyordum. Kaşları çatık bir görevli el hareketleriyle beni geçirdi ve eğik dosayı koşarak tırmanıp gemiye bindim.

Lombozun arkamdan kapanmasıyla uzun bir “Oh!” çektiğimi duydum.

“Otur!” diye çattı görevli, boş bir koltuğu göstererek. Kendimi oraya bıraktım; gemi mancınığın itişisi altında sarsıldı, sert bir gıcırtyla hareket etti ve tümünden havaya fırladı. İticiiler hemen kükreyerek devreye girdi, sonra daha boğuk bir uğultu kazandı. Staten Island’ın altımda küçülüp gitmesini seyrettim. Dev roket yola çıkmıştı.

“Oh!” dedim yine nefes nefese. “Yetiştim!” Sağımda keyifli bir bakış yakaladım. Koridor tarafındaki bir koltukta otuyordum; solumda kimse yoktu. O yüzden diğer tarafa, bana çevrili gözlere doğru döndüm ve ağzım açık bakakaldım.

Komşum bir kızdı. Belki de o an bana görüldüğü kadar güzel değildi; ne de olsa onu bir Psikomatın yarı düşsel ekranında görüyordum. O zamandan beri kendi kendime kızın görüldüğü kadar güzel olamayacağını, kendi hayal gücüm eklediği ayrıntılar sebebiyle bana öyle geldiğini söyleyip duruyorum. Bilemiyorum; tek hatırladığım güzel oldukları kadar ilginç gümüşü-mavi gözlere, kadifemsi kahverengi saçlara, neşeyle kıvrılmış ufak bir ağza ve kalık bir burna aval aval baktığımdı. Sonunda kızın yanakları kızardı.

“Affedersiniz,” dedim çabucak. “Sadece... şaşırdım.”

Okyanus ötesi roketlere dostane bir atmosfer hakimdir. Yolcular yedi ilâ on iki saat boyunca sıkışık bir alana hapso-lurlar ve kıpırdanacak fazla bir alan bulunmaz. Yolcular genellikle komşularıyla muhabbet kurarlar; takdimlere ihtiyaç duyulmaz ve âdet gereği seçtiğiniz herhangi bir kişiyle konuşabilirsiniz – herhalde geçen asrın trenlerinde yapılan gün boyu yolculuklarda olduğu gibi. Seyahat boyunca yeni arkadaşlar edirsiniz ve yol arkadaşlarınızın onda dokuzunu bir daha hiç görmezsiniz.

Kız gülümsedi. “Kalkıştaki gecikmeden sorumlu kişi siz misiniz?”

Gerçeği itiraf ettim. “Anlaşılan kronik bir gecikme hastasıyım. Saatler bile ben onları takar takmaz zamanı şaşırırlar.”

Kız güldü. “Sorumluluklarınız çok ağır olmasa gerek.”

Eh, değildi tabii; yine de kaç kulübün, golf ayakçısının ve revü kızının çeşitli zamanlarda gelirlerinin hatırı sayılır bir bölümü için elime bakması şaşırtıcıydı. Fakat nedense bunlardan gümüşü gözlü kıza bahsedesim gelmedi.

Konuştuk. Sonradan isminin Joanna Caldwell olduğunu ve Paris’e kadar gittiğini öğrendim. Bir ressamdı –veya günün birinde öyle olmayı umuyordu– ve tabii dünyada sanatçılara Paris kadar eğitim ve ilham veren başka bir yer yoktur. Joanna da bir yıl eğitim almak için oraya gidiyordu ve hem cilveli dudaklarına hem de içleri gülen gözlerine karşın işine çok büyük önem verdiğini sezebiliyordum. Yaşı yirmi biri birkaç aydan fazla geçiyor olamazdı ama Paris’teki bu bir yıl için sıkı çalıştığı, bir bayan dergisinde üç yıl moda çizerliği yaparak dışından tırnağından artırdığı bilgilerine ulaştım. Sanatı onun gözünde çok şey ifade ediyordu ve duygularını anlayabiliyordum. Ben de bir zamanlar polo için aynı şeyleri hissetmiştim.

Sizin anlayacağınız daha en başından duygudaş insanlardık. Benden hoşlandığını biliyordum ve Dixon Wells’i N.J. Wells Anonim Şirketi’yle bağdaştırmadığı belliydi. Bana gelince – eh, harikulade gümüşü gözlerine ilk baktığım andan itibaren başka bir yere bakasım yoktu. Ben onu seyrederken saatler dakika gibi akıp gitti.

Bu işler nasıldır bilirsiniz. Ansızın ben ona Joanna, o da bana Dick diyordu ve bunu ömrümüz boyunca yapacaktıymış gibi gözüküyordu. Moskova’dan dönüşte Paris’e uğramaya karar vermiş ve onunla görüşmek için ağzından söz almış-

tim. Size söylüyorum, Joanna bambaşkaydı; hesapçı Whimsy White'a benzer bir tarafı yoktu ve sosyal etkinliklerde tanıştığım oynak, sırtıkan, sulu genç kızlardan daha bile farklıydı. O yalnızca Joanna'ydı – havalı ve esprili fakat aynı zamanda sıcakkanlı ve ciddi, ayrıca da bir Majolika biblosu* kadar hoş.

Hostesin öğle yemeği siparişlerini almak için yanımıza geldiğini hayal meyal fark ettik. Roket kalkalı dört saat mi geçmişti? Bize kırk dakika gibi geliyordu. Üstelik ikimizin de ıstakoz salatasından hoşlandığını ve istiridyeden tiksindiğini keşfetmek hoş bir yakınlık hissi yarattı. Bu da bir diğer bağdı; esprili bir dille ona bunun bir alamet olduğunu söylediğimde bu iddiama karşı çıkmadı.

Yemekten sonra dar koridorda yürüyerek öndeki camlı gözlem odasına gittik. İçerisi neredeyse girilemeyecek kadar kalabalıktı; fakat bunu hiç dert etmedik, zira o kalabalık bizi birbirimize çok yakın oturmaya mecbur bıraktı. Havanın ne kadar boğucu hale geldiğini fark ettikten epey sonra bile orada oturmayı sürdürdük.

Facia biz koltuklarımıza döndükten sonra gerçekleşti. Pilotun yoldan çekilmek için yaptığı nafile bir son saniye girişi olduğunu tahmin ettiğim ani bir sarsıntı haricinde hiçbir uyarı yoktu. Sarsıntının ardından büyük bir çatırtı koptu ve korkunç bir dönme hissi başgösterdi. Koro halindeki çığlıklar bir muharebenin seslerine benziyordu.

Aslında muharebe uygun bir benzetmeydi. Sol kanadı neredeyse dibinden kopmuş koskoca roket-uçak Atlantik'e doğru döne döne alçalırken beş yüz kişi düştüğü yerden kalkmaya çabalıyor, birbirini eziyor, ortalıkta koşturuyor, tekrar çaresizce yere kapaklanıyordu.

Görevlilerin bağrıışları duyuldu ve bir hoparlör devreye girdi. "Sakin olun," diye birkaç defa tekrarladı hoparlördeki

* İtalya'ya özgü, kalayla sırlanan ve parlak renklere boyanan bir biblo türü. –çn

ses. “Bir çarpışma yaşandı. Bir yüzey gemisiyle iletişim kurduk. Tehlike yok! Tehlike yok!”

Parçalanmış koltukların enkazından çıkmak için çabaladım. Joanna ortada yoktu; tam onu sıraların arasında yatar-ken bulduğum anda roket her şeyi altüst eden bir sarsıntıyla suya çarptı. Hoparlör yeniden öttü. “Koltukların altındaki can yeleklerini takın. Can yelekleri koltukların altında.”

Çekip çıkardığım bir yelegi Joanna’ya taktım, sonra bir tane de kendim kuşandım. Kalabalık artık ileriye akın ediyordu ve roketin kuyruğu batmaya başlıyordu. Arkamızda su vardı – ışıklar söndüğü için karanlıkta su şapırtıları duyuluyordu. Bir görevli kayarak yanımıza geldi, eğildi ve az ileri-mizdeki baygın bir kadına can yelegi taktı. “Siz iyi misiniz?” diye seslendi ve cevap beklemeden geçip gitti.

Hoparlör bir akü sistemine bağlı olmalıydı. “Ve mümkün olduğunca uzaklaşın,” diye ansızın buyurdu. “Ön lombozdan atlayın ve mümkün olduğunca uzaklaşın. Bir gemi hazır bekliyor. Denizden alınacaksınız. Ön lombozdan–” Tekrar sustu.

Joanna’yı enkazdan kurtardım. Rengi solgun, gümüşü gözleri kapalıydı. Onu yavaşça ve acıyla ön lomboza doğru sürükleyeme başladım. Eğimi arttıkça artan zemin artık bir kayak pistindeki atlama platformuna benziyordu. Görevli yine yanımızdan geçti. “Onunla başa çıkabilecek misin?” diye sordu ve bir kez daha koşup gitti.

Ön tarafa yaklaşıyordum. Lombozun etrafındaki kalabalık artık daha küçük gözüküyordu – yoksa sadece birbirlerine mi sokuluyorlardı? Sonra ansızın bir yeis ve korku feryadı koptu. Bunu suların kükremesi izledi. Gözlem odasının cam duvarları kırılmıştı. Yeşil dalgaların içeri akın ettiğini gördüm ve köpüklü bir sel üstümüze çullandı. Yine geç kalmıştım.

Hepsi bu kadardı. Şok ve korkuyla dolu gözlerimi dilekleyiciden ayırıp masanın kenarında bir şeyler karalayan Van Manderpootz'un yüzüne doğru çevirdim.

“Eee?” diye sordu.

Baştan aşağı ürperdim. “Korkunçtu!” diye mırıldandım. “Biz – sanırım kazazedeler arasında yer almayacaktık.”

“Biz, ha? Biz?” Gözleri parladı.

Onu aydınlatmadım.

Profesöre teşekkür ettim, iyi bir gece geçirmesini diledim ve efkârlı bir halde evime gittim.

Bendeki tuhaflığı babam bile fark etti. Ofise topu topu beş dakika geç kaldığım gün beni ofisine çağırıp sağlığımla ilgili kaygılı sorular sordu. Ona gerçeği tabii ki söyleyemezdim. Hayatımın bir dönüm noktasına daha geç kaldığımı ve ölümünden iki hafta sonra bir kıza âşık olduğumu nasıl açıklayacaktım?

195

Bu düşünce bana neredeyse aklımı kaçırtacaktı. Joanna! Gümüşi gözlü Joanna şimdi Atlantik'in dibinde bir yerde yatıyordu. Yaşamımı neredeyse hiç konuşmadan sersem sersem sürdürdüm. Hatta bir gece eve gidecek kadar bile enerji bulamadım ve içim geçene kadar babamın özel ofisindeki koca koltukta sigara tüttürdüm. Ertesi sabah ihtiyar N.J. içeri girip beni karşısında bulduğunda kâğıt kadar soldu, sendeledi ve, “Kalbim!” diye fısıldadı. Onu ofise erken gelmediğime, yalnızca dün eve gitmekte çok geç kaldığıma ikna etmek için epey bir dil dökmem gerekti.

Bir müddet sonra böyle yaşamaya daha fazla katlanamayacağımı hissettim. Ne olursa olsun bir şeyler yapmalıyım. Nihayet dilekleyiciyi akıl ettim. Evet, roket kaza yapmasaydı neler yaşanacağını öğrenebilirdim! “Eğer” dünyalarında bir

verde gizli o acayip, düşsel aşka tanıklık edebilirdim. Belki olabilecek olan şeylerden hüzünlü, dolaylı bir neşe bulabilirdim. Joanna'yı bir kere daha görebilirdim!

Van Manderpootz'un ofisine koştuğumda vakit ikindinin geç saatleriydi. Profesör orada değildi; onunla nihayet Fizik Binası'nın koridorunda karşılaştım.

"Dick!" diye atıldı. "Hasta mısın?"

"Hasta mı? Hayır, bedensel olarak değilim, Profesör. Ama dilekleyicinizi bir kere daha kullanmalıyım. Buna mecburum!"

"Ha? Ah... o oyuncak. Çok geç kaldın, Dick. Onu söktüm. Boş alana ihtiyacım vardı."

Bedbaht bir inilti çıkardım ve içimden Van Manderpootz'un otobiyografisine lanet okumak geldi. Profesörün gözlerinde bir sempati ışıltısı belirdi ve beni kolumdan tutup laboratuvarının yanındaki ofise sürükledi.

"Anlat bana," diye buyurdu.

Anlattım. Sanırım trajediyi yeterince açıklayabildim, zira kalın kaşları bir acıma ifadesiyle çatıldı. "Van Manderpootz bile ölüyü diriltemez," diye mırıldandı. "Üzgünüm, Dick. O olayı kafandan çıkar. Dilekleyicim müsait olsaydı bile onu kullanmana izin vermezdim. Öyle bir şey yaraya tuz basmak olurdu." Duraksadı. "Aklını meşgul edecek başka bir şey bul. Van Manderpootz'un yaptığını yap. Kendini işinde kaybet."

"Peki," diye donuk bir sesle karşılık verdim. "İyi de kim benim otobiyografimi okumak ister ki? Sizin için hava hoş tabii."

"Otobiyografi mi? Ah! Şimdi hatırladım. Hayır, ondan vazgeçtim. Van Manderpootz'un hayatını ve çalışmalarını tarih bizzat kaydedecek. Şu an çok daha büyük bir projeyle meşgulüm."

“Öyle mi?” Aslında bu konu zerre kadar bile ilgimi çekmiyordu.

“Evet. Gogli buradaydı; heykeltıraş Gogli. Benim bir büstümü yapacak. Dünyaya Van Manderpootz’un bizzat modelik ettiği bir büstünden daha iyi nasıl bir miras bırakabilirim? Belki onu kente bağışlarım, belki de üniversiteye. Eğer biraz daha açık fikirli olsalardı onu Royal Society’ye verirdim ama... eğer... eğer!” Son kelime bir bağrıştı.

“Hıh?”

“Eğer!” diye haykırdı Van Manderpootz. “Dilekleyicide gördüğün, rokete yetişseydin gerçekleşecek olanlardı!”

“Biliyorum.”

“Ama gerçekte çok farklı bir şey gerçekleşmiş olabilir! Anlamıyor musun? O kız... o kız... Eski gazeteler neredeydi yahu!”

Profesör bir gazete yığınını karıştırmaya koyuldu. Sonunda birini havaya kaldırdı. “İşte! İşte kazazedeler!”

197

Joanna Caldwell’in ismi alevden harflerle yazılmışçasına hemen gözüme battı. Serseme dönen beynim okumama izin verdiğinde gördüğüm gibi bu konuda küçük bir makale bile yazılmıştı.

Sağ kalanların en azından yirmisi panik sırasında her iki koridorda da devriye gezen, yaralılara ve çaresizlere can yeleği giydirip pek çoğunu lomboza taşıyan yirmi sekiz yaşındaki Rotacı Orris Hope sayesinde hayattaydı. Hope batan roketten son âna kadar kalmış, nihayet gözlem odasının kırık duvarından geçip yüzeye çıkmıştı. Genç subaya canlarını borçlu olanlar arasında şu kişiler vardı: New York City’den Patrick Owensby, Boston’dan Bayan Campbell Warren, yine New York City’den Bayan Joanna Caldwell...

Sevinç bağrışım herhalde birkaç blok uzaktaki Yönetim Binası’ndan bile duyulmuştur. Yine de umurumda değildi;

Van Manderpootz fırça gibi bir bıyıkla zırhlanmamış olsaydı onu öperdim. Belki yine de öpmüşümdür; profesörün ufacık ofisindeki o kargaşa dolu dakikalarda neler yaptığımdan emin değilim.

Sonunda sakinleştım. “Onu arayabilirim!” dedim neşeyle. “Herhalde diğer kazazedelerle beraber *Osgood* adlı o İngiliz şilebine alınmıştır. Gemi geçen hafta buraya yanaşmış. Joanna hâlâ New York’ta olmalı. Paris’e gittiyse bile onu orada arayabilirim!”

Eh, hikâyemin garip bir sonu var. Joanna umduğum gibi New York’taydı ama... Görüyorsunuz ya, Dixon Wells profesörün dilekleyicisi sayesinde Joanna Caldwell’i deyim yerindeyse tanıyordu ama Joanna onu hiç tanımamıştı. Eğer olaylar başka türlü gelişseydi, eğer... Fakat gelişmemişti; Joanna kendisini kurtaran genç subay Orris Hope’la evlenmişti. Yine geç kalmıştım.

İdeal

“Bu,” dedi Fransiskan* keşişi, “zamanı geldiğinde konuşacak, her ne sorarsam cevap verecek ve her gizli bilgiyi bana aktaracak olan Otomatım.” Şefkatle elini kaidenin üstünde duran demir kafatasına koydu.

Delikanlı önce kafaya, sonra da keşişe ağzı açık baktı. “İyi de o şey demirden!” diye fısıldadı. “Kafa demirden, sevgili peder.”

“Dışı demir, içi hüner, evladım,” dedi Roger Bacon. “Zamanı geldiğinde istediği gibi konuşacak, zira onu ben yaptım. Akıllı bir adam Şeytan’ın sanatını Tanrı’nın gayesine uydurabilir ve böylece iblisi alt ederek... Şşt! Akşam çanları çalıyor! *Plena gratia, ave Virgo.*”**

Fakat kafa konuşmadı. Doktor Mirabilis*** uzun saatler, uzun haftalar eserini seyrettiyse de demir dudaklar sessiz ve demir gözler donuk kaldı. Keşişimsi odacıkta büyük adamın kendi sesinden başka ses duyulmadığı gibi sorduğu onca soru da cevapsız kaldı... ta ki günün birinde oturmuş eserini incelerken ve uzak Cologne’daki Duns Scotus’a**** bir mektup yazarken.

199

* Hristiyanlıkta bir mezhep. –çn

** “Sana selam olsun, iyi kalpli Meryem,” gibi bir anlama gelen eski bir Hristiyan duası. –çn

*** Ünlü İngiliz filozof ve Fransiskan keşişi Roger Bacon’ın diğer bir adı. –çn

**** Orta Çağ’ın sonlarındaki en önemli filozoflardan biri olan John Duns’un diğer bir adı. –çn

“Zamanıdır!” dedi büst ve sevecen bir tebessüm etti.

Keşiş başını kaldırdı. “Doğru, zamanıdır,” diye aksetti. “Ağzından laf almanın zamanıdır ama bu eksik bir çıkarımdır. Zira elbette zamanıdır, yoksa hiçbir şeyin zamanı olmaz. Zamansız da–”

“Zamanıydı!” diye gürlledi büst. Artık daha sert bir ifadeyle gülümseyerek Draco* heykeline bakıyordu.

“Sahiden de zamanıydı,” dedi keşiş. “Zaman hem geçmiş, hem şimdi, hem de gelecektir, zira zaman olayların gerçekleştiği ortamdır. Madde uzayda var olur ancak olaylar...”

Büst artık gülümsemedi. “Zaman geçmiştir!” diye dışarıdaki katedral çanları kadar derin bir tonda kükredi ve dağılarak on bin parçaya ayrıldı.

“İşte,” diyen ihtiyar Haskel Van Manderpootz kitabı kapattı, “deneyimin klasik bilirkişisi. Ortaçağ mitolojisiyle ve efsaneleriyle dolu olmasına rağmen bu öykü bizzat Roger Bacon’ın da aynı deneye teşebbüs edip başaramadığını ispatlıyor.” Uzun işaret parmağını bana doğru salladı. “Yine de Keşiş Bacon’ın büyük bir adam olmadığı gibi bir fikre kapılma, Dixon. Öyleydi, hem de çok büyük bir adamdı; adası Francis Bacon’ın dört asır sonra devraldığı ve şimdi Van Manderpootz’un yeniden tutuşturduğu meşaleyi ilk o yaktı.”

Hiç konuşmadan bakmakla yetindim.

“Hatta,” diye devam etti profesör, “Roger Bacon’a on üçüncü yüzyılın Van Manderpootz’u veya Van Manderpootz’a yirmi birinci yüzyılın Roger Bacon’ı gözüyle bakılabilir. Onun Opus Majus’u, Opus Minor’ı ve Opus Tertium’u–”**

* Antik Yunan’da yaşamış olan kayıtlı tarihin ilk kanun koyucusu. -çn

** Ünlü ortaçağ filozofu Roger Bacon dilbilgisi, mantık, matematik, fizik ve felsefe gibi pek çok alanı kapsayan Opus Majus andında önemli bir eseri kaleme almıştır. Opus Minor o eserin derlemesi, Opus Tertium ise ilk ikisinin tanıtımıdır. -çn

“Tüm bunların... o şeyle ne ilgisi var?” diye sabırsızca sözünü kesip laboratuvarın köşesinde duran hantal metal robotu işaret ettim.

“Sözümü kesme!” diye çattı Van Manderpootz.

Tam o anda oturduğum sandalyeden düştüm. Metal yığını durduk yerde, “A-a-gh-rasp!” benzeri bir şey demiş ve kollarını kaldırarak pencereye doğru tek bir adım atmıştı. “Bu da ne be!” diye gevelediğim sırada robot kollarını indirdi ve ağır ağır yerine döndü.

“Ara sokaktan bir araba geçmiştir,” dedi Van Manderpootz kayıtsızca. “Dediğim gibi, Roger Bacon–”

Dinlemekten vazgeçtim. Van Manderpootz bir beyanı sonuna erdirmeyi kafasına koyduğunda söz kesmeler nafileden beterdir. Onun eski bir öğrencisi olarak bunu iyi bilirim. O yüzden aklımın kendi özel sorunlarıma, bilhassa da o an için başlıca sorunum olan Tips Alva’ya gitmesine müsaade ettim. Evet, o Brezilya şirketi hesabına Yerba Mate Hour şovunda rol alan ufak tefek, fırlama sarışın dansçıdan bahsediyorum. Revü kızları, dansçılar ve televizyon yıldızları benim zayıf noktamdır; bu belki de içimde gizli kalmış bir sanatçı ruhunu belirtir. Tabii belki.

Adım Dixon Wells. Bilirsiniz, N.J. Wells Mühendislik Şirketi’nin varisiyim. Güya ben de bir mühendisim; güya diyorum, çünkü mezuniyetimden beri geçen yedi yılda babam bunu ispatlamam için bana pek fırsat tanımadı. Babam zamanın değerine büyük önem verir ve ben her şeye geç kalmak gibi istenmeyen bir huyla lanetlenmiş biriyimdir. Hatta babam ibraz ettiğim tasarımların Jakoben sonlarından kalma olduğunu öne sürer ama bu adilane bir yaklaşım değildir. Tasarımlarım daha çok Post-Romandır.

İhtiyar N.J. ayrıca sahne ve televizyon dünyasının bayanlarına düşkünlüğüme karşıdır ve düzenli aralıklarla harçlı-

ğımı kesme tehdidinde bulunur, üstelik sözüm ona harçlık değil maaş almama rağmen. Böylesine bağımlı yaşamak çok zahmetli olabiliyor ve bazen sıfırı tüketmeme yol açan 2009'daki borsa çöküşüne hayıflanıyorum. Yine de o olay Whimsy White'la evlenmemi engelledi ve Van Manderpootz dilekleyicisi aracılığıyla öyle bir evliliğin felaketle sonuçlanacağını gösterdi. Tabii duygularım açısından bu da neredeyse diğeri kadar büyük bir felaket doğurdu. Joanna Caldwell'i ve onun gümüşü gözlerini unutmam aylarımı aldı. O da biraz geç kaldığım bir diğer vakaydı.

New York Üniversitesi Yeni Fizik Bölümü'nün başkanlığını yürüten Van Manderpootz eski fizik profesörumdür ve gerçek bir dâhi olmasına rağmen biraz eksantrik bir tiptir. Buyurun kendiniz karar verin.

“İşte tez bu,” diye ansızın konuşarak düşüncelerimi böldü.

202 “Ha? Ah, elbette. İyi de bunun o sıritan robotla ne ilgisi var?”

Van Manderpootz mosmor kesildi. “Daha şimdi anlattım ya!” diye kükredi. “Ahmak! Embesil! Van Manderpootz konuşurken hayallere dalıyorsun! Dışarı çık! Dışarı çık!”

Çıktım. Zaten vakit geç olmuştu; hem de o kadar geç olmuştu ki sabahleyin alışılmıştan daha geç kalktım ve ofiste babamdan dakiklik konusunda alışılmıştan daha uzun bir nutuk dinlemek zorunda kaldım.

Başka bir akşam tekrar yanına uğradığımda Van Manderpootz öfkesini unutmuştu. Robot hâlâ pencerenin yakınındaki köşesinde duruyordu ve amacını sormakta hiç vakit kaybetmedim.

“Bazı öğrencilere yaptırdığım bir oyuncak sadece,” diye izah etti. “Sağ gözün arkasında fotoelektrik hücrelerinden bir ekran var. Ekranı belirli bir imge düştüğünde mekaniz-

mayı çalıştırıyor. Alet ışık devresine bağlı ama aslında benzinle çalışması gerekiyor.”

“Neden?”

“Eh, programlanan imge bir otomobil şekli. Bak.” Çalışma masasından bir kart alıp son model aerodinamik arabaları andıran bir taslak kesti. “Yalnızca tek bir göz kullanıldığı için,” diye sözlerini sürdürdü, “şey uzaktaki tam boy bir araç ile yakındaki bu küçük taslağı ayırt edemiyor. Yani perspektif algısı yok.”

Kartı mekanizmanın gözüne yaklaştırdı. Robot yine o, “A-a-gh-rasp!” narasını attı ve kollarını kaldırarak tek bir adım ileri sıçradı. Van Manderpootz kartı geri çektiğinde de ağır ağır yerine döndü.

“Hayret!” diye atıldım. “Bu şey ne için?”

“Van Manderpootz hiç sebepsiz yere iş yapar mı? Onu seminerlerimde bir ispat olarak kullanıyorum.”

“Neyin ispatı?”

203

“Mantığın gücünün,” dedi Van Manderpootz vakarla.

“Nasıl yani? Ve neden elektrik enerjisiyle değil de benzinle çalışıyor?”

“Sorularını teker teker sor, Dixon. Van Manderpootz’un ileri sürdüğü kavramın ihtişamını gözden kaçırıyorsun? Bak, bu yaratık tüm kusurlarına rağmen yırtıcı makineyi temsil ediyor. O avının üstüne atlamak için ormanda kol gezen kaplanın mekanik paraleli. Bu canavarın ormanı şehir; avıysa sokak adındaki patikalarda gezen gafil makineler. Anladın mı?”

“Hayır.”

“Eh, bu otomatı şu anki haliyle değil de isterse Van Manderpootz’un yapabileceği haliyle hayal et. Binaların dev gölgelerinde kol geziyor; karanlık ara sokaklarda gizlice ilerliyor; benzinli motoru usulca hırıldarken ıssız sokaklarda

sürtüyor. Sonra hiçbir şeyden haberi olmayan bir otomobil gözlerinin arkasında ekrana imgesini düşürüyor. Robotum yerinden fırlıyor. Avını kapıp çelik kollarıyla çelik çenelerine götürüyor. Kurbanının metal gırtlığına çelik dişlerini batırıyor. Avının kanı –yani benzin– karnına –veya benzin deposuna– akıyor. Robotum yenilenen bir kuvvetle leşi fırlatıp atıyor ve daha başka avların peşine düşüyor. Bu şey makine-yırtıcı, mekanizmaların kaplanı.”

Sanırım aval aval bakmakla yetindim. Ansızın ulu Van Manderpootz’un bunamaya başlıyor olabileceği aklıma geldi. “İyi de–” diyecek gibi oldum.

“Bu,” dedi kayıtsızca, “sadece bir kavram. Oyuncağım için daha başka pek çok kullanım alanı var. Onunla istediğim her şeyi ispatlayabilirim.”

“Öyle mi? O zaman bir şey ispatlayın.”

“Önerini sun, Dixon.”

Apışıp kaldım.

“Hadi ama!” dedi sabırsızca. “Bana bak; anarşinin ideal yönetim biçimi olduğunu ispatlayabilirim. Veya Cennet ile Cehennem’in aynı yer olduğunu. Ya da–”

“Onu ispatlayın!” dedim. “Cennet ile Cehennem’i.”

“Çok kolay. Öncelikle robotuma zekâ bahşedeceğim. Eski Cushman gecikmeli sübabını kullanarak mekanik bir hafıza ve hesap makineleriyle bir matematik algısı ekleyeceğim. Sonra ona manyetik vuruşlu tel fonografla bir ses ve kelime dağarcığı vereceğim. Burada göstermeye çalıştığım şey şu: Zeki bir makinenin tıpkı onun gibi üretilen diğer her makineyle tıpatıp aynı vasıflara sahip olması gerekmez mi? Tasarımları aynı olan robotlar tamamen aynı karakteri taşımazlar mı?”

“Hayır!” diye çıkıştım. “İnsanlar tıpatıp aynı iki makine üretemezler. Arada ufak da olsa farklılıklar bulunur; biri di-

ğerlerinden daha çabuk tepki verir veya biri av olarak Fox Airsplitter marka arabaları yeğlerken diğeri Carnecars’a daha güçlü tepki verir. Diğeri bir deyişle bireysellikleri olur!” Sözü-mü bitirince utkuyla sııttım.

“Ben de aynı görüşteyim,” diye belirtti Van Manderpootz. “Öyleyse bu bireyselliğın kusurlu işçiliğın ürünü olduğunu itiraf ediyorsun. Üretim yöntemlerimiz kusursuz olsaydı tüm robotlar birbirinin aynı olurdu ve bu bireysellik var olmazdı. Doğru mu?”

“Ben... sanırım.”

“Öyleyse kendi bireyselliğımızın kusurlu olmamızdan kaynaklandığını iddia ediyorum. Hepimiz –Van Manderpootz bile– sırf kusursuz olmadığımız için birer bireyiz. Kusursuz olsaydık birbirimizle tıpatıp aynı olurduk. Doğru mu?”

“Şey... evet.”

“Ama Cennet tanımını itibarıyla her şeyin kusursuz olduğu bir yerdir. Dolayısıyla Cennet’te herkes birbirinin tıpatıp aynıdır; ve dolayısıyla herkes tamamen ve bütünüyle sıkılıyor-dur. Can sıkıntısı gibi işkence yoktur, Dixon, ve... Eh, savımı ispatlayabildim mi?”

Ağzım açık kalmıştı. “Ama... ya anarşi?” diye kekeledim.

“Basit. Van Manderpootz için çok basit. Bak; kusursuz bir ulusta –yani az önce ispatladığım gibi tüm bireylerinin tıpatıp aynı olduğu bir ulusta– yasalar ve devlet tamamen fuzulidir. Herkes uyarıcılara aynı şekilde tepki verirse yasalar belli ki kullanışsızdır. Mesela savaş çıkmasına yol açabilecek belirli bir olay gerçekleşirse öyle bir ulustaki herkes aynı anda savaş için oy kullanır. Dolayısıyla devlet gereksizdir ve dolayısıyla ideal yönetim biçimi anarşidir. Demek ki kusursuz bir ırka uygun yönetim biçimi odur.” Profesör duraksadı. “Şimdi de anarşinin ideal yönetim biçimi olmadığını ispatlayacağım ve–”

“Boş verin!” diye yalvardım. “Ben kimim ki Van Manderpootz’a karşı çıkayım? Ama şu acayip robotun tüm amacı bu mu? Mantiğa temel teşkil etmek mi?” Mekanizma ona alışıldık kükremesiyle yanıt vererek pencerenin ötesindeki başıboş bir araya doğru atıldı.

“Ne yani, bu kadarı yetmez mi?” diye homurdandı Van Manderpootz. “Lakin” –sesi alçaldı– “aklımda daha bile büyük bir kader var. Evladım, Van Manderpootz evrenin bilmeceğini çözdü!” gururla duraksadı. “Eh, neden bir şey söylemiyorsun?”

“Ah!” dedim şaşkınlıkla. “Bu... şey, harikulade!”

“Van Manderpootz için değil,” dedi mütevazıca.

“İyi de, nedir o bilmece?”

“Eh-ah!” Kaşlarını çattı. “Peki, sana söyleyeceğim, Dixon. Anlamayacaksın ama sana söyleyeceğim.” Öksürdü. “Ta yirminci yüzyılın başlarında,” diye devam etti, “Einstein enerjinin bileşik olduğunu ispatladı. Madde de bileşiktir ve şimdi Van Manderpootz ona uzay ile zamanın ayırık olduğunu ekliyor!” Bana sert sert baktı.

“Enerji ile madde bileşik,” diye mırıldandım, “ve uzay ile zaman ayırık! Demek ki bazıları birbiriyle iyi geçinirken diğerleri geçinemiyor.”

“Embesil!” diye parladı. “Kalmış Van Manderpootz’un sözlerini alaya alıyorsun! Bileşik ve ayırık kelimelerini fiziki anlamda kullandığımın pekâlâ farkındasın. Madde bileşenlerden oluşur, o yüzden bileşiktir. O bileşenlere elektronlar, protonlar ve nötronlar denir. Enerjininkineyse kuantumlar. Ben şimdi bunlara iki tane daha ekliyorum. Uzayın bileşenlerine uzayon, zamaninkine de krononlar diyorum.”

“Peki,” diye sordum, “uzay ve zamanın bileşenleri nedir?”

“Az önce ne dediysem odur!” diye çattı Van Manderpootz. “Nasıl ki maddenin var olabileceği en küçük parçaları onun

bileşenleriyse, nasıl ki yarım bir elektron –ya da aynı şekilde yarım bir kuantum– diye bir şey yoksa kronon mümkün olan en küçük zaman dilimi ve uzayon mümkün olan en küçük uzay parçasıdır. Ne zaman ne de uzay devamlıdır; her ikisi de bu sonsuz derecede ufak parçacıklardan oluşur.”

“Eh, öyleyse bir kronon ne uzunluktadır? Bir uzayon uzayda ne kadar yer kaplar?”

“Van Manderpootz onları bile ölçtü. Bir kronon bir enerji kuantumunun bir elektronu bir elektron yörüngesinden bir diğerine ittiği süre kadar uzundur. Belli ki bundan daha kısa bir zaman aralığı olamaz, çünkü elektron en küçük madde-dir ve kuantum en küçük enerji birimidir. Ve bir uzayon tamı tamına bir protonun hacmi kadardır. Daha küçük bir şey olmadığına göre bu elbette ki en küçük uzay birimidir.”

“Ama bir dakika,” diye itiraz ettim. “Öyleyse bu uzay ve zaman bileşenleri arasındaki boşlukta ne var? Zaman tıpkı dediğiniz gibi bir krononluk sıçramalarla akıyorsa sıçramalar arasında ne olabilir?”

207

“Ah!” dedi büyük Van Manderpootz. “İşte şimdi mesele-nin özüne geldik. Uzay ve zaman bileşenleri arasında belli ki ne uzay, ne zaman, ne madde, ne de enerji diye sınıflan-dırılabilir bir şey olmalı. Shapley* yüz yıl evvel kozmo-plazmayı; yani zamanı, uzayı ve evreni kapsayan temel mat-risi duyurduğunda bir bakıma Van Manderpootz’un gelişini tahmin etmişti. Şimdi de Van Manderpootz nihai birimi; evrensel bileşeni; maddenin, enerjinin, zamanın ve uzayın bir araya geldiği noktayı; elektronları, protonları, nötronları, kuantumları, uzayonları ve krononları teşkil eden yapıtaşını ilan ediyor. Evrenin bilmecesi, kozmon adını uygun gördüğüm şey tarafından çözülüyor.” Mavi gözleri hiç kırpmadan bana bakıyordu.

* Harlow Shapley 20. yüzyılın önde gelen astronomlarından biri ve Saman-yolu Galaksisi’nin boyutlarını doğru olarak tahmin eden ilk insan. –çn

“Harikulade!” dedim nahifçe, onun böyle bir tepki beklediğini bilerek. “İyi de bu ne işe yarar?”

“Ne işe mi yarar?” diye kükredi. “Birkaç ayrıntıyı çözmemin ardından enerjiyi zamana, yahut uzayı maddeye, yahut zamanı uzaya çevirmenin bir yolunu–” Daha fazla konuşamadı. “Aptal!” diye homurdandı. “Van Manderpootz’dan ders aldığını düşündükçe yüzüm kızarıyor; cidden yüzüm kızarıyor!”

Aslında yüzünün kızarıp kızarmadığını anlamak mümkün değildi. Yüzünün kırmızıya çalmadığı bir an yoktu ki. “Muazzam!” diye atıldım. “Ne büyük bir zihin!”

Sözlerim onu biraz yatıştırdı. “Hepsi bu kadar da değil,” diye devam etti. “Van Manderpootz mükemmele ulaşana kadar durmaz. Şimdi de düşüncenin birim bileşenini duyuruyorum, psikon!”

Bu kadarı da biraz fazlaydı. Öylece bakakaldım.

“Şaşkına dönmen boşuna değil,” dedi Van Manderpootz. “Kulaktan dolma da olsa herhalde düşüncenin varlığından haberdarsındır. Düşünce birimi psikon, bir elektron artı bir protondan oluşur. Ortaya çıkan nötron bir kozmonda kapsanır, bir uzayon kadar yer kaplar ve bir kuantum tarafından bir kronon boyunca hareketlendirilir. Çok açık, çok basit.”

“Hem de çok!” diye aksettim. “Ben bile bunun bir psikona eşit olduğunu görebiliyorum.”

Van Manderpootz sevinçle gülümsedi. “Fevkalade! Fevkalade!”

“Peki,” diye sordum, “psikonlarla ne yapacaksınız?”

“Ah,” diye gürlledi. “Artık meselenin özünün de ötesine geçiyoruz ve Isaak’a geri dönüyoruz.” Başparmağıyla robotu işaret etti. “Bununla Roger Bacon’ın mekanik kafasını yaratacağım. Bu hantal yaratığın kafatasında Van Manderpootz’un bile boy ölçüşemeyeceği –veya bir tek onun boy ölçüşebileceği– bir zekâ olacak. Şimdi tek yapmam gereken idealizörüm üretmek.”

“İdealizörünüz mü?”

“Elbette. Düşüncelerin de madde, enerji, zaman veya uzay kadar gerçek olduğunu daha şimdi ispatlamadım mı? Bunların kozmon aracılığıyla birbirine dönüştürülebileceğini daha şimdi göstermedim mi? İdealizörüm tıpkı bir Crookes tüpünün veya X ışını tüpünün maddeyi elektronlara dönüştürbildiği gibi psikonların kuantumlara dönüştürülmesini sağlayacak. Düşüncelerini görülebilir kılacağım! Üstelik o kuş beyrinde yer aldıkları gibi değil, ideal biçimlerinde. Anlıyor musun? Zihnindeki psikonlar diğer herhangi bir zihnindekilerle aynı – tıpkı ister altında ister demirde bulunsun tüm elektronların tıpatıp olması gibi. Evet! Psikonların” –sesi titredi– “Van Manderpootz’un zihnindekilerle tıpatıp!” Sarsılmış bir halde duraksadı.

“Sahi mi?” dedim hayretle.

“Sahi. Tabii sayıca daha azlar ama tıpatıp aynılar. Bu nedenle idealizörüm düşüncelerini kişiliğinin tesirinden bağımsız olarak gösterecek. Yani ideal halleriyle!”

Eh, ofise yine geç kaldım.

Bir hafta sonra aklıma Van Manderpootz geldi. Tıpatıp bir yerlerde turdaydı ve başka birini yemeğe çıkarasım yoktu, çünkü daha önce bunu denediğimde kulağına çalınmıştı. Ben de yapacak başka bir işim olmadığından profesörün ofisine uğradım. Onu orada bulamayınca Fizik Binası’ndaki laboratuvarına gittim. Van Manderpootz bir zamanlar o kahrolası dilekleyicisinin durduğu masanın etrafında geziniyordu. Masada artık tarifsiz bir tüp ve birbirine dolanmış tel yığını vardı. Aygıtın en dikkat çekici özelliği, üstüne birbiriyle kesişen incecik çizgiler kazınmış bir düz aynaydı.

“İyi akşamlar, Dixon,” diye gürledi profesör.

Selamını ona aksettim. “Bu nedir?” diye sordum.

“İdealizörüm. Henüz kaba bir model. Isaak’ın demir kafatasına sığmayacak kadar büyük. Denemek için son ayarlamalarını yapıyordum.” Parlak mavi gözlerini bana çevirdi. “Burada olman ne büyük şans. Dünyayı korkunç bir riskten kurtaracaksın.”

“Bir risk mi?”

“Evet. Aygıtı fazla maruz kalmanın çok fazla psikon çıkaracağı ve deneğin zihnini ebleh bir durumda bırakacağı belli. Bu riski kabullenmek üzereydim ama artık Van Manderpootz’un zihnini tehlikeye atmanın dünyaya büyük bir haksızlık olacağını anlıyorum. Ama sen artık buradasın ve rahatlıkla işimi görürsün.”

“Ah, hayır. Olmaz!”

“Hadi, hadi!” dedi kaşlarını çatarak. “Tehlike çok düşük. Hatta aygıtın zihninden herhangi bir psikon çıkarabileceğinden bile kuşkuluyum. Her halükârda en azından yarım saatliğine tamamen güvende olacaksın. Ben hiç şüphesiz çok daha üretken zihnimle bu baskıya süresiz olarak dayanabilirim ama makineyi başka birinin üstünde deneye kadar dünyaya karşı sorumluluğum riske atılamayacak ne kadar büyük. Sana bahsedilen bu onurdan gurur duymalısın.”

“Eh, duymuyorum!” Fakat itirazlarımda pek ciddi değildim. Ayrıca buyurgan tavırlarına rağmen Van Manderpootz’un beni sevdiğini biliyordum ve beni gerçek bir tehlikeye atmaya-
cağından emindim. Sonuçta kendimi çizgili aynayla karşı karşıya otururken buldum.

“Yüzünü namluya daya,” dedi Van Manderpootz, soba borusunu andıran bir tüpü işaret ederek. “O sadece dış görüntüleri engelleyip bir tek aynayı görmek için. Hadi, çabuk olsana! Bir teleskoptan veya mikroskoptan farkı yok.”

Dediğini yaptım. “Ya şimdi?” diye sordum.

“Ne görüyorsun?”

“Yüzümün aynadaki yansımasını.”

“Elbette. Artık yansıtıcıyı döndürmeye başlayabilirim.” Hafif bir vızıltı çıktı ve ayna akıcı bir şekilde dönmeye başladı. Üstünde halen hafifçe bulanık yansımamdan başka bir şey yoktu. “Beni dinle,” diye sözlerini sürdürdü Van Manderpootz, “senden yapmanı istediğim şu: Genel bir isim düşüneceksin. Mesela ‘ev.’ Ev düşünürsen tek bir ev değil de ideal evini, tüm hayallerinin ve arzularının evini göreceksin. Bir at düşünürsen zihninin mükemmel olarak tasavvur ettiği, ancak hayallerin ve hasretin yaratabileceği atı göreceksin. Anlıyor musun? Bir konu seçtin mi?”

“Evet.” Ne de olsa topu topu yirmi sekiz yaşındaydım; “kadın” ismini seçmiştim.

“Güzel,” dedi profesör. “Akımı açıyorum.”

Aynanın arkasında mavi bir parıltı belirdi. Dönen yüzeyde hâlâ kendi suratım bana bakıyordu ama yansımanın arkasında bir şey biçimleniyor, oluşuyor, geliyordu. Gözlerimi kırptırdım; onları yeniden odakladığımda onu –kadını– karşımda buldum.

Tanrım! Onu tarif etmem mümkün değil. İlk seferinde onu doğru düzgün gördüğümde bile emin değilim. Sanki başka bir dünyaya bakıyor ve tüm özlemlerin, düşlerin, ilhamların, ideallerin somutlaşmış halini görüyordum. Bu öylesine dokunaklı bir histi ki acının sınırlarını zorluyordu. Kısacası... eh, ya enfes bir işkenceydi ya da ızdıraplı bir haz. Aynı anda hem katlanılmaz hem de karşı konulmazdı.

Yine de baktım. Mecburdum. Karşımdaki olağanüstü güzel çehrede iç gıcıklayıcı bir aşinalık vardı. Yüzü bir yerde, bir keresinde görmüştüm. Rüyalarımda mı? Hayır; ansızın o aşinalığın kaynağını anladım. Bu yaşayan bir kadın değil, bir sentezdi. Burnu en güzel zamanında Whimsy White’ın ufak, kalkık burnunun aynısıydı; dudakları Tips Alva’nın mü-

kemmel yayıydı; gümüşü gözleri ve kadifemsi esmer saçları Joan Caldwell'e aitti. Fakat yekun, genel toplam, aynadaki surat bunların hiçbirisi değildi; inanılmaz, olağanüstü, akıllara zarar güzellikte bir yüzdü.

Kadının yalnızca yüzü ve boğazı görölüyordu; yüz hatları bir heykel kadar sakin, ifadeşiz ve durgundu. Ansızın gülümseyebilir mi diye merak ettim ve bu düşünce üzerine gülümsedi. Daha önce güzelse artık güzelliği öyle bir seviyeye çıkmıştı ki... eh, düpedüz küstahçaydı; bu kadar hoş olmak bir hakaretti; düpedüz küçük rencide ediciydi. Karşımdaki imgenin böyle bir güzellik sergileyip de gerçek olmaması içimi şiddetli bir öfkeyle doldurdu! Bu bir aldatmaca, bir hile, bir foya, asla tutulamayacak bir sözdü.

Öfkem o hayranlığın derinliklerinde öldü gitti. Kadının geri kalanının nasıl olduğunu merak etmemle beraber tüm vücudu görölür hale gelene dek zarifçe geri çekildi. Aslen iffetli bir adam olmalıyım, zira o yılın modası kolsuz bluz ve şort yerine zarif dizlerine kadar her yerini kapatan yanardöner bir abiye bir elbise giyiyordu. Fakat vücudu incecikti ve durgun havadaki bir sigara dumanı sütunu kadar dikti; sudaki bir sis demeti gibi dans edebileceğini biliyordum. İşte bu düşünceyle tekrar hareket ederek alçak bir reverans yaptı ve boğazının kıvrımında mümkün olabilecek en hafif kızarmayla başını kaldırdı. Evet, iffetli bir adam olmalıyım; Tips Alva'ya, Whimsey White'a ve diğerlerine rağmen idealim mütevazıydı.

Aynanın bana kendi düşüncelerimi geri vermekten başka bir şey yapmaması inanılmazdı. Kadın benim kadar gerçek gözüküyordu ve galiba öyleydi de. Ne benden az ne de benden fazla gerçektir, çünkü kendi zihnimin bir parçasıydı. Tam o anda Van Manderpootz'un beni sarsarak, "Zamanın doldu! Kendine gel! Yarım saatin doldu!" diye bağırdığını fark ettim.

“A-a-a-a-a-ah!” diye inledim.

“Kendini nasıl hissediyorsun?” diye çattı.

“Hissetmek mi? İyiyim, bedensel olarak.” Kafamı kaldırdım.

Profesörün mavi gözleri endişeliydi. “4913’ün küp kökü nedir?” diye sertçe sordu.

Hesaplamalarda hep hızlı olagelmişimdir. “Şey, 18,” cevabını verdim sersemce. “Bana ne–”

“Zihnen iyisin,” diye duyurdu. “Şimdi... orada neden yarım saattir bir manken gibi oturuyordun? İdealizörüm çalışmış olmalı, sonuçta bir Van Manderpootz icadı için bu çok doğal. Ama ne düşünüyordun?”

“Düşündüğüm... ‘Kız’ ismini düşünüyordum,” diye inledim.

Alaycı bir homurtu çıkardı. “Hah! Başka şey düşünsen şaşardım, seni ahmak! ‘Ev’ veya ‘at’ yetmedi tabii; illa duygusal çağrışımları olan bir şey seçecektin. Eh, kafandaki kadını unutmaya hemen başlayabilirsin, çünkü öyle biri yok.”

Umudumu bu kadar çabuk kaybedemezdim. “Ama siz onu... siz onu...” Ne sormak istediğimi bile bilmiyordum.

“Van Manderpootz,” diye duyurdu, “matematikçidir, sihirbaz değil. Sen istedin diye bir ideali cisimleştirmemi mi bekliyorsun?” İnlemekten başka yanıt vermediğimde sözlerini sürdürdü. “Artık aygıtın yeterince güvenli olduğunu düşündüğüme göre onu kendim deneyebilirim. Ben... dur bakalım... ‘adam’ düşüncesine yoğunlaşacağım. Süper adam nasılmış göreceğim, zira Van Manderpootz’un ideali süper adamdan daha azı olamaz.” Masanın başına oturdu. “Çevir şu düğmeyi,” dedi. “Şimdi!”

Çevirdim. Tüpler kısık bir mavi ışıkla parladı. Donuk, ilgisiz bakışlarla seyrettim; idealin görüntüsünden sonra hiçbir şey bana çekici gelmiyordu.

“Hıh!” dedi Van Manderpootz ansızın. “Düğmeyi çevir dedim! Kendi yansımamdan başka bir şey görmüyorum.”

Önce kafam karıştı, sonra da neşesiz bir kahkaha attım. Ayna dönüyor, tüp demetleri parlıyordu; aygıt çalışıyordu.

Van Manderpootz alışılmıştan daha kızarık bir suratla başını kaldırdı. Yarı isterik bir sesle güldüm. “Eh,” dedi dargın bir edayla, “herkesin ideal adamı Van Manderpootz olacak diye bir kural yok. Ortada hiç de senin düştüğün durum kadar gülünç bir şey görmüyorum.”

Kahkahalarım kesildi. Perişan bir halde eve döndüm, gecenin geri kalanının yarısını karamsar düşüncelere dalarak geçirdim, yaklaşık iki paket sigara içtim ve ertesi gün ofise hiç gitmedim.

Tips Alva bir hafta sonu yayını için kente döndü ama onu görmekle uğraşmadım bile; telefon edip rahatsızlandığımı söylemekle yetindim. Yüzüm bahaneme inanırlık katmış olacak ki bana yeterince ilgi gösterdi ve telefon ekranındaki yüzü oldukça kaygılıydı. Yine de gözlerimi dudaklarından ayıramadım, çünkü biraz fazla parlak makyajına rağmen onlar idealin dudaklarıydı. Fakat yeterli değillerdi; değillerdi işte.

İhtiyar N.J. yine tasalanmaya başladı. Artık sabah geç saatlere kadar uyuyamıyordum ve işe gitmediğim o günden sonra hep daha da erken gider oldum; ta ki bir sabah sadece on dakika gecikene dek. Babam beni derhal yanına çağırdı.

“Bana bak, Dixon,” dedi. “Son zamanlarda bir doktora göründün mü?”

“Hasta değilim,” dedim uyuşukça.

“Öyleyse Tanrı aşkına, gönlündeki kız her kimse evlen onunla! Hangi revüde sahne aldığı umurumda değil; onunla evlen ve yine bir insan gibi davranmaya başla.”

“Yapamam.”

“Ah. Demek zaten evli?”

Eh, babama gönlümdeki kadının var olmadığını söyleyecek halim yoktu. Ona biz tasavvura, bir düşe, bir ideale âşık olduğumu anlatamazdım. Zaten biraz kaçık olduğumu düşünüyordu; o yüzden kısa bir, “Peki,” mırıldandım ve sert bir dille bana nasihat verdiğinde itiraz etmedim. “Öyleyse onu unut. Bir tatile çık. Hatta iki tatile. Nasılsa burada doğru düzgün bir iş yaptığın yok.”

New York’tan ayrılmadım; gereken enerjiden yoksundum. Bir süre arkadaşlarımdan sakınarak ve aynadaki yüzün olağanüstü güzelliğini düşleyerek kentte aylak aylak gezindim. Zaman geçtikçe o mükemmellik tasavvurunu bir kez daha görme özlemi dayanılmaz boyutlara ulaşmaya başladı. Sanırım hafızamdaki anının cazibesini benden başka kimse anlayamazdı; bakın, o yüz benim idealim, mükemmellik kavramımdı. İnsan bazen sağda solda güzel bir kadına rastlar; hatta yeri geldiğinde ona tutulur fakat kadının güzelliği ne kadar büyük veya duyulan aşk ne kadar derin olursa olsun kişinin içinde gizli tasavvurla boy ölçüşemez. Aynı şey aynadaki kadın için geçerli değildi; o benim idealimdi ve dolayısıyla başkalarının zihninde ne gibi kusurları olursa olsun benim gözlerimde hiç yoktu. Tabii yalnızca bir ideal ve dolayısıyla erişilmez olmak gibi korkunç bir kusur dışında ama zaten o da mükemmelliğin doğasında vardır.

Pes etmem sadece birkaç gün sürdü. Sağduyu bana mükemmel cazibenin tasavvuruna yeniden bakmanın nafile, hatta pervasızca olduğunu söylüyordu. Duyduğum açlığa direndim; fakat bu umutsuzca bir direnişti ve kendimi bir akşam Van Manderpootz’un Üniversite Kulübü’ndeki kapısını tekrar çalarken bulmak beni hiç şaşırtmadı. Profesör orada değildi; ben de onu zaten kolundan tutup sürükleyeceğim

Fizik Binası'ndaki laboratuvarında aramama bahane çıkarcığı için olmamasını ummuştum.

Onu orada idealizörün durduğu masada bir tür formül yazarken buldum. "Merhaba, Dixon," dedi. "İdeal evrenin asla var olamayacağı hiç aklına geldi mi? Tabii ki olamaz, çünkü içinde mükemmel öğrenciler ve mükemmel eğitimciler bulunması gerekir. O durumda da ilkinin öğrenecek ve dolayısıyla ikincisinin öğretecek hiçbir şeyi olmaz."

Mükemmel evrenden ve onun var olma acizliğinden bana nesiydi? Tüm benliğim başka bir idealin yokluğuyla zaten harap olmuştu. "Profesör," dedim tedirgince, "sizin o... o aygıtınızı tekrar kullanabilir miyim? Bakmak istediğim bir... şey var da."

Ses tonum vaziyeti açığa vurmuş olmalıydı, zira Van Manderpootz hızla başını kaldırdı. "Demek öyle!" diye çattı. "Demek nasihatime kulak asmadın! Unut o kadını demiştim. Unut çünkü öyle biri yok."

"Ama... unutamıyorum! Bir kere daha, Profesör... sadece bir kere daha!"

Omuz silkse de mavi, metalik gözleri alışılmıştan biraz daha yumuşaktı. Ne de olsa akıl sır ermez bir sebepten dolayı benden hoşlanıyordu. "Peki, Dixon," dedi. "Sen reşit ve güya yetişkin zekâyâ sahip bir adamsın. Sana bunun çok aptalca bir istek olduğunu söylüyorum ve Van Manderpootz bir şey söylüyorsa bir bildiği muhakkak vardır. İmkânsız düşlerin afyonuyla kendini aptala çevirmek istiyorsan buyur çevir. Zaten bu bulup bulabileceğin son fırsat, çünkü Van Manderpootz'un idealizörü yarın İsaak'ın Bacon kafasına girecek. Osilatörlerin yerini değiştirerek psikonların ışık kuantumlarına değil, bir elektron akımına dönüşmesini sağlayacağım. O akım da İsaak'ın ses aparatından geçerek konuşma halini alacak." Düşünceli bir edayla duraksadı.

“Van Manderpootz idealin sesini taşıyacak. Tabii Isaak yalnızca operatörün beyninden aldığı psikonları geri verebilecek ama tıpkı aynadaki görüntü gibi düşünceler insan etkisinden arınacak ve sözcükler bir ideale ait olacak.” Sanırım kendisini dinlemediğimi anladı. “Ne yapacaksan yap, embe-sil,” diye homurdandı.

Yaptım da. Açlığını çektiğim ihtişam akıl almaz bir güzellikle yavaş yavaş karşımda belirdi. Her nasılsa geçen seferkinden bile daha güzeldi. Sebebini artık biliyorum; Van Manderpootz bu olaydan çok sonra idealimi bir kez görmemin o idealde değişikliğe yol açmış, onu daha üst bir seviyeye çıkarmış olduğunu açıkladı. Daha önceki surat hafızamdayken mükemmellik kavramım eskisinden farklıydı.

Ben baktıkça hasretim daha da arttı. Aynadaki varlık te-bessümle ve hareketle düşüncelerime hemen tepki verdi. Aşkı düşündüğümde gözleri öyle bir sevgiyle doldu ki sanki ikimiz Heloise ile Abelard, Tristram ile Isolde, Aucassin ile Nicolette gibi aşk efsanelerine konu olan o çiftlerden biriydik. Van Manderpootz’un beni sarstığını hissetmek ve hırçın sesiyle, “Kendine gel! Kendine gel! Zaman doldu!” diye bağırdığını duymak kalbime saplanan bir hançer gibiydi.

İnleyerek yüzümü ellerimin arasına aldım. Profesör elbette haklıydı; bu çılgınca tekrar asla giderilemez bir özlemi pekiş-tirmiş ve zaten kötü bir durumu on kat beter etmişti. Sonra onun arkamda mırıldandığını işittim. “Tuhaf!” dedi. “Hatta harikulade. Dergi kapaklarının ve reklam panolarının odipi.”

Uyuşuk uyuşuk etrafıma bakındım. Van Manderpootz arkamda durup kısılı gözlerini siyah tüpün içinde dönen aynaya dikmişti. “Ha?” dedim bezgince.

“Bu surat,” dedi. “Çok tuhaf. Çehresini yüz dergide, bin reklam panosunda, sayısız televizyon yayınında görmüş ol-malısın. Odip kompleksinin ilginç bir biçimi.”

“Ne? Aynadaki kadını görebiliyor musunuz?”

“Elbette!” diye homurdandı. “Psikonların tamamıyla alelade görülür ışık kuantumlarına dönüştüğünü bir düzine kez söylemedim mi? Sen onu görebiliyorsan ben neden göremeyeyim?”

“Ama reklam panoları falan nereden çıktı?”

“Bu surat,” dedi profesör ağır ağır. “Elbette biraz idealleştirilmiş ve bazı ayrıntılar yanlış. Gözleri hayal ettiğin gibi soluk gümüşü-mavi değil yeşil-zümrüt tonunda deniz yeşili.”

“Yahu,” dedim sesim çatlayarak, “siz neyden bahsediyorsunuz?”

“Aynadaki surattan. Görünüşe bakılırsa, Dixon, o surat De Lisle d’Agrion ya da namı diğer Uçuçböceği’nin yakın bir benzeri.”

“Yani... gerçek mi? Aynadaki kadın var mı? Yaşıyor mu? O–”

“Dur bir dakika, Dixon. Kadın yeterince gerçek ama sende huy olduğu üzere yine biraz geç kaldın. Daha açık konuşmak gerekirse yirmi beş yıl geç. De Lisle d’Agrion artık herhalde ellili yaşlarındadır, sanırım elli üç falan. Çocukluğunun ilk yıllarında onun bir resmini görmüş olmalısın.”

Tek yapabildiğim sertçe yutkunmak oldu. Yediğim darbe çok ağırdı.

“Anlarsın ya,” diye devam etti Van Manderpootz, “bir insanın idealleri çok erken yaşta yerleşir. O yüzden sana onu hatırlatan şu veya bu vasma –onun saçlarına, burnuna, ağzına, gözlerine– sahip kızlara sevdalanıp duruyorsun. Çok basit ama oldukça enteresan.”

“Enteresanmış!” diye parladım. “Demek enteresan ha! Ne zaman kahrolası zimbırtılarınızdan birine baksam kendimi bir düşe âşık olmuş buluyorum! Ölü, evli, hayali veya yaşlanmış bir kıza! Enteresan, ha? Aman ne komik, değil mi?”

“Ağır ol,” dedi profesör yatıştırıcı bir dille. “Şu tesadüfe

bak ki, Dixon. d'Agrion'un bir kızı var. Dahası Denise an-
nesine benziyor. Dahası önümüzdeki hafta bu üniversitede
Amerikan edebiyatı okumak için New York'a geliyor. Anlar-
sın ya, yazar olmak istiyor.”

Bu kadar bilgi hemen idrak edemeyeceğim kadar fazlay-
dı. “Tüm bunları... tüm bunları nereden biliyorsunuz?” diye
hayretle sordum.

Van Manderpootz'un muazzam kayıtsızlığının bozuldu-
ğuna tanıklık ettiğim o nadir anlardan biri yaşandı. Yüzü azı-
cık kızardı ve ağır ağır konuştu. “Şu işe bak ki, Dixon, uzun
yıllar önce Amsterdam'da Haskel Van Manderpootz ile De
Lisle d'Agrion epey... samimiydiler. Hatta samimiden de öte
diyebilirim. Gel gör ki Uçuçböceği ile Van Manderpootz'un-
kiler kadar güçlü iki kişiliğin birbiriyle sürekli çatışması ka-
çınılmazdı.” Kaşlarını çattı. “Neredeyse onun ikinci kocası
olacaktım. Sanırım şimdiye kadar yedi tane oldu; Denise
üçüncünün kızı.”

219

“Neden... neden buraya geliyor?”

“Çünkü,” dedi vakarla, “Van Manderpootz burada. De
Lisle'la halen dostum.” Dönüp masanın üstündeki karmaşık
aygıtı doğru eğildi. “Bana şu somun anahtarını ver,” diye bu-
yurdu. “Bunu bu akşam sökeceğim ve yarın Isaak'ın kafası
için yeniden kurmaya başlayacağım.”

Fakat bir sonraki hafta hevesle Van Manderpootz'un la-
boratuvarına koştuğumda idealizör yerli yerindeydi. Profe-
sör beni sakallı ağzının görünen kısmını nükteli bir tebes-
sümle kıvrarak karşıladı. “Evet, hâlâ burada,” dedi, aygıtı
işaret ederek. “Isaak için yepyeni bir tane yapmaya karar ver-
dim. Hem zaten bu bana hatırı sayılır bir eğlence kayna-
ğı oldu. Dahası Oscar Wilde'ın deyişiyle ben kimim ki bir
dâhinin eserini kurcalayayım? Sonuçta mekanizma ulu Van
Manderpootz'un ürünü.”

Kasten duygularıyla oynuyordu. Isaak ve hatta emsalsiz Van Manderpootz hakkındaki söylevlerini dinlemeye gelmediğimin farkındaydı. Sonra gülümseyip yumuşadı ve küçük iç ofise, Isaak'ın metal bir ciddiyetle beklediği yan odaya doğru döndü. "Denise!" diye seslendi. "Buraya gel."

Tam olarak ne beklediğimi bilmiyorum ama kız içeri girerken nefesimin kesildiğini biliyorum. Elbette idealimin tıpatıp aynısı değildi; belki azıcık daha inceydi ve gözleri... eh, herhalde De Lisle d'Agrion'unakilere çekmişlerdi, zira hayatımda karşılaştığım en berrak zümrüt yeşiliydiler. O gözlerde küstahlığa varan sakınmaz bir bakış mevcuttu ve Van Manderpootz ile Uçuçböceği'nin neden devamlı tartıştıklarını tahmin edebiliyordum; Uçuçböceği'nin kızının gözlerine bakarken bu hiç zor değildi.

Anlaşılan Denise mükemmellik imgem kadar kadınsı bir mütevazılık da taşımıyordu. Günün modası olan son derece açık bir kıyafet giyiyor, sanırım elbisesi yirminci yüzyılın ortalarındaki tek parçalık mayolar kadar bir alanı örtüyordu. Karşısındaki kişide gelip geçici bir zarafetten ziyade bir kıvraklık ve bükülgen bir kuvvet, bir bağımsızlık ve dobralık, ve de -kendimi tekrar etmiş gibi olacağım ama- bir küstahlık izlenimi bırakıyordu.

"Eh!" dedi soğukkanlılıkla, Van Manderpootz beni takdim ettikten sonra. "Demek N.J. Well Anonim Şirketi'nin varisi sensin. Kaçamakların arada sırada Paris tabloidlerini renklendiriyor. Whimsy White'a çıkma teklif edebilmek için borsaya bir milyon dolar yatıran sen değil miydin?"

Elim ayağıma dolandı. "O olay çok abartıldı," dedim aceleyle. "Hem zaten parayı kaybettim. Yani şeyden önce... şeyden..."

"Kendini gülünç duruma düşürmenden önce mi?" diye cümlemi benim yerime tatlı tatlı tamamladı.

Eh, Denise işte böyle biriydi. Akıl almaz derecede hoş olmasaydı, aynadaki yüze bu kadar benzemeseydi tepem atardı, “Tanıştığımıza sevindim,” derdim ve bir daha onunla asla görüşmezdim. Ama karşımdaki kadın idealim olan varlığın esmer saçlarına, kusursuz dudaklarına, kalkık burnuna sahipken öfkelenmem ne mümkündü.

Bu yüzden onunla tekrar tekrar görüştüm. Hatta sanırım aldığı az sayıdaki edebiyat dersleri arasında boş zamanının çoğunu meşgul ettim ve yalnızca bedensel değil, diğer açılardan da idealimden pek uzak olmadığını azar azar görmeye başladım. Küstahlığının altında dürüstlük, açıksözlülük ve onun gibi birinden beklenmeyecek bir sevimlilik gizliydi. Dolayısıyla tanışmamızdan önce de ona tutkun olduğum gerçeğini göz ardı etsek dahi ona çarçabuk âşık oldum. Daha sı onun da duygularımı paylaşmaya başladığını biliyordum.

Hal böyleyken bir öğle buluşup Van Manderpootz’un laboratuvarına gittik. Üniversite Kulübü’nde hep beraber öğle yemeği yiyecektik ama profesörü kendi özel laboratuvarının ötesindeki büyük laboratuvarda bir deneyle uğraşırken bulduk. Van Manderpootz asistanlarının çıkardığı bir karışıklığı çözmekle meşguldü. Denise ve ben bunun üzerine daha küçük odaya döndük; nasılsa baş başa kalmaya dünden razıydık. Onun yanındayken kendimi aç hissetmem mümkün değildi; onunla konuşmak başlı başına bir yemek gibiydi.

“İyi bir yazar olacağım,” dedi düşünceli bir dille. “Günün birinde, Dick, ünlü olacağım.”

Eh, bu kehanetin ne kadar doğru olduğunu artık herkes biliyor. Onu derhal onayladım.

Gülümsedi. “Sen iyi bir adamsın, Dick,” dedi. “Çok iyi bir adam.”

“Çok mu?”

“Çok!” dedi ısrarla. Sonra yeşil gözleri idealizörün dur-

duğu masaya çevrildi. “Haskel Amca gene nasıl çatlakça bir zımbırtı yapmış?” diye sordu.

Açıkladım. Korkarım açıklamam pek isabetli olmadı ama zaten sıradan hiçbir mühendis bir Van Manderpootz icadına tümüyle akıl erdiremez. Yine de Denise ana fikri kavradı ve gözleri zümrüdümsü bir ateşle parladı.

“Harikulade!” dedi coşkuyla. Kalkıp masaya gitti. “Bari bir de ben deneyeyim.”

“Profesör yokken olmaz! Tehlikeli sonuçlar doğabilir.”

Yanlış lafı etmişim. Yeşil gözleri daha da parlayan Denise bana kaprisli bir bakış attı. “Ama deneyeceğim,” dedi. “Dick, ideal erkeğimi göreceğim!” Hafif bir kahkaha attı.

Paniğe kapıldım. Ya ideali benim gibi kısa boylu, sarı saçlı ve birazcık, eh, tombul değil de uzun boylu, kara kaşlı ve güçlü kuvvetli biriye? “Hayır!” dedim hararetle. “İzin veremem!”

Bir kahkaha daha attı. Dehşetimin sebebini anlamış olacak ki bana tatlı dille hitap etti. “Saçmalama, Dick.” Oturdu, yüzünü namlunun ağzına dayadı ve buyurdu. “Çalıştır şunu.”

Onu reddedemezdim. Aynayı döndürdüm, sonra da tüp demetlerini devreye soktum. Hemen arkasına yanaştım ve gözlerimi kısarak aralıktan görebildiğim kadarıyla aynanın parıltısına baktım. Orada yavaş yavaş bir yüz belirliyordu.

İçimi bir sevinç kapladı. İmgenin saçları kesinlikle sarıydı. Şimdi bile onu kendi çehreme benzettiğimi hayal edebiliyorum. Belki Denise de aynı hisse kapıldı, çünkü yüzünü ansızın tüpten ayırıp bana baktı. Yüzündeki hafif kızarıklık onun için son derece sıra dışıydı.

“İdealler amma da sıkıcı,” dedi. “Ben gerçek bir heyecan istiyorum. Ne göreceğim biliyor musun? İdeal dehşeti hayal edeceğim. Aynen öyle yapacağım. Mutlak dehşeti görecek!”

“Hayır, görmeyeceksin!” diye bağırdım. “Bu çok tehlikeli

bir fikir.” Tam o anda yan odadan Van Manderpootz’un sesi-
ni duydum. “Dixon!”

“Tehlikeliymiş – pöh!” diye laf yetiştirdi Denise. “Ben bir
yazarım, Dick. Tüm bunlar benim için bir ilham kaynağı.
Tecrübe kazanmak istiyorum, hepsi o.”

Yine Van Manderpootz’u duydum. “Dixon! Dixon! Buraya
gel.”

“Bak, Denise,” dedim. “Hemen döneceğim. Ben gelene
kadar bir şey deneme – lütfen!”

Hemen büyük laboratuvara koştum. Van Manderpootz
ürkek bir asistan grubunun karşısına geçmişti. Asistanları-
nın büyük adamdan olağanüstü bir huşu duydukları apaçık
ortadaydı.

“Hah, Dixon!” diye gürledi. “Şu ahmaklara bir Emme-
rich sübabının ne olduğunu ve neden serbest bir elektronik
akımda çalışmayacağını açıklayıver. O kadarını sıradan bir
mühendisin dahi bildiğini görsünler.”

223

Eh, sıradan bir mühendis bilmezdi ama ben tesadüfen bi-
liyordum. Müstesna bir mühendis olduğum için falan değil,
bir-iki yıl evvel Maine’de büyük dalga türbinleriyle ilgili bir
iş yaptığım için. Orada kondensatörlerindeki muazzam geri-
limlerin yol açabileceği elektrik kaçaklarına karşı Emmerich
sübablarıyla önlem almaları gerekiyordu da. Ben açıklamamı
yaparken Van Manderpootz sık sık araya girerek personeli
hakkında alaycı laflar etti ve sözümü nihayet bitirdiğimde
sanırım aradan yarım saat geçmişti. İşte o zaman Denise’i
hatırladım!

Van Manderpootz’un şaşkın bir halde bırakıp hemen içeri
koştum. Tıpkı beklediğim gibi kızın yüzü namluya dayalıydı
ve elleri masanın kenarlarını sıkı sıkıya tutuyordu. Çehre-
si elbette gizliydi ama gergin duruşuna, bembeyaz kesilmiş
parmaklarına bakarak...

“Denise!” diye bağırdım. “İyi misin? Denise!”

Kıpırdamadı. Suratımı ayna ile namlu arasına sokup onun çehresine baktım ve gördüğüm şey beni serseme çevirdi. Bir insan yüzünde hiç yalın, delice, sınırsız bir dehşet gördüğünüz oldu mu? İşte ben Denise’in yüzünde onu gördüm, ölüm korkusunun olup olabileceğinden çok daha beter tarifsiz ve dayanılmaz bir dehşet. Yeşil gözleri öylesine açılmıştı ki akları meydandaydı; mükemmel dudakları iyice çarpılmış, yüzünün tamamı saf bir dehşet maskesine dönmüştü.

Hemen düğmeye doğru atıldım; fakat geçerken gözüm aynadaki görüntüye takıldı. Tanrım! Ağza alınmaz, dehşet dolu, ürkütücü şeyler... onları açıklamaya sözcükler yetmez. Yetmez işte.

Tüpler kararırken Denise yerinden kıpırdamadı. Yüzünü namludan kaldırdım ve beni görünce nihayet hareket etti. Kendini sandalyeden atarak oradan uzaklaştı ve bana öyle delice bir dehşetle baktı ki donakaldım.

“Denise!” diye haykırdım. “Benim, Dick! Bana bak, Denise!”

Fakat ona doğru yürümeye kalktığımda boğuk bir çığlık attı, gözleri donuklaştı, dizlerinin bağı çözüldü ve bayıldı. Gördüğü her neyse azami düzeyde korkunç olmalıydı, zira Denise kolay kolay bayılacak biri değildi.

Bir hafta sonra küçük iç ofiste Van Manderpootz’la karşı karşıya oturuyordum. Isaak’ın gri metal sureti ortada yoktu ve daha önce idealizörün bulunduğu masa boştu.

“Evet,” dedi Van Manderpootz. “Onu söktüm. Van Manderpootz’un az sayıdaki hatalarından biri de onu sen ve Denise gibi bir çift beceriksizin ulaşabileceği bir yerde bırakmaktı. Görünüşe bakılırsa başkalarının zekâsını devamlı

gözümde büyütüyorum. Galiba onları Van Manderpootz'un beynini esas alarak değerlendiriyorum.”

Tek kelime etmedim. Adamakıllı yılmış ve hayattan bezmiştim. Profesör zekâ eksikliğim hakkında her ne derse desin haklı olduğunu hissediyordum.

“Bundan böyle,” diye sözlerini sürdürdü Van Manderpootz, “kendimden başka hiç kimseye zekâ atfetmeyeceğim ve hiç şüphe yok ki çok daha az yanılacağım.” Bir elini Isaak'ın boş köşesine doğru salladı. “Bacon kafa bile buna istisna değil,” dedi. “Projeden vazgeçtim, çünkü her şey dikkate alındığında Van Manderpootz'unkine sahipken dünyanın mekanik bir beyne neden ihtiyacı olsun?”

“Profesör,” diye ansızın atıldım, “Denise'i görmeme neden izin vermiyorlar? Hastaneye her gün uğradım ve beni odasına sadece bir defa soktular. Onda da beni görür görmez sinir krizi geçirdi. Neden? Yoksa–” Sertçe yutkundum.

“Denise güzelce iyileşiyor, Dixon.”

225

“Öyleyse onunla neden görüşemiyorum?”

“Eh,” dedi Van Manderpootz yatıştırıcı bir dille, “mesele şu. O gün laboratuvara daldığında yüzünü namlunun içine sokmak gibi bir hata yaptın. Denise çağrıştırdığı tüm o dehşetlerin tam ortasında senin çehreni gördü. Anlıyor musun? O andan itibaren Denise'in zihninde yüzün cehennemin ta kendisiyle ilişkilendirildi. Artık tüm o şeyleri tekrar görmekten sana bakamıyor.”

“Yüce tanrım!” dedim güçlkle. “Ama zamanla eski haline dönecek, değil mi? Gördüklerinin o kısmını unutacak herhalde?”

“Onunla ilgilenen genç psikiyatrist –bu arada epey zeki bir delikanlı; fikirlerimden bazılarına o da sahip– Denise'in bir-iki ay içinde düzeleceğine inanıyor. Fakat açıkçası, Dixon, senin yüzünü bir daha görmek isteyeceğini sanmıyo-

rum; şahsen orada burada daha çirkin simalara rastlamış olmama rağmen.”

Son yorumunu duymazdan geldim. “Tanrım!” diye inledim. “Bu ne rezalet!” Gitmek üzere yerimden kalktım ve sonra... sonra ilham gelmek ne demek anladım! “Dinleyin!” dedim, tekrar ona doğru dönerek. “Dinleyin, profesör. Neden onu buraya geri getirip ideal güzelliği hayalinde canlandırmasını istemiyorsunuz? O zaman yüzümü bir de o görüntüye sokarız!” Coşkum daha da arttı. “Başarısız olmamız mümkün değil!” diye haykırdım. “En kötü ihtimalle diğer anısı silinir. Nasıl fikir ama!”

“Her zamanki gibi,” dedi Van Manderpootz, “biraz geç kaldın.”

“Geç mi? Neden? İdealizörünüzü yeniden kurabilirsiniz. O kadarını da benden esirgemezsınız, değil mi?”

“Cömertlikte Van Manderpootz’un üstüne yoktur,” diye gözlemde bulundu. “Dediğini seve seve yaparım. Gel gör ki yine de biraz geç kaldın, Dixon. Denise bu öğle vakti o genç psikiyatristle evlendi.”

Eh, bu gece Tips Alva’yla randevum var ve o randevuya canımın istediği kadar geç kalacağım. Gittiğimde de bütün gece dudaklarına bakmaktan başka bir şey yapmayacağım.

"Weinbaum, *Bir Mars Destanı*'yla birlikte sempatik uzaylıyı icat etti."

—URSULA K. LE GUIN

"Bilimkurguda klişelerden kurtulup özgün öyküler üretebilen tek yazar."

—H. P. LOVECRAFT

"MARS'IN BİR YERİNDE BİZİMKİNE DENK HATTA BELKİ DAHA BİLE ÜSTÜN BİR UYGARLIK VE KÜLTÜR VAR."

Asimov'un deyişiyle bilimkurgunun üç büyük novasından biri olan Stanley G. Weinbaum, bir buçuk yıllık yazarlık kariyerine ve trajik ölümüne rağmen erken dönem Altın Çağ'ın en başarılı yazarlarından biri. Hem ilk hem de en önemli öyküsü "Bir Mars Destanı" da bilimkurguyu kökten değiştiren ve uzaylı algısında devrim yapan gerçek bir klasik.

21. yüzyılın başlarında insanlık Mars'a sefere çıkar ve mürettebatın asi üyesi Dick Jarvis'in başından fazlasıyla sıradışı ve beklenmedik bir olay geçer: Mars'ta yepyeni bir ırkla tanışır; devekuşu benzeri Tviil'le. Ancak Mars'taki tek hayat formu Tviil değildir.

Bu tuhaf Marslı ırkın yardımıyla Jarvis, "Bir Mars Destanı" ve devam öyküsü "Hayaller Vadisi"nde kızıl gezegenin diğer mucizeleriyle de karşılaşacaktır.

Bu iki klasik öyküye ek olarak Weinbaum'un yarattığı bir diğer çarpıcı karakter olan Profesör Manderpootz'un yer aldığı "Eğer Dünyaları" ve "İdeal"in yanı sıra ters giden bir bilimsel deneyi anlatan "Uyumun Doruğu", uzaylı ekolojilerine yoğunlaşan saykodelik öykü "Üşütük Ay" ve sanal gerçekliği işleyen ilk öykülerden "Pygmalion'un Gözlüğü" de bu derlemede kendine yer buluyor.

Bir Mars Destanı, modern bilimkurgunun ilk adımları.

Isaac Asimov'un önsözüyle

Bilimkurgu Klasikleri - 36

Çeviren: Cihan Karamancı

Kapak İllüstrasyonu: Ceyda Pektaş

ithaki

Instagram: /ithakiyayinlari

Facebook: /ithakiyayinlari

Twitter: /ithakiyayinlari

21 TL

www.ithaki.com.tr

İnternet satış:

www.ilknokta.com